Bajai Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola,

Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai

Módszertani Intézmény

6500 Baja, Barátság tér 18.

Készségfejlesztő Iskola

Helyi Tanterv

2023/2024

Tartalom

I. Bevezetés 7
II. A Készségfejlesztő Iskola 8
1. A Készségfejlesztő Iskola feladata és alapelvei 8
a) A bekerülés előzményei, feltételei 9
b) Elméleti képzés 11
c) Egyéni munkarendben haladók képzési feltételei 12
d) Gyakorlati képzés, tevékenység 13
e) Óraszámok a gyakorlati évfolyamok számára 15
2. A képzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek 17
a) Személyi feltételek 17
b) Tárgyi feltételek 17
c) Tanulói munkaidő változásai, időbeosztások 17
III. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása 18
IV. Mellékletek: 37
1. számú melléklet: Enyhe értelmi fogyatékos tanulók: közismeret 9-10. évfolyam 38
a) Magyar nyelv és irodalom 55
➢ 9. évfolyam 57
➢ 10. évfolyam 67
b) Idegen nyelv 77
➢ 9. évfolyam 79
➢ 10. évfolyam 88
c) Matematika 97
➢ 9. évfolyam 100
➢ 10. évfolyam 106
d) Állampolgári ismeretek 112
➢ 9. évfolyam 114
➢ 10. évfolyam 119
e) Természettudomány 124
➢ 9. évfolyam 128
➢ 10. évfolyam 144
f) Vizuális nevelés 159
➢ 9. évfolyam 161

➢ 10. évfolyam ... 166
g) Digitális kultúra ... 170
➢ 9. évfolyam ... 173
➢ 10. évfolyam ... 176
h) Pályaorientáció ... 180
➢ 9. évfolyam ... 182
i) Szakmai alapozó ismeretek ... 190
➢ 9. évfolyam ... 191
➢ 10. évfolyam ... 196
j) Testnevelés ... 200
➢ 9. évfolyam ... 202
➢ 10. évfolyam ... 213
k) Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés) ... 223
➢ 9. évfolyam ... 226
➢ 10. évfolyam ... 233
l) Habilitáció ... 239
➢ 9.-10. évfolyam ... 239
2. számú melléklet: Enyhe értelmi fogyatékos tanulók-közismeret 11-12. évfolyam ... 240
a) Magyar nyelv ... 258
➢ 11. évfolyam ... 262
➢ 12. évfolyam ... 274
b) Matematika ... 286
➢ 11. évfolyam ... 288
➢ 12. évfolyam ... 296
c) Digitális kultúra ... 304
➢ 11. évfolyam ... 306
➢ 12. évfolyam ... 310
d) Testnevelés ... 315
➢ 11. évfolyam ... 318
➢ 12. évfolyam ... 328
e) Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés) ... 339
➢ 11. évfolyam ... 343
➢ 12. évfolyam ... 349

f) Habilitáció 355
➢ 11.-12. évfolyam 355
3. számú melléklet: Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók: közismeret 9-10. 358
a) Kommunikáció 369
➢ 9. évfolyam 372
➢ 10. évfolyam 383
b) Számolás-mérés 394
➢ 9. évfolyam 396
➢ 10. évfolyam 403
c) Állampolgári ismeretek 410
➢ 9. évfolyam 413
➢ 10. évfolyam 420
d) Környezet- és egészségvédelem 427
➢ 9. évfolyam 429
➢ 10. évfolyam 442
e) Ének-zene 454
➢ 9. évfolyam 456
➢ 10. évfolyam 461
f) Ábrázolás – alakítás 465
➢ 9. évfolyam 468
➢ 10. évfolyam 473
g) Digitális kultúra 479
➢ 9. évfolyam 481
➢ 10. évfolyam 487
h) Testnevelés 493
➢ 9. évfolyam 495
➢ 10. évfolyam 501
i) Osztályfőnöki óra 507
➢ 9. évfolyam 509
➢ 10. évfolyam 515
j) Életvitel és gyakorlat 521
➢ 9. évfolyam 523
➢ 10. évfolyam 531

k) Gyakorlati képzés előkészítése 539
- 9. évfolyam 541
- 10. évfolyam 548

l) Habilitáció 554
- 9.-10. évfolyam 554

4. számú melléklet: A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók: közismeret-11-12. 556

a) Kommunikáció 567
- 11. évfolyam 572
- 12. évfolyam 580

b) Számolás-mérés 587
- 11. évfolyam 592
- 12. évfolyam 598

c) Osztályfőnöki óra 604
- 11. évfolyam 606
- 12. évfolyam 613

d) Testnevelés 620
- 11. évfolyam 623
- 12. évfolyam 629

e) Környezet- és egészségvédelem 636
- 11. évfolyam 639
- 12. évfolyam 648

f) Habilitáció 657
- 11.-12. évfolyam 657

5. számú melléklet: Konyhai kisegítő modul-Háztartástan-életvitel modul 660

a) Konyhai kisegítő modul 663
- 11. évfolyam 667
- 12. évfolyam 674

b) Háztartástan- életvitel modul 680
- 11. évfolyam 685
- 12. évfolyam 692

6. számú melléklet: Kert- és parkápoló modul-Szövött-tárgy készítő modul 699

a) Kert-és parkápoló modul 702
- 11. évfolyam 707

➢ 12. évfolyam 721
b) Szövött-tárgy készítő modul 735
➢ 11. évfolyam 739
➢ 12. évfolyam 745
7. számú melléklet: Autómosó kisegítő modul-Textil-fonalmentő modul 752
a) Autómosó kisegítő modul 755
➢ 11. évfolyam 759
➢ 12. évfolyam 764
b) Textil-fonalmentő modul 769
➢ 11. évfolyam 774
➢ 12. évfolyam 796
8. számú melléklet: Palántanevelő modul-Agyagtárgy készítő modul 818
a) Palántanevelő modul 821
➢ 11. évfolyam 825
➢ 12. évfolyam 831
b) Agyagtárgy készítő modul 837
➢ 11. évfolyam 842
➢ 12. évfolyam 848
9. számú melléklet: Papírtermék-készítő modul-Mosodai kisegítő modul 854
a) Papírtermék-készítő modul 857
➢ 11. évfolyam 859
➢ 12. évfolyam 865
b) Mosodai kisegítő modul 870
➢ 11. évfolyam 874
➢ 12. évfolyam 882
10. számú melléklet: Kisegítő takarító modul-Mézeskalács-sütő modul 890
a) Kisegítő takarító modul 893
➢ 11. évfolyam 898
➢ 12. évfolyam 907
b) Mézeskalács-sütő modul 915
➢ 11 évfolyam 919
➢ 12. évfolyam 923

I. Bevezetés

A helyi tanterv az alábbi dokumentumok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamos közismereti kerettanterve
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára
- Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek, tanulók köznevelési ellátásának irányelve
- EMMI adaptálható szakmai programjai
- A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet, Boldogság program 10 egymásra épülő témaköre.
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény

II. A Készségfejlesztő Iskola

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 13/B § (1) bekezdése jelöli meg, hogy a Készségfejlesztő iskola a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását, továbbá a szakképzésben részt venni nem tudó enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára nyújt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismereteket.

Az intézményben folyó több éves fejlesztő munka során kellő mélységben és alapossággal kerülnek kialakításra a fiatalok egyéni önkiszolgálási képességei, valamint az egyéni korrekció biztosítása is. Tanulmányaik során kialakulnak a társas együttélés alapvető szokásai, ismeretei, önkiszolgálási szintjük lehetővé teszik számukra a viszonylagos önállóságot. Az ismert hely és személyek megnyugtató hátteret jelentenek számukra, lassan megismerve a tágabb környezetet is, ahol biztonsággal mozoghatnak, és bővülő ismereteik nyomán megnő a „külső" (iskolán kívüli) világ iránti érdeklődésük. Pedagógus irányításával jól begyakorolt rutintevékenységeket végeznek, ami a későbbiekben a biztonságos munkát segíti.

1. A Készségfejlesztő Iskola feladata és alapelvei

A tanulók felkészítése, valamint a tanulmányaik befejezésével lehetőséget nyújtani számukra védett -, vagy nyílt munkaerő-piacon történő elhelyezkedésre.

Az enyhe fokban sérült és az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt oktatása – nevelése – képzése felkészíti a tanulókat:

- a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
- a szükséges segítség igénylésére és elfogadására, o társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan fejleszteni kell.

a) A bekerülés előzményei, feltételei

A Pedagógia Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság javaslata alapján (8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) történik az intézménykijelölés és valósulhat meg a beiratkozás. Az a fiatal, aki eredményesen befejezte a 10. évfolyamot, tanulmányait a Készségfejlesztő Iskola gyakorlati - moduláris évfolyamain folytatja.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján az Intézménybe járó tanulók iskolába járásának befejező időpontja a 45.§ (3)

„ A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt” és 60.§ (2) b (4) szabályozza:

„ A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben középfokú iskola esetén huszonötödik életévét betölti…

(4) Sajátos nevelési igényű tanuló, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetén, továbbá, ha a tanulmányi követelményeket azért nem tudták teljesíteni, mert a tanuló tartós gyógykezelés alatt állt, a (2) bekezdés a) b) pontjában meghatározott életkorhoz kettő évet hozzá kell számítani.”

A képzési szerkezet

	9–10. évfolyam (heti időkeret)	**2 tanéves óraszám**	**11–12. évfolyam (heti időkeret)**	**2 tanéves óraszám**
Közismereti órakeret	**31**	**2232**	**10**	**720**
Szabad közismereti időkeret	3	216	2	144
Készségfejlesztő kerettantervek időkerete	-	-	20	1440
Szabad készségfejlesztői időkeret	-	-	2	144
Mindösszesen	**34**	**2448**	**34**	**2448**

A Készségfejlesztő Iskola képzési szerkezete 2 + 2 éves.

A 9-10. évfolyam, mint közismereti elméleti évfolyam működik. Kisebb óraszámban beépül a tevékenységekbe a gyakorlati tananyag is, szolgálva ezzel a szakmai gyakorlati alapok kialakítását.

Ezen a két évfolyamon a tanulók az általános iskolában megszerzett műveltségi- és praktikus ismereteiket bővítik. A közismereti oktatásuk a sajátos nevelési igényeiket figyelembe véve történik, és mindezek tükrében készítik fel a tanulókat az egyszerűbb, előkészítő gyakorlatokra. A képzés során a tanulók megismerik, fokozatosan magukévá teszik és elfogadják a reális, képességeiket, érdeklődésüket, lehetőségeiket figyelembe vevő, számukra elérhető életperspektívát, kialakítják életcéljaikat. Megismerik és alkalmazzák a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataikban és kommunikációjukban kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt folyamatosan biztosított az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúly helyeződik a gyakorlati tevékenységekre és a munkavállalással kapcsolatos kommunikáció fejlesztésére.

A képzési szerkezet újabb 2 éves időszaka a 11. évfolyamtól kezdődően gyakorlati évfolyam működik. Két éven keresztül, az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységeket állítja központba, moduláris jelleggel. Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása.

A szakma csoportok két-két modulból kerülnek összetársításra a 11. és 12. évfolyamon:

- Konyhai kisegítő – Háztartástan – életvitel
- Kert- és parkápoló – Szövött-tárgy készítő
- Autómosó kisegítő – Textil- és fonalmentő
- Palántanevelő – Agyagtárgy készítő
- Papírtermék-készítő- Mosodai kisegítő
- Kisegítő takarító –Mézeskalács-sütő

A tanulók különböző óraszámú munkatevékenységekben való részvétele történik. A gyakorlati tevékenységek mellett, a NAT szerinti fejlesztési területek tantárgyainak oktatása is történik, mint elméleti alapképességek szintfenntartása.

Rendkívüli helyzetben, a tantermen kívüli, digitális munkarend esetleges lefolytatására az Intézményben dolgozó kollégák az Oktatási Hivatal honlapján közzétételre kerülő módszertani ajánlás, valamint a jogi szabályozók alapján készülnek fel.

A digitális munkarend ideje alatt a szülők támogatása érdekében gyermekfelügyelet szerveződik.

b) Elméleti képzés

A közismereti tantárgyak témaköreinek feldolgozása során, valamint a tananyag elsajátításához nélkülözhetetlenek a kerettantervben megfogalmazott kulcskompetenciák, a fejlesztési területek és a nevelési célok.

A pedagógus óratervében, foglalkozástervében meghatározott cél- és feladatrendszer szervesen illeszkedik a tanulási-tanítási egység tervében, a helyi tantervben és a NAT-ban előírt célokhoz és feladatokhoz. Az elméleti tananyagokat a gyakorlati tevékenységekbe építve, egyéni szükségletekhez és képességekhez igazítva alkalmazzák a pedagógusok.

A 2018 / 2019-es tanévben Intézményünk elnyerte az Örökös Boldog Iskola címet, melynek további feltétele, hogy a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság program 10 témaköre tanmenetbe építve jelenjen meg. A tanév során mindez a 11. évfolyamban valósul meg. A környezet és egészségvédelem tantárgy tananyagába épül be 10 hónapon keresztül. A témakörök a tantárgy adott témaköreibe csoportosulnak, csoportonként havi 1 órában, nem növelve a meghatározott keretóraszámot. A tanórai tevékenységek kiegészülnek az oktató programokkal, melyek a tanmenetekben rögzítettek.

c) Egyéni munkarendben haladók képzési feltételei

2019. szeptember 1. napjától hatályba lépő törvényi rendelkezések alapján, az eddig magántanulói jogviszonyként ismert jogintézményt felváltotta az egyéni munkarend intézménye. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. Az egyéni munkarenddel rendelkezőt - az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével - az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Azonban valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát köteles tenni, az egyéni munkarend ugyanis nem mentesíti a tanulót egyetlen tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése alól sem.

Készségfejlesztő Iskolában egyéni munkarendben haladó tanulókra, az intézmény Házirendjében foglaltakat alkalmazzuk:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg az egyéni munkarendben dolgozó tanuló foglalkoztatásával kapcsolatos szabályokat.

- *Vr.75. § (2): Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről,*

érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, a felkészítést végző pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

- *A sajátos nevelési igényük miatt a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a Hivatal által engedélyezett egyéni munkarendet követő tanulókkal szemben az iskolának tehát felkészítési kötelezettsége van, amelyhez az intézmény számára rendelkezésre állnak a szükséges keretek és óraszámok.*

Vizsgáztatás feltételei

d) Gyakorlati képzés, tevékenység

Fő célja a tanulók szakmai munkavégzési kompetenciáinak kialakítása, a szakma gyakorlati tevékenységeinek elsajátítása.

A tanulók képzésének legfőbb eleme az iskolai tanműhelyben folyó, és Intézményi partnerkapcsolatoknál, külső munkahelyszínen, Munkahelyi Gyakorlat Program (MHGY) alapján együttműködéssel kialakított, - gyakorlati oktatás.

Ennek célja:

- valós munkatapasztalások,
- másság elfogadtatása,
- munkaerőpiacra való integráció,
- hiányok pótlása, interperszonális kapcsolatok kialakítása,
- munkakészség fejlesztése,
- SNI tanulóknak átmenet a zárt világból a nyílt társadalom felé, mintegy szociális beillesztés, megfelelő modellnyújtás,
- A valós munkahelyen végzett Munkahelyi Gyakorlat Program megalapozza a sérült fiatalok későbbi munkavégzésének sikerességét.

A tanulók együttműködési megállapodásokkal (szülői/gondviselői) tartózkodnak a munkahelyszínek gyakorlati terepein. A gyakorlati tevékenységek a habilitációs óra keret terhére is végezhetők.

A Munkahelyi Gyakorlat Program Intézményünk által kialakított jó gyakorlat, melynek során végzett tevékenységek szervesen illeszkednek a képzési szerkezet moduláris

rendszeréhez. ○ Konyhai alapműveleti funkciók gyakorlása (előkészítő műveletek, befejező műveletek, kisegítő jellegű munkafolyamatok)

○ Zöld védett övezetek gondozása parktisztítás egyszerűbb kertészeti és kerti tevékenységek ○ Takarítói műveletek, könyvtári chip kártya elhelyezések ○ Textil-, cérna- és fonalválogatás, szálazás, dobozolás ○ Kórházi papír alapú munkalapok előkészítése

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A képzések nem kapcsolódnak az OKJ szerinti képzéshez, azaz a készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése rész-szakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

A gyakorlati képzés célja annak bemutatása, hogy a tanuló az elsajátított ismereteket az önállóság és minőség milyen fokán érte el. Az elsajátítás mértéke a képzés befejezésére lesz olyan mértékű, amely lehetővé teszi felügyelet mellett a viszonylag önálló munkavégzést. A végzős évfolyamon a tanítási időszak 36 hetéből az utolsó 6 hétben a tanórák tanmenetben meghatározott anyaga a szakmai vizsgákra való felkészítés jegyében folyik. A szakmai vizsga időpontja a tanév utolsó napján szerveződik.

e) Óraszámok a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola **I. program**			Készségfejlesztő Iskola **II. program**			Készségfejlesztő Iskola **III. program**		
	1/11. évf.	**2/12. évf.**		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***		
Konyhai kisegítő	12	12	**Kert- és parkápoló**	12	12	**Autómosó kisegítő**	12	12
Háztartástan-életvitel	8+2	8+2	**Szövött-tárgy készítő**	8+2	8+2	**Textil- és fonalmentő**	8+2	8+2
Összesen:	**34**	**34**	**Összesen**	**34**	**34**	**Összesen**	**34**	**34**
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola **IV. program**			Készségfejlesztő iskola **V. program**			Készségfejlesztő iskola **VI. program**		
	1/11. évf.	**2/12. évf.**		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***		
Kert- és parkápoló	12	12	**Papírtermék - készítő**	12	12	**Kisegítő takarító**	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	**Mosodai kisegítő**	8+2	8+2	**Mézeskalács-sütő**	8+2	8+2
Összesen	**34**	**34**	**Összesen**	**34**	**34**	**Összesen**	**34**	**34**
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

2. A képzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek

a) Személyi feltételek

A közismereti elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

A pedagógus munkakörben dolgozók eredményes munkájához hozzájárul, hogy megfelelő szakmai felkészültség mellett rendelkezzenek gyógypedagógiai alapismeretekkel, felhasználható speciális pedagógiai-, módszertani tudással.

Az Intézmény gyakorlat-orientált szemléletével összhangban az egyéb műveltségi területhez tartozó tantárgyak oktatását szakoktatók is elláthatják.

b) Tárgyi feltételek

A törvényi szabályzók által előírt és a tanulók speciális igényeinek is megfelelő tárgyi erőforrásokkal kell rendelkezni a képzést megvalósító intézménynek. A moduláris rendszer gyakorlati tevékenységeinek elsajátításához rendelkezésünkre álló tanműhelyek, helyszínek, eszközparkok adottak. Infrastrukturális fejlesztésük folyamatos. A szakmai alapanyagok beszerzésével biztosított a gyakorlati tevékenységek folyamatos, egyre magasabb színvonalú elsajátítása. A tanulók társadalmi – munkaerő-piaci integrációjának megvalósulását, terápiás, egészségmegőrző célzatú szükségleteit az intézményi gépjármű használatával biztosítjuk.

A munkatevékenység tanulása az iskolai - e célra kialakított – gyakorlóhelyeken, külső munkahelyszíneken is történik a képzési idő egy részében – a modul jellege miatt - megfelelő személyi segítők biztosításával (pl. csoportos gyakorlati vagy egyéni munkahelyi gyakorlat program során).

c) Tanulói munkaidő változásai, időbeosztások

A Készségfejlesztő Iskola helyi csengetési rendje:

Óraszám	Elmélet	Gyakorlat
0.	7:00 – 7:45	7:00 – 8:00
1.	8:00 – 8:45	8:00 – 9:00
2.	9:00 – 9:45	9:00 – 10:00

3.	10:00 – 10:45	10:00 – 11:00
4.	11:00 – 11:45	11:00 – 12:00
5.	12:00 – 12:45	12:00 – 13:00
6.	12:50 – 13:35	13:00 – 14:00
7.	13:40 – 14:25	14:00 – 15:00
8.	14:30 – 15:15	15:00 – 16:00
9.	15:20 – 16:05	16:00 – 17:00

Az elméleti képzés órarendjében a tanórák 45 perc időtartamúak, míg a gyakorlati képzés tanórái 60 percet ölelnek fel. Ennek értelmében a hagyományos csengetési rend a Készségfejlesztő Iskolában nem minden esetben releváns, mindezek miatt az órakezdések és befejezések időpontja és a közöttük lévő szünetek időtartami változhatnak.

III. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

1. Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsi nevelés

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megismeri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kívánatos és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja saját érzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén. A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való

együttműködése. Felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolatok kialakításához szükséges alapelveket.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mérten bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása elfogadó. Megismeri, és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megismeri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségének alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni. Képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőttes mértéktartás.

Családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mérten elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A testi és lelki életre nevelés során a készségfejlesztő iskolai képzés közismereti tantárgyai között túlsúlyban lévő testnevelés kiemelten fontos szerepet játszik a helyes életmódra nevelésben, a felnőttként követendő életvitel megalapozásában.

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mérten felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye. A képzés során folyamatosan szem előtt kell tartani a megfelelő állóképesség kialakulásához szükséges erőnlét biztosítását, a munkafolyamatok során esetlegesen kialakuló tartási és mozgásos rendellenességek megelőzését.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nemzeti alaptanterv útmutatásai alapján a készségfejlesztő iskola nagy hangsúlyt fektet a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelésre-oktatásra. Célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékossággal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismeri meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és
-megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A képzés során erősödik a tanulóban a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat. Igényévé válik a takarékosság az

anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mérten beosztani a javakat. Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újra felhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

A tanuló motiválttá válik az elérhető munkatevékenységek elsajátítására, gyakorlására és a folyamatos munkavégzésre. Örömét leli a munkával létrehozott érték megteremtésében.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget. Megismeri azt a területet, ahol tevékenykedik, tud tájékozódni a munkaterületén. Képessé válik huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával. Tud utasításokat végrehajtani. Törekszik a kitartó, folyamatos munkavégzésre.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben, tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékosság, a pazarlás és a felesleges fogalmával.

Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága. Megerősödik benne, hogy a környezet változásait figyelemmel kell kísérni. Felismeri, hogy érdeklődésének kielégítése folyamatosan új ismeretekhez juttatja, amelyek megkönnyítik számára az életben történő eligazodás.

A tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretelsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében.

1. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Kommunikációs kompetenciák - Anyanyelvi és idegen nyelvi

A tanuló képességeihez mérten bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, igényli gondolatainak, érzéseinek átadását, egyszerű utasításokat megért. Elsajátítja az anyanyelvi verbális vagy nem verbális kommunikáció alapelemeit, megismeri a beszéd kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját. Folyamatosan törekszik a formailag és tartalmilag helyes kommunikáció elsajátítására. Képes önállóan kapcsolatot teremteni és adekvát kommunikációban részt venni. Praktikus helyzetekben, a szükséges mennyiségű segítség mellett, alkalmazni tudja a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikákat.

Matematikai, gondolkodási kompetencia

A tanuló felismer elemi ok-okozati összefüggéseket, tevékenységekkel kísérve számlál, mennyiségeket összehasonlít. A mindennapi életben használt egyszerű mértékegységeket ismeri. Megismeri a pénz értékének és az árak összefüggésének alapjait. Egyéni igényekhez igazodó segítséggel tájékozódik térben és időben.

Digitális kompetencia

A tanuló megismeri az információs eszközök használatának lehetőségeit a kapcsolatteremtés, a megismerés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében. A tanuló megismeri a hétköznapokban előforduló, háztartásban, a munkához, és szórakozáshoz használt elektronikus eszközöket, azok használatát. Különösen figyel a médiatartalmak megválogatására, a kapcsolatokban személyiségének védelmére.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanuló fokozatosan elsajátítja a környezetével való együttműködést, lehetőségéhez képest segítséget nyújt rászoruló embertársainak, családjának. Megismeri a különböző népek és csoportok szokásait, kultúráját. Megismeri állampolgári jogait és kötelezettségeit, megtanulja a helyes mértékű személyi segítség elfogadását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia

A tanuló a mindennapi életében megtanul egyszerű feladathelyzetekben célokat kitűzni, döntéseket hozni és kitartani az eredmény elérése érdekében.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A tanuló képes különböző művészeti élmények (zene, tánc, dramatikus előadás, irodalmi művek, képzőművészeti alkotások, film és fotó) befogadására. Különböző művészeti tevékenységekbe bevonható, kifejezi egyéni ízlését, igényét.

A tanulás kompetenciái

A tanuló az egyénileg eltérő mértékű tudáselsajátítási technikáknak megfelelően képes a képességeinek megfelelő mértékű támogatással új információkat megszerezni. Érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a világ felé, motivált a megismerésre. Elfogadja a változás és a változtatás szükségességét.

A közismereti tantárgyak témaköreinél a fő kompetenciák szerepelnek, amelyek a témakör feldolgozásakor kerülnek kialakításra vagy nélkülözhetetlenek a tananyag elsajátításához. A szakmai gyakorlati képzés fő célja a tanulók szakmai munkavégzési kompetenciáinak kialakítása, a szakma gyakorlati tevékenységeinek elsajátítása.

2. Tananyag elsajátíttatás módszerei

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

- Kooperatív tanulást,
- együttműködésen alapuló problémamegoldást,
- a differenciálást.

3. Értékelési rendszer

Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, tartalmában komplex, azonban mindig a pozitív értékeket emeli ki. Emellett a tovább lépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg differenciáltan és érthető módon.

Az értékelés célja és tárgya

- az önmagukhoz mért fejlődés,
- a feladatvégzéshez való pozitív hozzáállás,
- a tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke,
- az ismeretek alkalmazásának foka,

- a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás,
- az elkészített munkadarab minősége,
- a tanuló folyamatos motiválása.

Értékelés formái

A pozitív személyiségfejlődés érdekében szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák:

- tárgyi értékelés (dicsérő oklevél, jutalomkönyv, érem, serleg, programokon való részvétellel történő jutalmazás…)
- szóbeli (dicséret, építő jellegű kritika és javaslattétel)
- írásbeli értékeléssel:
  - Félévkor értesítés érdemjeggyel Elektronikus naplóban megjelenítve, tanév végén érdemjeggyel a bizonyítványban, a tantárgyak elvárt teljesítményszintjének elsajátítási mértékét tükrözően.
  - A tanuló fejlődésének mérése a tanév elején és végén P.A. C. I. és a P.A. C. II mérőeszközzel történik.
  - A havonkénti vagy hetenként érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.
  - A 12. évfolyamon a sikeres szakmai vizsga teljesítése esetén szakmai vizsgabizonyítványt állítunk ki.
  - A 12. évfolyamon, a szakmai tanulmányukat sikeresen befejezett, külső munkahelyi gyakorlaton részt vett tanulók MHGY - ról szóló tanúsítványt kapnak.

    → <u>Értékelés:</u> Év végi bizonyítvány mellé csatolható dokumentum. Tájékoztatást ad mind a szülőnek, mind a majdani munkáltató számára, hogy adott fiatal milyen munkahelyen, milyen feladatokat végzett, milyen eredménnyel.

    → <u>Formája:</u> Szöveges értékelés és érdemjegyes értékelés.

Elvárt teljesítmény

A kerettantervek alapján az enyhe értelmi fogyatékos és az értelmileg akadályozott tanulók nevelése-oktatására összeállított helyi tanterv évfolyamonként és tantárgyanként részletezésre kerül.

Modul vizsga

A két tanéves moduláris képzés elméleti és gyakorlati vizsgával zárul a tanév utolsó tanítási napján.

A tanuló előre összeállított tételsor alapján gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy késztermékет vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát, bemutatva gyakorlati ismereteit. A vizsgabizottság összetétele a gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből, szakirányú végzettségű gyógypedagógusból és a bizottság elnökéből áll.

A vizsga elemei:

- Balesetvédelmi ismeretek
- Gyakorlati ismeretek alkalmazása, bemutatása
- Egyszerű elméleti ismeretek

Értékelése a képzésről kiadott vizsgabizonyítvány formájában történik.

A Vizsgabizonyítvány minősítése:

- jeles (5)– a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik,
- jó (4) – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő,
- közepes (3) – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni,
- elégséges (2)– a tanuló segítséggel, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni.

Magatartás, szorgalom értékelése

magatartás:	szorgalom:
• Példás (5) • Jó (4) • Változó (3) • Rossz (2)	• Példás (5) • Jó (4) • Változó (3) • Hanyag (2)

- A magatartás és szorgalom minősítéséről (osztályzatairól, érdemjegyeiről) havonta, a tanulókkal foglalkozó pedagógusok együttesen döntenek. o A félévi és év végi értékeléseknek összhangban kell lenniük az évközi minősítésekkel (osztályzatokkal).
- Az év végi osztályzat a bizonyítványban és az elektronikus naplóban is betűvel kerül feltüntetésre. A magatartás és szorgalom elbírálásának kritériumait a tanulókkal és szülőkkel minden tanév elején ismertetni szükséges.
- A magatartás elbírálásának kritériumait az alábbiak figyelembevételével határoztuk meg:
  A magatartási osztályzat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki az iskolai közösséghez, annak tagjaihoz való viszonyt (viselkedés, hangnem, felelősségérzet, önállóság, közösség érdekében végzett tevékenység)

 Példás (dicséretes) a magatartása annak a tanulónak, aki:

- az iskolai házirendben megfogalmazottakat betartja.
- társaival és a felnőttekkel szemben mindig tisztelettudó.
- jó beszédmodorú, megfelelő hangnemet használ.
- a közösség érdekében szívesen vállal és végez különböző feladatokat, a rábízott feladatokat maradéktalanul teljesíti.
- Csak indokolt esetben hiányzik, késése, igazolatlan mulasztása nincs.

 Jó a magatartása annak a tanulónak, aki:

- a házirendben megfogalmazottakat betartja.
- társaival és a felnőttekkel szemben tisztelettudó.

- jó beszédmodorú, megfelelő hangnemet használ.
- a rábízott közösségi feladatokat elvégzi, de önként nem szívesen vállal teendőket.
- csak indokolt esetben hiányzik, késése, igazolatlan mulasztása nincs.

- **Változó (elfogadható) a magatartása** annak a tanulónak, aki:
  - időnként megszegi a házirendben megfogalmazottakat, ennek következtében szaktanári, illetve osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetéssel vagy intővel is rendelkezik.
  - társaival és a felnőttekkel szemben nem mindig tisztelettudó.
  - nem minden esetben használ megfelelő hangnemet, beszédében néha a trágárság is előfordul.
  - a rábízott közösségi feladatokat nem mindig teljesíti.
  - időnként elkésik a tanórákról, egy-két alkalommal igazolatlanul is hiányzik.

- **Rossz a magatartása** annak a tanulónak, aki:
  - gyakran megszegi a házirendben megfogalmazottakat, ennek következtében több szaktanári, illetve osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetéssel vagy intővel is rendelkezik, esetleg igazgatói intője is van.
  - társaival és a felnőttekkel szemben gyakran tiszteletlen, agresszív.
  - beszéde során több ízben használ durva hangnemet, trágár kifejezéseket.
  - a közösség érdekében nem vállal, illetve végez feladatokat, a rábízott feladatokat nem teljesíti. o többször elkésik a tanórákról, vagy engedély nélkül eltávozik, sokszor hiányzik igazolatlanul.

A **szorgalom** elbírálásának kritériumait az alábbiak szerint határoztuk meg:
A szorgalmi osztályzat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a munkához, a tanuláshoz való viszonyt (kötelességtudat, lelkiismeretesség, pontosság, cselekvőkészség)

- **Példás (dicséretes) a szorgalma** annak a tanulónak, aki

- a tanórákon figyel, aktívan részt vesz az órai munkában, gyakorlati tevékenységben.
- írásbeli és szóbeli házi feladatait mindig maradéktalanul elkészíti.
- a kötelező feladatokon túl „szorgalmi”, többletfeladatokat is szívesen végez.
- felszereléseit rendben tartja, a tanórákra mindig magával hozza.
- szívesen vesz részt különböző versenyeken, rendezvényeken, részvételével osztálya, iskolája jó hírnevét kelti illetve öregbíti.

- **Jó a szorgalma** annak a tanulónak, aki
  - a tanórákon figyel, de nem mindig vesz részt aktívan az órai munkában, gyakorlati tevékenységben.
  - írásbeli és szóbeli házi feladatait maradéktalanul elkészíti.
  - a kötelező feladatokon túl „szorgalmi” többletfeladatokat ritkán végez.
  - felszereléseit rendben tartja, egy-két alkalommal azonban elfelejti magával hozni az iskolába.
  - különböző versenyeken és rendezvényeken általában a tanár kérésére vesz részt.

- **Változó (elfogadható) a szorgalma** annak a tanulónak, aki
  - a tanórákon nem mindig figyel, időnként figyelmeztetni kell feladatai elvégzésére.
  - írásbeli és szóbeli házi feladatait nem minden esetben készíti el.
  - a kötelező feladatokon túli többletfeladatokat nem igen végez.
  - felszereléseit nem igazán tartja rendben, időnként otthon felejti.
  - különböző versenyeken, rendezvényeken nem szívesen vesz részt.

- **Hanyag (nem kielégítő) a szorgalma** annak a tanulónak, aki
  - a tanórákon nem figyel, többször kell figyelmeztetni feladatai elvégzésére.
  - írásbeli és szóbeli házi feladatait gyakran nem készíti el.
  - felszereléseit nem tartja rendben, sokszor otthon felejti.
  - nem vesz részt különböző tanulmányi versenyeken és rendezvényeken.

4. Tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyéni fejlesztések megvalósulása a pedagógiai célú tevékenységek során

A Készségfejlesztő Iskola meghatározó eleme a tanulók egyéni megsegítése, szükség szerinti tehetséggondozása. Ezekre az alkalmakra szolgálnak a pályázatokon való részvétel, a szakmai tantárgyi versenyek, a szakköri foglalkozások, sport tevékenységek, versenyek, tanulószobai foglalkozások és tantárgyi habilitációs órák is. Olyan játékos formájú kis csoportos időtöltések, melyek a leghatékonyabb formában segítik a tanulók egészséges és környezettudatos előre lépését, szociabilitás-beli fejlődését.

Állatasszisztált foglalkozások során a tanórai foglalkozás keretein belül a tanmenetben szereplő óra tananyagához kapcsolódóan a kutya, mint motiváló, asszisztáló tényezőként megjelenik meghatározott alkalmanként.

5. Kötelező óraszámokon felüli kötelező tanórai foglalkozások

Az NKt.46. § (3.) bekezdés g) pontja előírja, hogy gyermeknek, tanulónak joga, hogy állapotának, személyes adottságának megfelelő, megkülönböztetett ellátásban, fejlesztésben részesüljön. Az eltérő képességű tanulók számára, minden évfolyamon habilitációs és rehabilitációs foglalkozások épülnek be tantárgyi rendszerükbe. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van.

A 6. számú melléklet a 2011. évi CXC törvényhez meghatározza a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének felső határát. Ennek megfelelően a 9. és 10. évfolyamon törvényileg előírt heti 4, míg a 11. és 12. évfolyamon heti 5 tanóra áll rendelkezésre a tanulók számára. A szinten tartó órák a tanmenetben foglalt tematika szerint épülnek fel.

6. Nem kötelező tanórán kívüli tevékenységek

- A tanulók számára biztosított délutáni foglalkozások, szakkörök:
    - Ének-zene/Színjátszó szakkör
    - Tánc szakkör
    - Sport szakkör

    - Kézműves szakkör
    - Tanulószoba
- Intézményi tanműhelyekben, alkotóműhelyekben folyó egyéb manuális tevékenységek:
    - textilmunkák, szövési alapismeretek és alaptevékenységek,
    - bőrdíszmű- dísztárgykészítés alapjai,
    - mozaik,
    - kerámiatárgy készítés,
    - kosárfonó tevékenységek (NÉPI kismesterségek megismertetése, bevezetése)

7. Mindennapos testnevelés

A Készségfejlesztő Iskola 9-12. évfolyamán heti 5 tanórában kerül sor az évfolyamok tantárgyi rendszerében a testnevelés órára a Nemzeti Köznevelésről szóló CXC. törvényrendelet értelmezése szerint.

A tanulók mozgáskultúráját a Készségfejlesztő Iskola gyakorlati programjába beépített, referenciaintézménnyé válásunkhoz hozzájáruló, TÁMOP 3.1.7 program keretein belül létrehozott, jó gyakorlati program sorozaton megvalósított, mindennapos reggeli tornával is szinten tartjuk.

8. Egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű tanuló oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

A Készségfejlesztő Iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

A tanulók és a tanulócsoportok egyéni igényeihez és sajátosságaihoz való alkalmazkodások a választott tanulási módszerekben, a személyiségekhez igazított munkatempó alkalmazásával, többletidő biztosításával valósulnak meg.

9. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai

Az évenként megjelenő KELLO rendszer tankönyvkínálatból a választás szempontjai:

- A speciális igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és egyéb szemléltető eszközt szükséges választani, melyek a figyelem, és érzékelés zavarait részben kompenzálják.
- Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.
- Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.
- A pedagógus kreativitását, szakmai tudását magukba foglaló saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez. o Alternatív módszerek során elsajátított fejlesztési eszközök használata, mely az önálló tanulásukat és képességfejlesztéseiket szolgálja.
- IKT eszközök széles spektrumú használata az intermodalitás során.

IV. A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók 9-10. **évfolyam**

Műveltségi terület	**Tantárgy**	**Heti óraszám**		**2 tanéves óraszám**
		9. évfolyam	**10. évfolyam**	
Magyar nyelv és irodalom	**Magyar nyelv és irodalom**	5	5	360
Idegen nyelv	**Idegen nyelv**	2	2	144
Matematika	**Matematika**	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	**Állampolgári ismeretek**	1	1	72
Természettudomány és földrajz	**Természettudomány**	3	3	216
Művészetek	**Vizuális kultúra**	2	2	144
Technológia	**Digitális kultúra**	2	2	144
Egyéb	**Pályaorientáció**	1	1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4+**3****	4+**3****	504
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72
Összesen		**34**	**34**	**2448**
Habilitáció*		**4**	**4**	**288**
Tehetséggondozás˝		**1**	**1**	**72**

11-12. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		11. évfolyam	12. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	**Magyar nyelv és irodalom**	1+**1****	1+**1****	144
Matematika	**Matematika**	2	2	144
Technológia	**Digitális kultúra**	1+**1****	1+**1****	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra	1	1	72
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Gyakorlati tevékenység	**Modul I.**	12	12	1440
	Modul II.	8+**2*****	8+**2*****	
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1 584**
Összesen:		**34**	**34**	**2448**
Habilitáció *		**5**	**5**	**360**
Tehetséggondozás˝		**1**	**1**	**72**

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók

9-10. évfolyam

Műveltségi terület	**Tantárgy**	**Heti óraszám**		**2 tanéves óraszám**
		9. évfolyam	**10. évfolyam**	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	5	5	360
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	**Állampolgári ismeretek**	1	1	72
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	2	2	144
Művészetek	**Ének-zene**	2	2	144
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	2	2	144
Technológia	**Digitális kultúra**	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	**Életvitel és gyakorlat**	4	4	288
	Gyakorlati képzés előkészítése	2+**3****	2+**3****	**360**
Összesen		**34**	**34**	**2448**
Habilitáció*		**4**	**4**	**288**
Tehetséggondozás˝		**1**	**1**	**72**

11-12. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		11. évfolyam	12. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	2+**1****	2+**1****	144
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	1	1	72
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	1+**1****	1+**1****	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Gyakorlati tevékenység	**Modul I.**	12	12	1440
	Modul II.	8+**2*****	8+**2*****	
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1 584**
Összesen		**34**	**34**	**2 448**
Habilitáció*		**5**	**5**	**360**
Tehetséggondozás˝		**1**	**1**	**72**

* A 6. számú melléklet a 2011. évi CXC törvényhez meghatározza a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének (Habilitáció) felső határát. Ennek megfelelően a 9. és 10. évfolyamon törvényileg előírt heti 4, míg a 11. és 12. évfolyamon heti 5 tanóra áll rendelkezésre a tanulók számára.

** A közismereti tantárgyakra vonatkozó szabad időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

*** Szabad készségfejlesztői időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

" A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről szerint:

27§/ (5) „Tehetséggondozásra és felzárkóztatásra osztályonként legalább további heti egyegy óra biztosított az osztályok 6. mellékletben meghatározott időkerete felett."

Az osztály, csoportlétszámok és egyéb foglalkozások szervezési elvei

A csoportok kialakításánál a jelenleg hatályos 2011. CXC köznevelési törvény 4. számú mellékletében megfogalmazottak érvényesek.

IV. Mellékletek:

1. számú melléklet: Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti 9-10. évfolyam
2. számú melléklet: Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti 11-12. évfolyam
3. számú melléklet: A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók közismereti 9-10. évfolyam
4. számú melléklet: A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók közismereti 11-12. évfolyam
5. számú melléklet: Konyhai kisegítő – Háztartástan - életvitel modul: 11.-12. évfolyam
6. számú melléklet: Kert- és parkápoló – Szövött-tárgy készítő modul: 11.-12. évfolyam
7. számú melléklet: Autómosó kisegítő – Textil- és fonalmentő modul: 11.-12. évfolyam
8. számú melléklet: Palántanevelő – Agyagtárgy készítő modul: 11.-12. évfolyam
9. számú melléklet: Papírtermék készítő-mosodai kisegítő modul: 11.-12. évfolyam
10. számú melléklet: Kisegítő takarító modul - Mézeskalács-sütő: 11-12. évfolyam

1. számú melléklet: Enyhe értelmi fogyatékos tanulók: közismeret 9-10. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó

Készségfejlesztő Iskola

9-10. évfolyamának

közismereti helyi tanterve

Bevezető

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (NAT) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időtávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesítteteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

Témakörök

A NAT témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálja, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a NAT-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási

igényeihez, de összességükben lefedik a NAT által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

Ebben a szakaszban – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. A pedagógus feladata biztosítani az enyhe értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést. A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az *erkölcsi nevelés* területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az

emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezésein, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt, elfoglalható helyéről.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az

erőszakmentesség, a méltányosság jellemzik. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján tovább fejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek

a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A *testi és lelki egészségre nevelés* támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.
A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.
Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegségmegelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek

kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A *felelősségvállalás másokért és önkéntesség* területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.
A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális attitűd, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és

-megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

A *fenntarthatóságot és környezettudatosságot* segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.
A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerőpiaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.
A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben.

Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik. A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetők. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg. Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással

lehet. Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A NAT kulcskompetenciái nem tantárgyakhoz kötötten, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A NAT kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátíttatása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet" funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a

helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás olyan tanári gondolat- és

tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet. Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka. A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alul teljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget. A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás eredményeire kell építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát. A kimeneti elvárásokat –

a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből kell levezetni.

A fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők:

(a) a nevelés, mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje;

(b) az identitás és önismeret, mint szocializációs cél;

(c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, mérlegelés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás, mint tipikus tevékenységek és

(d) a kíváncsiság, mint motiváció.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	5	360
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	2	144
Matematika	Matematika	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	3	216
Művészetek	Vizuális nevelés	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Egyéb	Pályaorientáció	1	1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4	4	288
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72
Összesen		**31**	**31**	**2232**
Szabadon tervezhető		**3**	**3**	**216**
Mindösszesen		**34**	**34**	**2448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**4**	**4**	**288**

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

A tantárgyak struktúrája és hozzájuk tartozó óraszámok a Készségfejlesztő Iskolában

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	**Magyar nyelv és irodalom**	5	5	360
Idegen nyelv	**Idegen nyelv**	2	2	144
Matematika	**Matematika**	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	**Állampolgári ismeretek**	1	1	216
Természettudomány és földrajz	**Természettudomány**	3	3	216
Művészetek	**Vizuális nevelés**	2	2	144
Technológia	**Digitális kultúra**	2	2	144
Egyéb	**Pályaorientáció**	1	1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4+**3****	4+**3****	360
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72
Összesen		**34**	**34**	**2448**
Habilitáció*		4	4	288

* A 6. számú melléklet a 2011. évi CXC törvényhez meghatározza a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének (Habilitáció) felső határát. Ennek megfelelően a 9. és 10. évfolyamon törvényileg előírt heti 4, míg a 11. és 12. évfolyamon heti 5 tanóra áll rendelkezésre a tanulók számára.

** A közismereti tantárgyakra vonatkozó szabad időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

*** Szabad készségfejlesztői időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

Tantárgyi tantervek

a) Magyar nyelv és irodalom

Cél

- Felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Segíteni a közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását.
- Segíteni a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztése.
- A tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhöz.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására.
- Tudja kommunikációs célokra használni az írást.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. a társalgásban részt tud venni; 2. képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni; 3. könyvtárt használ megadott szempontok alapján; 4. képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására (esetleg tanári kérdések alapján); 5. képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni; 6. megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja; 7. képes az olvasást az információszerzéshez és –átadáshoz felhasználni

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	5	5
2. A tanulási képesség fejlesztése	5	5
3. Anyanyelvi ismeretek	40	40
4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	45	45
5. Szövegek értő olvasása	30	30
6. Kommunikáció – Médiaismeret	55	55

- **9. évfolyam**

Cél

- Szókincs gyarapítása.
- Szóbeli kifejezőkészség erősítése.
- Ismerethordozók megismerése.
- A kommunikációs készség fejlesztése. Helyesírás fejlesztése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének fejlesztése.
- Bővüljön aktív és passzív szókincsük a szakmai munka területén.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása**	**Javasolt óraszám: 5 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. 2. A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. 3. A beszélő szándékának megértése. 4. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. 5. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. 6. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. 7. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A tanuló egyéni képességeihez igazodóan
   a. a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása,
   b. aktív és passzív szókincs fejlesztése,
   c. társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése.

Fejlesztési ismeretek

1. Beszédtechnika:
   a. a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás,
   b. megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő,
   c. a pontos artikuláció.
2. Beszéd(meg)értés:
   a. szavak,
   b. mondatok,
   c. szöveg szintjén.
3. Beszédkészség:
   a. kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.

Tanulói tevékenység

1. A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben.
2. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása.
3. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.
4. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.
5. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.

6. Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés). **Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek** 1. Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú).	
Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. A tanulási képesség fejlesztése</th><th>Javasolt óraszám:
5 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.
2. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása.
3. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.
4. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó, -terjesztő médiákból.
2. A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása.
Fejlesztési ismeretek
1. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.
2. Tanulást segítő eljárások gyakorlása.
3. Szövegfeldolgozás.
4. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.
Tanulói tevékenység
1. Adatkeresés, adatgyűjtés.
2. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.
3. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.
4. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.
5. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:
1. Motiváció.
2. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.
3. Önállóság.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</td></tr>
</table>

Témakör	3. Anyanyelvi ismeretek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A kommunikációs készség fejlesztése. 2. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Betűrendbe rendezés.
2. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
3. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
4. Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása.

   Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése.
5. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.

Fejlesztési ismeretek

1. Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése:
   a. hangok, betűk (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása);
   b. szavak, szóelemek (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői;
   c. mondatokkal kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító).
2. A mondatok szövegben betöltött szerepe.
3. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
4. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
5. Tájékoztatás, leírás stíluselemei.
6. Az írott beszéd felelőssége.
7. Pontos és szabatos megfogalmazás.
8. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
   a. tulajdonnevek írása,
   b. mondatkezdés,
   c. mondatvégi írásjelek,
   d. szótagolás, szavak elválasztása,
   e. rövid- és hosszú magánhangzók,

f. rövid- és hosszú mássalhangzók használata.

9. Helyesírási szótár használata.
10. Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.

Tanulói tevékenység

1. Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése.
2. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk.
3. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.
4. Mondatok alakítása tetszés szerint.
5. Mondatok helyesírása.
6. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.
7. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.).
8. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés.
9. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.
10. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.
11. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.
12. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Akusztikus figyelem.
2. Szerialitás.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.
7. Egyéni íráskép

Fogalmak	A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírásellenőrző program.

Témakör	4. **Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek**	**Javasolt óraszám: 45 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. A helyesírás fejlesztése. 4. Önellenőrzés fejlesztése. 5. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.
2. Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján.
3. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.
4. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.

Fejlesztési ismeretek

1. Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).
2. Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.
3. Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.
4. Szöveg alkotása kép alapján.
5. Szöveg alkotása adott témára.
6. Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.
7. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).

Tanulói tevékenység

1. Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.
2. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.
3. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárnak, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett.

4. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés).
5. Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám).
6. Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Finommotorika.
2. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.
3. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén.
3. Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.

Fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Témakör	**5. Szövegek értő olvasása**	**Javasolt óraszám: 30 óra**
A témakör nevelési, fejlesztési céljai	1. A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. 2. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 3. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.
2. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.
3. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.
4. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.

Fejlesztési ismeretek

1. Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
2. Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt

3. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

Tanulói tevékenység

1. Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján.
2. Hírek, használati utasítások értelmezése.
3. Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint.
4. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása.
5. Alkalomra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Vizuális és auditív észlelés.
2. Figyelem.
3. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.

Témakör	**6. Kommunikáció – Médiaismeret**	**Javasolt óraszám: 55 óra**
A témakör nevelési, fejlesztési céljai	1. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 2. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. 3. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). 4. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. 5. A könyv és a média révén elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. 6. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján.
2. Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése.
3. Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása.
4. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése.
5. A médiából szerzett információ, reklámok fenntartással fogadása. Fejlesztési ismeretek
1. Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.
2. A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).
3. A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.
4. Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre.
5. Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).
6. A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.
7. A reklámok célja és természete.

Tanulói tevékenység

1. Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.
2. Kutatómunka adott információ megkeresésére.
3. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.
4. Napilapok, folyóiratok cikkeiből, rádióadók, televízióadók műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás.
5. Információk értékelése, mérlegelése.
6. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.
7. A valóság és a virtuális valóság szétválasztása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Önálló mérlegelő gondolkodás, médiaszövegek értelmezése.
2. Tolerancia, empátia.
3. Nyitottság az információk iránt.
4. Személyes adatok védelme.

5. Vizuális és auditív észlelés, figyelem. 6. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése. Verbális készség, aktivitás.	
Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.

- **10. évfolyam**

Cél

- A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.
- A halott szöveg helyes értelmezése.
- Saját vélemény megfogalmazása.
- Ismerethordozók önálló használata.
- Lényegkiemelés tanári irányítással.
- Önellenőrzés fejlesztése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Önállóságra nevelés.
- Az írás eszközjellegű felhasználása.
- Önkifejezőkészség fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló vegyen részt társalgásban.
- Legyen képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására.
- Az olvasást és az írást kommunikációs célokra tudja felhasználni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</th><th>Javasolt óraszám:
5 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.
2. A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése.
3. A beszélő szándékának megértése.
4. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás.
5. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.
6. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.
7. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A tanuló egyéni képességeihez igazodóan
a. a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása,
b. aktív és passzív szókincs fejlesztése,
c. társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése.
Fejlesztési ismeretek
1. Beszédtechnika:
a. a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás,
b. megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő,
c. a pontos artikuláció.
2. Beszéd(meg)értés:
a. szavak,
b. mondatok,
c. szöveg szintjén.
3. Beszédkészség:
a. kifejezőképesség,
b. a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</td></tr>
</table>

Tanulói tevékenység 1. A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben. 2. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása. 3. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. 4. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. 5. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. 6. Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. 2. Vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú).	
Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.

Témakör	2. A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 5 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. 2. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. 3. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. 4. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Fejlesztési tevékenységek 1. Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó, -terjesztő médiákból. 2. A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása. Fejlesztési ismeretek 1. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. 2. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. 3. Szövegfeldolgozás. 4. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. Tanulói tevékenység 1. Adatkeresés, adatgyűjtés. 2. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. 3. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. 4. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. 5. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése. Önállóság.	
Fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.

Témakör	3. Anyanyelvi ismeretek	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A kommunikációs készség fejlesztése. 2. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Betűrendbe rendezés. 2. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. 3. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. 4. Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. 5. Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése. 6. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat. Fejlesztési ismeretek 1. Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: a. hangok, betűk (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); b. szavak, szóelemek (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; c. mondatokkal kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító). 2. A mondatok szövegben betöltött szerepe. 3. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. 4. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). 5. Tájékoztatás, leírás stíluselemei. 6. Az írott beszéd felelőssége. 7. Pontos és szabatos megfogalmazás. 8. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:

a. tulajdonnevek írása,
b. mondatkezdés,
c. mondatvégi írásjelek,
d. szótagolás, szavak elválasztása,
e. rövid- és hosszú magánhangzók,
f. rövid- és hosszú mássalhangzók használata.

9. Helyesírási szótár használata.
10. Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen alkalmával.

Tanulói tevékenység

1. Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése.
2. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk.
3. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.
4. Mondatok alakítása tetszés szerint.
5. Mondatok helyesírása.
6. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.
7. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.).
8. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés.
9. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.
10. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.
11. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.
12. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Akusztikus figyelem.
2. Szerialitás.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.

Egyéni íráskép

Fogalmak	A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírás-ellenőrző program.

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 45 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. A helyesírás fejlesztése. 4. Önellenőrzés fejlesztése. 5. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. 2. Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. 3. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. 4. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. Fejlesztési ismeretek 1. Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). 2. Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. 3. Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. 4. Szöveg alkotása kép alapján. 5. Szöveg alkotása adott témára. 6. Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. 7. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). Tanulói tevékenység 1. Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. 2. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.

3. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárnak, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett. 4. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés). 5. Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám). 6. Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Finommotorika. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése 2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén. Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
Fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Témakör	5. Szövegek értő olvasása	Javasolt óraszám: 30 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. 2. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 3. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.
2. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.
3. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.
4. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.

Fejlesztési ismeretek

5. Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
6. Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt.
7. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

Tanulói tevékenység

8. Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján.
9. Hírek, használati utasítások értelmezése.
10. Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint.
11. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása.
12. Alkalomra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

13. Vizuális és auditív észlelés.
14. Figyelem.
15. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, Szómagyarázat. szövegalkotás

Témakör	6. Kommunikáció – Médiaismeret	Javasolt óraszám:55 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 2. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). 3. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. 4. A könyv és a média révén elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján.
2. Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése.
3. Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása.
4. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése.
5. A médiából szerzett információ, reklámok fenntartással fogadása.

Fejlesztési ismeretek

1. Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.
2. A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).
3. A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya

A reklámok célja és természete

Tanulói tevékenység

1. Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.
2. Kutatómunka adott információ megkeresésére.
8. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.
9. Napilapok, folyóiratok cikkeiből, rádióadók, televízióadók műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás.
10. Információk értékelése, mérlegelése.
11. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.
12. A valóság és a virtuális valóság szétválasztása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Önálló mérlegelő gondolkodás, médiaszövegek értelmezése.
2. Tolerancia, empátia.
3. Nyitottság az információk iránt.
4. Személyes adatok védelme.
5. Vizuális és auditív észlelés, figyelem.
6. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.

Verbális készség, aktivitás.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.

b) Idegen nyelv

Cél

- Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és tovább fejleszthető idegennyelv-tudás elérése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Hallás utáni értés és a beszédfejlesztés. Beszédbátorság növelése, a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerése, megértése.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. esetében olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni., 2. felismeri, hogy idegen nyelven máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért, 3. megpróbál nagyon rövid e-mailt írni, 4. próbál magáról 5-8 mondatban beszélni, 5. motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre, 6. ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben, 7. ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését, 8. próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Beszédszándékok – beszédértési készség	5	5
2. Beszédkészség	5	5
3. **Fogalomkörök**	15	15
4. **Témakörök, szókincs**	22	22
5. **Olvasási készség**	15	15
6. Íráskészség	10	10

- **9. évfolyam**

Cél

•Esélyegyenlőségük növelése, nyelvi készségek fejlesztése, kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

• Idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretek megszerzése, beszédbátorság erősítése, megszerzett ismeretek bővítése, mélyítése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

• Az erkölcsi, esztétikai érzék, a kötelességtudat, az együttműködő, kooperáló képesség, a magyarságtudat kialakítása. A nyelvtanulás folyamatában nyelvtani szabályok és a társas érintkezés elvárásainak elsajátítása. A más műveltségi területeken megszerzett ismeretek sikeres adaptálása.

Értékelés

• Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Beszédszándékok – beszédértési készség**	**Javasolt óraszám: 5 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Beszédészlelés fejlesztése. 2. A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. 3. Verbális emlékezet fejlesztése. 4. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. 5. Sorrendiség fejlesztése. 6. Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.

7. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez.
8. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel.
9. A figyelem terjedelmének növelése.
10. Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel.
11. Önismeret fejlesztése.
12. Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. Fejlesztési ismeretek 1. Beszédszándékok
    a Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt
    b Udvarias kérés
    c Tiltás kifejezése

2. Beszédértés

13. A hallottak után mondása, ismétlése, majd közös mondása.
14. Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.
15. Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet).
16. Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése.
17. Egyéni megnyilvánulási lehetőségek.
18. Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok.

Tanulói tevékenység

19. Alapvető udvariassági formák alkalmazása.
20. Vélemény megfogalmazása.
21. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása.
22. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték).

5. Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

23. Motiváció.
24. Hallási figyelem.
25. Rövid- és hosszú távú emlékezet.

26. Passzív és aktív szókincs.	
Fogalmak	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.

Témakör	**2. Beszédkészség**	**Javasolt óraszám: 5 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. 2. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a mindennapi életben is előfordulnak.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Beszédbátorság növelése. 2. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. 3. A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. 4. Koncentráció, emlékezet fejlesztése. 5. Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. 6. A tanuló motivációjának fenntartása, növelése. Fejlesztési ismeretek 1. Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. 2. A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. 3. A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. 4. A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése. 5. Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. 6. Kérdésalkotások gyakorlása. 7. Dalok, mondókák tanulása. 8. Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra.

9. Környezete tárgyainak megnevezése. 10. Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés. Tanulói tevékenység 1. Próbálkozás az idegen nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. 2. Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. 3. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. 4. Probléma jelzése, segítségkérés. 5. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére. 6. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcióra. 7. Feladattípusok: rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Hallási figyelem. 3. Rövid- és hosszú távú emlékezet. 5. Passzív és aktív szókincs.	
Fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.

Témakör	**3. Fogalomkörök**	**Javasolt óraszám: 15 óra**

A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátíttatása.
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	

Fejlesztési tevékenységek

1. Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése.
2. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.
3. Verbális memória fejlesztése.
4. Térbeli viszonyok fejlesztése.
5. Időbeli viszonyok fejlesztése.
6. Mennyiségi viszonyok fejlesztése.
7. Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek

1. Időbeliség:
    a. igeidők,
    b. időhatározók.
2. Térbeliség:
    a. helyhatározók;
    b. irányhatározók.
3. Mennyiségek kifejezése:
    a. anyagnevek,
    b. egységek,
    c. számok százas számkörben, kitekintés az ezres számkörre,
    d. főnevek többes száma, rendhagyó főnevek,
    e. dátum kifejezése.
4. Modalitás:
    a. képesség, udvarias kérés,
    b. néhány múlt idejű kifejezés,
    c. mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige, kérdőszavak.

Tanulói tevékenység

1. Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása.

2. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Vizuális és auditív észlelés, figyelem.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.
4. Passzív és aktív szókincs.

Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése

Fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, mértékegységek.

Témakör	**4. Témakörök, szókincs**	**Javasolt óraszám 22 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. 2. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Lexikai elemek elsajátíttatása.
2. Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében.
3. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása.
4. Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása.
5. Egészséges életszemlélet formálása.
6. Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása.
7. Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése.
8. Mozgásfejlesztés.

9. Térképismeret.

10. Testséma, térbeli tájékozódás, irányok.
Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. Fejlesztési

ismeretek

1. Mindennapi életünk az iskolában: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei.
2. Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése.
3. Étkezés: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás.
4. Vásárlás: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás.
5. Környezetünk:
    a. időjárás, természeti jelenségek,
    b. élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei),
    c. tájékozódást segítő feliratok.
6. Én és a családom:
    a. bemutatkozás ismétlése, bővítése.
    b. lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása.

Tanulói tevékenység

1. Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében.
2. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról).
3. Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Vizuális és auditív észlelés, figyelem.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.
4. Passzív és aktív szókincs.

11. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése

Fogalmak	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Olvasási készség</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Az idegen nyelv szerinti és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése.
2. A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása.
3. A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással.
4. Személyes adatok megerősítése.
5. Az e-mail formai elemeinek felismerése.
Fejlesztési ismeretek
1. Az ábécé megismertetése.
2. A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszédek utánamondása, majd egyéni olvasása.
3. Bemutatkozás leírása.
4. E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím,).
Tanulói tevékenység
1. Az ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése.
2. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése.
3. Idegen nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Motiváció, bátor megszólalás.
2. Rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése. Passzív és aktív szókincs.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>6. Íráskészség</th><th>Javasolt óraszám
10 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Bevezetés az idegen nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Figyelemkoncentráció fejlesztése.
2. Pontosságra, önellenőrzésre nevelés.
3. Olvasható íráskép kialakítása.
4. Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken.
5. Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre.
6. Levélforma, e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata.
7. Sorrendiség.
8. Emlékezet fejlesztése.
9. A magyar és az idegen nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése.
Fejlesztési ismeretek
1. A tanuló igyekezzen pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat.
2. Saját név leírása idegen nyelven.
3. Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata).
Tanulói tevékenység
1. Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra.
2. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Motiváció.
2. Problémamegoldó képesség.
3. Emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága.
4. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.
Pontos munkavégzés</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondattípusok, rövid levél, email, képeslap, e-mail cím, lakcím.</td></tr>
</table>

➢ **10. évfolyam**

Cél

- Esélyegyenlőségük növelése, nyelvi készségek fejlesztése, kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretek megtartása és bővítése, beszédbátorság folyamatos erősítése, megszerzett ismeretek bővítése, mélyítése. **Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten**
- Az erkölcsi, esztétikai érzék, a kötelességtudat, az együttműködő, kooperáló képesség, a magyarságtudat kialakítása. A nyelvtanulás folyamatában nyelvtani szabályok és a társas érintkezés elvárásainak elsajátítása. A más műveltségi területeken megszerzett ismeretek sikeres adaptálása. **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Beszédszándékok – beszédértési készség**	**Javasolt óraszám: 5 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Beszédészlelés fejlesztése. 2. A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. 3. Verbális emlékezet fejlesztése. 4. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. 5. Sorrendiség fejlesztése. 6. Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.		

7. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez.
8. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel.
9. A figyelem terjedelmének növelése.
10. Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel.
11. Önismeret fejlesztése.
12. Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. Fejlesztési ismeretek

1. Beszédszándékok
   a. Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt
   b. Udvarias kérés
   c. Tiltás kifejezése
2. Beszédértés
   a. A hallottak után mondása, ismétlése, majd közös mondása.
   b. Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.
   c. Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet).
   d. Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése.
   e. Egyéni megnyilvánulási lehetőségek.
   f. Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok.

Tanulói tevékenység

1. Alapvető udvariassági formák alkalmazása.
2. Vélemény megfogalmazása.
3. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása.
4. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték).
5. Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Hallási figyelem.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.

Passzív és aktív szókincs.

Fogalmak	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Beszédkészség</th><th>Javasolt óraszám:
5 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében.
2. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a mindennapi életben is előfordulnak.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Beszédbátorság növelése.
2. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.
3. A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében.
4. Koncentráció, emlékezet fejlesztése.
5. Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése.
6. A tanuló motivációjának fenntartása, növelése.
Fejlesztési ismeretek
1. Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre.
2. A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása.
3. A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat.
4. A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése.
5. Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre.
6. Kérdésalkotások gyakorlása.
7. Dalok, mondókák tanulása.
8. Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra.
11. Környezete tárgyainak megnevezése.
12. Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés.
Tanulói tevékenység
1. Próbálkozás az idegen nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével.</td></tr>
</table>

2. Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. 3. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. 5. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyzésére. 6. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcióra. 7. Feladattípusok: rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Hallási figyelem. 3. Rövid- és hosszú távú emlékezet. Passzív és aktív szókincs.	
Fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.

Témakör	**3. Fogalomkörök**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátíttatása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. 2. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. 3. Verbális memória fejlesztése. 4. Térbeli viszonyok fejlesztése. 5. Időbeli viszonyok fejlesztése. 6. Mennyiségi viszonyok fejlesztése.		

7. Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek 1.

Időbeliség:

a. igeidők,

b. időhatározók.

2. Térbeliség:

a. helyhatározók;
b. irányhatározók.

3. Mennyiségek kifejezése:

a. anyagnevek,

b. egységek,

c. számok százas számkörben, kitekintés az ezres számkörre,

d. főnevek többes száma, rendhagyó főnevek,

e. dátum kifejezése.

4. Modalitás:

a. képesség, udvarias kérés,

b. néhány múlt idejű kifejezés,

c. mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige,

d. kérdőszavak.

Tanulói tevékenység

1. Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása.

2. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.

2. Vizuális és auditív észlelés, figyelem.

3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.

4. Passzív és aktív szókincs.

Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.

Fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, mértékegységek.

Témakör	4. Témakörök, szókincs	Javasolt óraszám 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. 2. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Lexikai elemek elsajátíttatása. 2. Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. 3. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. 4. Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. 5. Egészséges életszemlélet formálása. 6. Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. 7. Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése. 8. Mozgásfejlesztés. 9. Térképismeret. 10. Testséma, térbeli tájékozódás, irányok. 11. Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. Fejlesztési ismeretek 2. Mindennapi életünk az iskolában: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. 3. Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. 4. Étkezés: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. 5. Vásárlás: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. 6. Környezetünk: a. időjárás, természeti jelenségek, b. élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei), c. tájékozódást segítő feliratok. d. Én és a családom:

e. bemutatkozás ismétlése, bővítése.

f. lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása.

Tanulói tevékenység

1. Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében.
2. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról).
3. Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Vizuális és auditív észlelés, figyelem.
3. Rövid- és hosszú távú emlékezet.
4. Passzív és aktív szókincs.

Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése

Fogalmak	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.

Témakör	**5. Olvasási készség**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Az idegen nyelv szerinti és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése.
2. A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása.
3. A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással.
4. Személyes adatok megerősítése.
5. Az e-mail formai elemeinek felismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. Az ábécé megismertetése.
2. A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszédek utánamondása, majd egyéni olvasása.
3. Bemutatkozás leírása.
4. E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím,).

Tanulói tevékenység

1. Az ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése.
2. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az
   a. ismeretek rögzítése.
3. Idegen nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció, bátor megszólalás.
2. Rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése.

Passzív és aktív szókincs.

Fogalmak	Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.

Témakör	**6. Íráskészség**	**Javasolt óraszám 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Bevezetés az idegen nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Figyelemkoncentráció fejlesztése.
2. Pontosságra, önellenőrzésre nevelés.
3. Olvasható íráskép kialakítása.
4. Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken.
5. Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre.

6. Levélforma, e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata.
7. Sorrendiség.
8. Emlékezet fejlesztése.
9. A magyar és az idegen nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése.

Fejlesztési ismeretek

1. A tanuló igyekezzen pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat.
2. Saját név leírása idegen nyelven.
3. Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata).

Tanulói tevékenység

1. Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra.
2. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Problémamegoldó képesség.
3. Emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága.
4. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.

Pontos munkavégzés.

Fogalmak	Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondattípusok, rövid levél, email, képeslap, e-mail cím, lakcím.

c) Matematika

Cél

- Támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a mindennapokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzetiben.
- Kialakítani a nyitottságot a matematika iránt.
- Fejleszteni az együttműködési hajlandóságát a közös munka érdekében társaival.
- A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett a gyakorlatias tudás megszerzése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Gondolkodási funkciók fejlesztése.
- A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyinak megismerése, megszilárdítása.
- A mérések és számítások alkalmazása mindennapi élethelyzetekben.
- Az alkalmazásképes matematikai gondolkodás, a gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása.
- A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok- okozati összefüggések eredményinek felismerése, elfogadása.
- A logikai matematikai következtetések megismerése, gyakorlása.
- A matematikai becslések pontosságának növelése.
- A mennyiségi, térbeli, és időbeli változások felismerése, a hatások következtetése is tanulói tevékenységeken keresztül.
- A tantárgy jelentős szerepet kap a pályaorientáció területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében.
- Lehetőséget ad az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.
- A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést.

- A jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.
- A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes alkalmazni a logikai kifejezéseket, 2. jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében, 3. képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát, 4. jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban, 5. képes egyenes arányosság ábrázolására, 6. képes adatokból átlagszámításra, 7. felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben, 8. képesség a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében, 9. képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni, 10. zsebszámológépet pontosan használ, 11. egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között, 12. a testek és síkidomok alkotórészeit felismeri,

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	**5**	**5**
Éves óraszám	**180**	**180**

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1, Gondolkodási műveletek	50	50
2. Számtan. Műveletek	70	70
3. Mérések	60	60

- **9. évfolyam**

Cél

- Állítás megfogalmazása.
- Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás.
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
- A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.
- A zsebszámológép használata.
- A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
- A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.
- Arányos alaprajz készítése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanult feladatokon keresztül állítások megfogalmazása.
- Az érvelés, cáfolás, bizonyítás, vitakészség fejlesztése, megalapozása.
- A megértésen alapuló gondolkodás kialakítása.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség elmélyítése az alapműveletek körében.
- A zsebszámológép pontos használatának megalapozása.
- A mindennapi élethelyzetekben a matematika elemi fogalmak használata.
- A tanult mérési eljárások eredményeinek pontos lejegyzése.
- Síkidomok és testek tulajdonságainak megismerése, arányos alaprajz készítése.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Képes legyen alkalmazni a logikai kifejezéseket.
- Szerezzen jártasságot az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.
- A tanuló képes legyen állítások tagadására, ismerje az állítások logikai tartalmát.
- Szerezzen jártasságot a sorozatok folytatásában, adott és felismert szabály alapján, mindkét irányban.

A tanuló képes legyen:

- egyenes arányosság ábrázolására,
- adatokból átlag kiszámítására,
- felismerni a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben,

- a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében,
- szöveges feladatokat megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni,
- tudjon zsebszámológépet pontosan használni,
- egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között,
- felismerni a testek és síkidomok alkotórészeit.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Gondolkodási műveletek**	**Javasolt óraszám: 50 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Állítás megfogalmazása. 2. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. 3. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A logikai kifejezések alkalmazása. 3. Adatok ábrázolása, azok leolvasása. 4. Függvények jellemzése grafikon alapján. 5. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. Fejlesztési ismeretek 1. Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás. 2. Nyitott mondatok. Tanulói tevékenység 1. Fogalmak értelmezése, rendszerezése. 2. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.		

3. Elemek elhelyezése adott halmazokba. 4. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). 5. Szövegelemzés, szövegértelmezés. 6. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. 7. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. 8. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. 9. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. 4. Problémamegoldó képesség. Matematikai összefüggések.	
Fogalmak	Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

Témakör	2. Számtan. Műveletek	Javasolt óraszám 70 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. 2. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. 3. A zsebszámológép használata.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.
2. Biztos számfogalom a racionális számkörben.
3. A négy alapművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában.
4. Pontos és gyors számolás.
5. Zsebszámológép használata.
6. Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.

Fejlesztési ismeretek

1. Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.
2. Számfogalom, számköri ismeretek.
3. Műveletek.
4. Szöveges feladatok.

Tanulói tevékenység

1. Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés:
   közönséges törtek, tizedes törtek.
2. Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása.
3. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
4. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése.
5. Műveletek végzése természetes számokkal.
6. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás,

7. egyjegyű osztóval osztás szóban.
8. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
9. Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel.
10. A százalék fogalma.
11. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
12. Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolodóan.
13. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).
14. A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Pontos munkavégzés.
2. Szóbeli kifejezőképesség.
3. Figyelem terjedelme, pontossága.
4. Emlékezet mobilizálása.
5. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
6. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Mérések</th><th>Javasolt óraszám:
60 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
2. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.
3. Arányos alaprajz készítése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása.
2. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.
3. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.
4. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.
5. Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása.
Fejlesztési ismeretek
1. Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.
2. Idő mérése.
3. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
4. Szerkesztési feladatok.
Tanulói tevékenység
1. Mérések végzése különböző mérőeszközökkel
2. Foglalkozásokhoz és köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása
3. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése, átváltások
4. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel
5. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése
6. Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása
7. A kör és alkotórészei

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek:
1. Becslés
2. Tulajdonságok elmélyítése
3. Vizuális észlelés
4. figyelem
5. Auditív észlelés
6. Pontosság</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Méretarányos, felül-, elöl-, oldalnézet. Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokban összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

Cél

- Állítás megfogalmazása.
- Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás.
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
- A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.
- A zsebszámológép használata.
- A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
- A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.
- Arányos alaprajz készítése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

A 9. évfolyamon tanult ismeretek rögzítés, készségszintű alkalmazásának megalapozása.

- A tanult feladatokon keresztül állítások megfogalmazása.
- Az érvelés, cáfolás, bizonyítás, vitakészség fejlesztése, megalapozása.
- A megértésen alapuló gondolkodás kialakítása.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség elmélyítése az alapműveletek körében.
- A zsebszámológép pontos használatának megalapozása.
- A mindennapi élethelyzetekben a matematika elemi fogalmak használata.
- A tanult mérési eljárások eredményeinek pontos lejegyzése.
- Síkidomok és testek tulajdonságainak megismerése, arányos alaprajz készítése.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Képes legyen alkalmazni a logikai kifejezéseket.
- Szerezzen jártasságot az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.
- A tanuló képes legyen állítások tagadására, ismerje az állítások logikai tartalmát.
- Szerezzen jártasságot a sorozatok folytatásában, adott és felismert szabály alapján, mindkét irányban.

A tanuló képes legyen:

- egyenes arányosság ábrázolására,

- adatokból átlag kiszámítására,
- felismerni a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben,
- a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében,
- szöveges feladatokat megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni,
- tudjon zsebszámológépet pontosan használni,
- egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között,
- felismerni a testek és síkidomok alkotórészeit. **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1.Gondolkodási műveletek**	**Javasolt óraszám: 50 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Állítás megfogalmazása. 2. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. 3. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A logikai kifejezések alkalmazása. 3. Adatok ábrázolása, azok leolvasása. 4. Függvények jellemzése grafikon alapján. 5. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. Fejlesztési ismeretek 6. Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás. 7. Nyitott mondatok. Tanulói tevékenység 1. Fogalmak értelmezése, rendszerezése.		

2. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. 3. Elemek elhelyezése adott halmazokba. 4. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak) 5. Szövegelemzés, szövegértelmezés. 6. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. 7. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. 8. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. 9. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. 4. Problémamegoldó képesség. 5. Matematikai összefüggések	
Fogalmak	Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

Témakör	2. Számtan. Műveletek	Javasolt óraszám 70 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. 2. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. 3. A zsebszámológép használata.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.
2. Biztos számfogalom a racionális számkörben.
3. A négy alapművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában.
4. Pontos és gyors számolás.
5. Zsebszámológép használata.
6. Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.

Fejlesztési ismeretek

1. Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.
2. Számfogalom, számköri ismeretek.
3. Műveletek.
4. Szöveges feladatok.

Tanulói tevékenység

1. Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közönséges törtek, tizedes törtek.
2. Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása.
3. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
4. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése.
5. Műveletek végzése természetes számokkal.
6. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás,

1. egyjegyű osztóval osztás szóban.
2. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
3. Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel.
4. A százalék fogalma.
5. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
6. Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.
7. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).
8. A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

9. Pontos munkavégzés.
10. Szóbeli kifejezőképesség.
11. Figyelem terjedelme, pontossága.
12. Emlékezet mobilizálása.
13. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
14. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).

Témakör	**3. Mérések**	**Javasolt óraszám: 60 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. 2. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése. 3. Arányos alaprajz készítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása.
2. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.
3. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.
4. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.
5. Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása.

Fejlesztési ismeretek

1. Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.
2. Idő mérése.
3. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
4. Szerkesztési feladatok.

Tanulói tevékenység

1. Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.
2. Becslés.
3. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.
4. Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.

5. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése, átváltások.
6. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.
7. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.
8. Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása.
9. A kör és alkotórészei.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Vizuális észlelés.
2. Figyelem.
3. Auditív észlelés.
4. Pontosság.

Fogalmak	Méretarányos, felül-, elöl-, oldalnézet. Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak.

d) Állampolgári ismeretek

Cél

- A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére.
- A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket.
- Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában.
- Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tantárgy segítséget nyújt az erkölcsi nevelés terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.
- Erősíti a nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.
- A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését.
    - A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban, 2. tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről, 3. ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében, 4. fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Társadalmi szabályok	12	12
2. Állampolgári ismeretek	12	12
3. Pénzügyi és gazdasági kultúra	12	12

- **9. évfolyam**

Cél

- A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése.
- A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.
- Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek).
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.
- Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése.
- Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A közösségi együttélés szabályainak-, valamint a szabálytudat erősítése.
- A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásainak széleskörű megismertetése a magatartásában.
- Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek) alakítása.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazásához képességek kialakítása, megerősítése.
- Tájékozódási képesség fejlesztése helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése.
- Felelősségérzet kialakítása, erősítése a közvetlen környezet és a jövő iránt. **Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten**
- A tanuló legyen képes a közösségi együttélés szabályainak megismerésére, alkalmazására. Alakuljon ki szabálytudata.
- Magatartásából tükröződjön a szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulása.
- Alakuljon ki állampolgári felelőssége (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretei). Legyen képes az ismeretek gyakorlati alkalmazására.
- Fejlődjön tájékozódási képessége helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- Fejlődjön képessége a tudatos pénzhasználatra – a pénzügyi kultúra elsajátítására.
- Alakuljon ki, illetve erősödjön felelősségérzete a közvetlen környezet és a jövő iránt.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1.Társadalmi szabályok</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése.
2. A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Jogok és kötelességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése.
2. Mindennapi ügyintézések modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok).
3. Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről lépésre).
Fejlesztési ismeretek
1. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog.
2. A jog szerepe az emberek mindennapjaiban.
3. Az emberi alapjogok.
4. A gyermekek jogai, diákjogok.
5. Hivatalos ügyeink (ügyintézés).
6. Ügyintézés a világhálón.
Tanulói tevékenység
1. Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek.
2. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés
3. különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjairól.
4. A mindennapi élethez kötődő hivatalos ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése.
5. Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Erkölcsi érzék.
2. Mérlegelő gondolkodás,
3. Tolerancia, elfogadás.
4. Beleérző képesség</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Állampolgári ismeretek</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek).
2. Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.
3. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek ás tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A törvényhozó és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése.
2. A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése.
3. Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása.
Fejlesztési ismeretek
1. Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek.
2. Magyarország politikai intézményei.
3. Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, köznevelés, egészségügyi ellátás).
4. A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet).
5. A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. Tanulói tevékenység
1. Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselet).
2. Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban.
3. Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.
4. Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés).
5. Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoport számára könnyen érthető hírekről.</td></tr>
</table>

6. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása.
7. A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól.
8. Kérdőívek, kérvények kitöltése.
9. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Mérlegelő gondolkodás.
2. Kauzális gondolkodás.
3. Értékazonosulás, értékválasztás.

Fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, személyes adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, űrlap, anyakönyv, igazolvány.

Témakör	**3. Pénzügyi és gazdasági kultúra**	**Javasolt óraszám 12 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. 2. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenyégek

1. A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban.
2. A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése.
3. Különböző fizetési módok modellezése.
4. A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése.
5. A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. Fejlesztési ismeretek

1. Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása).
2. A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz).

3. A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció). 4. Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke). 5. Vállalkozói alapismeretek. Tanulói tevékenység 1. A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés). 2. A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül. 3. Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása). 4. A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával. 5. A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén. 6. A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről. 7. Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek. 1. mérlegelő gondolkodás, 2. életvezetési képesség, 3. problémamegoldó gondolkodás.	
Fogalmak	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezsi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.

- **10. évfolyam**

Cél

- A 9. évfolyamon szerzett tudás elmélyítése, valamint bővítése.
- A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése.
- A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.
- Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek).
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.
- Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése.
- Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A közösségi együttélés szabályainak-, valamint a szabálytudat erősítése.
- A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásainak széleskörű megismertetése a magatartásában.
- Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek) alakítása.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazásához képességek kialakítása, megerősítése.
- Tájékozódási képesség fejlesztése helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése.
- Felelősségérzet kialakítása, erősítése a közvetlen környezet és a jövő iránt. **Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten**
- A tanuló legyen képes a közösségi együttélés szabályainak megismerésére, alkalmazására. Alakuljon ki szabálytudata.
- Magatartásából tükröződjön a szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulása.
- Alakuljon ki állampolgári felelőssége (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretei). Legyen képes az ismeretek gyakorlati alkalmazására.
- Fejlődjön tájékozódási képessége helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.
- Fejlődjön képessége a tudatos pénzhasználatra – a pénzügyi kultúra elsajátítására.
- Alakuljon ki, illetve erősödjön felelősségérzete a közvetlen környezet és a jövő iránt.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Társadalmi szabályok</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése.
2. A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Jogok és kötelességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése.
2. Mindennapi ügyintézések modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok).
3. Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lepésről lepésre).
Fejlesztési ismeretek
1. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog.
2. A jog szerepe az emberek mindennapjaiban.
3. Az emberi alapjogok.
4. A gyermekek jogai, diákjogok.
5. Hivatalos ügyeink (ügyintézés).
6. Ügyintézés a világhálón.
Tanulói tevékenység
1. Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek.
2. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjairól.
3. A mindennapi élethez kötődő hivatalos ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése.
4. Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Erkölcsi érzék.
2. Mérlegelő gondolkodás,
3. Tolerancia, elfogadás.
4. Beleérző képesség</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Állampolgári ismeretek</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek).
2. Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.
3. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek ás tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A törvényhozó és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése.
2. A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése.
3. Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása.
Fejlesztési ismeretek
1. Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek.
2. Magyarország politikai intézményei.
3. Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, köznevelés, egészségügyi ellátás).
4. A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet).
5. A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. Tanulói tevékenység
1. Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselet).
2. Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban.
3. Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.
4. Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés).</td></tr>
</table>

5. Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoport számára könnyen érthető hírekről. 6. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. 7. A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól. 8. Kérdőívek, kérvények kitöltése. 9. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Mérlegelő gondolkodás. 2. Kauzális gondolkodás. 3. Értékazonosulás, értékválasztás.	
Fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, személyes adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, űrlap, anyakönyv, igazolvány.

Témakör	**3. Pénzügyi és gazdasági kultúra**	**Javasolt óraszám 12 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. 2. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenyégek 1. A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. 2. A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése. 3. Különböző fizetési módok modellezése. 4. A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. 5. A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása . Fejlesztési ismeretek 6. Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása).		

7. A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz
8. A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció).
9. Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke).
10. Vállalkozói alapismeretek.

Tanulói tevékenység

1. A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés).
2. A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül.
3. Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása).
4. A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával.
5. A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén.
6. A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről.
7. Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek.

1. mérlegelő gondolkodás,
2. életvezetési képesség,

problémamegoldó gondolkodás.

Fogalmak	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezsi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.

e) Természettudomány

Cél

- fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését;
- olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait.
- A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést.
- Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.
- hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást.
- Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökologikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását.
- A gondolkodás rugalmasságának, a mérlegelő, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át.
- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerésével, a veszélyek elkerülésének bemutatásával és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetésével.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló feladata a megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása, amely segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében.
- A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez.

- Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.
- A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.
- A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munkaegészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátíttatását.
- Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeret adása a hang- és a fénytan körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).
- A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.
- A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.
- A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékosságra. Kiemelt szerepet kap a balesetmegelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosságra neveléssel jelenik meg.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. jó rendszerező képességének, gyakorlatiasságának kialakítása, 2. egészségtudatos életszemléletének kialakítása, követése, 3. higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igényének kialakulása, A tanuló 1. képes az általános és egyéni egészségi állapotát megismerni, azt felelősségteljesen kifejezni és megóvni, 2. a kémiai jelrendszert elemi szinten ismeri, 3. a mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik, 4. képes a baleset megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmazni a kémiai anyagok felhasználása során, 5. ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit, 6. ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben, 7. az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat, 8. ismeri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében, 9. képes a fizikában tanultak széles körű kiterjesztésére az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A. C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	13	13
2. Egészségvédelem. Élő természet – az ember	25	25
3. Egészségtan – Környezet-egészségtani és munkaegészségtani ismeretek	25	25
4. Kémiai alapismeretek	15	15
5. Hétköznapok kémiája – kísérletezés	10	10
6. Fizikai alapismeretek	10	10
7. Mindennapok fizikája – kísérletezés	10	10

- **9. évfolyam**

Cél

- A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.
- Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.
- Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.
- Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás.
- A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése.
- Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.
- Összefüggések felfedezése.
- Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.
- A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.
- A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.
- A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.
- A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.
- A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló feladata a megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása, amely segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében.
- A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget

veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez.

- Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.
- A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.
- A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munkaegészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátíttatását.
- Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeret adása a hang- és a fénytan körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).
- A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.
- A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.
- A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a

gazdaságosságra, a takarékosságra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosságra neveléssel jelenik meg.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- képes legyen az általános és egyéni egészségi állapotát megismerni, azt felelősségteljesen kifejezni és megóvni,
- ismerje a kémiai jelrendszert elemi szinten,
- rendelkezzen ismeretekkel a mérgező anyagokról,
- képes legyen a baleset megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmazni a kémiai anyagok felhasználása során,
- ismerje a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit,
- ismerje az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben,
- az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, és ismerje a baleset-megelőzési szabályokat,
- tudja az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében,
- képes legyen a fizikában tanultak széles körű kiterjesztésére az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére. **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat</th><th>Javasolt óraszám:
13 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele.
2. Az állattartás és növénygondozás felelősségének átérzése.
3. A természet szépségének, célszerűségének megélése.
4. Szöveges és képi információk értelmezése.
Fejlesztési ismeretek
1. Élőlények és környezetük.
2. Ökológiai alapismeretek.
3. A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre.
4. Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról.
5. Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése.
6. Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése.
7. Környezetvédelem – környezetmegóvás.
8. Háztartási hulladék, szerves-, szervetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás.
9. Szennyezőanyagok. Szennyezés megelőzés. Szennyezés mentesítés.
10. Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés.
Tanulói tevékenység
1. Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások.
2. Csoportosítás.
3. Beszámoló.
4. Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás.
5. Tanulmányi kirándulás.
6. Szelektív hulladékgyűjtés.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Motiváció.
2. Önállóság.
3. Praktikus készség.
3. Passzív és aktív szókincs</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfejlődés, mutáció, genetika, környezetszennyezés.</td></tr>
</table>

Témakör	2. Egészségvédelem. Élő természet – az ember	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése.
2. A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete.
3. Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése.
4. Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete.
5. Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében.
6. Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése.

Fejlesztési ismeretek

1. Az emberi test felépítése.
2. Szervek, érzékszervek funkciója és működése.
3. Egészség – betegség.
4. Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat.
5. Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében.
6. Egészségvédelem és rehabilitáció.
7. Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban.
8. Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség.
9. Családtervezés, fogamzásgátlás.
10. Nemi betegségek.
11. Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).

Tanulói tevékenység

1. Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium).
2. Megfigyelés, önmegfigyelés.
3. Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat,

hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése. 4. Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról. 5. Kutatómunka és csoportos kutatómunka. 6. Egyéni esetmegbeszélés. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Önállóság. 3. Komplex gondolkodás. 4. Praktikus ismeretek. 5. Verbális készség. 6. Empátia. 7. Önfegyelem.	
Fogalmak	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.

Témakör	**3. Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek**	**Javasolt óraszám: 25 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Az emberi test és jellemzőinek megismerése. 2. Az egészséges környezet jellemzőinek megismerése. Fejlesztési ismeretek 1. Egészségtan. Az egészség megóvása. 2. Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei). 3. Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések. 4. Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások. 5. Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen. 6. Munka alkalmassági vizsgálat. 7. Környezet egészségtani, munka egészségtani ismeretek.		

8. A környezet testi-lelki hatása az egészségre.
9. A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiénéje.
10. Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága.
11. Fertőzések és járványok.
12. Mentálhigiéné.
13. Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások.
14. Prevenciós tevékenységek.
15. Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen.
16. Elsősegélynyújtás.

Tanulói tevékenység

1. Intézménylátogatás.
2. Kutatómunka.
3. Egyéni és csoportos témafeldolgozás.
4. Órai csoportos és egyéni megfigyelések.
5. Család egészségi állapotának feltérképezése.
6. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata.
7. Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablókészítés.
8. Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablókészítés a közösségi színtereken alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Önállóság.
3. Verbális kommunikáció.
4. Passzív és aktív szókincs.
5. Komplex gondolkodás.
6. Praktikus készség.

Fogalmak	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhívás, prevenció, mentálhigiéné,
	közösségi szemlélet.

Témakör	**4. Kémiai alapismeretek**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. 2. A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése. 3. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása.
2. Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései.
3. Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben.
4. Tudatosság és meggondoltság a mindennapi tevékenységekben.
5. Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja.
6. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek).
2. Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra).
3. Halmazállapot-változások.
4. Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.
5. A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.
6. Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya.
7. Mérgező anyagok.
8. Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.
9. Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor.
10. Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
11. Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben.

12. Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása.
13. Reakciósebesség, reakcióhő.
14. Környezeti és háztartási anyagok.
15. Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószereik, üveg.
16. Műanyagok, műanyaghulladék-kezelés, újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

1. Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.
2. Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése.
3. Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása.
4. Gyűjtőmunka, rendszerezés.
5. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása.
6. A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar).
7. A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros).
8. A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolog, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására).
9. A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes, ártalmatlan).
10. A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Irányított, tartós, tudatos figyelem.
2. Verbális és vizuális emlékezet.
3. Differenciáló készség.
4. Verbális kommunikáció.
5. Passzív-aktív szókincs.
6. Matematikai összefüggések.
7. Önállóság.
8. Precizitás.
9. Komplex gondolkodás.

Fogalmak	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).

Témakör	5. Hétköznapok kémiája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Összefüggések felfedezése. 2. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása. Fejlesztési ismeretek 1. Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata. 2. Vízkeménység, vízkő. 3. Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid. 4. Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók. 5. Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószerek. 6. Fertőtlenítőszerek. 7. Penész. 8. Rozsdásodás. 9. Alkoholok. 10. A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése). 11. Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan. 12. Alapvető balesetmegelőzési szabályok ismerete és betartása. 13. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. 14. Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tanulói tevékenység 1. Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. 2. Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín megváltozása). 3. Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan.		

4. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban. 5. Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság). 6. Konklúziók verbális kifejezése. 7. Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. 8. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Megfigyelőképesség. 3. Elemzés. 4. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 5. Összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás. 6. Kooperációs készség. 7. Precizitás. 8. Motiváció. 9. Praktikus készség. 10. Kreativitás. 11. Óvatosság.	
Fogalmak	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).

Témakör	6. Fizikai alapismeretek	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. 2. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. 3. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról.
2. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése.

Fejlesztési ismeretek

1. A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése.
2. Tükrök: sík, domború, homorú.
3. A szemüveg.
4. Az emberi szem és a látás.
5. Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.
6. A hang, mint hullám. Rezonancia.
7. Hangszerek. Visszhang.
8. Mágneses hatás megfigyelése.
9. Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.
10. A testek elektromos állapota.
11. Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.
12. Áramforrások: elem, akkumulátor.
13. Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).
14. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.
15. Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor).
16. Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.
17. Az elektromos feszültség.

<table>
<tr><td colspan="2">18. Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás.
19. Élettani hatások.
20. Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.</td></tr>
<tr><td colspan="2">21. Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.
Tanulói tevékenység
1. Megfigyelések.
2. Mérések, méréseredmények leolvasása.
a. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása.
3. Mérések, becslések.
4. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése).
5. Kutatás egyénileg és csoportmunkában.
6. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék).
7. Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Megfigyelőképesség.
2. Precizitás.
3. Vizuális és auditív figyelem.
4. Verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárzásvédelem.</td></tr>
</table>

Témakör	7. Mindennapok fizikája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. 2. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. 2. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. 3. Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról. Fejlesztési ismeretek 1. A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás). 2. A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása. 3. Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése. 4. Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében. 5. Az égés feltételei, tűzoltás. 6. A hullámmozgás, a hullámok terjedése. 7. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. 8. Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés. 9. Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia. Tanulói tevékenység 1. Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése.

2. Mérések, méréseredmények leolvasása. 3. Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Kreativitás. 4. Megfigyelőképesség. 5. Praktikus készség.	
Fogalmak	Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.

- **10. évfolyam**

Cél

- A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.
- Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.
- Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.
- Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás.
- A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése.
- Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.
- Összefüggések felfedezése.
- Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.
- A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.
- A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.
- A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.
- A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.
- A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló feladata a megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása, amely segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében.
- A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget

veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez.

- Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.
- A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.
- A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munkaegészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és kezelés szabályainak elsajátíttatását.
- Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeret adása a hang- és a fénytan körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).
- A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.
- A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.
- A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a

gazdaságosságra, a takarékosságra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosságra neveléssel jelenik meg.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- képes legyen az általános és egyéni egészségi állapotát megismerni, azt felelősségteljesen kifejezni és megóvni,
- ismerje a kémiai jelrendszert elemi szinten,
- rendelkezzen ismeretekkel a mérgező anyagokról,
- képes legyen a baleset megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmazni a kémiai anyagok felhasználása során,
- ismerje a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit,
- ismerje az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben,
- az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, és ismerje a baleset-megelőzési szabályokat,
- tudja az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében,
- képes legyen a fizikában tanultak széles körű kiterjesztésére az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére. **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör fejlesztési céljai	1. A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele.
2. Az állattartás és növénygondozás felelősségének átérzése.
3. A természet szépségének, célszerűségének megélése.
4. Szöveges és képi információk értelmezése.

Fejlesztési ismeretek

1. Élőlények és környezetük.
2. Ökológiai alapismeretek.
3. A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre.
4. Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról.
5. Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése.
6. Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése.
7. Környezetvédelem – környezetmegóvás.
8. Háztartási hulladék, szerves-, szervetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás.
9. Szennyezőanyagok. Szennyezés megelőzés. Szennyezés mentesítés.
10. Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés.

Tanulói tevékenység

1. Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások.
2. Csoportosítás.
3. Beszámoló.
4. Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás.
5. Tanulmányi kirándulás.
6. Szelektív hulladékgyűjtés.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Önállóság.
3. Praktikus készség.
4. Passzív és aktív szókincs.

Fogalmak	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfejlődés, mutáció, genetika, környezetszennyezés.

Témakör	2. Egészségvédelem. Élő természet – az ember	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	2. Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése. 2. A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete. 3. Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése. 4. Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete. 5. Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében. 6. Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése. Fejlesztési ismeretek 1. Az emberi test felépítése. 2. Szervek, érzékszervek funkciója és működése. 3. Egészség – betegség. 4. Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat. 5. Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében. 6. Egészségvédelem és rehabilitáció. 7. Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban. 8. Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség. 9. Családtervezés, fogamzásgátlás. 10. Nemi betegségek. 11. Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei). Tanulói tevékenység 1. Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium). 2. Megfigyelés, önmegfigyelés. 3. Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése. 4. Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról. 5. Kutatómunka és csoportos kutatómunka. 6. Egyéni esetmegbeszélés.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Önállóság. 3. Komplex gondolkodás. 4. Praktikus ismeretek. 5. Verbális készség. 6. Empátia. 7. Önfegyelem.	
Fogalmak	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.

Témakör	**3. Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek**	**Javasolt óraszám: 25 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Az emberi test és jellemzőinek megismerése. 2. Az egészséges környezet jellemzőinek megismerése. Fejlesztési ismeretek 1. Egészségtan. Az egészség megóvása. 2. Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei). 3. Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések. 4. Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások. 5. Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen. 6. Munka alkalmassági vizsgálat. 7. Környezet egészségtani, munka egészségtani ismeretek. 8. A környezet testi-lelki hatása az egészségre. 9. A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiénéje.		

10. Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága. 11. Fertőzések és járványok. 12. Mentálhigiéné. 13. Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások. 14. Prevenciós tevékenységek. 15. Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen. 16. Elsősegélynyújtás. Tanulói tevékenység 1. Intézménylátogatás. 2. Kutatómunka. 3. Egyéni és csoportos témafeldolgozás. 4. Órai csoportos és egyéni megfigyelések. 5. Család egészségi állapotának feltérképezése. 6. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata. 7. Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablókészítés. 8. Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablókészítés a közösségi színtereken alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Önállóság. 3. Verbális kommunikáció. 4. Passzív és aktív szókincs. 5. Komplex gondolkodás. 6. Praktikus készség.	
Fogalmak	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhívás, prevenció, mentálhigiéné, közösségi szemlélet.

Témakör	4. Kémiai alapismeretek	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. 2. A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése. 3. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása.
2. Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései.
3. Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben.
4. Tudatosság és meggondoltság a mindennapi tevékenységekben.
5. Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja.
6. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek).
2. Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra).
3. Halmazállapot-változások.
4. Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.
5. A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.
6. Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya.
7. Mérgező anyagok.
8. Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.
9. Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor.
10. Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
11. Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben.
12. Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása.
13. Reakciósebesség, reakcióhő.
14. Környezeti és háztartási anyagok.
15. Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószereik, üveg.
16. Műanyagok, műanyaghulladék-kezelés, újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

1. Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.

2. Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése.
3. Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása.
4. Gyűjtőmunka, rendszerezés.
5. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása.
6. A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar).
7. A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros).
8. A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolog, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására).
9. A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes, ártalmatlan).
10. A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Irányított, tartós, tudatos figyelem.
2. Verbális és vizuális emlékezet.
3. Differenciáló készség.
4. Verbális kommunikáció.
5. Passzív-aktív szókincs.
6. Matematikai összefüggések.
7. Önállóság.
8. Precizitás.
11. Komplex gondolkodás.

Fogalmak	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).

Témakör	5. Hétköznapok kémiája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Összefüggések felfedezése. 2. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása. Fejlesztési ismeretek

1. Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata.
2. Vízkeménység, vízkő.
3. Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid.
4. Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók.
5. Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószerek.
6. Fertőtlenítőszerek.
7. Penész.
8. Rozsdásodás.
9. Alkoholok.
10. A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése).
11. Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan.
12. Alapvető balesetmegelőzési szabályok ismerete és betartása.
13. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.
14. Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

1. Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.
2. Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín

megváltozása). 3. Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan. 4. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban. 5. Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság). 6. Konklúziók verbális kifejezése. 7. Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. 8. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Megfigyelőképesség. 3. Elemzés. 4. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 5. Összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás. 6. Kooperációs készség. 7. Precizitás. 8. Motiváció. 9. Praktikus készség. 10. Kreativitás. 11. Óvatosság.	
Fogalmak	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).

Témakör	6. Fizikai alapismeretek	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. 2. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. 3. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról.
3. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése.

Fejlesztési ismeretek

1. A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése.
2. Tükrök: sík, domború, homorú.
3. A szemüveg.
4. Az emberi szem és a látás.
5. Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.
6. A hang mint hullám. Rezonancia.
7. Hangszerek. Visszhang.
8. Mágneses hatás megfigyelése.
9. Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.
10. A testek elektromos állapota.
11. Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.
12. Áramforrások: elem, akkumulátor.
13. Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).
14. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.
15. Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor).
16. Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.
17. Az elektromos feszültség.

18. Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás.
19. Élettani hatások.

20. Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.
21. Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.

Tanulói tevékenység

1. Megfigyelések.
2. Mérések, méréseredmények leolvasása.
    a. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása.
3. Mérések, becslések.
4. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése).
5. Kutatás egyénileg és csoportmunkában.
6. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék).
7. Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Megfigyelőképesség.
2. Precizitás.
3. Vizuális és auditív figyelem.
4. Verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.

Fogalmak	Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárzásvédelem.

Témakör	7. Mindennapok fizikája – kísérletezés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. 2. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. 2. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. 3. Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról. Fejlesztési ismeretek 1. A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás). 2. A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása. 3. Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése. 4. Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében. 5. Az égés feltételei, tűzoltás. 6. A hullámmozgás, a hullámok terjedése. 7. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. 8. Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés. 9. Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia. Tanulói tevékenység

1. Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése. 2. Mérések, méréseredmények leolvasása. 3. Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Motiváció. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Kreativitás. 4. Megfigyelőképesség. 5. Praktikus készség.	
Fogalmak	Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.

f) Vizuális nevelés

Cél

- A rajztanítás célja, hogy
  - fejlessze a tanulók látáskultúráját, finommotorikáját;
  - érzelmeikre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségük fejlődéséhez.
- Az ábrázolás célja, hogy
  - megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával,
  - fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.
- A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja
  - az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés,
  - az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása.
  - az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatának tudatosítása,
  - képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális hatást és információt értelmezni, szelektálni, feldolgozni és önálló véleményt alkotni,
  - felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése,
- alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása,
- arányok jelentősége és a tárgyak formai karaktere
- térábrázolás,
- finommotorikai képesség fejlődése, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség,
- -társas kultúra, önismeret, önálló ízlésvilág és tudatos stílus kialakítása

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes a műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére, tudatos színkeverésre temperával, vízfestékkel, 2. képes és motivált a személyes tárgyak és környezet esztétikus alakítására, 3. tapasztalati ismeretekkel rendelkezik a mértani testekről, képes a formaábrázolásra (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítésével, tárgy, egyszerű makett készítésével az általa választott technikával, 4. ismeretekkel rendelkezik a szabványokkal, szerkesztésekkel kapcsolatban, 5. képes mérésre, a mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri, 6. képes egyszerű szakrajzot (alaprajzot, szabásmintát) értelmezni, elkészíteni. 7. törekszik munkája igényes kivitelezésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben	22	22
2. Műszaki rajz készítésének alapjai	50	50

- **9. évfolyam**

Cél

- A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása.
- Testek látványszerű ábrázolása.
- Képalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása.
- Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta).
- A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe).
- Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása.
- A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása.
- A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése.
- A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése.
- Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.
- Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák) megismerése, rögzítése.
- Hétköznapok vizuális megjelenési területeinek, esztétikai hatásának (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei) megfigyelése.
- Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása.
- Térhatások, téri elemek megtapasztalása.
- Kísérlet a látvány ábrázolására.
- Nézetábrázolás képsík rendszerben.
- Szabványok.
- Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány).
- Szerkesztések.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- képes a műalkotások kompozíciós elemeit megfigyelni
- képes a színek tudatos kikeverésére temperával, vízfestékkel
- képes a környezet és személyes tárgyak esztétikus alakítására

- képes a formaábrázolásra (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítésével
- képes mérésre, a mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri
- képes egyszerű szakrajzot (alaprajzot, szabásmintát) értelmezni, elkészíteni. Törekszik munkája igényes kivitelezésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben</th><th>Javasolt óraszám
22 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása.
2. Testek látványszerű ábrázolása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe).
2. Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása.
3. A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása.
Fejlesztési ismeretek
1. Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák).
2. Hétköznapok vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei).
3. Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása.
Tanulói tevékenység
1. A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok).
2. Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tabló), versenyeztetése és értékelése.
3. Logó tervezése szabadon választott technikával.
4. Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése.
5. A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség)</td></tr>
</table>

megvitatása. 6. Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett). 7. Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színkör). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Formamegfigyelés képessége. 2. Térlátás képessége. 3. Színlátás és harmónia. 4. Vizuális kommunikációs képesség.	
Fogalmak	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színkör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, grafiti, prezentáció, marketing.

Témakör	**2. Műszaki rajz készítésének alapjai**	**Javasolt óraszám 50 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A térlátás alakítása és erősítése. 2. Képalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása. 3. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta). 4. A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése. 2. A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése. 3. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése. Fejlesztési ismeretek 1. Térhatások, téri elemek. 2. Kísérlet a látvány ábrázolására. 3. Nézetábrázolás képsík rendszerben. 4. Szabványok. 5. Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány). 6. Szerkesztések. Tanulói tevékenység		

<table>
<tr><td colspan="2">1. Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszközkiválasztás, mérési pontosság), becslés.
2. Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása.
3. Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően).
4. Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Formaészlelés-formareprodukció.
2. Térészlelés és térrendezés képessége.
3. Lényegkiemelés képessége.
4. Formamegfigyelés képessége.
5. Térlátás és differenciált térrendezés képessége.
6. Tárgytervezés és tárgyalkotás képessége.
7. Környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

Cél

- A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása.
- Testek látványszerű ábrázolása.
- Képalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása.
- Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta).
- A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe).
- Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása.
- A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása.
- A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése.
- A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése.
- Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.
- Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák) megismerése, rögzítése.
- Hétköznapok vizuális megjelenési területeinek, esztétikai hatásának (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei) megfigyelése.
- Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása.
- Térhatások, téri elemek megtapasztalása.
- Kísérlet a látvány ábrázolására.
- Nézetábrázolás képsík rendszerben.
- Szabványok.
- Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány).
- Szerkesztések.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- képes a műalkotások kompozíciós elemeit megfigyelni
- képes a színek tudatos kikeverésére temperával, vízfestékkel

- képes a környezet és személyes tárgyak esztétikus alakítására
- képes a formaábrázolásra (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítésével
- képes mérésre, a mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri
- képes egyszerű szakrajzot (alaprajzot, szabásmintát) értelmezni, elkészíteni. Törekszik munkája igényes kivitelezésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben	Javasolt óraszám 22 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása. 2. Testek látványszerű ábrázolása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe). 2. Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. 3. A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása. Fejlesztési ismeretek 1. Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák). 2. Hétköznapok vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei). 3. Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása. Tanulói tevékenység 1. A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok). 2. Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tabló), versenyeztetése és értékelése. 3. Logó tervezése szabadon választott technikával. 4. Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése. 5. A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség) megvitatása. 6. Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett). 7. Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színkör). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Formamegfigyelés képessége. 2. Térlátás képessége. 3. Színlátás és harmónia. 4. Vizuális kommunikációs képesség.		
Fogalmak	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színkör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, grafiti, prezentáció, marketing.	

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Műszaki rajz készítésének alapjai</th><th>Javasolt óraszám
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A térlátás alakítása és erősítése.
2. Képalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása.
3. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta).
4. A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök
5. megválasztása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése.
2. A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése.
3. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.
Fejlesztési ismeretek
1. Térhatások, téri elemek.
2. Kísérlet a látvány ábrázolására.
3. Nézetábrázolás képsík rendszerben.
4. Szabványok.
5. Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány).
6. Szerkesztések.
Tanulói tevékenység
1. Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszközkiválasztás, mérési pontosság), becslés.
2. Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása.
3. Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően).
4. Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Formaészlelés-formareprodukció.
2. Térészlelés és térrendezés képessége.
3. Lényegkiemelés képessége.
4. Formamegfigyelés képessége.
5. Térlátás és differenciált térrendezés képessége.
6. Tárgytervezés és tárgyalkotás képessége.
Környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.</td></tr>
</table>

g) Digitális kultúra

Cél

- Cél tudatosítani a digitális eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein.
- Az önálló számítástechnikai produktum (pl. rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják a digitális eszközöket.
- A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel.
- Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson.
- A digitális eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, –feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló digitális, információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, valamint célszerű ezeknek értő módon való mérlegelő, biztonságos, etikus alkalmazása.
- Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják a digitális eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását.
- Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását.
- A tanulók képessé válnak adatgyűjtésekre – játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével.

- A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.
- A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni, 2. képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni, 3. képes célnak megfelelő produktumokat készíteni, 4. értékeli a szövegszerkesztő program előnyeit, érzékeli a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát, 5. képes saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni, 6. képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. 7. ismeri és képes használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait, 8. ismeri és tudatosan használja a számítógép káros hatását csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatokat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. **Számítógép alkalmazása**	50	50
2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	22	22

➢ **9. évfolyam**

Cél

- A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel.
- Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson.
- Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az önismeret és társas kultúra fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével.
- A médiatudatosság területén az digitális eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- képes legyen a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni,
- képes legyen a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni,
- képes legyen a célnak megfelelő produktumokat készíteni,
- képes legyen saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni,
- képes legyen önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére.
- ismerje meg és képes legyen használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait, **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Számítógép alkalmazása	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. 3. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A balesetmegelőzés szabályainak betartása.
2. Számítástechnikai eszközök kezelése.
3. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.
4. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben.
5. Szövegszerkesztési ismeretek.
6. Hardver eszközök fajtái, jellemzői.

Fejlesztési ismeretek

1. Dokumentumkészítés.
2. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó).
3. Könyvtárhasználat, dokumentumismeret.
4. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások.

Tanulói tevékenység

1. A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése.
2. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása.
3. Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés.
4. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása.
5. Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).
6. Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása).
7. Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata.
8. A számítógéphez csatolható eszközök használata.
9. Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Érzékszervi megismerések.
2. Térbeli és időbeli tájékozódás.
3. Irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása.
4. Problémamegoldó képesség.
7. Finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség.

Fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések</th><th>Javasolt óraszám:
22 óra</th></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni.
2. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás.
3. A világhálóról szerzett és az általa feltett információt mérlegelve, fenntartással, felelősséggel kezelni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szakszerű eszközhasználat.
2. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.
3. A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
4. Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában.
Fejlesztési ismeretek
1. A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
2. Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
3. A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
4. Káros szokások kialakulásának megelőzése.
Tanulói tevékenység
1. A gép és a perifériák megfelelő használata.
2. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.
3. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.
4. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.
5. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.
2. Figyelem terjedelme, pontossága.
3. Emlékezet mobilizálása.
4. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
5. Összefüggés-felismerés, algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

Cél

- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével.
- A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- képes legyen a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni,
- képes legyen a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni,
- képes legyen a célnak megfelelő produktumokat készíteni,
- képes legyen saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni,
- képes legyen önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére.
- ismerje meg és képes legyen használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Számítógép alkalmazása	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. 3. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. A balesetmegelőzés szabályainak betartása. 2. Számítástechnikai eszközök kezelése. 3. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. 4. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. 5. Szövegszerkesztési ismeretek. 6. Hardver eszközök fajtái, jellemzői. Fejlesztési ismeretek 1. Dokumentumkészítés. 2. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó). 3. Könyvtárhasználat, dokumentumismeret. 4. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. Tanulói tevékenység 1. A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. 2. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. 3. Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés. 4. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. 5. Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).

6. Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása).
7. Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata.
8. A számítógéphez csatolható eszközök használata.
9. Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Érzékszervi megismerések.
2. Térbeli és időbeli tájékozódás.
3. Irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása.
4. Problémamegoldó képesség.
5. Finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség.

Fogalmak:	A számítógépes alkalmazáskkal kapcsolatos fogalmak

Témakör	**2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések**	**Javasolt óraszám: 22 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	1. A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. 2. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. 3. A világhálóról szerzett és az általa feltett információt mérlegelve, fenntartással, felelősséggel kezelni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Szakszerű eszközhasználat.
2. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.
3. A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
4. Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában.

Fejlesztési ismeretek

1. A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
2. Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
3. A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.

<table>
<tr><td colspan="2">4. Káros szokások kialakulásának megelőzése.
Tanulói tevékenység
1. A gép és a perifériák megfelelő használata.
2. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.
3. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.
4. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.
5. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.
2. Figyelem terjedelme, pontossága.
3. Emlékezet mobilizálása.
4. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
5. Összefüggés-felismerés, algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).</td></tr>
</table>

h) Pályaorientáció

Cél

- A tantárgy kiemelt célja a sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése, a motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása, a tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.
- A tantárgy célja, hogy a tanulóban felkeltse az érdeklődésének, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődést, segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- A pályaorientáció feladata a munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott képzés megismertetése, megszerettetése.
- Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés.
- Gazdasági és pénzügyi nevelés területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés.
- A tantárgy fontos szerepet játszik a tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakításában, a tanulók aktív részvételével a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében. A pályaorientáció támogatja a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.
- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatásával, az önismeret és társas kultúra területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmai tanulás lehetőségeinek felismertetésében.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Ismerje meg a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és próbálja meg azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.

- A tanulók ismerjék meg a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőt, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását. Ismerje meg és sajátítsa el a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézések, adminisztrációs teendők alapjait, ismerje fel ezek fontosságát.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Munkavállalói ismeretek	16	16
2. Pályaorientáció	20	20

- **9. évfolyam**

Cél

- A tantárgy célja, hogy a tanuló érdeklődését felkeltse, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránt, valamint segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.
- További cél, hogy rendszerezze a munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel, a választható szakmákkal, munkatevékenységekkel összefüggő ismereteit.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A pályaorientáció feladata, hogy a tanuló megismerje a betölthető foglalkozásokat és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.
- Lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés.
- További feladat az Ismeretek átadása a munkahelykeresés, munkavállalás, választható szakmák és munkatevékenységek terén.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló legyen képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet.
- Váljon motiválttá a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.
- Ismerje meg a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és próbálja meg azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Munkavállalói ismeretek	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. 2. Munkával kapcsolatos jogok és kötelességek, a munkaerő- piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások. 3. A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei. 4. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés. 5. Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása. Fejlesztési ismeretek 1. Munkahelykeresési ismeretek, munkafelvétel, 2. Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, 3. Munkaegészségügyi ismeretek, 4. A munkahelyek szerkezete, felépítése, 5. Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, 6. A munkavégzés szervezése. Tanulói tevékenység 1. Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel. 2. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). 3. Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. 4. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. 5. Munkavállalói jogok és kötelességek megbeszélése. 6. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás,		

szabadságkérés, betegállomány igazolása).

7. Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe).
8. Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés).
9. Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Alkalmazkodás, szociabilitás,
2. Önállóság.
3. Motiváció.
4. Szabálykövetés.

Fogalmak	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.

Témakör	**2. Pályaorientáció**	**Javasolt óraszám: 20 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése.
2. Személyes pályaalkalmasság feltárása.
3. Társas képességek megismerése.
4. Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása.
5. Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése.
6. Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében.

Fejlesztési ismeretek

1. Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. 2. Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. 3. Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. 4. Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai. 5. Munkahelyi egészségvédelem szempontjai. Tanulói tevékenység 1. Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása. 2. Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. 3. Egyéni pályaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. 4. Munkaerőpiaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. 5. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. 6. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. 7. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Esztétikai érzék, 2. Önismeret, 3. Motiváció, 4. Precizitás, 5. Önállóság.

Fogalmak	Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.

10. évfolyam

Cél

- A tantárgy célja, hogy a tanuló érdeklődését felkeltse, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránt, valamint segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.
- További cél, hogy rendszerezze a munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel, a választható szakmákkal, munkatevékenységekkel összefüggő ismereteit.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A pályaorientáció feladata, hogy a tanuló megismerje a betölthető foglalkozásokat és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.
- Lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés.
- További feladat az Ismeretek átadása a munkahelykeresés, munkavállalás, választható szakmák és munkatevékenységek terén. **Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten**
- A tanuló legyen képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet.
- Váljon motiválttá a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.
- Ismerje meg a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és próbálja meg azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A. C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Munkavállalói ismeretek	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. 2. Munkával kapcsolatos jogok és kötelességek, a munkaerő- piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások. 3. A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei. 4. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés. 5. Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása. Fejlesztési ismeretek 1. Munkahelykeresési ismeretek, munkafelvétel, 2. Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, 3. Munkaegészségügyi ismeretek, 4. A munkahelyek szerkezete, felépítése, 5. Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, 6. A munkavégzés szervezése. Tanulói tevékenység 1. Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel. 2. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). 3. Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. 4. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. 5. Munkavállalói jogok és kötelességek megbeszélése. 6. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás,		

szabadságkérés, betegállomány igazolása). 7. Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe). 8. Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés). 9. Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 5. Alkalmazkodás, szociabilitás, 6. Önállóság. 7. Motiváció. 8. Szabálykövetés.	
Fogalmak	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.

Témakör	**2. Pályaorientáció**	**Javasolt óraszám: 20 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1.A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése. 2. Személyes pályaalkalmasság feltárása. 3. Társas képességek megismerése. 4. Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása. 5. Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése. 6. Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében. Fejlesztési ismeretek 1. Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök		

sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. 2. Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. 3. Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. 4. Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai. 5. Munkahelyi egészségvédelem szempontjai. Tanulói tevékenység 1. Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása. 2. Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. 8. Egyéni pályaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. 9. Munkaerőpiaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. 10. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. 11. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. 12. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Esztétikai érzék, 2. Önismeret, 3. Motiváció, 4. Precizitás, 5. Önállóság.	
Fogalmak	Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.

i) Szakmai alapozó ismeretek

Cél

- Az egyéni életpálya-elképzelések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján – a pályaválasztási döntés segítése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Megismerteti a tevékenységek munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző foglalkozásokat, tevékenységformákat.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása és gyakorlati ismeretek megszerzése (tevékenységek jellemző technológiái és a felhasznált anyagok).
- Legyen képes a felelősségvállalásra, önmagáért és másokért.
- Szerezzen jártasságot a balesetek elkerülésében, megelőzésében, megoldásában.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. az intézmény szakmai képzésének megfelelő területen jártas lesz a gyakorlati műhelyekben és munkahelyeken, elsajátítja a képzés során használatos alapvető segítő munkák és részfeladatok elemeit, 2. tájékozott lesz a munkavégzés során elvárt teljesítménnyel és saját képességeivel kapcsolatban.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	4+3	4+3

Éves óraszám	252	252

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	36	36
2. Közlekedési ismeretek	36	36
3. Műhelygyakorlatok	180	180

- **9. évfolyam**

Cél

- Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Tűz, és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.
- Munkafolyamatok menetének megismerése.
- Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.
- Tömegközlekedés lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen felkészült a konkrét munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése.
2. Alapvető óvatosság kialakulása.
3. Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása.
4. Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.
Fejlesztési ismeretek
1. Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek.
2. Veszélyes alapanyagok, energiaforrások.</td></tr>
</table>

3. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. 4. Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma. 5. Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen. Tanulói tevékenység 1. Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről. 2. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. 3. Tűzvédelmi gyakorlat. 4. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal. 5. Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása. 6. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása. 7. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása. 8. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Óvatosság. 3. Kooperációs készség.	
Fogalmak	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Közlekedési ismeretek</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A műhelyek és munkahelyek tömegközlekedéssel történő megközelítése lehetőségeinek megismerése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A munkahely és a lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és a tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele
2. Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete
3. Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása

Fejlesztési ismeretek
4. Menetrend
5. Átszállási lehetőségek
6. Tömegközlekedési eszközök útvonala
7. Lakóhely közlekedése
8. Lakcím és munkahely, műhely címénének pontos ismerete
9. Bérletek, jegyek időbeli és hatályosságának ismerete
Tanulói tevékenység
10. Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése
11. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése
12. Menetidő kipróbálása, pontos érkezése a munkahelyre
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Figyelem.
2. Önállóság.
3. Együttműködési készség.
4. Pontosság.
5. Óvatosság.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal</td></tr>
</table>

Témakör	3. Műhelygyakorlatok	Javasolt óraszám 180 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása.
2. Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése.
3. A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás.
4. A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása.
5. A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, rész- szakképesítés vagy munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására. Fejlesztési ismeretek

1. A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése.
2. A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése.
3. Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.
4. Munkafolyamat menetének megismerése.
5. A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.

Tanulói tevékenység

1. A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása.
2. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása.
3. Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról.
4. A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása.
5. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.
6. Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása.
7. Helyes testtartás és fogások gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Praktikus készség.
2. Kooperációs készség. 3. Pontosság, precizitás.
4. Irányított figyelem, óvatosság.
5. Önállóság, önismeret.

Fogalmak	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.

- **10. évfolyam**

Cél

- Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- Tűz, és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.
- Munkafolyamatok menetének megismerése.
- Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.
- Tömegközlekedés lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen felkészült anmunkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem**	**Javasolt óraszám: 36 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1 A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése.
2. Alapvető óvatosság kialakulása.
3. Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása.
4. Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek.
2. Veszélyes alapanyagok, energiaforrások.
3. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök.
4. Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma.
5. Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen. Tanulói tevékenység

1. Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről.
2. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása.
3. Tűzvédelmi gyakorlat.
4. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal.
5. Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása.
6. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása.
7. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása.
8. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Megfigyelőképesség.
2. Óvatosság.
3. Kooperációs készség.

Fogalmak	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Közlekedési ismeretek</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A műhelyek és munkahelyek tömegközlekedéssel történő megközelítése lehetőségeinek megismerése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
13. A munkahely és a lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és
14. a tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele
15. Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete
16. Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása

Fejlesztési ismeretek
17. Menetrend
18. Átszállási lehetőségek
19. Tömegközlekedési eszközök útvonala
20. Lakóhely közlekedése
21. Lakcím és munkahely, műhely címénének pontos ismerete
22. Bérletek, jegyek időbeli és hatályosságának ismerete
Tanulói tevékenység
23. Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése
24. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése
25. Menetidő kipróbálása, pontos érkezése a munkahelyre
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
6. Figyelem.
7. Önállóság.
8. Együttműködési készség.
9. Pontosság.
10. Óvatosság.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal</td></tr>
</table>

Témakör	4. Műhelygyakorlatok	Javasolt óraszám 180 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása.
2. Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése.
3. A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás.
4. A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása.
5. A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, rész- szakképesítés vagy munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására. Fejlesztési ismeretek

1. A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése.
2. A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése.
3. Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.
4. Munkafolyamat menetének megismerése.
5. A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.

Tanulói tevékenység

1. A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása.
2. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása.
3. Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról.
4. A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása.
5. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.
6. Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása.
7. Helyes testtartás és fogások gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Praktikus készség.
2. Kooperációs készség. 3. Pontosság, precizitás.
4. Irányított figyelem, óvatosság.
5. Önállóság, önismeret.

Fogalmak	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.

j) Testnevelés

Cél

- A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.
- További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulókban.
- A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.
- A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egésztudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.
- A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.
- Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	1. Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. 2. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni. 3. A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása. 4. Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása. 5. A tánc és a közös mozgás élményének élvezete. 6. A tanuló képes: 7. önállóan bemelegíteni; 8. a sportot életritmusába beépíteni; 9. legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; 10. versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre; 11. labdát céltudatosan irányítani; 12. labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; 13. a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; 14. higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; 15. a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör /	**9.**	**10.**
1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	36	36
2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	62	62
3. Játék	36	36
4. Versenyzés	36	36
5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	10	10

- **9. évfolyam**

Cél

- Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
- Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel.
- Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
- Természetes mozgásformák továbbfejlesztése.
- Sportágak technikai elemek megismerése.
- Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.
- Együttműködés, kooperáció elősegítése.
- A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.
- Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.
- A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében.

- Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.
- Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés.
- Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.
- Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.
- A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe. **Feladat**
- Az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése.
- Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeinek az alkalmazása.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

A tanuló legyen képes:

- önállóan bemelegíteni;
- a sportot életritmusába beépíteni;
- legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
- versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre;
- labdát céltudatosan irányítani;
- labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
- a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben;
- higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
- a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
2. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel.
3. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.
2. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
3. Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.
Fejlesztési ismeretek
1. A fittség és az edzettség kritériumai.
2. A terhelés élettani és pszichés értelmezése.
3. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.
4. Gimnasztika.
5. Egyensúly-gyakorlatok.
6. Küzdőgyakorlatok.
7. Zenére végzett gyakorlatok.
8. Légzőgyakorlatok.
Tanulói tevékenység
1. Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel.</td></tr>
</table>

2. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). 3. Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. 4. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). 5. Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. 6. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. 7. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. 8. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal: 9. motoros (Cooper), 10. kardio-respiratorikus, 11. állóképesség, 12. erő, 13. izomerő, 14. állóképesség, 15. testösszetétel. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Döntési képesség. 2. Térkihasználási képesség. 3. Transzferhatások.	
Fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 62 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. 2. Sportágak technikai elemek megismerése. 3. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. 2. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.		

Fejlesztési ismeretek

1. Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai.
2. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából.
3. Rendgyakorlat.
4. Torna.
5. Támaszgyakorlatok.
6. Mászás, vándormászás.
7. Függeszkedés, lendülés.
8. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc.
9. Atlétikai elemek:
10. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
11. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.
12. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.
13. Úszás.
14. A vízből mentés elemi szabályai.

Tanulói tevékenység

1. Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel).
2. Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal.

3. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. 4. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. 5. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. 6. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. 7. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. 8. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. 9. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. 10. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. 11. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. 12. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. 13. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.	
14. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. 15. Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. 16. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. 2. Imitációs és elemző képesség. 3. Alkalmazkodási képesség. 4. A mozgás örömének átélése.	
Fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Játék</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Együttműködés, kooperáció elősegítése.
2. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.
3. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.
2. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés.
3. Csapatépítés.
4. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.
5. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés.
6. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.
7. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.
8. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.</td></tr>
</table>

9. Személyes és társas folyamatok megélése.
10. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.

Fejlesztési ismeretek

1. Dobó- és elfogójátékok.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.
4. Átadások helyben és mozgás közben.
5. Célba rúgó és célba dobó játékok.
6. Kosárlabda.
7. Labdarúgás.
8. Röplabda.
9. Kézilabda.
10. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel.
11. Szabadidős teremjátékok.

Tanulói tevékenység

1. Dobó és elfogó játékok játszása.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.
4. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).
5. Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.
6. Preventív játékok és tevékenységek vízben.
7. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.
8. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Szabálytudat.
2. Kooperativitás.
3. Asszertivitás,
4. Kudarc és győzelem sportszerű megélése.

Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.

Témakör	4. Versenyzés	Javasolt óraszám 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. 2. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. 2. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. 3. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. 4. Példakép (választás, a választás megindokolása). Fejlesztési ismeretek 1. Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. 2. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. 3. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. 4. Küzdősportok elemei. 5. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. Tanulói tevékenység 1. Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. 2. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). 3. Ugróiskola – magas-, távolugrás. 4. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). 5. Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.		

6. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). 7. Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. 8. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. 9. Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása. 10. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. 11. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Szabálykövetés, szabálytartás. 2. Egészséges versenyszellem. 3. Kooperáció. 4. Koordináció. 5. Döntési és reagáló képesség.	
Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.

Témakör	**5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. 2. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. 3. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. 4. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása.
2. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása.
3. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.
4. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.

5. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.
6. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
7. Biztonság és környezettudatosság.
8. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.
9. Önkontroll, önuralom.
10. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).
11. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
12. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.

Fejlesztési ismeretek

1. Otthon is végezhető testgyakorlatok.
2. Táncok különféle műfajai.
3. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.
4. Relaxációs gyakorlatok.
5. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
6. Természetben űzhető sportok (balesetvédelem:

   kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).
7. Kerékpározás, görkorcsolyázás.
8. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
9. Könnyített testnevelés. Tanulói tevékenység
1. Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.
2. Otthon is végezhető testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna).
3. Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.
4. Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).

5. Kerékpározás, görkorcsolyázás. 6. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. 7. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). 8. Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Egészségtudatosság. 2. Mozgásigény. 3. A körülményekhez való alkalmazkodás. 4. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.

- **10. évfolyam**

Cél

- Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
- Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel.
- Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
- Természetes mozgásformák továbbfejlesztése.
- Sportágak technikai elemek megismerése.
- Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.
- Együttműködés, kooperáció elősegítése.
- A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.
- Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.

- A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében.
- Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.
- Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés.
- Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.
- Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.
- A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése.
- Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeinek az alkalmazása.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez

mérten A tanuló legyen képes:

- önállóan bemelegíteni;
- a sportot életritmusába beépíteni;
- legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
- versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre;
- labdát céltudatosan irányítani;
- labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
- a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben;
- higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
- a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
2. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel.
3. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.
2. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
3. Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.
Fejlesztési ismeretek
1. A fittség és az edzettség kritériumai.
2. A terhelés élettani és pszichés értelmezése.
3. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.
4. Gimnasztika.
5. Egyensúly-gyakorlatok.
6. Küzdőgyakorlatok.
7. Zenére végzett gyakorlatok.
8. Légzőgyakorlatok.
Tanulói tevékenység
1. Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel.
2. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).</td></tr>
<tr><td colspan="3">3. Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások.
4. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).
5. Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.
6. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
7. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.
8. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal:
9. motoros (Cooper),
10. kardio-respiratorikus,
11. állóképesség,
12. erő,
13. izomerő,
14. állóképesség,
15. testösszetétel.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Döntési képesség.
2. Térkihasználási képesség.
3. Transzferhatások.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.</td></tr>
</table>

Témakör	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Javasolt óraszám: 62 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. 2. Sportágak technikai elemek megismerése. 3. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, g kreativitást fejlesztő motoros tanulás. gondolkodás,	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése.
2. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek

1. Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai.

2. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából.
3. Rendgyakorlat.
4. Torna.
5. Támaszgyakorlatok.
6. Mászás, vándormászás.
7. Függeszkedés, lendülés.
8. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc.
9. Atlétikai elemek:
10. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
11. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.
12. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.
13. Úszás.
14. A vízből mentés elemi szabályai.

Tanulói tevékenység

1. Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). 2. Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. 3. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. 4. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. 5. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. 6. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. 7. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. 8. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. 9. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. 10. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. 11. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. 12. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. 13. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. 14. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében.	
15. Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. 16. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. 2. Imitációs és elemző képesség. 3. Alkalmazkodási képesség. 4. A mozgás örömének átélése.	
Fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Játék</th><th>Javasolt óraszám: 36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Együttműködés, kooperáció elősegítése.
2. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.
3. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.
2. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés.
3. Csapatépítés.
4. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.
5. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés.
6. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.
7. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.
8. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.
9. Személyes és társas folyamatok megélése.
10. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek
1. Dobó- és elfogójátékok.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.
4. Átadások helyben és mozgás közben.
5. Célba rúgó és célba dobó játékok.
6. Kosárlabda.
7. Labdarúgás.
8. Röplabda.
9. Kézilabda.
10. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel.
11. Szabadidős teremjátékok.
Tanulói tevékenység
1. Dobó és elfogó játékok játszása.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.
4. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).
5. Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.
6. Preventív játékok és tevékenységek vízben.
7. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.
8. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Szabálytudat.
2. Kooperativitás.
3. Asszertivitás,
4. Kudarc és győzelem sportszerű megélése.</td></tr>
</table>

Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.

Témakör	4. **Versenyzés**	**Javasolt óraszám: 36 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. 2. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. 2. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. 3. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. 4. Példakép (választás, a választás megindokolása). Fejlesztési ismeretek 1. Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. 2. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. 3. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. 4. Küzdősportok elemei. 5. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. Tanulói tevékenység 1. Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. 2. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). 3. Ugróiskola – magas-, távolugrás. 4. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). 5. Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.		

6. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). 7. Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. 8. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. 9. Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása. 10. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. 11. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Szabálykövetés, szabálytartás. 2. Egészséges versenyszellem. 3. Kooperáció. 4. Koordináció. 5. Döntési és reagáló képesség.	
Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.

Témakör	5. **Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. 2. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. 3. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. 4. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. 2. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. 3. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.		

4. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.
5. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.
6. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
7. Biztonság és környezettudatosság.
8. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.
9. Önkontroll, önuralom.
10. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).
11. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
12. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.

Fejlesztési ismeretek

1. Otthon is végezhető testgyakorlatok.
2. Táncok különféle műfajai.
3. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.
4. Relaxációs gyakorlatok.
5. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
6. Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).
7. Kerékpározás, görkorcsolyázás.
8. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
9. Könnyített testnevelés. Tanulói tevékenység

1. Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.
2. Otthon is végezhető testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna).
3. Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.

4. Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). 5. Kerékpározás, görkorcsolyázás. 6. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. 7. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). 8. Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Egészségtudatosság. 2. Mozgásigény. 3. A körülményekhez való alkalmazkodás. 4. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.

k) Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)

Cél

- Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.
- Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.
- Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására. A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.
- Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.
- A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen képes az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területén szóban és írásban kifejezni önmagát.
- Legyen képes a nemzeti öntudatra, hazafias gondolkodásra, az írok és költők művein keresztül.
- Ismerje fel az egészséges és tudatos életmód jellemzőit, az ismeretterjesztő és irodalmi szövegeken keresztül.
- Ismerje fel a pozitív es negatív családpéldákat, családmodelleket, valamint az erkölcsi normákat.
- Képes legyen megfelelő odafigyelésre, elfogadásra, együttérzésre.
- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén megfelelően alkalmazza a különböző környezeti életterekben a helyes szokásrendet.
- Ismerje a munka világát és saját lehetőségeit.
- Ismerje a család és a társadalom gazdasági lehetőségeit.
- Legyen képes önálló ismeretszerzésre.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni, 2. a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, 3. meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, 4. iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni, 5. a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, 6. meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, 7. a környezet és az értékek megismerése alapján az azonosulásra, elfogadás és szolidaritásra az aktuális helyzetekben, 8. felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében, 9. megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	12	12
2. Önismeret – Testi és lelki egészség	14	14
3. Aktuális témák	10	10

- **9. évfolyam**

Cél

- Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.
- Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.
- Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására. A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.
- Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.
- A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen képes az iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni.
- Tudja helyesen alkalmazni a közlés kifejező és tájékoztató funkcióját.
- Legyen képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.
- A környezet és az értékek megismerése alapján legyen képes az azonosulásra, elfogadásra és szolidaritásra.
- Ismerj fel az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.
- Ismerje az aktív közreműködés és részvétel élményét, legyen képes emlékeket gyűjteni, dokumentálni.
- Ismerje fel a pozitív es negatív családpéldákat, családmodelleket, valamint az erkölcsi normákat.
- Képes legyen megfelelő odafigyelésre, elfogadásra, együttérzésre.
- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén megfelelően alkalmazza a különböző környezeti életterekben a helyes szokásrendet.
- Ismerje a munka világát és saját lehetőségeit.
- Ismerje a család és a társadalom gazdasági lehetőségeit, szerezzen jártasságot a hivatalos ügyintézés során.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Reális pályatervezés.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A szabályok elfogadása.
2. Helyes napirend kialakítása.
3. Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya.
4. Felkészülés a szakmatanulásra.
5. Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt.
6. Szolidaritás a rászorulókkal szemben.
7. Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében.
Fejlesztési ismeretek
1. Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend.</td></tr>
</table>

2. Tűz- és balesetvédelem.
3. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok.
4. Tanulás és tudás.
5. Új tantárgyak megismerése.
6. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).
7. Helyismeret.
8. Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése.

Tanulói tevékenység

1. A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. A szabályok megvitatása.
3. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése.
4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
5. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság).
6. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.
7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.
8. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó).
9. Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, helytörténeti múzeum, kiállítás megtekintése).
10. Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulók megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Akusztikus figyelem.
2. Szerialitás.

Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Önismeret – Testi és lelki egészség</th><th>Javasolt óraszám: 14 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban
2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztonságosabb megállapítása
3. Törekvések a káros szokások kijavítására</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Reális önismeret
2. Sérelmeiről beszél a tanuló
3. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett
4. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében
5. A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése
6. Segítségkérés módjának és helyének megismerése
7. Segélykérő telefonszámok ismerete
Fejlesztési ismeretek
1. Önjellemzés, reális önértékelés
2. Lelki bántalmak, sérelmek következményei
3. Milyennek látnak a társaim, ők hogyan látnak engem?
4. Az emberi természet megnyilvánulása, helyes életvezetés kialakítása
5. Negatív tulajdonságok számbavétele
6. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése
7. Dohányzás (aktív, passzív)
8. Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta9
Tanulói tevékenység
1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső, belső tulajdonságok)
2. Fénykép nézegetése: régi, új-mi változott?
3. Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önkritika)
4. Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra
5. Jó-rossz, helyes-helytelen, hiba-bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése
6. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása
7. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása vagy elutasítása</td></tr>
</table>

7. Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). 8. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 4. Szerialitás.	
Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás.

Témakör	**3. Aktuális témák**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. 2. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. 3. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Szűkebb és tágabb közösségének ismerete. 2. Aktivitás, együttműködés. Fejlesztési ismeretek 1. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. 2. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. Tanulói tevékenység 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. 3. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 4. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 5. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő		

szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 4. Szerialitás.	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.

- **10. évfolyam**

Cél

- Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.
- Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.
- Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására. A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.
- Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.
- A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Legyen képes az iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni.
- Tudja helyesen alkalmazni a közlés kifejező és tájékoztató funkcióját.
- Legyen képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.
- A környezet és az értékek megismerése alapján legyen képes az azonosulásra, elfogadásra és szolidaritásra.
- Ismerj fel az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.
- Ismerje az aktív közreműködés és részvétel élményét, legyen képes emlékeket gyűjteni, dokumentálni.
- Legyen képes az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területén szóban és írásban kifejezni önmagát.
- Legyen képes a nemzeti öntudatra, hazafias gondolkodásra, az írok és költők művein keresztül.
- Ismerje fel az egészséges és tudatos életmód jellemzőit, az ismeretterjesztő és irodalmi szövegeken keresztül.
- Ismerje fel a pozitív es negatív családpéldákat, családmodelleket, valamint az erkölcsi normákat.
- Képes legyen megfelelő odafigyelésre, elfogadásra, együttérzésre.
- A fenntarthatóság, környezettudatosság területén megfelelően alkalmazza a különböző környezeti életterekben a helyes szokásrendet.
- Ismerje a munka világát és saját lehetőségeit.
- Ismerje a család és a társadalom gazdasági lehetőségeit, szerezzen jártasságot a hivatalos ügyintézés során.
- Legyen képes önálló ismeretszerzésre.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Reális pályatervezés.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. A szabályok elfogadása. 2. Helyes napirend kialakítása. 3. Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya. 4. Felkészülés a szakmatanulásra. 5. Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt. 6. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. 7. Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében. Fejlesztési ismeretek 1. Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend. 2. Tűz- és balesetvédelem. 3. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. 4. Tanulás és tudás. 5. Új tantárgyak megismerése. 6. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). 7. Helyismeret. 8. Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése. Tanulói tevékenység 1. A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). 2. A szabályok megvitatása. 3. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése.

4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. 5. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). 6. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. 8. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). 9. Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, helytörténeti múzeum, kiállítás megtekintése). 10. Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulók megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Szerialitás.

Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.

Témakör	**2. Önismeret – Testi és lelki egészség**	**Javasolt óraszám: 14 óra**
A témakör nevelési-fejlsztési céljai	1. A mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztonságosabb megállapítása 3. Törekvések a káros szokások kijavítására	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeret 2. Sérelmeiről beszél a tanuló 3. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett 4. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében 5. A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése 6. Segítségkérés módjának és helyének megismerése		

8. Segélykérő telefonszámok ismerete

Fejlesztési ismeretek

1. Önjellemzés, reális önértékelés
2. Lelki bántalmak, sérelmek következményei
3. Milyennek látnak a társaim, ők hogyan látnak engem?
4. Az emberi természet megnyilvánulása, helyes életvezetés kialakítása
5. Negatív tulajdonságok számbavétele
6. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése
7. Dohányzás (aktív, passzív)
8. Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta9

Tanulói tevékenység

1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?
2. Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önkritika).
3. Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra.
4. Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.
5. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.
6. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása vagy elutasítása.
7. Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).
8. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Akusztikus figyelem.
2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.
3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás.
4. Szerialitás.

Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás.

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. 2. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. 3. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Fejlesztési tevékenységek 1. Szűkebb és tágabb közösségének ismerete. 2. Aktivitás, együttműködés. Fejlesztési ismeretek 1. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. 2. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. Tanulói tevékenység 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. 3. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 4. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 5. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 4. Szerialitás.	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.

l) Habilitáció

➢ 9.-10. évfolyam

A Habilitációs tanmenetek a Készségfejlesztő Iskolában a P.A.C. mérések kompetenciaterületei és az egyéni fejlesztési terv alapján, valamint a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével, tantárgyi- és képességbeli elmaradásuk függvényében kerülnek kidolgozásra.

Cél

- Az enyhe értelmi fogyatékosságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása,
  - újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Gondolkodási képességek fejlesztése
- Motoros képességek fejlesztése
- Tér-és időbeli tájékozódási, valamint szerialitási képesség fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Auditív és vizuális észlelés fejlesztése
- Figyelem és emlékezet fejlesztése
- Szociális képességek fejlesztése
- Tanulási képességek fejlesztése
- Önkiszolgálás, önálló életre való nevelés

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

(A tanulók iránti elvárást a fogyatékosság jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.)

- Kompetenciaterületek szerinti fejlesztés során fejlődjön a tanulók mentális és praktikus intelligenciája, ügyessége.

Értékelés

- P.A.C. mérőeszközzel

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**
Heti óraszám	4	4
Éves óraszám	144	144

2. számú melléklet: Enyhe értelmi fogyatékos tanulók-közismeret 11-12. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó

Készségfejlesztő Iskola

11-12. évfolyamának

közismereti helyi tanterve

Bevezető

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (NAT) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időtávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesítteteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

Témakörök

A NAT témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a NAT-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez,

de összességükben lefedik a NAT által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerőpiaci és társadalmi integrációra. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a készségfejlesztő iskolai képzésben kiemelt célja támogatni a gyakorlati ismeretek elsajátítását, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik. A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezésein, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt, elfoglalható helyéről.

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzik. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énkép, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján tovább fejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültség, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá

kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség

elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

Az *egészséges életmódra nevelés* hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegségmegelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális attitűd, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A NAT ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális attitűd, segítő magatartás kialakítását a tanulókban úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és

-megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerőpiaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítania, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az

érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az észszerű, beosztó felhasználás, takarékosság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk

hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerőpiaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerőpiaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik. A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetők. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg. Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán. A 11–12. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatók, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi kompetenciák)

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a nevelés-oktatás e szakaszában, ebben az intézménytípusban idegen nyelv oktatása nem történik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésére helyeződik.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátíttatása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet" funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.
A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Egységesség és differenciálás

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet. Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka. A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő

nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközegyüttesként kell megjelennie. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alul teljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. A pedagógus együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget. A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát. A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy neve	11. évfolyam (heti időkeret)	12. évfolyam (heti időkeret)	2 éves időkeret
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	1	72
Matematika	Matematika	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra	1	1	72
Szabadon tervezhető		**2**	**2**	**144**
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Készségfejlesztő kerettantervek		**20**	**20**	**1440**
Készségfejlesztő szabad időkeret		**2**	**2**	**144**
Összesen:		**34**	**34**	**2448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**5**	**5**	**360**

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

A tantárgyak struktúrája és hozzájuk tartozó óraszámok a Készségfejlesztő Iskolában

Műveltségi terület	**Tantárgy neve**	**11. évfolyam (heti időkeret)**	**12. évfolyam (heti időkeret)**	**2 éves időkeret**
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+**1****	1+**1****	144
Matematika	Matematika	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	1+**1****	1+**1****	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra	1	1	72
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Készségfejlesztő kerettantervek		20+**2*****	20+**2*****	**1584**
Összesen:		**34**	**34**	**2448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**5***	**5***	**360**

* A 6. számú melléklet a 2011. évi CXC törvényhez meghatározza a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének (Habilitáció) felső határát. Ennek megfelelően a 9. és 10. évfolyamon törvényileg előírt heti 4, míg a 11. és 12. évfolyamon heti 5 tanóra áll rendelkezésre a tanulók számára.

** A közismereti tantárgyakra vonatkozó szabad időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

*** Szabad készségfejlesztői időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

Tantárgyi tantervek

a) Magyar nyelv

Cél

- A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédkészséggel.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása.
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás.
- Alakuljon ki eszköztudás a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.
- Jelentősen bővüljön aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és – végzés, valamint a szakmai munka területén.
- Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.
- Tudjon folyamatosan hangosan vagy némán olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni.
- Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.
- Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanulók kommunikációs, szövegértési, és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.
- A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek tovább építése.
- Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

- A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.
- A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.
- Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.
- Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.
- Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.
- A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.
- Szereplési biztonság kialakítása.
- A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.
- A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Az erkölcsi nevelés: Legyen képes az irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.
- Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: Megismerje hazánk múltjának, jelenének jelentőségét az írók, költők és más publicisták szemével.
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés: Legyen képes a közéletiség felismerésre az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: Legyen képes szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést folyamatos visszajelzéssel a tanórai teljesítmények értékelésével, ezáltal saját személyiségét fejleszti az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.
- A családi életre nevelés: Ismerje fel a családi életre nevelést az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával.

- A testi és lelki egészségre nevelés: Legyen képes az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésére az ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazására.
- Képes legyen a felelősségvállalásra másokért, az önkéntesség területén megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítására, irányított megbeszélés során irodalmi műveken keresztül, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.
- Képes legyen a fenntarthatóság, környezettudatosság területén megfelelően alkalmazni a különböző környezeti tényezők közötti helyes szokásrend kialakítását (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).
- Pályaorientáció: Ismerje a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi műveket azok elemzését, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segítse elő a társadalmi szocializálódását
- Gazdasági és pénzügyi nevelés: Képes legyen a gazdasági és pénzügyi nevelés területen az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet szerezni a tanulóknak a tulajdonviszonyok, érdekérvényesítés, munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.
- Médiatudatosságra nevelés: Tudja használni az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket.
- Képes legyen a társalgásban részt venni
- A könyvtár használatát ismerje meg és szerezzen jártasságot a megadott szempontok alapján
- Képes legyen írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, 2. képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni, 3. képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására (esetleg tanári kérdések alapján), 4. képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni, 5. tudja az írást kommunikációs célokra használni, 6. képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**11.**	**12.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**11.**	**12.**
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	9	9
2. **A tanulási képesség fejlesztése**	9	9
3. **Anyanyelvi ismeretek**	12	12
4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	12	12
5. Irodalmi szöveg olvasása	13	13
6. Kommunikáció- Médiaismeret	17	17

- **11. évfolyam**

Cél

- A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédkészséggel.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása.
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás.
- Alakuljon ki eszköztudás a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.
- A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek tovább építése.
- Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.
- A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.
- A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.
- Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.
- Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.
- Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Az erkölcsi nevelés: Legyen képes az irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi

élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.

- Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: Megismerje hazánk múltjának, jelenének jelentőségét az írók, költők és más publicisták szemével.

- Állampolgárságra, demokráciára nevelés: Legyen képes a közéletiség felismerésre az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: Legyen képes szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést folyamatos visszajelzéssel a tanórai teljesítmények értékelésével, ezáltal saját személyiségét fejleszti az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.
- A családi életre nevelés: Ismerje fel a családi életre nevelést az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával.
- A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.
- Képes legyen a felelősségvállalásra másokért, az önkéntesség területén megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítására, irányított megbeszélés során irodalmi műveken keresztül, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.
- Képes legyen a fenntarthatóság, környezettudatosság területén megfelelően alkalmazni a különböző környezeti tényezők közötti helyes szokásrend kialakítását (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).
- Pályaorientáció: Ismerje a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi műveket azok elemzését, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segítse elő a társadalmi szocializálódását
- Gazdasági és pénzügyi nevelés: Képes legyen a gazdasági és pénzügyi nevelés területen az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet szerezni a tanulóknak a tulajdonviszonyok, érdekérvényesítés, munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.

- Médiatudatosságra nevelés: Tudja használni az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása**	**Javasolt óraszám: 9 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A szókincs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése. 2. A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. 3. A beszélő szándékának megértése. 4. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. 5. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. 6. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. 7. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása. 2. Aktív és passzív szókincs fejlesztése. 3. Társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése. Fejlesztési ismeretek 1. Beszédtechnika: a. a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, b. megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, c. a pontos artikuláció, d. a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 2. Beszéd(meg)értés: a. szavak, b. mondatok, c. szöveg szintjén. 3. Beszédkészség		

Tanulói tevékenység

1. A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben.
2. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes

hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás.

3. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.
4. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.
5. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.
6. Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.
7. A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.
8. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló- szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.
9. Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).
10. Vers- és prózamondás gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei.
2. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg.
3. Vizuális és akusztikus figyelem.
4. Emlékezet.

Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. A tanulási képesség fejlesztése</th><th>Javasolt óraszám:
9 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az önművelés igényének szinten tartása.
2. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása.
3. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása.
4. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.
5. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása.
6. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.
7. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból.
2. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.
Fejlesztési ismeretek
1. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.
2. Tanulást segítő eljárások gyakorlása.
3. Szövegfeldolgozás.
4. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.
Tanulói tevékenység
1. Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése).
2. Adatkeresés, adatgyűjtés.
3. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.
4. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.
5. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.
6. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Motiváció.
2. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.
3. Önállóság</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Anyanyelvi ismeretek</th><th>Javasolt óraszám: 12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése.
2. A kommunikációs készség fejlesztése.
3. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása.
4. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Betűrendbe rendezés.
2. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
3. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
4. Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja.
5. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.
6. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.
7. Jól olvasható egyéni íráskép.
8. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.
9. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.
Fejlesztési ismeretek
1. A mondatok szövegben betöltött szerepe.
2. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
3. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).</td></tr>
</table>

4. Tájékoztatás, leírás stíluselemei.
5. Az írott beszéd felelőssége.
6. Pontos és szabatos megfogalmazás.
7. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
   a. tulajdonnevek írása,
   b. mondatkezdés,
   c. mondatvégi írásjelek,
   d. szótagolás, szavak elválasztása
   e. rövid- és hosszú magánhangzók,
   f. rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
   g. Hibakeresés, hibajavítás.
   h. Helyesírási szótár használata.
   i. Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.
   j. Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.

Tanulói tevékenység

1. Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.
2. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.
3. Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.
4. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.
5. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (többek közt szaknyelv, argó, sms)
6. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.
7. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.
8. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.
9. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Akusztikus figyelem
10. Szerialitás

Fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. Elfogadható színvonalú helyesírás. 4. Önellenőrzés fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.
2. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján.
3. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.
4. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.
5. Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel.
6. A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.

Fejlesztési ismeretek

1. Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).
2. Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.
3. Szövegértés, szövegalkotás.
4. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés).
5. Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.
6. Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján.
7. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.
8. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).
9. Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).

Tanulói tevékenység

1. Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.
2. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.

3. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően. 4. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. 5. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés). 6. Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően. 7. „Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Finommotorika. 2. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. 3. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 4. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 5. Figyelem.	
Fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Témakör	**5. Irodalmi szöveg olvasása**	**Javasolt óraszám: 13 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. 2. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 3. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. 4. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.
2. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.
3. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.
4. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.
5. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás.

Fejlesztési ismeretek

1. Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
2. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés).
3. Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása).
4. Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadás közönség előtt.
5. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

Tanulói tevékenység

1. DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás.
2. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása.
3. Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Vizuális észlelés.
2. Figyelem.
3. Auditív észlelés.
4. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

Témakör	6. Kommunikáció – Médiaismeret	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 2. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. 3. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, 4. televízió, informatika). 5. Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. 6. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése.
2. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése.
3. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása.
4. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése.
5. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása.
6. Számítógép, mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése.
7. A médiából szerzett információk, reklámok fenntartással fogadása.

Fejlesztési ismeretek

1. A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).
2. A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források.
3. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés).
4. Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez.
5. Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).
6. A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.
7. A reklámok célja és természete.
8. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).

Tanulói tevékenység

<table>
<tr><td colspan="2">1. Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.
2. Kutatómunka adott információ megkeresésére.
3. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.
4. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.
5. Információk értékelése, mérlegelése.
6. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Vizuális észlelés.
2. Figyelem.
3. Auditív észlelés.
9. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</td></tr>
</table>

- **12. évfolyam**

Cél

- Jelentősen bővüljön aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és – végzés, valamint a szakmai munka területén.
- Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.
- Tudjon folyamatosan hangosan vagy némán olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni.
- Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.
- Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.
- Szereplési biztonság kialakítása.
- A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.
- A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képes legyen a társalgásban részt venni
- Legyen képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni
- A könyvtár használatát ismerje meg és szerezzen jártasságot a megadott szempontok alapján
- Képes legyen a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására (esetleg tanári kérdések alapján)

- Képes legyen írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni
- Szerezzen jártasságot megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja
- Legyen képes az olvasást az információszerzéshez és –átadáshoz felhasználni

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása**	**Javasolt óraszám: 9 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A szókincs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése. 2. A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. 3. A beszélő szándékának megértése. 4. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. 5. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. 6. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. 7. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása. 2. Aktív és passzív szókincs fejlesztése. 3. Társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése. Fejlesztési ismeretek 1. Beszédtechnika: a. a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, b. megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, c. a pontos artikuláció, d. a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 2.Beszéd(meg)értés: e. szavak, f. mondatok, g. szöveg szintjén. 3.Beszédkészség Tanulói tevékenység 1. A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. 2. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, az		

görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás.

3. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.
4. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.
5. Főfogalom alá rendezés, az „egész" részeinek felsorolása, a „rész" hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.
6. Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.
7. A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem" felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.
8. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló- szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.
9. Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).
10. Vers- és prózamondás gyakorlása.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei.
2. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg.
3. Vizuális és akusztikus figyelem.
4. Emlékezet.

Fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.

Témakör	**2. A tanulási képesség fejlesztése**	**Javasolt óraszám: 9 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Az önművelés igényének szinten tartása. 2. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása. 3. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása. 4. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. 5. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. 6. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. 7. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból.
2. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.

Fejlesztési ismeretek

1. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.
2. Tanulást segítő eljárások gyakorlása.
3. Szövegfeldolgozás.
4. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.

Tanulói tevékenység

1. Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése).
2. Adatkeresés, adatgyűjtés.
3. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.
4. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.
5. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Motiváció.
2. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.
3. Önállóság

Fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Anyanyelvi ismeretek</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése
2. A kommunikációs készség fejlesztése.
3. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása.
4. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Betűrendbe rendezés.
2. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
3. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
4. Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja.
5. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.
6. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.
7. Jól olvasható egyéni íráskép.
8. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.
9. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.
Fejlesztési ismeretek
1. A mondatok szövegben betöltött szerepe.
2. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
3. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
4. Tájékoztatás, leírás stíluselemei.
5. Az írott beszéd felelőssége.</td></tr>
</table>

6. Pontos és szabatos megfogalmazás. 7. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: a. tulajdonnevek írása, b. mondatkezdés, c. mondatvégi írásjelek, d. szótagolás, szavak elválasztása e. rövid- és hosszú magánhangzók, f. rövid- és hosszú mássalhangzók használata. g. Hibakeresés, hibajavítás. h. Helyesírási szótár használata. i. Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával. j. Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata. Tanulói tevékenység 1. Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk. 2. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. 3. Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás. 4. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. 5. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (többek közt szaknyelv, argó, sms) 6. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. 7. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. 8. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. 9. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 8. Szerialitás.	
Fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. Elfogadható színvonalú helyesírás. 4. Önellenőrzés fejlesztése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.
2. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján.
3. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.
4. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.
5. Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel.
6. A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.

Fejlesztési ismeretek

1. Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).
2. Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.
3. Szövegértés, szövegalkotás.
4. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés).
5. Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.
6. Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján.
7. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.
8. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).
9. Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).

<table>
<tr><td colspan="2">Tanulói tevékenység
1. Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.
3. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően.
4. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott.
5. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés).
6. Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően.
7. „Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz).
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Finommotorika.
2. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.
3. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.
4. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás.
5. Figyelem.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</td></tr>
</table>

Témakör	5. Irodalmi szöveg olvasása	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. 2. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. 3. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. 4. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.
2. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.
3. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.
4. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.
5. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás.

Fejlesztési ismeretek

1. Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
2. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés).
3. Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása).
4. Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt.
5. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

Tanulói tevékenység

1. DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás.
2. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása.
3. Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Vizuális észlelés.
2. Figyelem.
3. Auditív észlelés.
4. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>6. Kommunikáció – Médiaismeret</th><th>Javasolt óraszám:
17 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Aktív és passzív szókincs gyarapítása.
2. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.
3. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika).
4. Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása.
5. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése.
2. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése.
3. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása.
4. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése.
5. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása.
6. Számítógép, mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése.
7. A médiából szerzett információk, reklámok fenntartással fogadása.
Fejlesztési ismeretek
1. A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).
2. A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források.
3. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat megerősítés).
4. Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez.
5. Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).
6. A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.
7. A reklámok célja és természete.</td></tr>
</table>

8. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).

Tanulói tevékenység

1. Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.
2. Kutatómunka adott információ megkeresésére.
3. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.
4. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.
5. Információk értékelése, mérlegelése.
6. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Vizuális észlelés.
2. Figyelem.
3. Auditív észlelés.
4. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.

Fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.

b) Matematika

Cél

- A matematika tantárgy szerepe a gyakorlati tevékenységek elsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében.
- A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása.
- Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.
- A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztásár

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között, 2. ismeri a testek és síkidomok alkotórészeit, 3. jártas a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben, 4. képes arányos alaprajzot készíteni, 5. képes alkalmazni a logikai kifejezéseket, 6. jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében, 7. képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát, 8. jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban, 9. képes egyszerű adatokból átlagszámításra, 10. ismeri a 10-es számrendszert milliós számkörben, 11. képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében, 12. képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni, 13. képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**11.**	**12.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**11.**	**12.**
1. Gondolkodási műveletek	12	13
2. Számtan, műveletek	32	32
3. **Mérések**	28	27

- **11. évfolyam**

Cél

- Logikai alapon állítás megfogalmazása.
- Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás.
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése
- A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.
- A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. (Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás,
- konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás.)
- A logikai kifejezések alkalmazása. (Összefüggések.)
- Adatok leolvasása
- A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.

  (Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.
- Biztos számfogalom a racionális számkörben. (Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok.)
- A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. (Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok.)
- Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. (Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.)
- A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.(Idő mérése.)
- Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. (Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.)

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Fogalmak értelmezése, rendszerezése.
- Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.
- Elemek elhelyezése adott halmazokba.

- Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).
- Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés.
- Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
- Műveletek természetes számokkal.
- Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban.
- Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
- Arányosság, következtetések, egyenes és fordított arányosság.
- Műveletek racionális számokkal.
- Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal.
- Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban.
- Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.
- Becslés.
- Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.
- Mértékegységek.
- Átváltások.
- Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
- Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.
- Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.
- Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.
- Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Gondolkodási műveletek	Javasolt óraszám: 12 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Logikai alapon állítás megfogalmazása. 2. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. 3. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
2. A logikai kifejezések alkalmazása.
3. Adatok leolvasása.
4. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.
5. Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. Fejlesztési ismeretek

1. Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás,
2. konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás.
3. Összefüggések.
4. Valószínűség.
5. Nyitott mondatok.

Tanulói tevékenység

1. Fogalmak értelmezése, rendszerezése.
2. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.
3. Elemek elhelyezése adott halmazokba.
4. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).
5. Szövegelemzés, szövegértelmezés.
6. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.
7. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.

8. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. 9. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen	
leolvasása oszlopos diagramról. 10. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. 11. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. 4. Problémamegoldó képesség. 5. Matematikai összefüggések.	
Fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

Témakör	2. Számtan, műveletek	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. 2. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. 3. A zsebszámológép használata.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.
2. Biztos számfogalom a racionális számkörben.
3. A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában.
4. Pontos és gyors számolás.
5. Zsebszámológép használata.
6. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.

Fejlesztési ismeretek

1. Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.
2. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok.
3. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok.
4. Szöveges feladatok.

Tanulói tevékenység

1. Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés.
2. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
3. Műveletek természetes számokkal.
4. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban.
5. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
6. Arányosság, következtetések, egyenes és fordított arányosság.
7. Műveletek racionális számokkal.
8. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal.
9. Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban.
10. A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték számítások (kamatok, árleszállítás, adó).
11. Fizetések, vásárlások részletre.

12. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
13. Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.
14. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).
15. A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Pontos munkavégzés.
2. Szóbeli kifejezőképesség.
3. Figyelem terjedelme, pontossága.
4. Emlékezet mobilizálása.
5. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.

Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Mérések</th><th>Javasolt óraszám:
28 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben.
2. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése.
2. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.
3. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.
4. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.
5. Pontos, tiszta szerkesztés.
Fejlesztési ismeretek
1. Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.
2. Idő mérése.
3. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
4. Szerkesztési feladatok.
Tanulói tevékenység
1. Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.
2. Becslés.
3. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.
4. Mértékegységek.
5. Átváltások.
6. Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
7. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.
8. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.</td></tr>
</table>

9. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. 10. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. 11. A kör és alkotórészei. 12. Az átmérő és a sugár kapcsolata. 13. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. 14. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. 15. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. 16. Szöveges feladatok végzése. 17. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). 18. Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. 19. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Vizuális észlelés. 2. Figyelem. 3. Auditív észlelés.	
Fogalmak	Méretarányos, felül-, elöl-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.

- **12. évfolyam**

Cél

- Logikai alapon állítás megfogalmazása.
- Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás.
- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
- Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.
- A zsebszámológép használata.
- A mérés eredményeinek pontos lejegyzése. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. (Valószínűség.)
- Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. (Nyitott mondatok.)
- Pontos és gyors számolás.
- Zsebszámológép használata.
- Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.
- Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. (Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.)
- Pontos, tiszta szerkesztés.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Szövegelemzés, szövegértelmezés.
- A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.
- A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.
- Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről.
- Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról.
- Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.
- Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.
- A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték számítások (kamatok, árleszállítás, adó).
- Fizetések, vásárlások részletre.

- Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
- Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.
- Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).
- A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.
- A kör és alkotórészei.
- Az átmérő és a sugár kapcsolata.
- Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton.
- Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján.
- Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása.
- Szöveges feladatok végzése.
- Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel).
- Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között.
- Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Gondolkodási műveletek	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Logikai alapon állítás megfogalmazása. 2. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. 3. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A logikai kifejezések alkalmazása. 3. Adatok leolvasása. 4. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. 5. Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás		

megkeresése adott alaphalmazon.

Fejlesztési ismeretek
1. Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás,
2. konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, mérlegelő gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás.
3. Összefüggések.
4. Valószínűség.
5. Nyitott mondatok.

Tanulói tevékenység
1. Fogalmak értelmezése, rendszerezése.
2. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.
3. Elemek elhelyezése adott halmazokba.
4. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).
5. Szövegelemzés, szövegértelmezés.
6. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.
7. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.
8. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről.
9. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról.
10. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.
11. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek
1. Megfigyelőképesség.
2. Irányított, tartós, tudatos figyelem.
3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása.
4. Problémamegoldó képesség.
5. Matematikai összefüggések.

Fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Számtan, műveletek</th><th>Javasolt óraszám:
32 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.
2. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.
3. A zsebszámológép használata.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.
2. Biztos számfogalom a racionális számkörben.
3. A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában.
4. Pontos és gyors számolás.
5. Zsebszámológép használata.
6. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.
Fejlesztési ismeretek
1. Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.
2. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok.
3. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok.
4. Szöveges feladatok.
Tanulói tevékenység
1. Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés.
2. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.
3. Műveletek természetes számokkal.
4. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban.
5. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.
6. Arányosság, következtetések, egyenes és fordított arányosság.
7. Műveletek racionális számokkal.
8. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás</td></tr>
</table>

egész számmal.

9. Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban.
10. A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték számítások (kamatok, árleszállítás, adó).
11. Fizetések, vásárlások részletre.
12. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).
13. Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.
14. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).
15. A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Pontos munkavégzés.
2. Szóbeli kifejezőképesség.
3. Figyelem terjedelme, pontossága.
4. Emlékezet mobilizálása.
5. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
6. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Mérések</th><th>Javasolt óraszám:
27 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben.
2. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése.
2. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.
3. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.
4. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.
5. Pontos, tiszta szerkesztés.
Fejlesztési ismeretek
1. Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.
2. Idő mérése.
3. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.
4. Szerkesztési feladatok.
Tanulói tevékenység
1. Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.
2. Becslés.
3. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.
4. Mértékegységek.
5. Átváltások.
6. Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
7. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.
8. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.
9. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.</td></tr>
</table>

10. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.

11. A kör és alkotórészei. 12. Az átmérő és a sugár kapcsolata. 13. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. 14. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. 15. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. 16. Szöveges feladatok végzése. 17. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). 18. Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. 19. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Vizuális észlelés. 2. Figyelem. 3. Auditív észlelés.

Fogalmak	Méretarányos, felül-, elöl-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.

c) Digitális kultúra

Cél

- A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. A digitális eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló digitális és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való biztonságos, etikus alkalmazása.
- A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével.
- A médiatudatosság területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Képes legyen a biztonságos, önálló eszközhasználatra.
- Szerezzen jártasságot az igénynek megfelelő tartalom keresésére és önálló felhasználására.
- Tudja a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni.
- Tanuljon meg a célnak megfelelő produktumokat készíteni.
- Legyen képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére.
- Szerezzen jártasságot saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**11.**	**12.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**11.**	**12.**
1. Számítógép alkalmazása	62	62
2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	10	10

- **11. évfolyam**

Cél

- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
- A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben.
- Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.
- A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni.
- Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás.
- A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A balesetmegelőzés szabályainak betartása.
- Számítástechnikai eszközök kezelése.
- Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.
- A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben.
- Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek.
- Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete.
- Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése.
- Hálózati alapismeretek.
- Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.
- Szakszerű eszközhasználat kialakítása.
- Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek elsajátítása.
- A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
- Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.
- Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Dokumentumkészítés.
- Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó).
- Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata.

- A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
- Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
- A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
- Káros szokások kialakulásának megelőzése.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Számítógép alkalmazása**	**Javasolt óraszám: 62 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. 3. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A balesetmegelőzés szabályainak betartása. 2. Számítástechnikai eszközök kezelése. 3. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. 4. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. 5. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek. 6. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. 7. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. 8. Hálózati alapismeretek. 9. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése. Fejlesztési ismeretek 1. Dokumentumkészítés. 2. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). 3. Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. 4. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások.		

5. Játékprogramok. Tanulói tevékenység
1. A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. 2. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. 3. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. 4. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. 5. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). 6. Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. 7. A számítógéphez csatolható eszközök használata. 8. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). 9. Játékprogramok mértékletes használata. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. 4. Problémamegoldó képesség. 5. Finommotorika.

Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).

Témakör	**2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. 2. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. 3. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Szakszerű eszközhasználat.
2. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.
3. A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
4. Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.
5. Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.

Fejlesztési ismeretek

1. A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
2. Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
3. A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
4. Káros szokások kialakulásának megelőzése.

Tanulói tevékenység

1. A gép és a perifériák megfelelő használata.
2. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.
3. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.
4. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.
5. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.
6. Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

1. Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.
2. Figyelem terjedelme, pontossága.
3. Emlékezet mobilizálása.
4. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
5. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).

- **12. évfolyam**

Cél

- A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.
- A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben.
- Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.
- A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni.
- Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás.
- A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten • A balesetmegelőzés szabályainak betartása.

- Számítástechnikai eszközök kezelése.
- Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.
- A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben.
- Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek.
- Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete.
- Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése.
- Hálózati alapismeretek.
- Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.
- Szakszerű eszközhasználat kialakítása.
- Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek elsajátítása.
- A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.
- Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.
- Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Dokumentumkészítés.
- Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó).
- Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata.

- A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
- Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
- A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
- Káros szokások kialakulásának megelőzése.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	**1. Számítógép alkalmazása**	**Javasolt óraszám: 62 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. 2. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. 3. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A balesetmegelőzés szabályainak betartása.
2. Számítástechnikai eszközök kezelése.
3. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.
4. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben.
5. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek.
6. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete.
7. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése.
8. Hálózati alapismeretek.
9. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. Dokumentumkészítés.
2. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó).
3. Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata.
4. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások.
5. Játékprogramok.

Tanulói tevékenység

1. A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése.

2. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. 3. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. 4. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. 5. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). 6. Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. 7. A számítógéphez csatolható eszközök használata. 8. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). 9. Játékprogramok mértékletes használata. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Megfigyelőképesség. 2. Irányított, tartós, tudatos figyelem. 3. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. 4. Problémamegoldó képesség. 5. Finommotorika.	
Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).

Témakör	**2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. 2. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. 3. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Szakszerű eszközhasználat.
2. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.
3. A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.

4. Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.
5. Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.

Fejlesztési ismeretek

1. A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.
2. Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.
3. A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.
4. Káros szokások kialakulásának megelőzése.

Tanulói tevékenység

1. A gép és a perifériák megfelelő használata.
2. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.
3. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.
4. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.
5. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.
6. Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:

1. Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.
2. Figyelem terjedelme, pontossága.
3. Emlékezet mobilizálása.
4. Szabályalkalmazás, szabálykövetés.
5. Összefüggés-felismerés.

Fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj

d) Testnevelés

Cél

- A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.
- További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával.
- A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.
- Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egésztudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység.
- A középfokú oktatásban részesülő enyhe értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítése, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítása a tanulókban.
- A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.
- A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.
- Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló képes legyen a hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során. A gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között alkalmazni. A sportot életritmusába beépíteni.

- A labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni, a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben. A
- higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni.

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A tanuló képes 1. a menet- és ütemtartásra, hosszabb távú egyenletes, lassú futásra, 2. a hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során, 3. a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között alkalmazni. 4. a szergyakorlatok képesség szerinti teljesítésére, önálló végrehajtására, 5. az ugróerő és a súlypont emelkedésének tudatos szabályozására 6. a tánc és a közös mozgás élményének átélésére, 7. önállóan bemelegíteni, 8. a sportot életritmusába beépíteni, 9. legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni, 10. versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre, 11. a labdát céltudatosan irányítani, 12. a labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni, 13. a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben, 14. higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni, 15. a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai:

Évfolyam	**11.**	**12.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**11.**	**12.**
1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	36	36
2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	57	57
3. Játék	36	36
4. Versenyzés	36	36
5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	15	15

- **11. évfolyam**

Cél

- A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítése, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítása a tanulókban. A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.
- A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló képes legyen a hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során. A gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között alkalmazni.
- A sportot életritmusába beépíteni.
- A labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni, a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben.
- A higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni.
- Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. 2. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. 3. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.
2. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
3. Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.

Fejlesztési ismeretek

1. A fittség és az edzettség kritériumai.
2. A terhelés élettani és pszichés értelmezése.
3. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.
4. Gimnasztika.
5. Egyensúly-gyakorlatok.
6. Küzdőgyakorlatok.
7. Zenére végzett gyakorlatok.
8. Légző gyakorlatok.

Tanulói tevékenység

1. Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel.
2. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).
3. Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások.
4. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).
5. Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.
6. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
7. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.
8. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal:
   a. motoros (Cooper),

b. kardio-respiratorikus, c. állóképesség, d. erő, e. izomerő, f. állóképesség, g. testösszetétel. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Döntési képesség. 2. Térkihasználási képesség. 3. Transzferhatások.	
Fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.

Témakör	**2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás**	**Javasolt óraszám: 57 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. 2. Sportágak technikai elemek megismerése. 3. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. 2. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. Fejlesztési ismeretek 1. Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. 2. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. 3. Rendgyakorlat. 4. Torna. 5. Támaszgyakorlatok. 6. Mászás, vándormászás. 7. Függeszkedés, lendülés. 8. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. 9. Atlétikai elemek:		

a. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. b. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.

10. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.
11. Úszás.
12. A vízből mentés elemi szabályai.

Tanulói tevékenység

1. Természetes mozgások végrehajtása (sportágspecifikus jelleggel).
2. Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal.
3. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások.
4. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.
5. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.
6. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel.
7. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.
8. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon.
9. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken.
10. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása.
11. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
12. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés.
13. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.
14. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében.
15. Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban.
16. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1.

Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége.

2. Imitációs és elemző képesség.
3. Alkalmazkodási képesség.
4. A mozgás örömének átélése.

Fogalmak	Balesetvédelemmel és balesetmegelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Játék</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Együttműködés, kooperáció elősegítése.
2. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.
3. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.
2. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és elemző értelmezés.
3. Csapatépítés.
4. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.
5. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés.
6. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.
7. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.
8. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.
9. Személyes és társas folyamatok megélése.
10. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.
Fejlesztési ismeretek
1. Dobó- és elfogójátékok.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.
4. Átadások helyben és mozgás közben.
5. Célba rúgó és célba dobó játékok.
6. Kosárlabda.</td></tr>
</table>

7. Labdarúgás.
8. Röplabda.
9. Kézilabda.
10. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel.
11. Szabadidős teremjátékok.

Tanulói tevékenység

1. Dobó és elfogó játékok játszása.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.
4. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).
5. Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.
6. Preventív játékok és tevékenységek vízben.
7. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.
8. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Szabálytudat.
2. Kooperativitás.
3. Asszertivitás,
4. Kudarc és győzelem sportszerű megélése

Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldalbedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.

Témakör	**4. Versenyzés**	**Javasolt óraszám: 36 óra**
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	1. A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. 2. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek
Fejlesztési tevékenységek 1. Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. 2. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. 3. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. 4. Példakép (választás, a választás megindokolása). Fejlesztési ismeretek 1. Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. 2. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. 3. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. 4. Küzdősportok elemei. 5. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. Tanulói tevékenység 1. Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. 2. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). 3. Ugróiskola – magas-, távolugrás. 4. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). 5. Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. 6. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). 7. Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. 8. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. 9. Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.

10. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. 11. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Szabálykövetés, szabálytartás. 2. Egészséges versenyszellem. 3. Kooperáció. 4. Koordináció. 5. Döntési és reagáló képesség.

Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.

Témakör	**5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. 2. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. 3. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. 4. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása.
2. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és fenntartása.
3. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.
4. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.
5. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.
6. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
7. Biztonság és környezettudatosság.
8. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.
9. Önkontroll, önuralom.
10. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).
11. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
12. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.

Fejlesztési ismeretek

1. Otthon is végezhető testgyakorlatok.
2. Táncok különféle műfajai.
3. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.
4. Relaxációs gyakorlatok.
5. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
6. Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).
7. Kerékpározás, görkorcsolyázás.

8. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
9. Könnyített testnevelés.

Tanulói tevékenység

1. Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.
2. Otthon is végezhető testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna).
3. Relaxációs gyakorlatok: légző gyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.
4. Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).
5. Kerékpározás, görkorcsolyázás.
6. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
7. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).
8. Testtartásjavító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Egészségtudatosság.
2. Mozgásigény.
3. A körülményekhez való alkalmazkodás.
4. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.

Fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.

- **12. évfolyam**

Cél

- A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítése, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítása a tanulókban.
- A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.
- A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- A tanuló képes legyen a hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során.
- A gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között alkalmazni.
- A sportot életritmusába beépíteni.
- A labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni, a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben.
- A higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni. **Értékelés**
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Javasolt óraszám: 36 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. 2. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. 3. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.
2. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
3. Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.

Fejlesztési ismeretek

1. A fittség és az edzettség kritériumai.
2. A terhelés élettani és pszichés értelmezése.
3. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.
4. Gimnasztika.
5. Egyensúly-gyakorlatok.
6. Küzdőgyakorlatok.
7. Zenére végzett gyakorlatok.
8. Légző gyakorlatok.

Tanulói tevékenység

1. Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. 2. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).
3. Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások.
4. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).
5. Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.
6. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
7. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.

8. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal: a) motoros (Cooper), b) kardio-respiratorikus, c) állóképesség, d) erő, e) izomerő, f) állóképesség, g) testösszetétel.	
Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Döntési képesség. 2. Térkihasználási képesség. 3. Transzferhatások.	
Fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.

Témakör	**2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás**	**Javasolt óraszám: 57 óra**
A témakör nevelési- fejlesztési céljai	1. Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. 2. Sportágak technikai elemek megismerése. 3. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése.
2. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.

Fejlesztési ismeretek

1. Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai.
2. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából.
3. Rendgyakorlat.
4. Torna.
5. Támaszgyakorlatok.
6. Mászás, vándormászás.
7. Függeszkedés, lendülés.
8. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc.
9. Atlétikai elemek:
    a. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
    b. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.
10. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.
11. Úszás.
12. A vízből mentés elemi szabályai.

Tanulói tevékenység

1. Természetes mozgások végrehajtása (sportágspecifikus jelleggel).
2. Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal.
3. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások.
4. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.
5. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.
6. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel.
7. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.
8. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon.
9. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken.
10. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása.
11. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
12. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés.
13. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.

14. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. 15. Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. 16. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. 2. Imitációs és elemző képesség. 3. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömének átélése.	
Fogalmak	Balesetvédelemmel és balesetmegelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.

Témakör	**3. Játék**	**Javasolt óraszám: 36 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Együttműködés, kooperáció elősegítése. 2. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. 3. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.
2. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és elemző értelmezés.
3. Csapatépítés.
4. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.
5. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés.
6. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.
7. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.
8. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.
9. Személyes és társas folyamatok megélése.
10. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.

Fejlesztési ismeretek

1. Dobó- és elfogójátékok.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.
4. Átadások helyben és mozgás közben.
5. Célba rúgó és célba dobó játékok.
6. Kosárlabda.
7. Labdarúgás.
8. Röplabda.
9. Kézilabda.
10. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel.
11. Szabadidős teremjátékok.

Tanulói tevékenység

1. Dobó és elfogó játékok játszása.
2. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).
3. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.
4. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).
5. Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.
6. Preventív játékok és tevékenységek vízben.
7. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.
8. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Szabálytudat.
2. Kooperativitás.
3. Asszertivitás,

Kudarc és győzelem sportszerű megélése.

Fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldalbedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Versenyzés</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési- fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében.
2. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén.
2. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete.
Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből.
4. Példakép (választás, a választás megindokolása).
Fejlesztési ismeretek
3. Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei.
4. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése.
5. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok.
6. Küzdősportok elemei.
7. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia.
Tanulói tevékenység
8. Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása.
9. Váltóversenyek.
10. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta).
11. Ugróiskola – magas-, távolugrás.
12. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel).</td></tr>
</table>

13. Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.
14. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló).
15. Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.
16. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.
17. Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.
18. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.
19. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek,
20. eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Szabálykövetés, szabálytartás.
2. Egészséges versenyszellem.
3. Kooperáció.
4. Koordináció.
    a. Döntési és reagáló képesség

Fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés.
2. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása.
3. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.
4. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása.
2. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és fenntartása.
3. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.
4. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.
5. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.
6. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
7. Biztonság és környezettudatosság.
8. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.
9. Önkontroll, önuralom.
10. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).
11. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
12. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.
Fejlesztési ismeretek</td></tr>
</table>

1. Otthon is végezhető testgyakorlatok.
2. Táncok különféle műfajai.
3. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.
4. Relaxációs gyakorlatok.
5. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
6. Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).
7. Kerékpározás, görkorcsolyázás.
8. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
9. Könnyített testnevelés.

Tanulói tevékenység

1. Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.
2. Otthon is végezhető testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna).
3. Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.
4. Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).
5. Kerékpározás, görkorcsolyázás.
6. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
7. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához,
8. elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).
9. Testtartásjavító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Egészségtudatosság.
2. Mozgásigény.
3. A körülményekhez való alkalmazkodás.
4. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.

Fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.

e) Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)

Cél

- A szociabilitás, a testi-lelki harmónia, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatának erősítése, valamint a szabálytudat fejlesztése a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével.
- Az énkép, az önértékelés alakítása, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátítása, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakítása az egyéni szükségleteknek megfelelően.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az önismeret, az önelfogadás és az önfejlesztés erősítése terápiás eljárások alkalmazásával. A szociális érzékenység légkörének biztosítása, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldásának megismertetése helyzetgyakorlatokon, valamint megélt, átélt élményeken keresztül.
- Az értékek védelmével kapcsolatos felelősség tudatosítása, a közvetlen környezet humán értékeinek keresése.
- Megfelelő kép adása a serdülőkor testi-lelki változásairól, saját élmények, vélemények tudatosítása.
- Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezése, megvitatása – saját élmény eseti bekapcsolásával –, pontos képzet és viszonyulás az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.
- Saját tapasztalatok szerzése – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.
- Korrekt felkészítés a pályaválasztásra, reális életcélok megfogalmazására.
- Tapasztalatok gyűjtése a munka világáról, valamint a különböző szakmákról. Vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességeknek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

- A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében:
    - Az erkölcsi nevelés:
        - irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.
    - Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:
        - hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.
    - Állampolgárságra, demokráciára nevelés:
        - a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.
    - Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:
        - szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.
    - A családi életre nevelés:
        - irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.
    - A testi és lelki egészségre nevelés:
        - az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.
    - Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:
        - a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán.

      Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.
    - Fenntarthatóság, környezettudatosság:

- ✦ helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház). ○ Pályaorientáció:
- ✦ a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése. ○ Gazdasági és pénzügyi nevelés:
- ✦ az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeret nyújtása a tanulóknak többek közt a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás témakörökben.

- ○ Médiatudatosságra nevelés:
  - ✦ ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.
- ○ A tanulás tanítása:
  - ✦ egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén	A tanuló képes 1. iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni, 2. meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, 3. a környezet és az értékek megismerése alapján azonosulni, elfogadni és szolidárisan viselkedni az aktuális helyzetekben, 4. felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében, 5. megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszáma:

Évfolyam	**11.**	**12.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete:

Témakör / Évfolyam	**11.**	**12.**
1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	6	6
2. Önismeret – Testi és lelki egészség	10	11
3. Aktuális témák	20	19

- **11. évfolyam**

Cél

- Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.
- Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban.
- Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása.
- Törekvés a káros szokások kijavítására
- Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása.
- Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása.
- Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében.
- Osztályközösség alakítása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
- Időbeosztás, órarend fontosságának tudat.
- Hatékonyság ellenőrzése.
- Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
- Új tantárgyakkal kapcsolatos kérdések megfogalmazása.
- Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.
- Kapcsolatok építése, aktív együttműködés.
- Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése.
- Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önelemzés).
- Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”.
- (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?
- Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.
- Módszerek a lelki egyensúly visszaállítására, a feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése
- Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.

- Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.
- Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.
- Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).
- Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról, valamint ezek megelőzése.
- Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról. A különböző helyzetek kikerülése (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.
- Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése.
- Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás.
- A tapasztalatok, ismeretek megfelelő rendszerezése.
- Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó,
- Plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről. **Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten**
- Képes legyen iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.
- Empatikusan együttműködni beszédpartnerével, valamint meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni.
- A környezet és az értékek megismerése alapján tudjon azonosulni, elfogadni és szolidárisan viselkedni az aktuális helyzetekben.
- Képes legyen felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében,
- Ismerje meg az aktív közreműködés és részvétel élményét, tudjon emlékeket gyűjteni, illetve dokumentálni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás</th><th>Javasolt óraszám:
6 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A szabályok elfogadása.
2. Helyes napirend kialakítása.
3. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel.
4. Szolidaritás a rászorulókkal szemben.
5. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.
6. Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).
Fejlesztési ismeretek
1. b) Tanulói jogok és kötelességek.
2. c) Házirend.
3. d) Tűz- és balesetvédelem. e) Napirend.
4. f) Tanórán kívüli elfoglaltságok.
5. g) Tanulás és tudás.
6. h) „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe.
7. i) Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.
8. j) Bevált és új tanulási módszerek kialakítása.
9. k) Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).
Tanulói tevékenység
1. A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. Időbeosztás, órarend.
3. Hatékonyság ellenőrzése.
4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
5. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.</td></tr>
</table>

6. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Szerialitás.	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

Témakör	**2. Önismeret – Testi és lelki egészség**	**Javasolt óraszám 10 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeret. 2. Sérelmeiről beszél a tanuló. 3. Az elemzés elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. 4. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. 5. A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. 6. Segítségkérés módjának és helyének megismerése. 7. Segélykérő telefonszámok ismerete. Fejlesztési ismeretek 1. Önjellemzés, reális önértékelés. 2. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. 3. Feszültségoldás. 4. Egymás megítélése. 5. Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. 6. Negatív tulajdonságok számbavétele. 7. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése.		

8. Dohányzás (aktív – passzív).

9. Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta).
10. Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat.
11. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis).
12. Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás).
13. A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.

Tanulói tevékenység

1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése.
2. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önelemzés).
3. Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”.
4. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?
5. Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.
6. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására).
7. Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.
8. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.
9. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.
10. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).
11. Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.
12. Megelőzés.
13. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 2. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.	
Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önelemzés, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.

Témakör	**3. Aktuális témák**	**Javasolt óraszám: 20 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. 2. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. 3. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. 4. Osztályközösség alakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Szűkebb és tágabb közösség ismerete. 2. Aktivitás, együttműködés. Fejlesztési ismeretek 1. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. 2. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. Tanulói tevékenység 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 3. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 4. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 4. Szerialitás.		
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

- **12. évfolyam**

Cél

- Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.
- Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban.
- Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása.
- Törekvés a káros szokások kijavítására
- Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása.
- Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása.
- Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében.
- Osztályközösség alakítása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
- Időbeosztás, órarend fontosságának tudat.
- Hatékonyság ellenőrzése.
- Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
- Új tantárgyakkal kapcsolatos kérdések megfogalmazása.
- Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.
- Kapcsolatok építése, aktív együttműködés.
- Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése.
- Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önelemzés).
- Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”.
- (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?
- Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.
- Módszerek a lelki egyensúly visszaállítására, a feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése
- Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.

- Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.
- Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.
- Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).
- Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról, valamint ezek megelőzése.
- Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról. A különböző helyzetek kikerülése (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.
- Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése.
- Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás.
- A tapasztalatok, ismeretek megfelelő rendszerezése.
- Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó,
- Plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről.

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Képes legyen iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.
- Empatikusan együttműködni beszédpartnerével, valamint meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni.
- A környezet és az értékek megismerése alapján tudjon azonosulni, elfogadni és szolidárisan viselkedni az aktuális helyzetekben.
- Képes legyen felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében,
- Ismerje meg az aktív közreműködés és részvétel élményét, tudjon emlékeket gyűjteni, illetve dokumentálni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

Témakör	1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 6 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A szabályok elfogadása.
2. Helyes napirend kialakítása.
3. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel.
4. Szolidaritás a rászorulókkal szemben.
5. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.
6. Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).

Fejlesztési ismeretek

1. Tanulói jogok és kötelességek.
2. Házirend.
3. Tűz- és balesetvédelem.
4. Napirend.
5. Tanórán kívüli elfoglaltságok.
6. Tanulás és tudás.
7. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe.
8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.
9. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása.
10. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).

Tanulói tevékenység

1. A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. Időbeosztás, órarend.
3. Hatékonyság ellenőrzése.
4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
5. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.

6. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. 7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem. 2. Szerialitás.	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

Témakör	**2. Önismeret – Testi és lelki egészség**	**Javasolt óraszám** **11 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. 2. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. 3. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeret. 2. Sérelmeiről beszél a tanuló. 3. Az elemzés elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. 4. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. 5. A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. 6. Segítségkérés módjának és helyének megismerése. 7. Segélykérő telefonszámok ismerete. Fejlesztési ismeretek 1. Önjellemzés, reális önértékelés. 2. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. 3. Feszültségoldás. 4. Egymás megítélése. 5. Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. 6. Negatív tulajdonságok számbavétele. 7. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. 8. Dohányzás (aktív – passzív).		

9. Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta).

10. Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat.
11. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis).
12. Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás).
13. A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.

Tanulói tevékenység

1. Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése.
2. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önelemzés).
3. Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”.
4. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?
5. Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.
6. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására).
7. Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.
14. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.
15. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.
16. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).
17. Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.
18. Megelőzés.
19. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

1. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.
2. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.

Fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önelemzés, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.

Témakör	**3. Aktuális témák**	**Javasolt óraszám: 19 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1. Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. 2. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. 3. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. 4. Osztályközösség alakítása.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Szűkebb és tágabb közösség ismerete. 2. Aktivitás, együttműködés. Fejlesztési ismeretek 2. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. 3. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. Tanulói tevékenység 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 3. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 4. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, 5. plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek 1. Akusztikus figyelem.		

2. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 3. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. 4. Szerialitás	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

f) Habilitáció

- **11.-12. évfolyam**

A Habilitációs tanmenetek a Készségfejlesztő Iskolában a P.A.C. mérések kompetenciaterületei és az egyéni fejlesztési terv alapján, valamint a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével, tantárgyi- és képességbeli elmaradásuk függvényében kerülnek kidolgozásra.

Cél

- Megértetni a felnőtté válás és a munkavégzés „törvény- és életszerű” kapcsolatát.
- A tanulót lehetőségeinek függvényében ösztönözni az elmélyült, kitartó feladatvégzésre.
- Megismertetni a „munka világával”, illetve a saját munkalehetőségeivel, adottságaival, képességeivel, ezáltal hozzájárulni a reális énkép kialakításához.
- Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot és a feladatok végrehajtásában az igényességet.
- A már meglévő kognitív, érzelmi és motoros funkciókra építeni és fejleszteni azokat.
- A szociális készségeket fejleszteni iskolán belül végzett munkatevékenységeken keresztül.
- Megértetni, hogy a felnőttkori pozitív életérzést, a hasznosságtudatot jelentősen meghatározza a munkavégző képesség.
- Kialakítani az igényt a pontos munkára és a kitartó munkavégzésre.
- Bővíteni a környezetről kialakult tárgyi és fogalmi ismeretkört.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

- Iskolai műhelyekben a balesetvédelmi szabályok betartásával munkatevékenységek gyakorlása, munkatapasztalatok szerzése.

- A szociális készségek és képességek (együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia) valamint az énkép és az önismeret fejlesztése, reális önértékelés kiépítése.
- A verbális és nonverbális kommunikáció és az információ szerző, átadó képesség fejlesztése.
- Az eszközhasználat színvonalának emelése.
- A munkatevékenységekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok körének bővítése.
    - tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók
    - korrigálására,
    - kompenzálására,
    - az eszköztudás fejlesztésére,
    - a felzárkóztatásra,
    - a tanulási technikák elsajátítására,
    - a szociális képességek fejlesztésére,
    - az önálló életvezetésre

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

- a tanuló a gyakorlatban, munkahelyi környezetben ismerje meg a munkaterületen követendő szabályokat, szokásokat
- a társas kapcsolatokban fejlődjön az egymásra való odafigyelés, együttműködés és a tolerancia képessége
- sajátítja el a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésnek és a munkatársi kapcsolatok kialakításának normáit és lépéseit.
- a munkahelyi tevékenységeken keresztül fejlődjön a munkamorál, munkakedv és a kötelességtudat
- gyakorolja a társadalmi elvárásoknak megfelelő megbízható és felelős magatartás kialakítását.
- Alakuljanak ki a kulturált viselkedési szokások és kommunikációs formulák
- gyakorolják az önkéntes feladatvállalást és megvalósítást
- a tanulók gyakorolják a verbális és nonverbális információk helyes értelmezését, átadását, gondolataiknak, kérdéseiknek minél pontosabb és érthetőbb kifejezését valamint a hatékony segítségkérés módjait
- a tanuló a gyakorlatban alkalmazza a korábban megszerzett matematikai ismereteit: a mértékegységek használatát, a téri és időbeli tájékozódást

- konkrét feladatvégzés során fejlődjön a problémamegoldó képessége
- tegyen szert jártasságra - tehetsége függvényében - anyag és eszközismeretének gyakorlati alkalmazásában
- váljon alkalmassá a társakkal történő közös tevékenykedésre, illetve feladatvégzésre
- ne zavarja társait feladatvégzés közben
- legyen belülről motivált és kitartó a feladatvégzése
- ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, és akiktől segítséget kérhet és kaphat
- tudjon segítséget kérni, esetleg adni
- tartsa be a munka- és balesetvédelmi szabályokat

Értékelés

- P.A.C. mérőeszközzel

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

3. számú melléklet: Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók: közismeret 9-10.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó

Készségfejlesztő Iskola

9-10. évfolyamának

közismereti helyi tanterve

Bevezető

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a *kognitív képességek* eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az *érzékelés* gyakran kevésbé differenciált, így a releváns ingerek, *észleletek* feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen *figyelem* ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kéredzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az *emlékezeti* funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárba nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevéssé jellemző, de a felidézéshez gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A *gondolkodás*ban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven (NAT) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időtávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíttetni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

Témakörök

A kerettantervre épülő helyi tantervben a NAT témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. közismereti évfolyamai az általános iskolai nevelés-oktatás koncepcionális folytatása. A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása. A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát, kialakítja életcéljait. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd

értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka- és feladatvégzéshez. A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain erkölcsi nevelés területén megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kívánatos és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja saját érzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén. A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Testi és lelki egészségre nevelés: a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók fizikai-morfológiai adottságai a kóreredettől függően igen sokfélék lehetnek, ezért az általános – Nat-ban megfogalmazott – célkitűzéseken túl szükséges az egyedi adottságokra, szükségletekre és lehetőségekre is tekintettel lenni. Érvényesülnie kell a korrekció és a kompenzáció elvének. Esetenként más szakemberekkel (ortopéd szakorvos, neurológus, konduktor, gyógytornász, szomatopedagógus stb., lelki egészség terén pszichológus, pszichiáter, családgondozó, védőnő) való együttműködés, konzultáció is szükséges lehet.

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése: kiemelt területe a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelésének, szoros összefüggésben az önállóság fejlesztésével. Ugyanakkor adottságaiknál fogva sokan töredékesen képesek kibontakozni ezen a téren. Tanulóinknál kiemelt feladat annak megtanítása, hogy ismerje fel és tudja kifejezni saját érzelmeit, legyen

tisztában saját erősségeivel és ismerje fel saját határait, bizonytalanságait. Ehhez igazodóan legyen képes segítséget kérni és elfogadni, ehhez ismerje meg környezetében a segítő személyek körét, az érdekképviseleti szerveket. A szükségletalapú támogatás rendszerében képességeihez, adottságaihoz mérten optimális módon igazodjon el és tudja érvényesíteni érdekeit.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés: a NAT által összefoglaltak konkrét helyzetekben, a középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló saját életterére, napi kapcsolataira jellemző módon kell, hogy megjelenjenek. Kiemelt fontosságú a valószerűség, hitelesség, beláthatóság. Az egészséges öntudat fejlesztése mellett kiemelten fontos olyan szokásrendszer következetes jelenléte az iskolai nevelés során, amely interiorizálása (belső meggyőződéssé, élete részévé válása) a tanuló részéről elősegíti a hétköznapokban való eligazodást, a szükséges alkalmazkodást.

Médiatudatosságra nevelés: a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók kommunikációs adottságai nagyon eltérőek, de tartalmi és/vagy formai tekintetben többnyire elmaradnak a korosztályi sajátosságoktól. Épp ezért kiemelt jelentőségű a beszélt és az írott nyelv használatának és befogadásának gyakorlása, fejlesztése tartalmi és formai, mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt. Ahol jelentősebb akadályokba ütközik a szokásos csatornák alkalmazása, mindenképp indokolt az augmentatív és alternatív kommunikáció lehetőségei közül az adott tanuló számára legmegfelelőbb kiválasztása és tanítása, így biztosítva a kommunikáció jelentőségének és lehetőségeinek megtapasztalását. A médiahasználat ennek egyik eszköze is lehet. A médiumok, a különféle közösségi oldalak, információk megismertetése során kiemelten szükséges a felelősségteljes használatra tanítás, ezáltal az esetleges abúzusok (visszaélések, kihasználások, bántalmazások) megelőzése, tekintettel arra, hogy az értelmi akadályozottsággal gyakran együtt jár a rejtett szándékok fel nem ismerése, a naivitás.

A tanulás tanítása, pályaorientáció: Középsúlyos értelmi fogyatékos személyek esetében nem várható teljes önállóság e téren. A pedagógus fő feladata a személyiség kibontakoztatása, a tehetséggondozás, az egyéni hajlamok, érdeklődési kör megismerése és a tanuló támogatása az ebben való kiteljesedésben. Az eredményes tanulási stratégiák, a leghatékonyabb segítségnyújtási formák egyénre szabottan, differenciáltan jelennek meg. Fontos, hogy az

egyént érintő döntésekbe mindig bevonják a középsúlyos értelmi fogyatékos személyt, belátható és érthető érveket, szempontokat mutassanak fel, megfelelve a „semmit rólunk nélkülünk” alapelvnek.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet megismerésének és az ezekkel való harmonikus kapcsolat kialakulásának elősegítése. A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók elsősorban saját élményeken keresztül, tapasztalás révén ismerkedhetnek nemzeti kultúránk értékeivel. A hazai – nem hazai, magyar – nem magyar kategóriákat többségük megtanulja értelmezni, és a sokszínűség, más nyelvek, kultúrák felfedeztetése, a kölcsönös tisztelet elemi megtapasztalása is elérhető. A nevelés egyik sarkalatos pontja az olyan szociális, kommunikációs, kognitív készségek fejlesztése, amelyek megkönnyítik és teljesebbé teszik a szűkebb és tágabb személyes, közösségi és társadalmi környezetben való eligazodást, részvételt. Ennek módja, mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat, de túlnyomó többségük felnőttkorra is több-kevesebb támogatást igényel jogainak gyakorlásában, elemi kötelességeinek tudatosításában (pl. okiratok jelentősége), változó társas-viselkedéses helyzetek megfelelő értelmezésében és az ezekhez való alkalmazkodásban.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyel hétköznapjaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosságra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.

A gazdasági és pénzügyi nevelés területén a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással

összefüggő ügyintézések formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló a *médiatudatosságra nevelés* eredményeképpen gyakorlottan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

Kulcskompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók egyénileg nagyon eltérő képességprofilja miatt a Nat kulcskompetenciáinak fejlesztése is egyéni, individualizált módon valósulhat meg. Mindazonáltal a fejlesztésnek vannak olyan átfogó elemei, amelyeknek egységesen érvényesülniük kell. Kiindulási alap a kognitív fejlesztés, amely meghatározza a többi területen való sikerességet is. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az egyes kompetenciaterületek nem elszigetelten, hanem kölcsönhatásban jelennek meg és fejlődnek.

A tanulás kompetenciái

A Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva (önállósági szintek, differenciálás leírásával). Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi)

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethetők a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék

felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvelsajátítási képességük lehet. Ezen nevelési-oktatási formában idegen nyelv oktatása nem folyik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciákra helyeződik.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús", „bizonytalan" internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére, az elemi mérlegelő érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális

önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mérten megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, én-tudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés). Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A Nat leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfeleltethetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a habilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a gyakorlati tevékenységek kiválasztására. A 9-10. évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	**5**	**5**	**360**
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	**5**	**5**	**360**
Történelem és állampolgári ismeretek	**Állampolgári ismeretek**	**1**	**1**	**72**
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	**2**	**2**	**144**
Művészetek	**Ének-zene**	**2**	**2**	**144**
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	**2**	**2**	**144**
Technológia	**Digitális kultúra**	**2**	**2**	**144**
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	**5**	**5**	**360**
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	**1**	**1**	**72**
Egyéb	**Életvitel és gyakorlat**	**4**	**4**	**288**
	Gyakorlati képzés előkészítés	**2+3**	**2+3**	**360**
	Szabad időkeret	**3**	**3**	**216**
Összesen		**34**	**34**	**2448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**4**	**4**	**288**

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

Szabad időkeret magyarázata: A 9-10. évfolyamban a gyakorlati képzés előkészítése megnevezésű tanóra 2 órájához 3 óra került a szabad időkeret felhasználásból.

Tantárgyi tantervek

a) Kommunikáció

9. -10. évfolyam

Cél

- Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.
- Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni, a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust elérni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Minél önállóbb életvezetéshez való felkészítés
- Verbális és nonverbális információk elsajátítása, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására.
- Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése.
- A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában a gyakorlati helyeken is gyorsan értelmezhető piktogramok ismerete, használata
- Interperszonális kapcsolatok és társas kommunikáció lehetőség szerinti megerősítése
- Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni.
- Bővüljön szókincsük

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten

- Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.
- Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.

- Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.
- Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.
- Írása tiszta és olvasható legyen.
- Másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot használjon.
- Egyszerű nyomtatványokat segítséggel tudjon kitölteni.
- Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.
- Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.
- Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. igényli az olvasást, 2. képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására, 3. képes olvasható írásra rendezett külalakkal, 4. képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani, 5. képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, saját maga és mások helyes megítélésére, 6. képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre. 7. a tanultak önálló alkalmazására jó helyzetfelismeréssel, 8. a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	**180**	**180**

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	30	30
2. Olvasás – Írás	60	60
3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	40	40
4. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	50	50

- **9. évfolyam**

Cél

- Eszközként alkalmazni az olvasás-írást a különféle élethelyzetekben.
- Fejleszteni a kommunikációs képességet.
- Megismerni a tömegkommunikáció néhány jellegzetes formáját.
- Felhasználni a kulturtechnikában szerzett ismereteket az információszerzés terén és a megszerzett ismereteket egyre inkább önállóan hasznosítani. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- Az egyéni képességek és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével, a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.
- A megszerzett ismeretek segítségével a környezetben való eligazodás és beilleszkedés, az önálló döntések és a segítségkérés szükségességének felmérése, lehetőségeinek alkalmazása.
- Az olvasás- és íráskészség folyamatos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analizáló-szintetizáló-, akarati-, belátási-, és döntésképessége.
- Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.
- Rövid szövegről tudjon beszámolni szóban és írásban.
- A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.</th><th>Javasolt óraszám: 30 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és funkcióit.
2. Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.
2. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.
3. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.
4. A környező utcák térképén eligazodni.
5. Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni.
6. Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.
7. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.
Fejlesztési ismeretek
1. Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok.
2. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.
3. Szókincsfejlesztés.
4. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).
5. Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.
6. Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Budapest térképe).
7. Az iskola környékéről térkép készítése.
8. Lakás alaprajza, helyiségek.
9. Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.
Tanulói tevékenységek
1. Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.</td></tr>
</table>

2. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). 4. Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. 5. Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 6. A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). 7. Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása,	
8. ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése. 9. Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. 10. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). 11. Budapest térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése. 12. Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. 13. Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helységek, saját lakrész, szépítése). 14. Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. 15. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).	
Fogalmak	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Időpont, időtartam, késés, pontosság, szükséges holmik, luxuscikkek, nevezetes helyek (Vár, Parlament), útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísztárgyak.

Témakör	2. Olvasás - írás	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az olvasottakat röviden összefoglalni. 2. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. 2. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. 3. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. 4. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. 5. Törekedni a pontos és tempós munkára. 6. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni. 7. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani.		
8. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás). 9. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. 10. Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz. Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel). Fejlesztési ismeretek 1. Olvasás gyakorlása, újságolvasás. 2. Rövid novella, vers, mese olvasása. 3. Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (színházi, rajzfilm). 4. Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás). 5. Mondat értelmezése. 6. Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása).		

7. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.
8. Személyi adatok ismerete, helyes leírása.
9. Kérdőív, tesztlap kitöltése.
10. Önálló fogalmazás írása.
11. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése.
12. Keltezés értelmezése és helyes leírása.
13. Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).
14. Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása.
15. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.

Tanulói tevékenységek

1. Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően.
2. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors).
3. Néma olvasás.
4. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek).
5. Egymás kézírásának olvasása.
6. Egybeírt mondat szavakra bontása.
7. Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből.
8. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása.
9. Beszámolás az olvasottakról.
10. Dramatizálás.
11. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.
12. Másolás, írás, diktálás után.
13. Űrlap kitöltése személyi adatokkal.
14. Szavak írása másolással, tollbamondással időre.
15. Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövid üdvözlet küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms).
16. Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).
17. Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).
18. Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.
19. Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.
20. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.
21. Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.
22. Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek).
23. Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás).

Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.

Fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége, lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.

Témakör	**3.Médiaismeret.** **Nem verbális információ értelmezése**	**Javasolt óraszám: 40 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	1 Látott történetet megérteni, erkölcsi ítéletet alkotni 2 Reálisan programot tervezni és egyeztetni 3 Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (azőszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben)	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. 2. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról. 3. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni. 4. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. 5. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). 6. Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. 7. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. 8. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. 9. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. 10. A piktogramok információit ismerni, és betartani		
Fejlesztési ismeretek		

1. Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása).
2. A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, illetve filmrészletek).
3. Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás).
4. Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok.
5. Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése.
6. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás.
7. Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény.
8. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).
9. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.
10. Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arckifejezések, gesztusok értelmezése).
11. TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.
12. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint.
13. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései.
14. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).

Tanulói tevékenységek

1. Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.
2. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása.
3. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása.
   Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről.
5. Versek hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása.
6. A teljes művek végig hallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése.
7. Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések).
8. Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő

szabályozása). 9. Fim(részlet) megtekintése, megbeszélése. 10. A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). 11. Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása. 12. Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása. 13. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). 14. Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). 15. Gyűjtés, értelmezés. 16. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. 17. Eszközök használata a használati utasítás szerint. 18. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. 19. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). 20. Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. 21. Keresztrejtvény közös megfejtése. 22. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg).	
Fogalmak	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok). Rokonértelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.

Témakör	4. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás). 2. Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni.
2. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni.
3. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani.
4. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni.
5. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására)

Fejlesztési ismeretek

6. Telefonálás (vonalas és mobil készüléken).
7. Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből).
8. Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése).
9. Az együttélés szabályai.
10. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat).
11. Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai.
12. Illemszabályok nyaraláskor.
13. Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása.
14. Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása.
15. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei.
16. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel.

17. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése.
18. Családi kapcsolatok.
19. Párkapcsolatok.
20. Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése.

Tanulói tevékenység

1. Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel).
2. Tájékozódás a telefonkönyvben.
3. Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változáskor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön /öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek).
4. Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskádból valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélt helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon).
5. Milyen ember, - akinek a szeme sem áll jól/, - lógatja az orrát/, - vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése).
6. Milyen a viszony, ha –együtt vannak sülve-főve.
7. Mit jelent – lóg a nyakán, - kellemetlenül érintette az eset, - megrázó élmény, - eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól.
8. A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott).
9. Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá – fölérendeltség megértése, elfogadása.
10. Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből).

11. Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás. 12. Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság. 13. A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja (viselkedés az aktuális családi körülményeknek megfelelően).	
Fogalmak	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékosság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélt helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Eszközként alkalmazni az olvasás-írást a különféle élethelyzetek megoldásában.
- Fejleszteni a kommunikációs képességet.
- Megismerni a tömegkommunikáció néhány jellegzetes formáit.
- Felhasználni a kulturtechnikában szerzett ismereteit az információszerzés terén, és a megszerzett ismereteket egyre önállóbban hasznosítani (pl. internetes böngészés tanári segítséggel).

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az egyéni képességek és egyéni szintek figyelembevételével: a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.
- Az olvasás- és íráskészség folyamatos fejlesztése.
- A megszerzett ismeretek segítségével a környezetben való eligazodás, az önálló döntések és a segítség kérés lehetőségeinek alkalmazása.
- Az olvasás és írás - mint információszerzés és átadás-, megjelenése természetes módon a mindennapi tevékenységek során.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analizáló-szintetizáló, akarati, belátási, döntési képessége.
- Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.
- Tudjon rövid szövegről beszámolni szóban és írásban.
- A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.
- Társas kommunikáció beindulása

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.</th><th>Javasolt óraszám:
30 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és funkcióit.
2. Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.
2. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.
3. Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.
4. A környező utcák térképén eligazodni.
5. Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni.
6. Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.
7. Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.
Fejlesztési ismeretek
1. Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok.
2. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.
3. Szókincsfejlesztés.
4. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).
5. Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.
6. Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Budapest térképe).
7. Az iskola környékéről térkép készítése.
8. Lakás alaprajza, helyiségek.
9. Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.</td></tr>
</table>

Tanulói tevékenységek 1. Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. 2. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. 3. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). 4. Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. 5. Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok). 6. A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése). 7. Tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, 8. ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése. 9. Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. 10. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). 11. Budapest térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése. 12. Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. 13. Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helységek, saját lakrész, szépítése). 14. Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. 15. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).	
Fogalmak	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Időpont, időtartam, késés, pontosság, szükséges holmik, luxuscikkek, nevezetes helyek (Vár, Parlament), útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísztárgyak.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Olvasás - írás</th><th>Javasolt óraszám:
60 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">3. Az olvasottakat röviden összefoglalni.
4. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni.
2. Olvasási technikáját fokozatosan javítani.
3. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani.
4. Szavakat csoportosítani és azokat leírni.
5. Törekedni a pontos és tempós munkára.
6. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni.
7. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani.
8. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás).
9. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására.
10. Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.
Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).
Fejlesztési ismeretek
1. Olvasás gyakorlása, újságolvasás.
2. Rövid novella, vers, mese olvasása.
3. Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (színházi, rajzfilm).
4. Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás).
5. Mondat értelmezése.
6. Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása).</td></tr>
</table>

7. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.
8. Személyi adatok ismerete, helyes leírása.
9. Kérdőív, tesztlap kitöltése.
10. Önálló fogalmazás írása.
11. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése.
12. Keltezés értelmezése és helyes leírása.
13. Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).

14. Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása.
15. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.

Tanulói tevékenységek

1. Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően.
2. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors).
3. Néma olvasás.
4. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek).
5. Egymás kézírásának olvasása.
6. Egybeírt mondat szavakra bontása.
7. Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből.
8. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása.
9. Beszámolás az olvasottakról
10. Dramatizálás.
11. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.
12. Másolás, írás, diktálás után.
13. Űrlap kitöltése személyi adatokkal.
14. Szavak írása másolással, tollbamondással időre.
15. Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövid üdvözlet küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms).
16. Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).
17. Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).

18. Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. 19. Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése. 20. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján. 21. Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval. 22. Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). 23. Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás). Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD),	
saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.	
Fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.</th><th>Javasolt óraszám:
40 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Látott történetet megérteni, erkölcsi ítéletet alkotni.
2. Reálisan programot tervezni és egyeztetni.
3. Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni.
2. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról.
3. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni.
4. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház).
5. Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni.
6. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni.
7. Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni.
8. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között.</td></tr>
<tr><td colspan="3">9. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni.
10. A piktogramok információit ismerni, és betartani.
Fejlesztési ismeretek
1. Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása).
2. A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, illetve filmrészletek).
3. Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás).
4. Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok.
5. Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése.</td></tr>
</table>

6. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás.
7. Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény.
8. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).
9. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.
10. Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arckifejezések, gesztusok értelmezése).
11. TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.
12. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint.
13. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései.
14. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).

Tanulói tevékenységek

1. Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.
2. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása.
3. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása.
4. Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről.
5. Versek hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása.
6. A teljes művek végig hallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése.
7. Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések).
8. Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása).
9. Fim(részlet) megtekintése, megbeszélése.
10. A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása).
11. Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.
12. Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása.

13. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). 14. Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). 15. Gyűjtés, értelmezés. 16. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. 17. Eszközök használata a használati utasítás szerint. 18. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. 19. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). 20. Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. 21. Keresztrejtvény közös megfejtése. 22. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg).	
Fogalmak	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok). Rokonértelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Társas kapcsolatok.

Konfliktuskezelési technikák.</th><th>Javasolt óraszám:

50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás).
2. Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek

1. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni.
2. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni.
3. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani.
4. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni.
5. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).
Fejlesztési ismeretek
1. Telefonálás (vonalas és mobil készüléken).
2. Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből).
3. Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése).
4. Az együttélés szabályai.
5. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat).
6. Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai.
7. Illemszabályok nyaraláskor.
8. Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása.
9. Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása.
10. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei.
11. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel.
12. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése.</td></tr>
</table>

13. Családi kapcsolatok.
14. Párkapcsolatok.
15. Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése.

Tanulói tevékenység

1. Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel).
2. Tájékozódás a telefonkönyvben.
3. Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változáskor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön /öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek).
4. Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskádból valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélt helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon).
5. Milyen ember, - akinek a szeme sem áll jól/, - lógatja az orrát/, - vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése).
6. Milyen a viszony, ha –együtt vannak sülve-főve.
7. Mit jelent – lóg a nyakán, - kellemetlenül érintette az eset, - megrázó élmény, - eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól.
8. A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott).
9. Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá – fölérendeltség megértése, elfogadása.
10. Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből).
11. Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás.

12. Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság.

A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja (viselkedés az aktuális családi körülményeknek megfelelően).

Fogalmak	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékosság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélt helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.

b) Számolás-mérés

9-10. évfolyam

Cél

- Alapozza meg a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését.
- Megszerezni a műveletek gyakorlása révén azokat az ismereteket és képességeket, melyekre a gyakorlati életben szükség van.
- Felkészíteni a számolási, mérési ismeretek oktatásával a Készségfejlesztő Iskolai képzésre.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A szakma tanításánál szükséges számolási - mérési területek súlypontos fejlesztése.
- A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeinek megfelelő mértékben alakuljon ki időbeli tájékozódása.
- Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.
- Képességeinek megfelelő mértékben végezzen elemi műveleteket fejben és számológépen.
- A felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére, 2. mérések, mértékegységek alkalmazására, 3. több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, 4. időegységek adekvát használatára 5. a számológép megbízható alkalmazására, 6. a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyam	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / évfolyam	**9.**	**10.**
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	40	40
2. Műveletek	70	70
3. Mértékegységek, mérés, pénz	70	70

- **9. évfolyam**

Cél

- Alkalmassá tenni a tanulókat a készségfejlesztő iskolában történő eredményes tanulásra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A készségfejlesztő iskolában szükséges számolási, mérési tudás minél jobb kialakítása.
- A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.
- Elemi pénzhasználat elsajátíttatása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeinek megfelelő mértékben végezzen műveleteket, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.
- Hosszúság és tömegmérést minél gyakorlottabban végezzen.
- Ismerje az otthon és az iskola közötti útvonalat, intézményen belül önállóan közlekedjen.
- Ismerje meg a digitális kijelzésű órát, képességének megfelelő mértékben használjon műsorújságot.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Térbeli és időbeli tájékozódás**	**Javasolt óraszám: 40 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. 2. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. 2. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.		

3. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
4. Eligazodni Magyarország térképén.

Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket.

5. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján.
6. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni.
7. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül.
8. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.

Fejlesztési ismeretek

1. Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.
2. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése.
3. Magyarország térképe.
4. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő).
5. Az óra, napirend, heti beosztás.
6. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).
7. Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).

Fejlesztési tevékenységek

1. Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.
2. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.
3. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
4. Napi tevékenységek időtartamai.
5. Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása.
6. Jelenlegi időpont helyes megállapítása.
7. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).
8. Téli és nyári időszámítás.

9. Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük). 10. Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése. 11. Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.	
Fogalmak	helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, országok, természeti képződmények, időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30), másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése, régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont távolsági és tömegközlekedési eszközök, Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő, honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk

Témakör	**2. Műveletek**	**Javasolt óraszám: 70 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. 2. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét.
2. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.
3. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni.
4. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.
5. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.
6. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.
7. Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.

Fejlesztési ismeretek

1. Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).
2. Számkör bővítése.
3. Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).
4. Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).

Tanulói tevékenységek

1. A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal.
2. Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.
3. Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.
4. Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.
5. Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.

6. Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. 7. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. 8. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. 9. Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. 10. Árak nézegetése árjegyzékekben. 11. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. 12. Alaki- és helyi érték differenciálása. 13. Telefonszám lejegyzése, elolvasása. 8. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.	
Fogalmak	egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológépszámítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása

Témakör	3. Mértékegységek, mérések, a pénz	Javasolt óraszám: 70 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. 2. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni. 2. A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. 3. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket. Fejlesztési ismeretek 1. Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. 2. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek. Tanulói tevékenységek 1. Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. 2. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. 3. Mérőeszközök helyes használata. 4. Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. 5. Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása. 6. Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása. 7. Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán. 8. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövéssel kapcsolatos nagyságrendben. 9. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik). 10. Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. 11. Összegek kiszámolása, váltások. 12. Különböző jövedelemforrások számbavétele. 13. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebédbefizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. 14. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.		

15. Vásárlások. 16. Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése. 17. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. 18. Hasonló áruk keresése több katalógusban. 19. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. 20. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. 21. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” 22. Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. 23. Különböző szolgáltatások árai. 24. Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. 25. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat).	
Fogalmak	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Alkalmassá tenni a tanulókat a készségfejlesztő iskolában történő eredményes tanulásra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A készségfejlesztő iskolában szükséges számolási, mérési tudás minél jobb kialakítása.
- A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.
- Elemi pénzhasználat elsajátítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeinek megfelelő mértékben végezzen műveleteket, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.
- Egyre gyakorlottabban végezze a hosszúság és a tömeg mérését
- Ismerje az otthon és az iskola útvonalát, intézményen belül önállóan közlekedjen.
- Ismerje meg a digitális kijelzésű órát, képességének megfelelő mértékben használjon műsorújságot.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Térbeli és időbeli tájékozódás	Javasolt óraszám: 40 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. 2. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.
2. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.
3. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
4. Eligazodni Magyarország térképén.

Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket.

5. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján.
6. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni.
7. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül.
8. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.

Fejlesztési ismeretek

1. Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.
2. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése.
3. Magyarország térképe.
4. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő).
5. Az óra, napirend, heti beosztás.
6. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).
7. Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).

Fejlesztési tevékenységek

1. Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén.

<table>
<tr><td colspan="2">2. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.
3. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
4. Napi tevékenységek időtartamai.
5. Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása.
6. Jelenlegi időpont helyes megállapítása.
7. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).
8. Téli és nyári időszámítás.</td></tr>
<tr><td colspan="2">9. Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük).
10. Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése.
11. Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, országok, természeti képződmények, időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30), másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése, régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont távolsági és tömegközlekedési eszközök, Északi sark, Déli sark,
Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő, honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk</td></tr>
</table>

Témakör	2. Műveletek	Javasolt óraszám: 70 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. 2. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét.
2. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit.
3. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni.
4. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.
5. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.
6. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.
7. Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.

Fejlesztési ismeretek

1. Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).
2. Számkör bővítése.
3. Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).
4. Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása). Tanulói tevékenységek

1. A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal.
2. Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.
3. Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.
4. Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.
5. Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.

6. Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. 7. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. 8. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. 9. Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. 10. Árak nézegetése árjegyzékekben. 11. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. 12. Alaki- és helyi érték differenciálása. 13. Telefonszám lejegyzése, elolvasása. 8. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.	
Fogalmak	egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológépszámítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása

Témakör	3. Mértékegységek, mérések, a pénz	Javasolt óraszám: 70 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. 2. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.
2. A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni.
3. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.

Fejlesztési ismeretek

1. Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.
2. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.

Tanulói tevékenységek

1. Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása.
2. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben.
3. Mérőeszközök helyes használata.
4. Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása.
5. Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása.
6. Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása.
7. Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán.
8. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövéssel kapcsolatos nagyságrendben.
9. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).
10. Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása.
11. Összegek kiszámolása, váltások.
12. Különböző jövedelemforrások számbavétele.
13. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebédbefizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása.
14. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.

15. Vásárlások. 16. Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése. 17. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. 18. Hasonló áruk keresése több katalógusban. 19. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. 20. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. 21. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” 22. Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. 23. Különböző szolgáltatások árai. 24. Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. 25. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat).	
Fogalmak	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény

c) Állampolgári ismeretek

9.-10. évfolyam

Cél

- Célja az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása.
- Az erkölcsi nevelés terén cél a társadalmi együttélés szabályainak betartására törekvő magatartás támogatása, az alkalmazkodás, valamint a közösségi felelősségvállalás tudatosítása.
- A tantárgy az emlékezetes elődeink pozitív példájának megismerésén keresztül hozzájárul a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához.
- Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terület fejlesztési célja a személyes adatok védelmének, az állampolgári jogok és kötelezettségek megerősítése, valamint a demokratikus intézményrendszeren belüli eligazodás segítése.
- Az önismeret és társaskultúra fejlesztésének területén célkitűzés a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások, ünnepek egyre differenciáltabb megismertetése, az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítése.
- A családi életre nevelés területén a tantárgy nagy hangsúlyt helyez a családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető adminisztratív ügyintézések megismertetésére, az ezekhez szükséges segítség igénybe vételének lehetőségeire.
- A médiatudatosságra nevelés fejlesztési terület támogatását szolgálja a tantárgy társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére ösztönző tartalma.
- További cél a lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az önismeret és társaskultúra fejlesztése a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások, ünnepek egyre differenciáltabb megismertetése, és az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítése révén.

- A családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető adminisztratív ügyintézések megismertetése, az ezekhez szükséges segítség igénybe vételi lehetőségeire való rávilágítás.
- A társadalmi integrációt, a közösségi felelősségvállalást, a nemzeti öntudatot, valamint a hazafias gondolkodást biztosító ismeretek és gyakorlati tapasztalatok elsajátíttatása a tantárgy témaköreiben meglévő tartalmaknak megfelelően.
- A gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezésével segíteni az optimális útvonal és a biztonságos lehetőség kiválasztását.
- A lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerésével megteremteni az alapját a készségfejlesztő iskola külső helyszínein történő feladatvégzéshez szükséges, fokozatosan egyre önállóbb közlekedés előkészítésének.
- A témákat felölelően az információs és kommunikációs eszközök használata révén a digitális kompetenciák fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- A tantárgy tanulása során a tanuló ismerje meg egyre differenciáltabban az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, a társadalmi együttéléssel kapcsolatos szabályrendszert.
- Ismerje fel az állampolgárságához kapcsolódó és a mindennapi társadalmi életben előforduló tevékenységeknél a szükséges és elégséges segítségigénylési lehetőségeket, legyen képes támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit.
- Az alapvető történelmi ismereteken keresztül a tanuló ismerje fel a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődeink tetteinek értékét. Mélyüljön el az igénye a megfelelő külsőségek mellett az ünnepségeken történő aktív részvétel iránt, érezze át a hagyományokra épülő aktuális történések fontosságát.
- Ismerje a lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeit.
- Digitális kompetenciáit előtérbe helyezve legyen nyitott és érdeklődő a társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	10	10
2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	10	10
3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	16	16

- **9. évfolyam**

Cél

• Az 5-8. évfolyamon megszerzett-, a tantárgyhoz kapcsolódó tudás tovább bővítése.

• Személyes adatok pontos ismerete.

• A „felnőttség” intézményével járó felelősségek megismerése, ismeretek bővítése.

• Honismeret fejlesztése minél több konkrét ismeretet átadásán keresztül.

• A közlekedés legfontosabb szabályainak egyre szélesebb körben történő megismerése, elsajátítása.

• A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerése és figyelembe vétele.

• Az ünnepek tartalmának és jelentőségének ismerete.

• Nyitottság és ismeretek kialakítása a tanuló körül zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérésére.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Személyes adatok pontos ismeretének kialakítása.
- A „felnőttség” intézményével járó felelősségek megismertetése, ismeretek bővítése.
- Honismeret fejlesztése minél több konkrét ismeretet átadása révén.
- A közlekedés legfontosabb szabályainak, valamint a közlekedéshez szükséges jelzéseinek egyre szélesebb körben történő megismertetése, tudatosítása és alkalmazása.
- Az ünnepek tartalmának és jelentőségének megismertetése.
- Egyéni képességeknek megfelelően nyitottság és ismeretek kialakíttatása a tanuló körül zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérésére.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Ismerje és alkalmazza minél mélyebb szinten a „felnőttség”-gel járó felelősséget.
- Bővüljön honismerete.
- Egyre magabiztosabban és tudatosabban ismerje és alkalmazza a közlekedés legfontosabb szabályait.
- Ismerje egyre szélesebb körben a közlekedéshez szükséges jelzéseket.
- Legyen képes megfogalmazni az egyes ünnepek tartalmát és jelentőségét.

- Legyen képes a körülötte zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérni egyéni képességeknek megfelelően.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Adatait pontosan ismerni. 2. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. 2. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). 3. Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. 4. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. 5. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. Fejlesztési ismeretek 1. Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat). 2. A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. 3. Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. 4. Rokonsági fokok megismerése. 5. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. 6. Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. 7. Egyszerűbb összefüggések felismerése. 8. Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)? 9. Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.		

<table>
<tr><td colspan="2">Tanulói tevékenységek
1. Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.
2. Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata).
3. Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez).
4. Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.
5. Családfa készítése.
6. Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament).
7. Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).
8. Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).
9. Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai).
10. Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezű aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselet, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés</th><th>Javasolt óraszám:
10 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni.
2. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait.
3. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel.
2. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni.
3. Megtalálni térképen a lakóhelyét.
4. Ismerni budapesti nevezetességeket.
5. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár.
6. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait.
7. Gondolatait néhány mondatban elmondani.
8. Betartani a viselkedési normákat.
9. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat.
10. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit.
11. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.
12. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. Fejlesztési ismeretek
1. A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése.
2. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió).
3. A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató).
4. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése.
5. A közlekedés szereplőinek felelőssége.</td></tr>
</table>

6. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.
7. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet).
8. Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása. Tanulói tevékenységek

1. Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése.
2. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat.
3. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.
4. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).
5. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.
6. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.
7. Szituációs gyakorlatok.
8. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása.
9. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból?
10. Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.
11. Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint).
12. Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló).
13. Közlekedési táblák, jelzések ismerete.
14. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.
15. Tanulmányi séta.
16. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése.
17. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.

Fogalmak	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás), közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak

Témakör	**3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek**	**Javasolt óraszám: 16 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. 2. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. 2. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. 3. Ismerni az ünnepek tatalmát és jelentőségét. 4. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. 5. Segítséggel észre venni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is az változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).		
Fejlesztési ismeretek 1. A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). 2. Tájékozódás az időszalagon. 3. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése. 4. Piramisok – fáraók - egyiptomi kultúra, Róma – pápaság – kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek,		

5. Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események.
6. Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás).
7. Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”.
8. Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)
9. Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők –országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti).
10. Ünnepek csoportosítása.
11. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).

Tanulói tevékenységek

1. Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján.
2. Könyvek, feladatlapok használata.
3. Irányított beszélgetés.
4. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása.
5. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték.
6. Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése.
7. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás.
8. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete.
9. Az érintett személyek felismerése, megnevezése.
10. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).

Fogalmak	történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek

➢ **10. évfolyam**

<u>A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Cél

- Személyes adatok pontos ismerete.
- A „felnőttség” intézményével járó felelősségek megismerése, ismeretek bővítése.
- Honismeret fejlesztése minél több konkrét ismeretet átadásán keresztül.
- A közlekedés legfontosabb szabályainak egyre szélesebb körben történő megismerése, elsajátítása.
- A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerése és figyelembe vétele.
- Az ünnepek tartalmának és jelentőségének ismerete.
- Nyitottság és ismeretek kialakítása a tanuló körül zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérésére.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Személyes adatok pontos ismeretének kialakítása.
- A „felnőttség” intézményével járó felelősségek megismertetése, ismeretek bővítése.
- Honismeret fejlesztése minél több konkrét ismeretet átadása révén.
- A közlekedés legfontosabb szabályainak, valamint a közlekedéshez szükséges jelzéseinek egyre szélesebb körben történő megismertetése, tudatosítása és alkalmazása.
- Az ünnepek tartalmának és jelentőségének megismertetése.
- Egyéni képességeknek megfelelően nyitottság és ismeretek kialakíttatása a tanuló körül zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérésére.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Ismerje és alkalmazza minél mélyebb szinten a „felnőttség”-gel járó felelősséget.
- Bővüljön honismerete.

- Egyre magabiztosabban és tudatosabban ismerje és alkalmazza a közlekedés legfontosabb szabályait.
- Ismerje egyre szélesebb körben a közlekedéshez szükséges jelzéseket.
- Legyen képes megfogalmazni az egyes ünnepek tartalmát és jelentőségét.
- Legyen képes a körülötte zajló politikai és társadalmi események figyelemmel kísérni egyéni képességeknek megfelelően.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Adatait pontosan ismerni. 2. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. 2. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). 3. Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. 4. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. 5. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. Fejlesztési ismeretek 1. Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomat). 2. A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. 3. Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. 4. Rokonsági fokok megismerése. 5. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége. 6. Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. 7. Egyszerűbb összefüggések felismerése. 8. Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)? 9. Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.		

<table>
<tr><td colspan="2">Tanulói tevékenységek
1. Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.
2. Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata).
3. Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez).
4. Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.
5. Családfa készítése.
6. Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament).
7. Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).
8. Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).
9. Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai).
10. Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezű aláírás, családi és utónév,
állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselet, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</td></tr>
</table>

Témakör	2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni. 2. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. 3. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. 2. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. 3. Megtalálni térképen a lakóhelyét. 4. Ismerni budapesti nevezetességeket. 5. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. 6. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. 7. Gondolatait néhány mondatban elmondani. 8. Betartani a viselkedési normákat. 9. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. 10. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. 11. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. 12. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. Fejlesztési ismeretek 1. A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. 2. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió). 3. A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató). 4. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. 5. A közlekedés szereplőinek felelőssége.		

6. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.
7. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet).
8. Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása. Tanulói tevékenységek

1. Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése.
2. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat.
3. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.
4. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).
5. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.
6. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.
7. Szituációs gyakorlatok.
8. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása.
9. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból?
10. Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.
11. Képek válogatása, csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint).
12. Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló).
13. Közlekedési táblák, jelzések ismerete.
14. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.
15. Tanulmányi séta.
16. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése.
17. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.

Fogalmak	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás), közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak

Témakör	**3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek**	**Javasolt óraszám: 16 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. 2. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. 2. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. 3. Ismerni az ünnepek tatalmát és jelentőségét. 4. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni. 5. Segítséggel észre venni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).		
Fejlesztési ismeretek 1. A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). 2. Tájékozódás az időszalagon. 3. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése. 4. Piramisok – fáraók - egyiptomi kultúra, Róma – pápaság – kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek, 5. Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események.		

6. Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás). 7. Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”. 8. Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.) 9. Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők –országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti). 10. Ünnepek csoportosítása. 11. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret). Tanulói tevékenységek 1. Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján. 2. Könyvek, feladatlapok használata. 3. Irányított beszélgetés. 4. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. 5. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték. 6. Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése. 7. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás. 8. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete. 9. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. 10. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).	
Fogalmak	történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek

d) Környezet- és egészségvédelem

9.-10. évfolyam

Cél

- Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.
- Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.
- A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.
- Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.
- A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.
- Az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségre utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.
- Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.
- Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzen elméleti ismereteket a szexuális életről.
- Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.
- Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismeri 1. az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, 2. az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét, 3. alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását, 4. a természetvédelem alapjait, 5. a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyamok	**9.**	**10.**
1. Az emberi test	20	20
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	22	22
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	15	15
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	15	15

- **9. évfolyam**

Cél

- Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.
- Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.
- Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.
- Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.
- Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség estén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.
- Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.
- Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.
- A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.
- Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.
- Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.
- Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.
- Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Az emberi test</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét.
2. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni.
3. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.
2. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket.
3. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kérdezett csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.
4. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltűrni.
5. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni.
6. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.
7. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni.
8. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell.
9. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.
10. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.
11. Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).
12. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.
13. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.
Fejlesztési ismeretek
1. Testrészeink.
2. Testünk vázrendszere, a gerinc.
3. Testünk izomrendszere.
4. Belső szerveink.</td></tr>
<tr><td colspan="3">5. A szív.</td></tr>
</table>

6. A tüdő.
7. Az emésztőrendszer.
8. A kiválasztás.
9. Az agy a gondolkodás szerve.
10. Érzékszerveink és védelmük.
11. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, …..időskor).

    Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.)
12. Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás.
13. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.
14. Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.
15. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.
16. Orvosi ügyelet, mentőkocsi.
17. Veszélyes helyzetek elkerülése.
18. Biztonságos sportolás és munka.

Tanulói tevékenységek

1. Három fő testrész megnevezése, bemutatása.
2. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.
3. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása.
4. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.
5. A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán.
6. A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása.
7. A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása).
8. Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről.
9. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).
10. Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).

11. Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). 12. Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával. 13. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. 14. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. 15. A tanult ismeretek rendszerezése. 16. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. 13. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). 14. A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. 15. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. 16. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	
Fogalmak	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok, izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés, agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, veszélytelen – biztonságos, elsősegély, veszélyes

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód</th><th>Javasolt óraszám:
22 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes.
2. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni.
2. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak.
3. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra.
4. Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát.
5. Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.
6. Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).
7. Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell.
8. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.
9. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.
Fejlesztési ismeretek
1. A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás.
2. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése).
3. Lelki változások.
4. Testápolás
5. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és</td></tr>
</table>

szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.)

6. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.
7. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás.
8. Táplálkozás - tejtermékek.
9. Táplálkozás - húsfogyasztás.
10. Táplálkozás - édességek.
11. Elhízás – diéta. Testedzés.
12. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással.
13. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.
14. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.
15. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).
16. Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység).
17. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.

Tanulói tevékenységek

1. Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás).
2. Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai.
3. Fényképek válogatása adott szempontok szerint.
4. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték.
5. Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).
6. Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.
7. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.
8. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.

9. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). 10. Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.
11. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. 12. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. 13. Szavatosság, elkészítési módok. 14. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). 15. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). 16. Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. 17. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. 18. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. 19. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. 20. Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer-allergia). 21. Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. 22. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.

Fogalmak	fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás,

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. 2. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni.
2. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben.
3. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján.
4. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért.
5. Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát.
6. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.

Fejlesztési ismeretek

1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk).
2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.
3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.
4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.
5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).
6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.
7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.
8. Összefüggések felismerése, következtetések levonása.
9. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.
10. Tápláléklánc.
11. Az ember környezetre gyakorolt hatása.
12. Környezetvédelem.
13. Védett környezet. Nemzeti parkok.
14. Környezetvédő programok.

Tanulói tevékenységek

1. Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok

adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. 2. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. 3. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között). 4. Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). 7. A tapasztalatok rendszerezése. 8. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9. Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10. Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. 11. Feladatlapok megoldása. 12. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	
Fogalmak	bőrszín, arcberendezés, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, Nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein.
2. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A víz éltető és romboló hatásait ismerni.
2. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni.
3. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő.
4. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.
5. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.
6. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.
7. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.
8. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.
9. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.
10. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.
11. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.
12. A víz éltető és romboló hatásait ismerni.
13. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni.
14. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő.</td></tr>
</table>

15. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.
16. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.
17. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.
18. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.
19. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.
20. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.
21. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.
22. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.

Fejlesztési ismeretek

1. A természet erői: víz, szél, tűz.
2. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.
3. Küzdelem a természet erői ellen.
4. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).
5. Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).
6. Tiszta környezetünk.
7. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.
8. Hulladék újrahasznosítás.

Tanulói tevékenységek

1. Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).
2. Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.
3. Tankönyv képeinek értelmezése.
4. Beszélgetés a szellő – szél – orkán - szélvész különbségeiről.
5. Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.
6. Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.
7. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.
8. A tankönyv képeinek értelmezése.

9. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. 10. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása. 11. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. 12. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. 13. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. 14. Hulladékok csoportosítása. 15. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. 16. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. 17. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.	
Fogalmak	víz, árvíz, szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Rendszerezni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.
- Segíteni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mért megértését.
- Kialakítani az igényt a rendezett környezetre, és az egészséges életmódra.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A természeti környezetről meglévő ismeretek bővítése, összefüggésben ember és környezete viszonyával.
- A meglévő ismeretek bővítése az emberi testről, betegségmegelőzésről, az egészséges életmódról, a baleset és betegség esetén szükséges tennivalókról.
- Konkrét ismeretek nyújtása, a számára lehetséges aktív környezetvédelemhez, takarékossághoz.
- A fiatal felnőttek életére való felkészülés, és az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, szexuális ismeretek igényhez mért biztosítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, szükség esetén azokat alkalmazza, vagy tudjon segítséget kérni.
- Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjen segítséget.
- Ismerje meg a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.
- Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.
- Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Az emberi test</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét.
2. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni.
3. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását.
2. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket.
3. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kérdezett csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat.
4. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltűrni.
5. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrésen szükség szerint részt venni.
6. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.
7. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni.
8. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell.
9. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni.
10. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.
11. Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).
12. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.
13. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.
Fejlesztési ismeretek
1. Testrészeink.
2. Testünk vázrendszere, a gerinc.
3. Testünk izomrendszere.</td></tr>
</table>

4. Belső szerveink.
5. A szív. 6. A tüdő. 7. Az emésztőrendszer. 8. A kiválasztás. 9. Az agy a gondolkodás szerve. 10. Érzékszerveink és védelmük. 11. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, …..időskor). 12. Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) 13. Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. 14. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. 15. Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása. 16. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. 17. Orvosi ügyelet, mentőkocsi. 18. Veszélyes helyzetek elkerülése. 19. Biztonságos sportolás és munka. Tanulói tevékenységek 1. Három fő testrész megnevezése, bemutatása. 2. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése. 3. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása. 4. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön. 5. A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán. 6. A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása. 7. A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása). 8. Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről. 9. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán). 10. Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).

11. Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). 12. Játékos gyakorlatok a fül, illetve szem kiiktatásával. 13. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. 14. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. 15. A tanult ismeretek rendszerezése. 16. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. 17. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). 18. A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. 19. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. 20. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	
Fogalmak	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok, izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés, agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, veszélytelen – biztonságos, elsősegély, veszélyes

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód</th><th>Javasolt óraszám:
22 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes.
2. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni.
2. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak.
3. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra.
4. Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát.
5. Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.
6. Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).
7. Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell.
8. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.
9. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.
Fejlesztési ismeretek
1. A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás.
2. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése).
3. Lelki változások.
4. Testápolás
5. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és</td></tr>
</table>

szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.)

6. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.
7. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás.
8. Táplálkozás - tejtermékek.
9. Táplálkozás - húsfogyasztás.
10. Táplálkozás - édességek.
11. Elhízás – diéta. Testedzés.
12. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással.
13. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.
14. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.
15. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).
16. Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység).
17. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.

Tanulói tevékenységek

1. Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás).
2. Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai.
3. Fényképek válogatása adott szempontok szerint.
4. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték.
5. Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).
6. Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.
7. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.
8. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.
9. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).
10. Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.

11. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. 12. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. 13. Szavatosság, elkészítési módok. 14. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). 15. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). 16. Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. 17. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. 18. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. 19. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. 20. Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer-allergia). 23. Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. 24. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.	
Fogalmak	fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, konzerv allergia, természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás,

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 15 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. 2. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni.
2. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben.
3. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján.
4. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért.
5. Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát.
6. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.

Fejlesztési ismeretek

1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk).
2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.
3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.
4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.
5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).
6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.
7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.
8. Összefüggések felismerése, következtetések levonása.
9. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.
10. Tápláléklánc.
11. Az ember környezetre gyakorolt hatása.
12. Környezetvédelem.
13. Védett környezet. Nemzeti parkok.
14. Környezetvédő programok.

Tanulói tevékenységek

1. Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.
2. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a táplálléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb.
3. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között).

4. Képes „tápláléklánc” összeállítása. 5. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. 6. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). 7. A tapasztalatok rendszerezése. 8. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). 9. Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). 10. Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. 11. Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	
Fogalmak	bőrszín, arcberendezés, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, Nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,

Témakör	**4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. 2. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. A víz éltető és romboló hatásait ismerni. 2. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni. 3. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. 4. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.		

5. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.

6. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.

7. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.

8. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.

9. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.

10. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.

11. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.

12. A víz éltető és romboló hatásait ismerni.

13. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz" és a" nem ivóvíz" jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni.

14. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő.

15. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.

16. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.

17. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.

18. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.

19. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani.

20. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.

21. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.

22. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.

Fejlesztési ismeretek

1. A természet erői: víz, szél, tűz.
2. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.
3. Küzdelem a természet erői ellen.
4. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).
5. Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).

6. Tiszta környezetünk.
7. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.
8. Hulladék újrahasznosítás.

Tanulói tevékenységek

1. Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).
2. Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.
3. Tankönyv képeinek értelmezése.
4. Beszélgetés a szellő – szél – orkán - szélvész különbségeiről.
5. Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.
6. Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.
7. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.
8. A tankönyv képeinek értelmezése.
9. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.
10. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.
11. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.
12. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.
13. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.
14. Hulladékok csoportosítása.
15. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.
16. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés.
17. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.

Fogalmak	víz, árvíz, szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.

e) Ének-zene

9.-10. évfolyam

Cél

- . A tantárgy célja a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése, az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélése.
- A művészeti tantárgyak tanításának fontos célja a mindennapi életben előforduló zenével, énekléssel összefüggő helyzetekben tudjanak eligazodni.
- Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét.
- Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem az ismeretszerzés célját szolgálja, hanem törekszik a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésére. A tanóra élményforrásai elsősorban a közös éneklés, egyszerű hangszeres zenélés és az elmélyült zenehallgatás.
- A tanóra célja az esztétikai és érzelmi élmény nyújtás, a zene iránti érdeklődés felkeltése, az éneklés, énekes játékok megkedveltetése, valamint a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás.
- A zenei nevelés hatással van a testi, szellemi fejlődésre, gazdagítja a gyermekek érzelemvilágát, hozzájárul a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. A zenei befogadói kompetenciák fejlesztése törekszik az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyára, amelyben a jól megválasztott, igényes hangzású művek figyelmes meghallgatásának kell érvényesülnie, ezzel megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése.
- Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.
- A hangszerek világában való tájékozódás, néhány hangszer megszólaltatásának módja.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepségek zenei programjaiban.

- Tudjon képességeihez mérten minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni.
- Tudjon ritmushangszereket megszólaltatni.
- Hangzás alapján ismerje fel a leggyakoribb hangszereket.
- Hallgasson figyelemmel zenét.
- Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	1. Zenei ízlés alakítása. 2. Az éneklés és zenélés közösség formáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele. 3. Tíz- tizenöt dalt (a dal hangulatának megfelelően, lehetőleg tisztán, pontos ritmusban, helyes szövegkezeléssel, formálással) egyénileg, vagy közösen előadni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Népdalok - Ünnepkörök dalai	25	25
2. Ritmus- és hallásfejlesztés	22	22
3. Zenehallgatás	25	25

- **9. évfolyam**

Cél

- A közös zenélés, éneklés és zenehallgatás élményét biztosítani, harmonizálni személyiségének fejlődését.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Ének-zenei ismeretek növelése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).
- Hallás és ritmusérzék fejlesztése.
- Tánctudás fejlesztése.
- Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeihez mérten legyen dalkincse.
- Helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez.
- Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.
- Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Népdalok - Ünnepkörök dalai	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az éneklés, és a zene örömét átérezni. 2. A nemzeti ünnepeinket ismerni, a Himnuszt, a Szózatot felismerni és énekelni, az ünnep jelentőségét átérezni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Együttműködni a daltanulásban. 2. Az alkalomnak megfelelő dalt előadni. 3. Az ünnep jelentőségét átérezni. 4. A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni. 5. Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni. Fejlesztési ismeretek 1. Magyar dalok 2. Magyar táncok 3. Más népek dalai 4. Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai 5. Nemzeti ünnepeink dalai Tanulói tevékenységek 1. Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival 2. Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása 3. Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése 4. Kétlépese csárdás, galopp táncolása		
Fogalmak:	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. Csárdás, galopp, nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel. Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak. A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	

Témakör	2. **Ritmus és hallásfejlesztés**	Javasolt óraszám: 44 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Pontosan, szépen, átélten, kifejezően énekelni	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A dalokat a tempó és a dinamika pontos visszadásával énekelni
2. Ismerni és használni a ritmushangszereket
3. Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísérni
4. Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket
5. Részt venni a közös táncban, a ritmust érezni, a lépéseket utánozni

Fejlesztési ismeretek

1. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok
2. Ritmushangszerek használata.
3. Tempóérzékeltető gyakorlatok.
4. Ritmushangszerek használata.
5. Hang- és hallásfejlesztés.
6. Táncok.
7. Táncok eltérő zenére

Tanulói tevékenységek

1. A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével
2. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése-versenyek, analóg feladatok egymásnak adása
3. Szöveg, dallam ritmus egységének érzékeltetése
4. Dallam és tempó követése
5. Hangmagasság differenciálása
6. Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése
7. Dalok összekapcsolása, dal, szöveg, zene, ritmus szerint
8. Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása
9. Diszkótánc, régi korok táncai (keringő, csárdás)

Fogalmak:	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus, hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan, cintányér, dobok, triangulum, marcas, agogo, bongó, dobok, csörgődob, érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás

Témakör	3. Zenehallgatás	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani. 2. A zenei ízlést alakítani, fejleszteni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Zenét figyelmesen hallgatni.
2. A már tanult dallamokat felismerni.
3. A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni.
4. Hallott dallamrészlet felismerése.

Fejlesztési ismeretek

1. Népdal.
2. Műdal.
3. Dallamok, dallamrészletek felismerése.
4. Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.
5. Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.
6. Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Egy kiállítás képei. Örömóda. Passió. Péter és a farkas).
7. Zenés darabok megismerése (Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz)

Tanulói tevékenységek

1. Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).
2. Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval).
3. Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban.
4. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.
5. A zene hatásának megbeszélése.
6. Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.
7. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).

Fogalmak	Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata. A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok. táncdal, tánczenekar, szólóének, dallam, feldolgozás, részlet énekes, énekszólam, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólamok, ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb dallamjárás

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- A közös zenélés, éneklés és zenehallgatás élményét biztosítani.
- Személyiségét fejleszteni, harmonizálni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Ének-zenei ismeretek bővítése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).
- Hallás és ritmusérzék fejlesztése.
- Tánctudás fejlesztése.
- Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeihez mérten bővüljön dalkincse.
- Helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez.
- Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.
- Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz. Ismerjen fel hallás után klasszikus zeneműveket, jellemző részleteiről.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Népdalok - Ünnepkörök dalai</th><th>Javasolt óraszám:
25 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az éneklés, és a zene örömét átérezni.
2. A nemzeti ünnepeinket ismerni, a Himnuszt, a Szózatot felismerni és énekelni, az ünnep jelentőségét átérezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Együttműködni a daltanulásban.
2. Az alkalomnak megfelelő dalt előadni.
3. Az ünnep jelentőségét átérezni.
4. A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni.
5. Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni.
Fejlesztési ismeretek
1. Magyar dalok.
2. Magyar táncok.
3. Más népek dalai.
4. Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.
5. Nemzeti ünnepeink dalai.
Tanulói tevékenységek
1. Daltanulás: ismerkedés hazai és más népek dalaival.
2. Jeles ünnepekkel kapcsolatos dalok tanulása.
3. Megemlékezés a Nemzeti ünnepekről, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.
4. Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. Csárdás, galopp, nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel. Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak. A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.</td></tr>
</table>

Témakör	2. Ritmus- és hallásfejlesztés	Javasolt óraszám: 22 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni.
2. Ismerni és használni a ritmushangszereket.
3. Az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel kísérni.
4. Észrevenni a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.
5. Részt venni a közös táncban, a ritmust érezni a lépéseket utánozni.

Fejlesztési ismeretek

1. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.
2. Ritmushangszerek használata.
3. Tempóérzékeltető gyakorlatok.
4. Ritmushangszerek használata.
5. Hang- és hallásfejlesztés.
6. Táncok.
7. Táncok eltérő zenére.

Tanulói tevékenységek

1. A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével.
2. Ritmus, dallamtöredék alapján dal felismerése - versenyek, analóg feladatok adása egymásnak.
3. Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.
4. Dallam és tempó követése.
5. Hangmagasság differenciálása.
6. Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése, megkülönböztetése.
7. Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint.
8. Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása.
   Diszkó tánc, régi korok táncai (keringő, csárdás).

Fogalmak	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus, hangszín, hangerő, skálázás, halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan, cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó, dobok, csörgődob, érintés, bújás, körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás,

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Zenehallgatás</th><th>Javasolt óraszám:
25 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani.
2. A zenei ízlést alakítani, fejleszteni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Zenét figyelmesen hallgatni.
2. A már tanult dallamokat felismerni.
3. A különböző feldolgozásokban az azonosságokat felismerni.
4. Hallott dallamrészlet felismerése.
Fejlesztési ismeretek
1. Népdal.
2. Műdal.
3. Dallamok, dallamrészletek felismerése.
4. Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.
5. Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.
6. Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (Egy kiállítás képei. Örömóda. Passió. Péter és a farkas).
7. Zenés darabok megismerése (Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz)
Tanulói tevékenységek
1. Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése (dalok felismerése dallamuk alapján).
2. Műdal hallgatása (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval).
3. Táncdal, tánczene hallgatása különböző feldolgozásban.
4. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.
5. A zene hatásának megbeszélése.
6. Zenés darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.
7. Dalrészletek és darabok, szereplők csoportosítása (összetartozók).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata. A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok. táncdal, tánczenekar, szólóének, dallam, feldolgozás, részlet énekes, énekszólam, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólamok, ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb dallamjárás</td></tr>
</table>

f) Ábrázolás – alakítás

9.-10. évfolyam

Cél

- A kreatív önkifejezés igényét kialakítani és ápolni a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
- Az érdeklődést felkelteni a különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
- Elősegíteni sikerélmény biztosításával a feszültség-feldolgozás folyamatát, és a pozitív önértékelés kialakulását.
- Alapozza meg a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet.
- Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája.
- Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömével fejlődjön, önismerete.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése.
- Az alkotóképesség kialakulását és ápolását szolgáló képesség- és készségfejlesztés.
- A csoportos együttműködés élményével a kooperabilitás fejlesztése.
- A vizuális kommunikáció, a vizuális jelek ismeretének és használatának fejlesztése.
- Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.
- Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség fejlesztése.
- Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képesség fejlesztése.
- Képzeteket felidéző ábrázolási képesség fejlesztése.
- Képolvasás, képi közlés képesség fejlesztése.
- Plasztikus formaalakítás.
- Finommozgás fejlesztése.
- Vizuális, taktikus percepció fejlesztése.
- Figyelemfejlesztés.

- Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömérzés keltése alkotó tevékenység révén.
- Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.
- Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.
- Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.
- Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.
- Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus gondolkodás fejlesztése

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeihez mérten igyekezzen elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
- Növekvő önállósággal alkalmazza ismereteit, jártasságait.
- Csoportmunkában társaival együttműködve tevékenykedjen.
- Ismerjen fel és alkalmazzon egyszerű vizuális jeleket.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására, 2. képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben), 3. képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában, 4. megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Vizuális ábrázolás	20	20
2. Komplex alakító tevékenységek	30	30
3. Népünk művészete	10	10
4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	12	12

- **9. évfolyam**

Cél

- Önkifejezés igényét kialakítani és ápolni, a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
- Érdeklődést felkelteni különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
- Sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelést elősegíteni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az általános iskolai fejlesztés során szerzett tantárgyi ismeretek bővítése.
- Figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika fejlesztése.
- A tantárgy specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
- Ismerkedés műalkotásokkal.
- Kreativitás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Képességeihez mérten igyekezzen elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
- Törekedjen adekvát eszközhasználatra.
- Ismerje meg az egyszerű vizuális jeleket.
- Csoportmunkában, munkamegosztásban vegyen részt.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Vizuális ábrázolás</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Önállóan használni a festés eszközeit.
2. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megörökíteni, törekedni a valósághű ábrázolásra.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.
2. Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását.
3. Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.
4. Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.
5. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.
6. Közös tevékenységben együttműködni. Fejlesztési ismeretek
1. Festés
2. Rajzolás-színezés
Tanulói tevékenységek
1. A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).
2. A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.
3. Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).
Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagyméretű papíron).
4. Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.
5. Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka.
6. A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után:
a. gyümölcsök, virágok,
b. tájábrázolások,
c. portré (fej),
d. emberalak,
e. mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.
7. Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés). Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján. Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai.
Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése.
Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Komplex alakító tevékenységek</th><th>Javasolt óraszám:
30 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni.
2. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait.
2. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.
Fejlesztési ismeretek
1. Anyagvizsgálat.
2. Tárgyak (játékok, képek) készítése.
Tanulói tevékenységek
1. Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint.
2. Marionett baba készítése (agyagfej és végtagok, textil test, fagyöngy).
3. Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése.
4. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése.
5. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból.
6. Edényalátét készítés: festett csempe.
7. Gombmozaik készítés.
8. Fonalkompozíció ragasztással.
9. Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással.</td></tr>
<tr><td colspan="3">10. Terménybáb készítés.
11. Kéreg-termény kompozíció.
12. Szárított növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép).
13. Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással.
14. Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával.
15. Pohárallátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés.
16. Ünnepi papírdekoráció.
17. Papírhajtogatás: díszboríték
18. Papírkompozíció: üdvözlő kártya.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Népünk művészete</th><th>Javasolt óraszám:
10 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A népi hagyományokat megismerni.
2. A népművészet ágazatait számba venni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni.
2. Irányítással népszokásainkat megismerni.
Fejlesztési ismeretek
1. Népművészeti alkotások fajtái.
2. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése.
3. Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők).
Tanulói tevékenységek
1. Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése.
2. Alkotók megfigyelése munka közben.
3. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet).
4. Régi falusi hétköznapok, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése.
5. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon.
(Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmívesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Művészeti alkotásokat megismerni.
2. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).
Fejlesztési ismeretek
1. Művészeti alkotások megtekintése.
2. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.
Tanulói tevékenységek
1. Múzeumlátogatás.</td></tr>
<tr><td colspan="3">2. Albumok, kiadványok, reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése.
Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, domborm ű).</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Önkifejezés igényét kialakítani és ápolni.
- Érdeklődést felkelteni különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
- Sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelést elősegíteni.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Az általános iskolai fejlesztés során szerzett tantárgyi ismeretek bővítése.
- Figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika fejlesztése.
- A tantárgy specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
- Ismerkedés műalkotásokkal.
- Kreativitás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Igyekezzen képességeihez mérten elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
- Törekedjen adekvát eszközhasználatra.
- Ismerje meg az egyszerű vizuális jeleket.

Csoportmunkában, munkamegosztásban vegyen részt.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Vizuális ábrázolás</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Önállóan használni a festés eszközeit.
2. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megörökíteni, törekedni a valósághű ábrázolásra.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.
2. Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását.
3. Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.
4. Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.
5. Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.
6. Közös tevékenységben együttműködni. Fejlesztési ismeretek
1. Festés
2. Rajzolás-színezés
Tanulói tevékenységek
1. A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).
2. A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.
3. Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).
4. Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagyméretű papíron).
5. Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.
6. Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka.
7. A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után:
a. gyümölcsök, virágok,
b. tájábrázolások,
c. portré (fej),
d. emberalak,
e. mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.
8. Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</td></tr>
</table>

Fogalmak	Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés). Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján. Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése. Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.

Témakör	**2. Komplex alakító tevékenységek**	**Javasolt óraszám: 30 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni. 2. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait. 2. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat. Fejlesztési ismeretek 1. Anyagvizsgálat. 2. Tárgyak (játékok, képek) készítése. Tanulói tevékenységek 1. Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. 2. Marionett baba készítése (agyagfej és végtagok, textil test, fagyöngy). 3. Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. 4. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. 5. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. 6. Edényalátét készítés: festett csempe. 7. Gombmozaik készítés. 8. Fonalkompozíció ragasztással. 9. Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással.		
10. Terménybáb készítés. 11. Kéreg-termény kompozíció. 12. Szárított növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép). 13. Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással. 14. Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával. 15. Pohárlátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés. 16. Ünnepi papírdekoráció. 17. Papírhajtogatás: díszboríték 18. Papírkompozíció: üdvözlő kártya.		

Fogalmak	Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.

Témakör	**3. Népünk művészete**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A népi hagyományokat megismerni. 2. A népművészet ágazatait számba venni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni. 2. Irányítással népszokásainkat megismerni. Fejlesztési ismeretek 1. Népművészeti alkotások fajtái. 2. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag,		

technika) megismerése. 3. Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők). Tanulói tevékenységek 1. Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. 2. Alkotók megfigyelése munka közben. 3. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet). 4. Régi falusi hétköznapok, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése. 5. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. (Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)	
Fogalmak	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmívesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.

Témakör	**4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról**	**Javasolt óraszám: 12 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Művészeti alkotásokat megismerni. 2. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

<table>
<tr><td colspan="2">Fejlesztési tevékenységek
1. Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).
Fejlesztési ismeretek
1. Művészeti alkotások megtekintése.
2. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.
Tanulói tevékenységek
1. Múzeumlátogatás.</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Albumok, kiadványok, reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése.
3. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben (műterem-látogatás, utcai művészek megfigyelése munka közben).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).</td></tr>
</table>

g) Digitális kultúra

9.-10. évfolyam

Cél

- Felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt.
- Megismerni alapszinten a számítástechnikai és az irodatechnikai eszközöket, elérni, hogy jártasságot szerezzen azok kezelésében.
- Elsajátítani az eszközök gyakorlati alkalmazását, elérni, hogy bátran használja azokat a mindennapi életben való eligazodásban, a kommunikációban.
- Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismertetése.
- A számítástechnikai és irodatechnikai eszközökkel kapcsolatos feladatok értelmezése és végrehajtása.
- Különböző típusú, de ugyanazon célt szolgáló eszközök biztonságos beazonosítása és megfelelő használata.
- Játékprogramok használatának elsajátítása, egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.
- Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket.
- Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.
- Alapszinten egyszerű feladatokat minden eszközzel végre tudjon hajtani.
- Ismereteit alkalmazza szabadidejének hasznos eltöltésére.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 2. a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), 3. szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésére, 4. az egészség megóvásának szem előtt tartására az eszközök használata során.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Számítógép-kezelés	17	17
2. Irodatechnikai készülékek	15	15
3. Dokumentumkészítés	20	22
4. Játékprogramok	20	20

- **9. évfolyam**

Cél

- Megismerni a számítógépes és az irodatechnikai környezetet, a számítógép és az irodatechnikai eszközök üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait. Megtanulni a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.
- Elérni, hogy a megszerzett ismereteket képes legyen felhasználni a hétköznapi életben.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismerése.
- A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatában kellő jártasság megszerzése, a kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket és tartozékait.
- Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.
- Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.
- Alapszinten tudja kezelni a számítógépet, a telefont, a faxot, a fénymásolót, a magnót és a lemezjátszót.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Számítógép-kezelés	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.
2. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.
3. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.
4. A felállított szabályokat tiszteletben tartani.
5. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.

Fejlesztési ismeretek

1. A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal.
2. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.
3. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet).
4. Közösségi oldalak használata.
5. Levelezés.
6. Csetelés (telefonálás számítógép használatával).
7. Etikai elvek rögzítése.
8. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.

Tanulói tevékenységek

1. A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék).
2. Teendők váratlan helyzetekben.
3. A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége).
4. A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság).
5. Közösségi oldalakra kapcsolódás segítséggel, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése.
6. E-mail cím létesítése, levelezés társakkal.
7. A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás.

8. Óvatosság a kapcsolatok létesítése során. 9. Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása). 10. Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése. 11. Ismeretlen honlapok használatának elutasítása. 12. Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása. Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)	
Fogalmak	A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás,

Témakör	**2. Irodatechnika**	**Javasolt óraszám:** **15 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni. 2. A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése). 2. CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni. 3. A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés). 4. Fénymásolás segítséggel, fénymásolást figyelemmel kísérni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). 5. Nyomtatás (segítséggel). Fejlesztési ismeretek 1. Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”). 2. Ismerős számot hívni, röviden, lényeget közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni. 3. CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.) 4. MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.		

5. A készüléket szakszerűen használni.
6. Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés).
7. Fénymásolás (segítséggel).
8. Nyomtatás (segítséggel).

Tanulói tevékenység

1. CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.
2. CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.
3. Telefonkészülékek.
4. A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő).
5. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.
6. Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval.
7. Az elkészült képek megszemlélése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása.
8. Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül.
9. Kisebb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása.
10. A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése).
11. Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.

Fogalmak	Elektromos hálózat, elem, halk – hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz, film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés, nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas,

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Dokumentumkészítés</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Igényes munkát végezni.
2. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel).
2. Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.
Fejlesztési ismeretek
1. Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása.
2. Szöveg- és ábrakészítés.
3. Egyéni alkotás készítése.
4. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.
Tanulói tevékenységek
1. Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel.
2. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése).
3. Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzosszöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre).
4. Önéletrajz, levél írása.
5. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése.
6. A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátnak, tanárnak, szülőnek).
7. Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Betű- és számbillentyű rajzlap, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellegű adatok, önéletrajz,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Játékprogramok</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A játékfüggőséget elkerülni.
2. A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.
Fejlesztési ismeretek
1.Eltérő típusú játékprogramok megismerése.
2.A játékok körét bővíteni. Tevékenység
1. A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel).
2. Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal).
3. Stratégiai játékok játszása a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz).
4. Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban).
5. Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítséggel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

<u>A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Cél

• Megismerni a számítógép és az irodatechnikai eszközök üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait.

• Megtanulni a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.

• Elérni, hogy a megszerzett ismereteket képes legyen felhasználni a hétköznapi életben, tudjon a számítógéppel interaktív kapcsolatot tartani és segítséggel oktatási célú programokkal tevékenykedni.

• Bővíteni ismeretét a fénymásoló, a nyomtató és a digitális fényképezőgép megismerésével.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A számítástechnikai és a már megismert irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismerése, a velük kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.
- A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatának gyakorlása annak érdekében, hogy jártasságot szerezzen azok használatában.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.
- Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközök tartozékait.
- Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.
- Alapszinten tudja kezelni a számítógépet, a telefont, a faxot, a fénymásolót, a magnetofont, a lemezjátszót, a CD-DVD lejátszót és a (digitális) fényképezőgépet.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Számítógép-kezelés</th><th>Javasolt óraszám:
17 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.
2. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.
3. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.
4. A felállított szabályokat tiszteletben tartani.
5. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.
Fejlesztési ismeretek
1. A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal.
2. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.
3. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet).
4. Közösségi oldalak használata.
5. Levelezés.
6. Csetelés (telefonálás számítógép használatával).
7. Etikai elvek rögzítése.
8. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.
Tanulói tevékenységek
1. A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék).
2. Teendők váratlan helyzetekben.
3. A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége).</td></tr>
</table>

4. A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság). 5. Közösségi oldalakra kapcsolódás segítséggel, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése. 6. E-mail cím létesítése, levelezés társakkal. 7. A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás. 8. Óvatosság a kapcsolatok létesítése során. 9. Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása). 10. Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése. 11. Ismeretlen honlapok használatának elutasítása. 12. Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása. Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)	
Fogalmak	A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás,

Témakör	**2. Irodatechnika**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni. 2. A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése). 2. CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni. 3. A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés). 4. Fénymásolás segítséggel, fénymásolást figyelemmel kísérni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése). 5. Nyomtatás (segítséggel).		

Fejlesztési ismeretek

1. Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”).
2. Ismerős számot hívni, röviden, lényeget közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni.
3. CD- és DVD-lejátszó használata segítséggel. (CD/DVD a számítógépen.)
4. MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.
5. A készüléket szakszerűen használni.
6. Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés).
7. Fénymásolás (segítséggel).
8. Nyomtatás (segítséggel).

Tanulói tevékenység

1. CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.
2. CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.
3. Telefonkészülékek.
4. A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő).
5. Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.
6. Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval.
7. Az elkészült képek megszemlélése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása.
8. Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül.
9. Kisebb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása.
10. A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése).
11. Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.

Fogalmak	Elektromos hálózat, elem, halk – hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz, film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés, nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas,

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Dokumentumkészítés</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Igényes munkát végezni.
2. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel).
2. Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.
Fejlesztési ismeretek
1. Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása.
2. Szöveg- és ábrakészítés.
3. Egyéni alkotás készítése.
4. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.
Tanulói tevékenységek
1. Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel.
2. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése).
3. Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzosszöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre).
4. Önéletrajz, levél írása.
5. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése.
6. A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátnak, tanárnak, szülőnek).</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Betű- és számbillentyű rajzlap, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellegű adatok, önéletrajz,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Játékprogramok</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A játékfüggőséget elkerülni.
2. A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.
Fejlesztési ismeretek
1.Eltérő típusú játékprogramok megismerése.
2.A játékok körét bővíteni. Tevékenység
1. A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel).
2. Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal).
3. Stratégiai játékok játszása a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz).
4. Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban).
5. Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítséggel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.</td></tr>
</table>

h) Testnevelés

9.-10. évfolyam

Cél

- A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.
- Az egészséges testi fejlődést biztosítani.
- Azon ismereteit, jártasságait, képességeit kialakítani, fejleszteni, melyek a későbbi mozgásos cselekvési biztonságát, rendszeres fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.
- A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése
- Mozgásos tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója.
- A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Irányítással végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.
- Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.
- Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.
- Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat.
- Állóképessége növekedjen.
- Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.
- Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Összegzett tanulói eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. a mozgásos tevékenységek rendszeres végzésére, az egészséges testi fejlődés, edzettség, teherbíró képesség, az alapvető fizikai képesség szintjének emelése érdekében, 2. sporteszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 3. sportjátékok játszására (egyszerűsített) szabályokkal, sportmérkőzések figyelemmel kísérésére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	15	15
2. Gimnasztikai gyakorlatok	35	35
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	50	50
4. Labdás gyakorlatok	30	30
5. Sportjátékok elemei	50	50

- **9. évfolyam**

Célok

- A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.
- Az egészséges testi fejlődést biztosítani.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése.
- Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.
- Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.
- Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.
- Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.
- Alapmozgások gyakorlása.
- Labda biztonságos követése.
- Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.
- Egyre hosszabb időtartamban végezzen izomerősítő gyakorlatokat.
- Figyeljen a helyes testtartásra.
- Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Vezényszavakat ismerni és követni.
2. Gyakorlatokat társakhoz és alkalomhoz illően fegyelmezetten végezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni.
2. A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani
Fejlesztési ismeretek
1. Sorakozás
2. Járások
3. Menetelés
4. Testfordulatok
Tanulói tevékenységek
1. Sorakozó magasság szerint.
2. Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás.
3. Járás lábujjhegyen, sarkon.
4. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.
5. (Irányítással)
6. Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.
7. Vezényszavak megértése.
8. Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Gimnasztikai gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
35 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Adott ritmust átvenni és követni.
2. Megtanult mozgáselemeket kitartóan végezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.
2. Egyszerű utasításokat megérteni.
3. Kéziszereket megfelelően használni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek
4. Két-három mozgáselem összekapcsolása.
5. Kéziszer- és szabadgyakorlatok.
6. Szakkifejezések megértése és alkalmazása. Tanulói tevékenységek
1. Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés.
2. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)
3. Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével.
4. Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, négyütemű gyakorlat, kéziszerek megnevezése</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok</th><th>Javasolt óraszám:
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Gyakorlatokat kitartóan végezni, a hibákat javítani.
2. Izmokat erősíteni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szóbeli utasításokat megérteni.
2. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban.
Fejlesztési ismeretek
3. Guggolás
4. Kúszás
5. Mászás
6. Függeszkedés
7. Távolugrás
8. Guruló átfordulás előre, hátra
9. Állórajt, futás
10. Egyensúlyozó járás.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Guggoló járás,
2. kúszás padok között,
3. bordásfal gyakorlatok (függeszkedés),
4. egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból,
5. sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre
6. sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra),
6. állórajtból versenyfutás,
7. helyben rugózásból elrugaszkodás,
8. mászás kötélen, bordásfalon,
9. kúszás akadályok között, mászás akadályon át,
10. 30-60 m-es versenyfutás állórajtból,
11. egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Labdás gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
30 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szabályokat megérteni, betartani.
2. Labdát vezetni egyre biztosabban.
Fejlesztési ismeretek
1. Kislabda dobás
2. Átadások
3. Labdavezetés</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Kislabda dobás, álló helyzetből.
2. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla).
3. Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben.
4. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések.
5. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése.
6. Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Sportjátékok elemei</th><th>Javasolt óraszám:
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni.
2. Rendszeresen sportolni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Betartani a sportjátékok elemi szabályait, és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.
2. A szabályokat minél pontosabban betartani.
Fejlesztési ismeretek
1. Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda
2. Pingpong
3. Labdarúgás
4. Tollaslabda, szivacslabda.
5. Kidobós
6. Úszás (vízbiztonság)
7. Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata
8. Teke, kugli, biliárd
9. Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés,
2. pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás,
3. alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védése,
4. szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára.
5. Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása.
6. Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó).
7. Úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása.
8. Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, szerválás, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkezes mellső átadás</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.
- A tanulók egészséges testi fejlődését biztosítani. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- Fizikai képességek és testi adottságok fejlesztése.
- Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.
- Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.
- Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.
- Alapmozgások gyakorlása.
- Labda biztonságos követése (labdavezetési mozdulatok megtanulása). Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása. **Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten**
- Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.
- Egyre hosszabb időtartamban végezzen izomerősítő gyakorlatokat.
- Figyeljen a helyes testtartásra.
- Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Vezényszavakat ismerni és követni.
2. Gyakorlatokat társakhoz és alkalomhoz illően fegyelmezetten végezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Önállóan sorakozni, az irányokat ismerni.
2. A gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani
Fejlesztési ismeretek
1. Sorakozás
2. Járások
3. Menetelés
4. Testfordulatok
Tanulói tevékenységek
1. Sorakozó magasság szerint.
2. Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás.
3. Járás lábujjhegyen, sarkon.
4. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.
5. (Irányítással)
6. Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.
7. Vezényszavak megértése.
8. Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Gimnasztikai gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
35 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Adott ritmust átvenni és követni.
2. Megtanult mozgáselemeket kitartóan végezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.
2. Egyszerű utasításokat megérteni.
3. Kéziszereket megfelelően használni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek
1. Két-három mozgáselem összekapcsolása.
2. Kéziszer- és szabadgyakorlatok.
3. Szakkifejezések megértése és alkalmazása. Tanulói tevékenységek
1. Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés.
2. Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)
3. Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével.
4. Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás, és ütemtartás figyelembe vételével.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, négyütemű gyakorlat, kéziszerek megnevezése</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok</th><th>Javasolt óraszám:
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Gyakorlatokat kitartóan végezni, a hibákat javítani.
2. Izmokat erősíteni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szóbeli utasításokat megérteni.
2. Egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban.
Fejlesztési ismeretek
1. Guggolás
2. Kúszás
3. Mászás
4. Függeszkedés
5. Távolugrás</td></tr>
<tr><td colspan="3">6. Guruló átfordulás előre, hátra
7. Állórajt, futás
8. Egyensúlyozó járás.
Tanulói tevékenységek
1. Guggoló járás,
2. kúszás padok között,
3. bordásfal gyakorlatok (függeszkedés),
4. egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból,
5. sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre
6. sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra),
7. állórajtból versenyfutás,
8. helyben rugózásból elrugaszkodás,
9. mászás kötélen, bordásfalon,
10. kúszás akadályok között, mászás akadályon át,
11. 30-60 m-es versenyfutás állórajtból,
12. egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Labdás gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
30 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1.Szabályokat megérteni, betartani.
2.Labdát vezetni egyre biztosabban. Fejlesztési ismeretek
1. Kislabda dobás
2. Átadások
3. Labdavezetés</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Kislabda dobás, álló helyzetből.
2. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla).
3. Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben.
4. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések.
5. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése.
6. Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás, lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Sportjátékok elemei</th><th>Javasolt óraszám:
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni.
2. Rendszeresen sportolni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Betartani a sportjátékok elemi szabályait, és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.
2. A szabályokat minél pontosabban betartani.
Fejlesztési ismeretek
1. Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda
2. Pingpong
3. Labdarúgás
4. Tollaslabda, szivacslabda.
5. Kidobós
6. Úszás (vízbiztonság)
7. Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata
8. Teke, kugli, biliárd
9. Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés, kosárra dobás, védekezés,
2. pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás,
3. alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védése,
4. szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára.
5. Az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása.
6. Egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó).
7. Úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása.
8. Kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, szerválás, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkezes mellső átadás</td></tr>
</table>

i) Osztályfőnöki óra

9.-10. évfolyam

Cél

- Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása
- A tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében.
- Segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése
- Lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Kulturált közösségi együttműködés
- Személyközi kapcsolatok megerősödése
- Legyen képes elhelyezni magát a világban és kortársi csoportokban
- Önismereti képességének fejlődése
- Norma és magatartás követése

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. az osztályközösség és viselkedéskultúra alakítására, 2. saját képességeinek ismeretére, jövőjének reális tervezésére, 3. aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Aktuális témák	14	14
2. Felkészülés a felnőtt létre	10	10
3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	12	12

- **9. évfolyam**

Cél

- Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása
- A tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében.
- Segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése
- Lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Kulturált közösségi együttműködés
- Személyközi kapcsolatok megerősödése
- Legyen képes elhelyezni magát a világban és kortársi csoportokban
- Önismereti képességének fejlődése
- Norma és magatartás követése

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 14 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Osztályközösséget alakítani. 2. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani, mások ünnepeit megismerni, elfogadni, ünneplésének a tiszteletet megadni (tolerancia). 3. Aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kísérni.
2. Aktivitást és együttműködést tabusítani.
3. Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel.
4. Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni.
5. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan megváltoztatni meggyőzés hatására.

Fejlesztési ismeretek

1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.
2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.
3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).
4. Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részétel.

Tanulói tevékenységek

1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése.
2. Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.
3. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).

4. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 5. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 6. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). 7. Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. 8. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

Témakör	**2. Felkészülés a felnőtt létre**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A viselkedéskultúrát kialakítani. 2. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. 2. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép). 3. Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani. 4. Megérteni a munkafegyelem tartalmát. 5. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat. 6. Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). 7. A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. 8. A pihenés szükségességét és formái ismerni. Fejlesztési ismeretek 1. A felnőtt lét előnyei, hátránya. 2. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). 3. Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).		

4. Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.
5. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.
6. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása).
7. Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).
8. Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.
9. Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).
10. Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás,

    játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).

Tanulói tevékenységek

1. A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok.
2. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása).
3. Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése,

   következmények (példák saját élményekből, filmekből).
4. Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése.
5. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása.
6. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése.
7. Saját napirend összeállítása.
8. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.)
9. Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele.
10. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető).

11. Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). 12. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. 13. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). 14. Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. 15. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). 16. Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. 17. A pénz értékének tudatosítása. A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.	
Fogalmak	munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselet, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Beilleszkedés, alkalmazkodás</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Az osztályközösség tagjait megismerni. Saját képességeit ismerni, jövőjét reálisan tervezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A szabályokat elfogadni.
2. Helyes napirendet kialakítani.
3. Érzelmileg azonosulni az elődök tetteivel.
4. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben.
5. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében.
6. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).
Fejlesztési ismeretek
1. Tanulói jogok és kötelességek.
2. Házirend.
3. Tűz- és balesetvédelem.
4. Napirend.
5. Tanórán kívüli elfoglaltságok.
6. Tanulás és tudás.
7. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).
8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.
9. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).
Tanulói tevékenységek
1. A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. Időbeosztás, órarend.
3. Hatékonyság ellenőrzése.
4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
5. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.
6. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.
7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység</td></tr>
</table>

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Az osztályfőnöki óra célja az osztályba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása
- A tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében.
- Segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése
- Lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Kulturált közösségi együttműködés
- Személyközi kapcsolatok megerősödése
- Legyen képes elhelyezni magát a világban és kortársi csoportokban
- Önismereti képességének fejlődése
- Norma és magatartás követése

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Aktuális témák</th><th>Javasolt óraszám:
14 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Osztályközösséget alakítani.
2. Egyéni és társadalmi ünnepeket ismerni, számon tartani, mások ünnepeit megismerni, elfogadni, ünneplésének a tiszteletet megadni (tolerancia).
3. Aktívan részt venni az intézmény és a lakóhely életében.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kísérni.
2. Aktivitást és együttműködést tabusítani.
3. Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel.
4. Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni.
5. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan megváltoztatni meggyőzés hatására.
Fejlesztési ismeretek
1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.
2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.
3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).
4. Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon</td></tr>
</table>

aktív (passzív) részétel. Tanulói tevékenységek 1. Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. 2. Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. 3. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). 4. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. 5. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. 6. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). 9. Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. 10. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.	
Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

Témakör	**2. Felkészülés a felnőtt létre**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A viselkedéskultúrát kialakítani. „Felnőttség” felelősségét megélni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. 2. Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében. Norma, normakövetés (példakép).		

3. Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani.
4. Megérteni a munkafegyelem tartalmát.
5. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat.
6. Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeit figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).
7. A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni.
8. A pihenés szükségességét és formái ismerni.

Fejlesztési ismeretek

1. A felnőtt lét előnyei, hátránya.
2. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).
3. Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).
4. Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.
5. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.
6. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása).
7. Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).
8. Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.
9. Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).
10. Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás,

    játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).

Tanulói tevékenységek

1. A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs

gyakorlatok. 2. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). 3. Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). 4. Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. 5. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. 6. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. 7. Saját napirend összeállítása. 8. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) 9. Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. 10. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). 11. Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). 12. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. 13. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). 14. Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. 15. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). 16. Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. 17. A pénz értékének tudatosítása. A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.	
Fogalmak	munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselet, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Beilleszkedés, alkalmazkodás</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az osztályközösség tagjait megismerni. Saját képességeit ismerni, jövőjét reálisan tervezni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. A szabályokat elfogadni.
2. Helyes napirendet kialakítani.
3. Érzelmileg azonosulni az elődök tetteivel.
4. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben.
5. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében.
6. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).
Fejlesztési ismeretek
1. Tanulói jogok és kötelességek.
2. Házirend.
3. Tűz- és balesetvédelem.
4. Napirend.
5. Tanórán kívüli elfoglaltságok.
6. Tanulás és tudás.
7. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).
8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.
9. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). Tanulói tevékenységek
1. A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).
2. Időbeosztás, órarend.
3. Hatékonyság ellenőrzése.
4. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.
5. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.
6. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.
7. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység</td></tr>
</table>

j) Életvitel és gyakorlat

9.-10. évfolyam

Cél

- Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.
- Manuális képességeinek, finommotorikájának és mozgáskoordinációjának fejlesztésével segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását.
- Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.
- Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek viselkedésében, magatartásában mérhetőek.
- Fejleszteni a verbális kommunikációt és az információszerző képességet.
- Olyan képességek, személyiségjegyek kialakítása a gyakorlati tevékenységek során, melyek felkészítik a tanulót a szakmaszerző évfolyamra, az elvégzendő szakmai gyakorlatokra, hosszú távon kivetítve, a szakmai önállóságra.
- Megismertetni a munkába állással kapcsolatos jogokat és kötelességeket.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.
- Balesetvédelmi oktatás ismereteinek betartása.
- Balesetveszély elkerülése.
- Munkarend, munkahelyi hierarchia megismertetése.
- Az elvégzendő munka folyamatos megújításának képessége.
- Munkaviszonnyal kapcsolatos kifejezések és tartalmak megismerése

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet.
- Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek a szabályok, normák betartását.
- Betegség esetén önmagának és a környezetében élőknek is elemi szinten tudjon segíteni.

- Legyen tisztában a munkaviszony fontosságával.
- Ismerje saját adottságait, ismerje a számára elérhető munkalehetőségeket.
- Fogadja el és tartsa be a munkahelyi szabályokat és szokásokat.
- Kulturált munkahelyi viselkedés:
- Értelmezze helyesen a munkatársi kapcsolatokat (alá és fölérendeltség).

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes 1. a rendszeres testápolásra, környezetének, ruházatának rendben tartására, 2. a háztartási és gondozási feladatok elvégzésére segítséggel (irányítással), 3. a tisztító szerek takarékos és szakszerű használatára 4. vásárlásainak megtervezésére, 5. az árucikkeken található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	4	4
Éves óraszám	144	144

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	34	34
2. Háztartás	50	50
3. Gondozási feladatok	20	20
4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	25	25
5. Piktogramok értelmezése	15	15

- **9. évfolyam**

Cél

- A mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással
- Megismertetni a munkába állással kapcsolatos jogokat és kötelességeket.
- Fejleszteni a verbális kommunikációt és információszerző képességet.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A koncentráció, a kitartás, a figyelem, a céltudat, a munkavégzés fontosságának tudatosítása.
- A verbális kommunikáció és az információszerző képesség fejlesztése.
- A munkahelyi kapcsolatok megismerése és a helyi szokások betartása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Legyen tisztában a munka és munkaviszony fontosságával.
- Értelmezze helyesen a munkatársi kapcsolatokat (alá és fölérendeltség).
- Értelmezze megfelelően a kommunikációs hatásokat.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</th><th>Javasolt óraszám: 34 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.
2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Testápolás.
2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.
3. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.
4. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.
5. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait.
6. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni.
Fejlesztési ismeretek
1. Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei.
2. Jó megjelenés, ápoltság.
3. Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően.
4. Divat, a divat változásai.
5. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás.
6. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű).
7. Személyes környezete gondozása.
8. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.
Tanulói tevékenységek
1. Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás.
2. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján.
3. Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai.
4. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése.
5. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.
6. Szerepjáték – „Divatbemutató”
7. Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés).
8. Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása
9. Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. divat, modell, divattervező, márka korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök. borotválkozás, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, szájszag, testszag, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.</td></tr>
</table>

Témakör	3. Háztartás	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Kiválasztani és használni a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 2. Munkát kitartóan végezni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Törekedni a balesetek-megelőzésére.
2. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket.
3. Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni.
4. Adott munkát kitartóan végezni.
5. Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni.
6. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni.

Fejlesztési ismeretek

1. Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése.
2. <u>Konyhai munkák:</u>
    a. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetésszerű használata.
    b. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása.
    c. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.
    d. Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal).
    e. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés.
    f. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése.
3. <u>Fürdőszoba és toalett</u> tisztántartása és rendeltetésszerű használata.
4. <u>Háztartási munkák</u>:
    a. Mosogatás.
    b. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű).
    c. Vasalás.
    d. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől –

ruhamoly).

5. Textilmunkák.
   a. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfűzés, kötés, horgolás) megismerése.
   b. Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés).
6. Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.

Tanulói tevékenységek

1. Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén.
2. A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása.
3. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, mikro- hullámú sütővel.
4. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények).
5. Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpirító, habverő, hámozó kés).
6. A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószerek használatának szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek).
7. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás).
8. Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése.
9. A balesetek elkerülésének fontossága.
10. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása.
11. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, vízhőmérséklet, vasaló hőmérséklete).
12. Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.
13. Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).

Fogalmak	Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök. maró anyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>3. Gondozási feladatok</th><th>Javasolt óraszám:
20 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén.
2. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak.
3. Félelmét leküzdeni.
4. A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni.
5. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.
Fejlesztési ismeretek
1. Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon.
2. Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása).
3. Idősgondozással kapcsolatos feladatok.
4. Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).
5. Teendők baleset esetén.
6. Az egészségügyi ellátórendszer megismerése.
Tanulói tevékenységek
1. Beszélgetés, filmek megtekintése.
2. Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak).
3. Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés).
4. Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek</td></tr>
</table>

Témakör	4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	Javasolt óraszám: 25 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Vásárlásokat megtervezni a vágyak és a lehetőségek mérlegelésével. 2. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. 3. Szavatosság fogalmának értelmezése. 4. Személyre szóló ajándékot készíteni (alkalom szerinti csomagolás, átadás).	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

1. Körültekintően vásárolni.
2. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.

Fejlesztési ismeretek

1. A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.
2. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.
3. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.
4. Eltérő árucikkek vásárlása.
5. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.
6. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.

Tanulói tevékenységek

1. Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés).
2. Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben.
3. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.
4. A szavatosság fogalmának értelmezése.
5. A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése.

6. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása. 7. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). 8. Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). 9. Cipő, ruhanemű, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása), csomagolás. 10. Szerepjáték. 11. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben. 12. A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáráruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel- nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb). 13. Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.	
Fogalmak	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,

Témakör	**5. Piktogramok értelmezése**	**Javasolt óraszám: 15 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Árucikkek jelzéseit összegyűjteni, értelmezni. 2. A piktogramok jelzéseit megérteni, és tudatosítani, hogy az egészség megőrzése érdekében szükséges figyelembe venni (szavatosság, összetétel) azokat.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni.
2. Figyelembe venni minél több ismert jelzést.
3. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni.
4. A jelzéseket megfelelően csoportosítani.

Fejlesztési ismeretek

1. Élelmiszereken található jelek.
2. Tisztítószereken található jelek.
3. Ruhaneműkön található jelzések.
4. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés).
5. A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszertári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).

Tanulói tevékenységek

1. Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani.
2. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás.
3. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.
4. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.

Fogalmak	mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag. fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag

- **10. évfolyam**

A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Megismertetni a munkába álláshoz köthető jogokat és kötelességeket.
- Megismertetni a dolgozói, alkalmazotti státusszal együtt járó jogi terminusokat.
- Fejleszteni a verbális kommunikációt és az információszerző képességet.
- Olyan képességek, személyiségjegyek kialakítása a gyakorlati tevékenységek során, melyek felkészítik a tanulót a szakmaszerző évfolyamra, az elvégzendő szakmai gyakorlatokra, hosszú távon kivetítve, a szakmai önállóságra.
- Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- A koncentráció, a kitartás, a figyelem, a céltudat, a munkavégzés fontosságának tudatosítása.
- A verbális kommunikáció és az információszerző képesség fejlesztése.
- A munkahelyi kapcsolatok megismerése és a helyi szokások betartása.
- Munkarend, munkahelyi hierarchia megismertetése.
- Balesetveszély elkerülése, balesetvédelmi oktatás ismereteinek betartása.
- Munkabér és a végzett munka összefüggéseinek tudatosítása.
- Az elsajátított ismeretek folyamatos megújítására való képesség fejlesztése.
- Az elvégzendő munka folyamatos megújításának képessége.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet.
- Legyen tisztában a munka és munkaviszony fontosságával.
- Ismerje a számára elérhető munkalehetőségeket.

- Fogadja el és tartsa be a munkahelyi szabályokat.
- Megfelelő kommunikációs képesség a munkatársi kapcsolatok helyes értelmezésére (alá és fölérendeltség).

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</th><th>Javasolt óraszám: 34 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.
2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Testápolás.
2. Egyszerű esetben önmagát ellátni.
3. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.
4. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tennie.
5. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait.
6. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.
7. Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni.
Fejlesztési ismeretek
1. Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei.
2. Jó megjelenés, ápoltság.
3. Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően.
4. Divat, a divat változásai.
5. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás.
6. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű).
7. Személyes környezete gondozása.
8. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.
Tanulói tevékenységek
1. Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás.
2. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján.</td></tr>
</table>

3. Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai. 4. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése.	
5. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés. 6. Szerepjáték – „Divatbemutató” 7. Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés). 8. Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása 9. Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.	
Fogalmak	Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. divat, modell, divattervező, márka korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök. borotválkozás, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, szájszag, testszag, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.

Témakör	**2. Háztartás**	**Javasolt óraszám: 50 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Kiválasztani és használni a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 2. Munkát kitartóan végezni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Törekedni a balesetek-megelőzésére. 2. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. 3. Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni. 4. Adott munkát kitartóan végezni. 5. Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni. 6. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az elkészült munkadarabnak örülni. Fejlesztési ismeretek 1. Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. 2. <u>Konyhai munkák:</u> a. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetésszerű használata. b. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. c. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.		

d. Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal).
e. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés.

f. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése.

3. Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetésszerű használata.

4. Háztartási munkák:

   a. Mosogatás.

   b. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű).
   c. Vasalás.

   d. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly).

5. Textilmunkák.

   a. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfűzés, kötés, horgolás) megismerése.

   b. Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés).

6. Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.

Tanulói tevékenységek

1. Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén.
2. A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása.
3. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, mikro- hullámú sütővel.
4. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények).
5. Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpirító, habverő, hámozó kés).
6. A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószerek használatának szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek).
7. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás).
8. Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése.
9. A balesetek elkerülésének fontossága.
10. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása.
11. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei

(mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, vízhőmérséklet, vasaló hőmérséklete).

12. Képek, prospektusok, használati utasítások gyűjtése, kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.
13. Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).

Fogalmak	Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök. maró anyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer

Témakör	**3. Gondozási feladatok**	**Javasolt óraszám: 20 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén. 2. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak. 3. Félelmét leküzdeni. 4. A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni. 5. Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni. Fejlesztési ismeretek 1. Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon. 2. Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása). 3. Idősgondozással kapcsolatos feladatok. 4. Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham). 5. Teendők baleset esetén. 6. Az egészségügyi ellátórendszer megismerése. Tanulói tevékenységek 1. Beszélgetés, filmek megtekintése.		
2. Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak). 3. Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés). 4. Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).		
Fogalmak	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek	

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem</th><th>Javasolt óraszám:
25 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Vásárlásokat megtervezni a vágyak és a lehetőségek mérlegelésével.
2. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.
3. Szavatosság fogalmának értelmezése.
4. Személyre szóló ajándékot készíteni (alkalom szerinti csomagolás, átadás).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Körültekintően vásárolni.
2. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.
Fejlesztési ismeretek
1. A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.
2. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.
3. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.
4. Eltérő árucikkek vásárlása.
5. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.
6. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tanulói tevékenységek
1. Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés).
2. Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben.
3. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése.
4. A szavatosság fogalmának értelmezése.
5. A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése.
6. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása.
7. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható).
8. Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár).
9. Cipő, ruhanemű, ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása), csomagolás.
10. Szerepjáték.
11. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben.
12. A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáráruházak, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel- nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb).
13. Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Piktogramok értelmezése</th><th>Javasolt óraszám:
15 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. Árucikkek jelzéseit összegyűjteni, értelmezni.
2. A piktogramok jelzéseit megérteni, és tudatosítani, hogy az egészség megőrzése érdekében szükséges figyelembe venni (szavatosság, összetétel) azokat.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni.
2. Figyelembe venni minél több ismert jelzést.
3. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni.
4. A jelzéseket megfelelően csoportosítani.
Fejlesztési ismeretek
1. Élelmiszereken található jelek.
2. Tisztítószereken található jelek.
3. Ruhaneműkön található jelzések.
4. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés).
5. A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszertári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).
Tanulói tevékenységek
1. Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani.
2. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás.
3. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.
4. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv,
csomagolóanyag. fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag</td></tr>
</table>

k) Gyakorlati képzés előkészítése

9.-10. évfolyam

Cél

- A fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása.
- A diákok megismertetése a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal.
- A minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése.
- A társadalmi munkamegosztásban elérhető helyük iránti igény kialakítása.
- A tanuló megismertetése a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel. **Feladat a tanulók képességeihez mérten**
- A szakma tanulását segítő praktikus és szociális képességek rendszerezése, bővítése, a gyakorlati tevékenységek folyamatos gyakoroltatása.
- A tanulók számára pályaválasztásukhoz kapcsolódóan a képességeikhez,

  érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve a megfelelő munkatevékenységek kiválasztása és a minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Igazodjon el szűkebb és tágabb környezetében, kövesse a társadalmilag elvárt normákat.
- Tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, önismeretre, általános ismeretekre
- .A csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló 1. látóköre bővül, közösségi és közéleti kapcsolatai erősödnek, 2. követi a társadalmi beilleszkedés, kulturált magatartás, az egészséges életmód elveit, 3. képes a környezetében megismerhető szakmák és munkalehetőségek feltérképezésére, 4. lehetőség szerint (a valós helyzethez hasonló) a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztratív és egyéb tennivalókat (interjú, öltözködés, önéletrajz) kipróbál.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9.**	**10.**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**9.**	**10.**
1. A munka világa, pályaválasztás.	50	50
2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	60	60
3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.	70	70

- **9. évfolyam**

Cél

- Az alapfokú képzés során kialakított kognitív, motoros és érzelmi funkciókat tovább fejleszteni.
- Motiválni a következő évek szakmatanulására, megértetni, hogy a felnőtté válás folyamatában sikeressége, megelégedettsége, függ szorgalmas munkájától.
- Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, a feladatok végrehajtásában az igényességet.
- Bővíteni és mélyíteni környezetéről a tárgyi és fogalmi ismereteit.
- Szakmai alapokkal való megismerkedés során szakirányú munkavégzésekre felkészülés.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Együttműködési, szociális készség, énkép, önismeret fejlesztése.
- A verbális kommunikáció, az információ szerző- és továbbító képesség fejlesztése.
- Az eszközhasználat színvonalának emelése.
- A szakmatanulás szempontjából lényeges folyadék, tömeg, hosszúságmérés tökéletesítése.
- A környező tárgyi, természeti világ és az emberek közötti kapcsolatok rendszerezett ismeretének kialakítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Alakuljon ki az órát és a társakat nem zavaró viselkedése, motivált feladatvégzése.
- Tegyen szert tehetsége függvényében anyag és eszközismeretre, a gyakorlati alkalmazásban való jártasságra.
- Váljon alkalmassá társaival a közös tevékenységre, feladatvégzésre.
- Ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, tudjon segítséget kérni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. A munka világa, pályaválasztás.</th><th>Javasolt óraszám:
50 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">1. A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
1. Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során.
2. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet.
3. Hiányosságait képes javítani.
4. A munka világát rendezetten látni.
5. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is).
6. Önállóan elfoglalni magát.
Fejlesztési ismeretek
1. A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség.
2. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése.
3. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése.
4. A feladat, munka, minőségének javítása.
5. Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés.
6. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése.
7. Önismeret.
8. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés.
9. Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz.
10. A munka nehézsége és öröme.
11. A munka és munkabér.
12. A munka és pihenés harmonikus egysége.
Tanulói tevékenységek
1. Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében.
2. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szövés, gyöngyfűzés, kézimunka)</td></tr>
</table>

3. Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése. 4. Tankönyv leckéinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében. 5. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.). 6. Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. 7. „Amerikából jöttem“ pantomim játék alkalmazása. 8. Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. 9. Aktív pihenés.	
Fogalmak	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbözőségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség.

Témakör	**2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.**	**Javasolt óraszám: 60 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A kapott feladatot határidőre elkészíteni. 2. Tudatosan készülni a felnőtt létre és a munkavállalásra.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Kitartó, elfogadható munkát végezni. 2. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. 3. Önismeretét alakítani. 4. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. 5. A munkáról pozitív képet kialakítani. Fejlesztési ismeretek		

1. Eszközhasználat, kézügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, agyagozás, stb.).
2. Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése.
3. A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb.)
4. A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.
5. Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése.
6. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kézügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése.
7. Mi szeretnék lenni?
8. Milyen munkát szeretnék végezni?
9. Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése.
10. Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.).
11. Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.

Tanulói tevékenységek

1. Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni.
2. Tanulmányi séta néhány intézményben.
3. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése.
4. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?).
5. Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló).
6. A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.
7. Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása.
8. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése.

9. Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. 10. Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. 11. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe. 12. Önértékelés. 13. Összehasonlítás, mérlegelés. 14. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról. 15. Kérdések megfogalmazása.	
Fogalmak	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.

Témakör	**3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.**	**Javasolt óraszám: 70 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. 2. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Önismeretét fejleszteni, önmagát és társait elfogadni gyengeségeivel együtt (képességeit megismerni, jó és rossz tulajdonságok között dönteni). 2. A tananyagot megérteni. 3. Aktívan részt venni a szerepjátékokban. 4. Tudatosítani, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát. Fejlesztési ismeretek 1. Munkaalkalmasság. 2. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). 3. Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. 4. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen.		

5. Munkahelyi kötelességek.
6. Jogok a munkahelyen.
7. A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése.
8. Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz.
9. Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony (rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok) jellemzői.
10. Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén.
11. Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések.
12. Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében.
13. Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai.
14. Képességbeli korlátok felismerése elfogadása.
15. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban.
16. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése.

Tanulói tevékenységek

1. Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni.
2. Okmányok megismerése.
3. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés).
4. Beosztott – vezető számára meglévő kötelességek és jogok széles körű megismerése.
5. Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése.
6. A kapcsolatok tartalmának megvitatása.
7. Tankönyv leckéinek feldolgozása.
8. Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával.
9. Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása (szerepjátékok).

10. Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés. 11. Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján.	
12. Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése. 13. Ismerkedés gyakorlása (szerepjáték).	
Fogalmak	Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ–szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságuktól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, szerelem, munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei, rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom.

- **10. évfolyam**

<u>A 10. évfolyam követelményrendszere, a 9. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Cél

- Az eddig tanultakat bővíteni, elmélyíteni és rendszerezni.
- Motiválni a következő évek szakmatanulását, és megértetni, hogy a felnőtté válás folyamatában a sikeresség, megelégedettség, függ a szorgalmas munkától.
- Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, a feladatok végrehajtásában az igényességet.
- Bővíteni környezetéről tárgyi és fogalmi ismereteit.

Feladat a tanulók képességeihez mérten

- Együttműködési, szociális készség, énkép, önismeret fejlesztése.
- A verbális kommunikáció és az információszerző és -továbbító képesség fejlesztése.
- Az eszközhasználat színvonalának emelése.
- A szakmatanulás szempontjából lényeges folyadék-, tömeg-, és hosszúságmérés biztos ismerete.
- A környező tárgyi-, természeti világ, és az emberek közötti kapcsolatok rendszerezett ismeretének kialakítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Alakuljon ki a foglalkozást és a társakat nem zavaró viselkedése, a motivált feladatvégzés.
- Tegyen szert tehetsége függvényében anyag és eszközismeretre, a gyakorlati alkalmazásban jártasságra.
- Váljon alkalmassá társaival közös tevékenységre, feladatvégzésre.
- Ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, tudjon segítséget kérni.

Értékelés

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. A munka világa, pályaválasztás.	Javasolt óraszám: 50 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

1. Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során.
2. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet.
3. Hiányosságait képes javítani.
4. A munka világát rendezetten látni.
5. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is).
6. Önállóan elfoglalni magát.

Fejlesztési ismeretek

1. A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség.
2. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése.
3. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése.
4. A feladat, munka, minőségének javítása.
5. Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés.
6. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése.
7. Önismeret.
8. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés.
9. Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz.
10. A munka nehézsége és öröme.
11. A munka és munkabér.
12. A munka és pihenés harmonikus egysége.

Tanulói tevékenységek

1. Felnőttek és tanulók hétköznapjainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében.
2. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő

gyakorlati tevékenység (szövés, gyöngyfűzés, kézimunka) 3. Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése. 4. Tankönyv leckéinek feldolgozása kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében. 5. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.). 6. Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. 7. „Amerikából jöttem“ pantomim játék alkalmazása. 8. Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. 9. Aktív pihenés.	
Fogalmak	hétköznap, munkanap, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbözőségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség.

Témakör	**2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.**	**Javasolt óraszám: 60 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A kapott feladatot határidőre elkészíteni. 2. Tudatosan készülni a felnőtt létre és a munkavállalásra.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Kitartó, elfogadható munkát végezni. 2. A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában. 3. Önismeretét alakítani. 4. A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá. 5. A munkáról pozitív képet kialakítani.		

Fejlesztési ismeretek

1. Eszközhasználat, kézügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, agyagozás, stb.).
2. Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése.
3. A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés/, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb.)
4. A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.
5. Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése.
6. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kézügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése.
7. Mi szeretnék lenni?
8. Milyen munkát szeretnék végezni?
9. Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése.
10. Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.).
11. Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.

Tanulói tevékenységek

1. Több-kevesebb segítséggel önállóan feladatot végezni.
2. Tanulmányi séta néhány intézményben.
3. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése.
4. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?).
5. Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló).
6. A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.
7. Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása.

8. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése. 9. Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. 10. Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása. 11. A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe. 12. Önértékelés. 13. Összehasonlítás, mérlegelés. 14. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról. 15. Kérdések megfogalmazása.	
Fogalmak	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása. Felmerülő fogalmak tisztázása. Teljesítmény, kitartás, következmény, a megismert fogalmak tisztázása.

Témakör	**3. Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.**	**Javasolt óraszám: 70 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. A legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat megérteni, és a különféle kapcsolatokban megfogalmazni. 2. Véleményt, alkotni a helyes és helytelen viselkedésről.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek 1. Önismeretét fejleszteni, önmagát és társait elfogadni gyengeségeivel együtt (képességeit megismerni, jó és rossz tulajdonságok között dönteni). 2. A tananyagot megérteni. 3. Aktívan részt venni a szerepjátékokban. 4. Tudatosítani, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát. Fejlesztési ismeretek 1. Munkaalkalmasság. 2. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). 3. Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. 4. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen.		

5. Munkahelyi kötelességek.
6. Jogok a munkahelyen.
7. A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése.
8. Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz.
9. Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony (rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok) jellemzői.
10. Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás, kapcsolatok mélysége terén.
11. Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések.
12. Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében.
13. Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai.
14. Képességbeli korlátok felismerése elfogadása.
15. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban.
16. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése.

Tanulói tevékenységek

1. Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes elvégezni, nem képes elvégezni.
2. Okmányok megismerése.
3. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés).
4. Beosztott – vezető számára meglévő kötelességek és jogok széles körű megismerése.
5. Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése.
6. A kapcsolatok tartalmának megvitatása.
7. Tankönyv leckéinek feldolgozása.
8. Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával.
9. Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása (szerepjátékok).
10. Képes folyóiratok, áru katalógusok nézegetése közben csoportos beszélgetés.
11. Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján.
12. Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése.
13. Ismerkedés gyakorlása (szerepjáték).

Fogalmak	Képes vagyok rá, ill. nem tudom. Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. A tulajdonságok tartalmának tisztázása. TAJ–szám, adóazonosító jel, testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése, jól-, rosszul esik, én és a másik, sértődés, megbocsátás, összeveszés, kibékülés, egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberek szerethetősége nem függ gazdagságuktól, tehetségüktől. Rokonság, barátság, szerelem, munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók, társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei, rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom.

l) Habilitáció

➢ 9.-10. évfolyam

A Habilitációs tanmenetek a Készségfejlesztő Iskolában a P.A.C. mérések kompetenciaterületei és az egyéni fejlesztési terv alapján, valamint a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével, tantárgyi- és képesség-beli elmaradásuk függvényében kerülnek kidolgozásra.

Cél

- Az értelmi fogyatékosságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése. **Feladat**
- Gondolkodási képességek fejlesztése
- Motoros képességek fejlesztése
- Tér-és időbeli tájékozódási, valamint szerialitási képesség fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Auditív és vizuális észlelés fejlesztése
- Figyelem és emlékezet fejlesztése
- Szociális képességek fejlesztése
- Tanulási képességek fejlesztése
- Önkiszolgálás, önálló életre való nevelés

Elvárt teljesítmények a tanulók képességeihez mérten:

(A tanulók iránti elvárást a fogyatékosság jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.)

- Kompetenciaterületek szerinti fejlesztés során fejlődjön a tanulók mentális és praktikus intelligenciája, ügyessége.

Értékelés

- P.A.C. mérőeszközzel

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**
Heti óraszám	4	4
Éves óraszám	144	144

4. számú melléklet: A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók: közismeret-11-12.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó
Készségfejlesztő Iskola

11-12. évfolyamának

közismereti helyi tanterve

Bevezető

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a *kognitív képességek* eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az *érzékelés* gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, *észleletek* feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen *figyelem* ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre kéredzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az *emlékezeti* funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárba nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevéssé jellemző, de a felidézéshez gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A *gondolkodás*ban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (NAT) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NATban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időtávokat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíttetni;

- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

Témakörök

A kerettantervre épülő helyi tantervben a NAT témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek.

Témakörök

A kerettantervre épülő helyi tantervben a NAT témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek.

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv alapján összeállított Helyi tanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására. Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében. A képzés célja, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását. A képzés feladata a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján. A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt

életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a szituációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismétlés, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítés, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

Fejlesztési területek, nevelési célok

A készségfejlesztő iskolai tanuló a gyakorlati évfolyamokon az erkölcsi nevelés területén szociális kapcsolataiban felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolatok kialakításához szükséges alapelveket. Képes társas kapcsolataiban a közösségi magatartás alapvető formáinak megtartására, alkalmazására, fejlődik feladatainak elvégzéséhez szükséges kötelességtudata. Megismeri és elfogadja az egyéni különbségekből adódó praktikus lehetőségeket, kialakul az egymás segítése iránt érzett igény.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló érdeklődik környezete szokásai és hagyományai iránt, bővülnek ismeretei a társadalom és az őt körül vevő közösség ünnepeiről, jeles helyszíneiről. Kötődik, és aktívan részt vesz a helyi megemlékezéseken, felismeri a haza legfontosabb értékeit és szimbólumait.

A tanuló az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén megismeri, és iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus döntési szabályokat, igényli a saját hétköznapi életét meghatározó körülmények megismerését, a befolyásoló tényezőket figyelembe vevő választás lehetőségét, az önálló döntés szabadságát, aktívan részt vesz a közösség döntéshozatalában. Törekszik a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartásformák, jogok és kötelezettségek betartására.

A tanuló önismeretének és társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése során megismeri és elfogadja reális életlehetőségeit, kialakul igénye a felnőtt élet kapcsolatai iránt, tudatosan gyakorolja a különböző helyzetekben szokásos viselkedésformákat. Fejlődik önbizalma, önértékelése, felismeri az érzelmi élet fontosságát és irányíthatóságát. Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőttes mértéktartás.

A tanuló tudatosan törekszik a testi és lelki egészségre nevelés területén az egészséges életmód szabályainak betartására, ismeri és kerüli a káros hatásokat. Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a tanulóban mélyül a családi életben elfoglalt szerepének ismerete, társas kapcsolataiban felismeri az érzelmi kötődések és kapcsolatok új formáit. Megismeri felnőtt élete családi életlehetőségeit, a családi, lakóotthoni együttélések alternatíváit. Gyakorolja a konfliktushelyzetek megoldásának lehetőségeit, törekszik a nézeteltérések kulturált megoldására, a kialakult kompromisszumokat elfogadja.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségében a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás tovább tudatosítja a tanulóban az egyén és a környezet egymásra hatásának jelentőségét, a környezet kímélésének fontosságát. Felkészít a munkatevékenységek végzése közben és a mindennapi felnőtt élet tevékenységeiben felmerülő környezeti hatások megértésére, a káros jelenségek elkerülésére, az elvárható óvatosság és mértéktartás szem előtt tartására.

A pályaorientációs fejlesztés során a tanuló felkészül a gyakorlati képzést követően a számára elérhető munkatevékenységben történő részvételre, amelynek része az alapvető képességek és készségek feltérképezése mellett az egyéni motivációk és elképzelések összehangolása. A képzés fő felelőssége a tanuló érdekében a pályaorientáció terén egyénre szabott

megoldásokkal az érdeklődés, az alkalmasság és lehetőségek függvényében a megfelelő képzési profil kialakítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló ismeretei bővülnek a felnőtt társadalom munkamegosztásának rendjéről, a családban elvárható feladatokról és a személyes felelősségi körébe tartozó lehetőségekről. Tudatosul az anyagokkal és energiával történő takarékosság fontossága, az életvitel tervezésének, a gazdálkodásnak a jelentősége a mindennapi életben.

A médiatudatosságra nevelés során a tanuló elsajátítja az elektronikus információhordozók célszerű és szükségszerű felhasználását, felismeri a virtuális valóság és „igazi" valóság közötti eltéréseket, fenntartással fogadja a médiahíreket. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása terén a tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretelsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében. Fejleszti és alkalmazza az önképzésben az iskolai pályafutása során elsajátított tanulási technikákat. Megőrzi kíváncsiságát a környezet változásai iránt és igyekszik a változásokat beépíteni ismereteibe, alkalmazni az új lehetőségeket.

Kulcskompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók egyénileg nagyon eltérő képességprofilja miatt a NAT kulcskompetenciáinak fejlesztése is egyéni, individualizált módon valósulhat meg. Mindazonáltal a fejlesztésnek vannak olyan átfogó elemei, amelyeknek egységesen érvényesülniük kell. Kiindulási alap a kognitív fejlesztés, amely meghatározza a többi területen való sikerességet is. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az egyes kompetenciaterületek nem elszigetelten, hanem kölcsönhatásban jelennek meg és fejlődnek.

A tanulás kompetenciái

A NAT-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva. Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek

és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi)

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethetők a NAT vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvelsajátítási képességük lehet. Ezen nevelési-oktatási formában idegen nyelv oktatása nem folyik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciákra helyeződik.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús", „bizonytalan" internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére, az elemi mérlegelő érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mérten megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, én-tudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés). Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A NAT leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfeleltethetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is

szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a habilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a felnőtt életben betölthető eltérő lehetőségek megismerésére, kiválasztására. Az gyakorlati évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 éves időkeret
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	144
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	1	1	72
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	144
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Készségfejlesztő kerettantervek (Gyakorlati tevékenység – Modul I, Modul II)		20	20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1 584**
Összesen		**34**	**34**	**2 448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**5**	**5**	**360**

A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 éves időkeret
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	2+**1****	2+**1****	216
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	1	1	72
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	1+**1****	1+**1****	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Közismeret összesen		**12**	**12**	**864**
Gyakorlati tevékenység	**Modul I.** **Modul II.**	20+**2*****	20+**2*****	1584
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1 584**
Összesen		**34**	**34**	**2 448**
2011. évi CXC törvény 6. melléklet alapján	**Habilitáció**	**5***	**5***	**360**

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

Szabad időkeret magyarázata:

* A 6. számú melléklet a 2011. évi CXC törvényhez meghatározza a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretének (Habilitáció) felső határát. Ennek megfelelően a 9. és 10. évfolyamon törvényileg előírt heti 4, míg a 11. és 12. évfolyamon heti 5 tanóra áll rendelkezésre a tanulók számára.

** A közismereti tantárgyakra vonatkozó szabad időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

*** Szabad készségfejlesztői időkeretből átcsoportosított óraszámot vastagon szedettel jelöltük.

Tantárgyi tantervek

a) Kommunikáció

A kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez, az egyszerű munkafolyamatok elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukció vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására.

A tantárgy tanulása során az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretekre alapozva, az egyéni képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése.

A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezésmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre.

Cél

- A tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat.
- Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

- A képességekhez mérten elsajátított olvasás-írás, valamint a megtanult ismeretek gyakorlása praktikus feladatok megoldásával. A tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértesse környezetével.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

- A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja.
- Kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, vegyen részt a különféle beszédhelyzetekben.
- Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét.
- Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani.
- Legyen írása tiszta és olvasható.
- A mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezze Használjon másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot.
- Tudjon segítséggel kitölteni egyszerű nyomtatványokat.
- Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.
- Képes legyen a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével magát megértetni.
- Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes • az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulság levonására. • rendezett külalakkal, olvashatóan írni, az egyszerű hibákat megtalálni, javítani, • a tanultakat jó helyzetfelismeréssel önállóan alkalmazni, • a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából érdeklődésének megfelelő értékes tartalmakból ismeretet szerezni.

A tantárgy kiemelt habilitációs/rehabilitációs célja

A nyelvi készségek, képességek elsajátítását akadályozó pszichikai, fiziológiai funkciózavarok feltárása, diagnosztizálása.

A részképességek zavarainak korrigálása.

Az auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése, intermodalitás fejlesztése.

Beszédhibák javítása, helyes artikuláció kialakítása.

Beszédpercepció, beszédmegértés területén tapasztalható hiányosságok, lemaradások enyhítése.

Aktív, passzív szókincs gyarapítása.

Beszédkésztetés fokozása, beszédgátlások oldása.

A térbeli és síkbeli tájékozódás zavarainak enyhítése.

A testi és lelki egészségre nevelés - fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséggel, életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra egyre árnyaltabb alkalmazásának elérésével segíti.

Finommozgások, az íráskoordináció területén tapasztalható hiányosságok korrigálása. Gondolkodási képességek fejlesztése (analízis, szintézis, általánosítás, összehasonlítás, rendszerezés, csoportosítás).

A személyiségzavarok enyhítése, szociális képességek, kommunikációs képesség fejlesztése szituációs játékokkal, különféle terápiákkal, a konfliktusok kezelésének gyakoroltatásával.

Az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítése.

A beszédindíték, beszédkedv fokozása, a nyelvi/kifejezésbeli gátlások leküzdése.

A különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő, tartalmilag és formailag is helyes beszéd megerősítése.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás, a munkabér és más jövedelmek ésszerű beosztásának fontosságát.

A beszédfonetikai eszközök helyes használatának tudatosítása az olvasás és a beszéd során.

A szókincs gyarapítása, aktivizálása.

A nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatása.

A tantárgy segíti változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

A véleményalkotó képesség, a kulturált vitakészség fejlesztése.

Az emlékezet, a figyelem, a megfigyelőképesség fejlesztése prózai, illetve verses részletek megtanulásával.

A nyelvi/nyelvhasználati zavarok korrigálása, megszüntetése.

A nyelvhelyességi és helyesírási szabályok szóbeli és írásbeli alkalmazásának gyakorlása.

Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés	32	32
2. Olvasás – Írás gyakorlása	42	42
3. Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése	34	34

- **11. évfolyam**

Cél:

Betartani a felnőttekhez illő viselkedési normákat.

A saját tapasztalatok társakkal történő megosztása, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésének támogatása.

Elvégezni pontosan, felelősségteljesen a feladatokat.

Fejleszteni a beszéd- és szövegértést a külvilággal való kapcsolatok javítása érdekében.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányítása.

Feladatok a tanulók képességeihez mérten

Figyelemfelkeltés a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A társas nyelvi magatartás megtanítása.

Támogassa az önismeret fejlődését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével

A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.

Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni.

Fejlessze tovább a nyelvi ismereteit.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Tudja alkalmazni a későbbiekben az együtt élés szabályait, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával.

Médiatudatosságra nevelés területén a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerzésre.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Verbális kommunikáció fejlesztése: szókincsét, nyelvhelyességét bővíteni. Nonverbális kommunikáció fejlesztése: képek, szimbólumok, piktogramok felismerése és használata, metakommunikáció alkalmazásának fejlesztése	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai

Fejlesztési tevékenységek

Növelje ismereteit és kommunikációs késztetését

Képességeinek megfelelő szókinccsel és nyelvi formátumban beszéljen.

Ismerje fel a településén meglévő és országosan ismert nevezetes épületeket (saját település, főváros, ország) és tudja azok funkcióit.

Bővítse saját lakásával a lakásfenntartással kapcsolatos ismereteit.

Fejlesztési ismeretek

Nyelvi kifejezésformák használata a beszéd, képolvasás, olvasás, írás során.

Szókincsfejlesztés.

Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi, háztartási ismeretek, munkaügyek).

Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.

Tapasztalatszerzés a településen (utcán), közlekedési útvonalak.

Az iskola (munkahely, általa látogatott intézmények) környékéről térkép készítése.

Lakás használatával kapcsolatos praktikus ismeretek (fogyasztásmérő, szemétszállítás időpontjai, postaláda használata).

Tanulói tevékenység

Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.

A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása.

Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).

A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend,	
műsorújság, háztartási fogyasztásmérők számlái, a fogyasztásmérő leolvasása, biztonsági lezárása, hibabejelentés). Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). Térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése, (alternatív) útvonalak tervezése, helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. Lakás, otthon (helységek, saját lakrész, szépítése), vendégfogadás (alkalmazkodás a lakókörnyezethez, kulturált zenehallgatás).	
Fogalmak	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Háztartási energia mérőóra, fogyasztás, számla.

Témakör	**2. Olvasás - írás**	**Javasolt óraszám: 42 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Olvasás útján információt szerezni, egyszerűbb rövid szöveget írni, figyelemmel a formai követelményekre (dátum, aláírás, címzés).	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési tevékenységek Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Olvashatóan írjon, az egyszerű hibákat találja meg és javítsa ki. Valós eseményeket néhány mondattal mondjon el. Rövid történet, irodalmi alkotást olvasson el, a szereplőket önállóan jellemezze, történetet képek/kérdések segítségével mondjon el. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat írjon be, törekedjen a feladat önálló megoldására. Tudjon képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan		

vagy segítséggel).

Fejlesztési ismeretek

Olvasás gyakorlása, újságolvasás.

Rövid novella, vers, hírlapi tudósítás olvasása.

Hallott, olvasott szöveg értelmezése.

Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása).

Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.

Személyi adatok ismerete, helyes leírása.

Kérdőív, tesztlap kitöltése.

Önálló fogalmazás (önéletrajz, motivációs levél) írása.

Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése.

Keltezés értelmezése és helyes leírása.

Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).

Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.

Tanulói tevékenység

Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően, néma olvasás, szövegértés.

Egymás kézírásának olvasása.

Másolás, írás, diktálás után.

Űrlap kitöltése személyi adatokkal.

Szavak írása másolással, tollbamondással

Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak, rövid üdvözlet küldése (papír alapú, e-mail, sms).

Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).

Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).

Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.

Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.

Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.

Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.

Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek).

Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobby megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.	
Fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések, betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége, lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy,

Témakör	**3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.**	**Javasolt óraszám: 34 óra**
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési tevékenységek Könyveket és más információhordozókat rendeltetésszerűen, kíméletesen, célorientáltan használjon. Legyen képes a médiából szerzett ismereteket korának és képességeinek megfelelően, az egészségre, érzékszervekre, környezetre vonatkozóan adekvátan értelmezni és használni. Tudjon érzelmileg művészeti alkotásokra ráhangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Képességeinek megfelelően tudjon fényképezni, videózni, hangfelvételeket készíteni és visszajátszani. Törekedjen a változatos, kulturált szabadidő eltöltésre (olvasás, zenehallgatás, rejtvényfejtés, internet használat). Igazodjon el a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. A mindennapi eligazodásnál használatos piktogramok információit ismerje, használja, a piktogramok utasításait tartsa be. A médiában megjelenő tartalmakat (hírek, riportok, reklámok) legyen képes mérlegelni.		

Fejlesztési ismeretek

Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás.

Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).

A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.

TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.

Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).

Tanulói tevékenység

Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.

Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása).

Film(részlet) megtekintése, megbeszélése.

A filmekben látottak és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása).

Reklámok, egyes televízió műsorok (valóság-show) mögöttes tartalmának mérlegelő értelmezése.

Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése).

Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok).

Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.

Eszközök használata a használati utasítás szerint.

Fényképek készítése és visszanézése (arckifejezések értelmezése).

Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?).

Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése.

Keresztrejtvény közös megfejtése.

Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg..).

TV-bemondó szerepjáték

Fogalmak	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak, címzett, piktogramok és jelentésük. (veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok), múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése

- **12. évfolyam**

A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

- Betartani a felnőttekhez illő viselkedési normákat.
- Elvégezni pontosan, felelősségteljesen a feladatokat.
- Fejleszteni a beszéd- és szövegértést a külvilággal való kapcsolatok alakítása érdekében.
- Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét.
- Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást a gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni a megfelelő személytől.

Feladatok a tanulók képességeihez mérten

- Figyelem felkeltése, a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.
- A társas nyelvi magatartás elsajátítása.
- A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.
- A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességeihez mérten

- Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni.
- Fejlessze tovább nyelvi ismereteit.
- Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).
- Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni, véleményt alkotni a média segítségével szerzett ismeretek alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	Javasolt óraszám: 32 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	1. Verbális kommunikáció fejlesztése: szókincsét, nyelvhelyességét bővíteni. 2. Nonverbális kommunikáció fejlesztése: képek, szimbólumok, piktogramok felismerése és használata, metakommunikáció alkalmazásának fejlesztése	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai

Fejlesztési tevékenységek

Növelje ismereteit és kommunikációs késztetését
Képességeinek megfelelő szókinccsel és nyelvi formátumban beszéljen.
Ismerje fel a településén meglévő és országosan ismert nevezetes épületeket (saját település, főváros, ország) és tudja azok funkcióit.

Bővítse saját lakásával a lakásfenntartással kapcsolatos ismereteit.

Fejlesztési ismeretek

Nyelvi kifejezésformák használata a beszéd, képolvasás, olvasás, írás során.
Szókincsfejlesztés.
Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek, munkaügyek).

Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.
Tapasztalatszerzés a településen (utcán), közlekedési útvonalak.
Az iskola (munkahely, általa látogatott intézmények) környékéről térkép készítése.
Lakás használatával kapcsolatos praktikus ismeretek (fogyasztásmérő, szemétszállítás időpontjai, postaláda használata).

Tanulói tevékenység

Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.

A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása.

Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).

A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, tisztítószerek, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság, háztartási fogyasztásmérők számlái, a fogyasztásmérő leolvasása,

biztonsági lezárása, hibabejelentés). Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása. Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése). Térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése, (alternatív) útvonalak tervezése, helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása. Lakás, otthon (helységek, saját lakrész, szépítése), vendégfogadás (alkalmazkodás a lakókörnyezethez, kulturált zenehallgatás).	
Fogalmak	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Háztartási energia mérőóra, fogyasztás, számla.

Témakör	**2. Olvasás - írás**	**Javasolt óraszám: 42 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Olvasás útján információt szerezni, egyszerűbb rövid szöveget írni, figyelemmel a formai követelményekre (dátum, aláírás, címzés).	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési tevékenységek Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Olvashatóan írjon, az egyszerű hibákat találja meg és javítsa ki. Valós eseményeket néhány mondattal mondjon el. Rövid történet, irodalmi alkotást olvasson el, a szereplőket önállóan jellemezze, történetet képek/kérdések segítségével mondjon el. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat írjon be, törekedjen a feladat önálló megoldására. Tudjon képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).		
Fejlesztési ismeretek Olvasás gyakorlása, újságolvasás. Rövid novella, vers, hírlapi tudósítás olvasása. Hallott, olvasott szöveg értelmezése.		

Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása).

Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.

Személyi adatok ismerete, helyes leírása.

Kérdőív, tesztlap kitöltése.

Önálló fogalmazás (önéletrajz, motivációs levél) írása.

Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése.

Keltezés értelmezése és helyes leírása.

Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).

Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.

Tanulói tevékenység

Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően, néma olvasás, szövegértés.

Egymás kézírásának olvasása.

Másolás, írás, diktálás után.

Űrlap kitöltése személyi adatokkal.

Szavak írása másolással, tollbamondással

Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak, rövid üdvözlet küldése (papír alapú, e-mail, sms).

Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).

Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).

Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.

Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.

Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.

Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.

Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek)

Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobby megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.

Fogalmak	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések, betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége, lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy,

Témakör	**3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.**	**Javasolt óraszám: 34 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
Fejlesztési tevékenységek Könyveket és más információhordozókat rendeltetésszerűen, kíméletesen, célorientáltan használjon. Legyen képes a médiából szerzett ismereteket korának és képességeinek megfelelően, az egészségre, érzékszervekre, környezetre vonatkozóan adekvátan értelmezni és használni. Tudjon érzelmileg művészeti alkotásokra ráhangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház).		

Képességeinek megfelelően tudjon fényképezni, videózni, hangfelvételeket készíteni és visszajátszani.

Törekedjen a változatos, kulturált szabadidő eltöltésre (olvasás, zenehallgatás, rejtvényfejtés, internet használat).

Igazodjon el a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között.

A mindennapi eligazodásnál használatos piktogramok információit

ismerje, használja, a piktogramok utasításait tartsa be.

A médiában megjelenő tartalmakat (hírek, riportok, reklámok) legyen képes mérlegelni.

Fejlesztési ismeretek

Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás.

Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).

A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.

TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.

Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).

Tanulói tevékenység

Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.

Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása).

Film(részlet) megtekintése, megbeszélése.

A filmekben látottak és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása).

Reklámok, egyes televízió műsorok (valóság-show) mögöttes tartalmának mérlegelő értelmezése.

Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése).

Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok).

Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.

Eszközök használata a használati utasítás szerint.

Fényképek készítése és visszanézése (arckifejezések értelmezése). Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése.	
Keresztrejtvény közös megfejtése. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg..). TV-bemondó szerepjáték	
Fogalmak	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak, címzett, piktogramok és jelentésük. (veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok), múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése

b) Számolás-mérés

A számolás-mérés tantárgy a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain megerősíti a 9-10. évfolyamokon és a gyakorlati tevékenységek során elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket.

A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, kerülni kell a túlzott elméletieskedést, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz, súly, terület, kerület, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével.

A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költekezés és túlköltés megelőzésére.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékosság szempontjainak felismertetésével és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére.

A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek és számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges segédeszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékossági feladatok ellátására.

A tanulás tanítása területen segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

Cél

Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését a műveletek gyakorlása révén, és azon az ismereteket és képességeket elsajátítani, amelyekre a gyakorlati életben szüksége van.

Felkészíteni a számolási, mérési ismeretekkel a Készségfejlesztő Iskolai képzésre.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

A szakma tanításánál szükséges számolási - mérési területek súlypontos fejlesztése.

Alapvető téri irányok, viszonyok és a viszonyokat kifejező szavak megismerése.

A tárgyak, személyek, alakzatok mennyiségi tulajdonságainak, viszonyainak megismerése.

A mennyiségi jellemzők kifejezése természetes számokkal.

Egy-egy dolog, jelenség megváltozásának megfigyelése az érzékszervek segítségével.

Változások kifejezése szavakkal és egyszerű műveletekkel.

Hallott rövid történet képzeletben való követése, kirakása képekkel. Mindennapos problémák megoldásának elképzelése.

Számmemória fejlesztése nagymozgásos cselekvéssel. Lejátszódott eseményekre, egyszerű szóbeli információkra való emlékezés.

Gondolkodási funkciók és műveletek erősítése: összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Válogatás, osztályozás, sorba rendezés. Analógiák követése.

Fogalmak viszonyának rendezése cselekedtetéssel. Rendszerezést segítő eszközök megismerése.

Események megjelenítése rajzban. Képek reprodukálása részekből. Sorminta befejezése.

A matematika tanulásához szükséges szavak fokozatos megismerése. Saját gondolat kifejezése egy-egy mondattal.

A közös cselekvéshez, szükséges tulajdonságok, felépítése, szokások kialakítása.

A tantárgy iránti tanulási kedv folyamatos szinten tartása. Az önfejlesztés igényének támogatása, értékelése. Az önismeret, az önszabályozás képességének fejlesztése.

Tájékozódás a viszonyítási pont megváltoztatásával.

A mennyiségi jellemzők kifejezése természetes számokkal, választott mértékkel.

Folyamatok megfigyelése az érzékszervek együttműködése révén. Változások kifejezése mondatokkal, nyíllal és műveletekkel.

Hallott rövid történet képzeletben való követése, eljátszása. Egy mindennapos probléma megoldásának elképzelése. A megoldás összehasonlítása a tervekkel.

Számmemória fejlesztése mozgásokhoz kapcsolva. Emlékezés a részletekre, időrendre, szóbeli és rajzos információkra.

Gondolkodási funkciók és műveletek erősítése: összehasonlítás, a különbségek tudatosítása. Válogatás folytatása ismert szempont szerint. Osztályozás, sorba rendezés. Egyszerűbb kijelentések a fogalmak szintjén. Analógiák követése. Oksági kapcsolatok keresése.

Fogalmak viszonyának rendezése a képekkel.

A tanulás eszközeinek célszerű használata. Tanári, tanulói segítség elfogadása. Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.

Ismeretek mozgósítása a tanult analóg helyzetekben, alkalmazás irányított cselekvéssel.

Történésben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megbeszélése, megoldása a megoldási út kiválasztásával. Az eredmény ellenőrzése.

Események megjelenítése nyitott mondatokkal. Ábrák reprodukálása kiegészítéssel. Geometriai alakzatokból soralkotás

Tájékozódás a forgó test aktuális helyzetéhez képest, valamint a másik ember nézőpontja szerint. Térbeliség ábrázolása két dimenzióban.

A ciklusonként átélt idő lineáris időfogalomként kezelése; időtartam, időpont saját életből. Folyamat mozzanatainak időbeli elrendezése.

Mérhető dolgok összehasonlítása, becslése, mennyiségek bővítése. A mennyiségi jellemzők kifejezése egész számokkal, adott mértékegységgel. Statikus helyzetek, képek, tárgyak megfigyelése, elemzése, kísérletek végzése. Változások kifejezése leírással.

Számmemória fejlesztése, összefüggésekre, mozgássorokra, kísérletekre való emlékezés. Szöveges feladat visszamondása, emlékezést segítő rajzok készítése.

Gondolkodási funkciók és műveletek erősítése: az azonosságok és különbségek elemzése. Válogatás folytatása a felismert szempont szerint. Osztályozás, soralkotás a felismert szabály szerint. Egyszerűbb kijelentések az összefüggések szintjén. Algoritmusok követése. Okok keresése, egylépéses következtetések levonása. Fogalmak viszonyának rendezése halmazképzéssel. Rendszerezést segítő eszközök ismerete.

Ismeretek mozgósítása felismert analóg helyzetekben, alkalmazás önálló cselekvéssel algoritmusok mentén.

Egyszerűbb műveletekben jelentkező problémák segítséggel, majd segítség nélkül való felismerése, megoldása, több lehetséges megoldás közül. Az eredmény ellenőrzése.

Események megjelenítése műveleti modellekkel. Alakzatok reprodukálása részekből. Logikai sorrend reprodukálása. Fogalmak alkotása irányítás mellett.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Alakuljon ki képességeinek megfelelő mértékben időbeli tájékozódása.

Tudja használni képességének megfelelő mértékben mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.

Végezzen képességeinek megfelelő mértékben elemi műveleteket fejben és számológépen.

Összegzett tanulói eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló mértékegységeket, azok alkalmazását, képes több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, képes az időegységek adekvát használatára, képes a számológép megbízható alkalmazására, tisztában van a pénz fontosságával, beosztásával.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	32	36

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	6	6
2. Műveletek	17	17
3. Mértékegységek, méretek, pénz	13	13

- **11. évfolyam**

Cél:

Elérni, hogy legyen gyakorlati kompetenciája a hétköznapi időbeli, térbeli tájékozódásban, vásárlásban és a jövedelem segítséggel történő beosztásában.

Végezzen egyszerű számtani műveleteket fejben és számológép segítségével.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása.

Képességeinek mértékében a százasokkal, ezresekkel, tízezresekkel történő egyszerű műveletek elvégzése.

Mérések, mérőeszközök, mértékegységek körének biztos ismerete, gyakorlása, fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Tájékozódjon környezetében önállóan.

Képes legyen napját megtervezni, időbeosztást készíteni.

Értsen a pénzhasználathoz képességeinek mértékében.

Tudjon, hosszúságot, tömeget mérni, olvassa le és értelmezze a hőmérő (lázmérő) értékeit.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Térbeli és időbeli tájékozódás**	**Javasolt óraszám: 6 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Térbeli relációk pontosítása, használata szempontváltásnál is. Térbeli tájékozódás fejlesztése elvont szinten a makettektől a térképig. Eltérő kijelzőről időpontot megbízhatóan leolvasni. Törekvés a pontosságra, a végzett tevékenységhez szükséges időtartamot reálisan megbecsülni, és az adott tevékenységet optimális időkeretekben végezni.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		

Fejlesztési tevékenységek Tudjon otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén, ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Képességeinek megfelelő formátumú térképen legyen képes eligazodni. Értse meg az időbeliség és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan határozzon meg kétféle óra alapján. Fontos és időpazarló tevékenységek, időbeosztás.
Fejlesztési ismeretek Tájékozódás az otthon és az iskola környékén. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Magyarország térképe. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő). Az idő múlása, korosodás. Az óra, napirend, heti beosztás. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok). Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok). Tanulói tevékenység Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése.

Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképen (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Távolságok megtételének lehetőségei, módjai, eszközei (gyalog, tömegközlekedéssel, autóval, hajóval, vonattal, repülőgéppel - piktogramok az internetes térképeken.) Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása), távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése, híradások, események helyszínének megkeresése. Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor). Időegységek a másodperctől az évszázadig. Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). Napi tevékenységek időtartamai, napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).	
Fogalmak	helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, Időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30). másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése. régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont, távolsági és tömegközlekedési eszközök, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő

Témakör	2. Műveletek	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Egyszerű szöveges feladatot megoldani, ehhez a megfelelő műveletet kiválasztani és az adott kérdésre válaszolni. Tudatosítani, hogy a személyéhez kapcsolható számjegyek állandóak (születési dátum, személyi szám), használatakor az ellenőrzés és pontosság elengedhetetlen.	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai

Fejlesztési tevékenységek

A műveletek eredményét legyen képes megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni.

Ismerje fel az ellentétes műveletek összefüggéseit.

Ismerje fel a számok nagyságrendjét, alaki és helyi értékek különbségét megérteni.

Tudja egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.

Legyen képes a feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.

Legyen képes helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.

Megbízhatóan alkalmazza a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizze.

Fejlesztési ismeretek

Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).

Számkör bővítése.

Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).

Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása). Tanulói tevékenység

A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Tízesátlépés, helyiérték gyakorlása.

Képességekhez mért önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.

Összetett, több azonos műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.

Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.

Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.	
Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10-és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. Alaki- és helyi érték differenciálása. Helyiértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és 4 jegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. Árak nézegetése árjegyzékekben a „Túró Ruditól az Audiig”. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. Telefonszám lejegyzése, elolvasása. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.	
Fogalmak	egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása

Témakör	**3. Mértékegységek, mérések, a pénz**	**Javasolt óraszám: 13 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Adott mennyiség minél pontosabb kimérése. Banki alapfogalmak, tevékenység megismerése. A felelős pénzhasználat tudatosítása.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		

Fejlesztési tevékenységek Válassza ki és használja a megfelelő mérőeszközt, mérjen pontosan. Ismerje a pénz gondos kezelését, megőrzésének módját (bank). Fejlesztési ismeretek Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek. Tanulói tevékenység Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása, mérőeszközök helyes használata. Hosszúság-, súly- és térfogat-mérések gyakorlása. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a gyakorlati tevékenységgel kapcsolatos nagyságrendben. Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKVbérlet nagyságrendje, összehasonlítása. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. Vásárlások, üzletekben, termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”. Katalógusokban árak megfigyelése, hasonló áruk keresése több katalógusban. Árak és mennyiségek összefüggése. Becslés, javítás. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai. Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat, meghatalmazás, kód).	
Fogalmak	mértékegység, személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, deciliter, liter, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás

- **12. évfolyam**

A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél:

Elérni, hogy legyen gyakorlati kompetenciája a hétköznapi időbeli, térbeli tájékozódásban, vásárlásban és a jövedelem segítséggel történő beosztásában.

Egyszerű számtani műveleteket elvégezni fejben és számológép segítségével.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása.

Egyszerű műveletek elvégzése képességeinek mértékében százasokkal, ezresekkel, tízezresekkel.

Mérések gyakorlása, fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Tájékozódjon önállóan környezetében.

Képes legyen napi programját megtervezni, időbeosztást készíteni.

Értsen képességeinek mértékében a pénzhasználathoz.

Tudjon, hosszúságot, tömeget minél pontosabban mérni, olvassa le és értelmezze a hőmérő és lázmérő értékeit.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	**1. Térbeli és időbeli tájékozódás**	**Javasolt óraszám: 6 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Térbeli relációk pontosítása, használata szempontváltásnál is. Térbeli tájékozódás fejlesztése elvont szinten a makettektől a térképig. Eltérő kijelzőről időpontot megbízhatóan leolvasni. Törekvés a pontosságra, a végzett tevékenységhez szükséges időtartamot reálisan megbecsülni, és az adott tevékenységet optimális időkeretekben végezni.	

A témakör nevelési-fejlesztési céljai
Fejlesztési tevékenységek Tudjon otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén, ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Képességeinek megfelelő formátumú térképen legyen képes eligazodni. Értse meg az időbeliség és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan határozzon meg kétféle óra alapján. Fontos és időpazarló tevékenységek, időbeosztás. **Fejlesztési ismeretek** Tájékozódás az otthon és az iskola környékén. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Magyarország térképe. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő). Az idő múlása, korosodás. Az óra, napirend, heti beosztás. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok). Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok). **Tanulói tevékenység** Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképen (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Távolságok megtételének lehetőségei, módjai, eszközei (gyalog, tömegközlekedéssel, autóval, hajóval, vonattal, repülőgéppel - piktogramok az

internetes térképeken.) Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása), távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése, híradások, események helyszínének megkeresése. Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor). Időegységek a másodperctől az évszázadig. Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). Napi tevékenységek időtartamai, napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).	
Fogalmak	helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek. Időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, l9.30). másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése. régi, ócska, antik, műemlék, időszalag, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont, távolsági és tömegközlekedési eszközök, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő

Témakör	2. Műveletek	Javasolt óraszám: 17 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Egyszerű szöveges feladatot megoldani, ehhez a megfelelő műveletet kiválasztani és az adott kérdésre válaszolni. Tudatosítani, hogy a személyéhez kapcsolható számjegyek állandóak (születési dátum, személyi szám), használatakor az ellenőrzés és pontosság elengedhetetlen.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

A műveletek eredményét legyen képes megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni.
Ismerje fel az ellentétes műveletek összefüggéseit.
Ismerje fel a számok nagyságrendjét, alaki és helyi értékek különbségét megérteni.
Tudja egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.

Legyen képes a feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.
Legyen képes helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.
Megbízhatóan alkalmazza a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizze.

Fejlesztési ismeretek

Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).

Számkör bővítése.

Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).

Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása). Tanulói tevékenység

A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Tízesátlépés, helyiérték gyakorlása.

Képességekhez mért önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.

Összetett, több azonos műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.

Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.

Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.

Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással.

Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10-és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. Alaki- és helyi érték differenciálása. Helyiértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és 4 jegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. Árak nézegetése árjegyzékekben a „Túró Ruditól az Audiig”. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. Telefonszám lejegyzése, elolvasása. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.	
Fogalmak	egyesek, tízesek, százasok helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása

Témakör	**3. Mértékegységek, mérések, a pénz**	**Javasolt óraszám: 13 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Adott mennyiség minél pontosabb kimérése. Banki alapfogalmak, tevékenység megismerése. A felelős pénzhasználat tudatosítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	
Fejlesztési tevékenységek Válassza ki és használja a megfelelő mérőeszközt, mérjen pontosan. Ismerje a pénz gondos kezelését, megőrzésének módját (bank). **Fejlesztési ismeretek** Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek. **Tanulói tevékenység** Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása, mérőeszközök helyes használata. Hosszúság-, súly- és térfogat-mérések gyakorlása. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a gyakorlati tevékenységgel kapcsolatos nagyságrendben. Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV-bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. Vásárlások, üzletekben, termékek árainak becslése, ellenőrzése, „mennyit tévedtél?”. Katalógusokban árak megfigyelése, hasonló áruk keresése több katalógusban. Árak és mennyiségek összefüggése. Becslés, javítás. Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Hirdetésekben, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai. Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat, meghatalmazás, kód).	
Fogalmak	mértékegység, személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, deciliter, liter, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékosság, több, kevesebb, pontosan annyi, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás

c) Osztályfőnöki óra

Cél

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az osztályfőnöki óra célja a gyakorlati csoportokba járó tanulók közösségének kialakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitás tudatosítása. Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek.

a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása a lehetséges életpálya elérésének céljai érdekében

A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése.

Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes felmérésében, a választások erkölcsi meggyőződés szerinti mérlegelésében.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten az állampolgári jogok

és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerése napi élettel

kapcsolatos felelős ügyintézés

az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődése

a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelem, balesetvédelem szempontjainak ismerete

törekvés a testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére

felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítés iránt.
a személyes élet és a munkavégzés tevékenységeinek idő-, anyag-, és energiatakarékos tervezése és lebonyolítása.
elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerése, az értékek megbecsülése
az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, toleráns, a tanuló saját és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakítása
a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes Aktuális közösségeiben a tanult szabályok szerinti munkavégzésre, a környezet és az értékek megismerése alapján azonosulni, elfogadni és szolidaritást vállalni adott helyzetekben, saját véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével, kulturáltan törekedni annak meggyőzésére.

Értékelés

Félévkor és tanév végén P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Aktuális témák	13	13
2. Felkészülés a felnőtt létre	10	10
3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	13	13

- **11. évfolyam**

Cél

A tanulók önismeretének továbbfejlesztése, a tanulók a környezetükkel való harmonikus, konstruktív kapcsolatához szükséges képességeinek erősítése, továbbfejlesztése

együttműködési készség, akarat, segítőkészség, empátia készség fejlesztése rávezetés a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékeire a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása és az ápolásukra való nevelés Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni.

Együttműködés erősítése, feleőlsségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal.

A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

az énkép és önismeret további fejlesztése

a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk értékeit

gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit

a tanulók szerezzenek információkat a szűkebb-tágabb környezetük közös problémáiról, az ezek kezelése érdekében az együttműködési lehetőségekről

megoldási stratégiák kialakítása a konfliktuskezelésről, az együttműködésről

az egyszerű eszközök, szerszámok elővigyázatos használatára nevelés

a hatékony munkavégzés érdekében a rend, az időbeosztás hatásának megtapasztalása

az érdeklődés felkeltése és fenntartása a különböző gyakorlati ismeretek iránt

a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődésére, az egészséges életmódra nevelés, nemcsak a betegségek megelőzésének módjára való tanítás

támogatás nyújtása -a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében felkészítés a felnőtt lét szerepeire – családalapítás, fenntartás

pályaorientáció - a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása átfogó kép nyújtása a munka világáról

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten a tanuló ismerje a betartandó „belső" szabályokat, az osztályfőnök és a közvetlen-tágabb környezet magatartásbeli/viselkedésbeli elvárásait – a szabályszegés következményeit

a tanuló képességeinek megfelelő szinten legyen képes különböző forrásokból ismeretek összegyűjtésére

tudja leírni ideális énképét és legyen tisztában az aktuális énképével. legyen tisztában az egyéni és a közösségi értékekkel, (jogokkal) és kötelességekkel

ismerje az erkölcsi értékeket

képességéhez mérten tudjon felvázolni értelmes és reális jövőképet

Értékelés

Félévkor és tanév végén P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történteket.
Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki.

Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen
megfelelően.

Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran.

Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.

Fejlesztési ismeretek

A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.

A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.

Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).
Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.

Tanulói tevékenység

Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása.
Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.
Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).
Tanulmányi séta, kirándulás,
Múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek
rendszerezése.
A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok).
Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása.
Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.

Fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

Témakör	**2. Felkészülés a felnőtt életre**	**Javasolt óraszám: 10 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Együttműködés erősítése, felelősségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

Törekedjen reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre.
Cselekedjen tudatosan, tegyen erőfeszítéseket a kívánt cél elérése érdekében.
Normakövetés (példakép).
Állítson fel a mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet, ismerje a pihenés szükségességét és formáit.
Értse meg a munkafegyelem tartalmát.
Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat. Tartsa szem előtt a téves vélemény, és a megalapozatlan bizalom káros következményeit (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).
Ismerje a pénz kezelésének fontosságát, gazdálkodásában a kerülje a könnyelműséget.

Fejlesztési ismeretek

A felnőtt lét előnyei, hátránya.
Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).
Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).
Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.
A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.
Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása).
Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).
Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.
Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).
Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).

Tanulói tevékenység A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. A személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása (a mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.). Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. A pénz értékének tudatosítása. A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.	
Fogalmak	Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselet, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás,

Témakör	3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze.

Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat.

Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek megfelelő helyes napirend kialakítására.

Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben.

Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében.

Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).

Fejlesztési ismeretek

Tanulói jogok és kötelességek.

Házirend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok.

Napirend.

Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).

Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek.

Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.

Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).

Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása.

Tanulói tevékenység

A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).

Időbeosztás, órarend.

Hatékonyság ellenőrzése.

Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével

Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban Kapcsolatépítés, aktív együttműködés Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazoltigazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Cél a tanulók önismeretének továbbfejlesztése a tanulók a környezetükkel való harmonikus, konstruktív kapcsolatához szükséges képességeinek erősítése, továbbfejlesztése

együttműködési készség, akarat, segítőkészség, empátia készség fejlesztése

rávezetés a megbízhatóság, becsületesség, szavahihetőség értékeire

a nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása és az ápolásukra való nevelés

Feladat a tanulók képességéhez mérten

az Énkép és önismeret fejlesztése

a tanulók ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk értékeit

gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a

haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek

ismerjék meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit

a tanulók szerezzenek információkat a szűkebb-tágabb környezetük közös problémáiról, az ezek kezelése érdekében az együttműködési lehetőségekről

megoldási stratégiák kialakítása a konfliktuskezelésről, az együttműködésről

az egyszerű eszközök, szerszámok elővigyázatos használatára nevelés

a hatékony munkavégzés érdekében a rend, az időbeosztás hatásának megtapasztalása az érdeklődés felkeltése és fenntartása a különböző gyakorlati ismeretek iránt a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődésére, az egészséges életmódra nevelés, nemcsak a betegségek megelőzésének módjára való tanítás

támogatás nyújtása -a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol-és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében

felkészítés a felnőtt lét szerepeire – családalapítás, fenntartás, szülői feladatok

pályaorientáció - a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása

átfogó kép nyújtása a munka világáról

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten a tanuló ismerje a betartandó „belső” szabályokat, az osztályfőnök és a közvetlen-tágabb környezet magatartásbeli/viselkedésbeli elvárásait – a szabályszegés következményeit

a tanuló képességeinek megfelelő szinten legyen képes különböző forrásokból ismeretek összegyűjtésére

tudja leírni ideális énképét és legyen tisztában az aktuális énképével. legyen tisztában az egyéni és a közösségi értékekkel, (jogokkal) és kötelességekkel

ismerje az erkölcsi értékeket

képességéhez mérten tudjon felvázolni értelmes és reális jövőképet

Értékelés

Félévkor és tanév végén P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Aktuális témák</th><th>Javasolt óraszám:
13 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történteket.
Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki.
Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen
megfelelően.
Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran.
Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.
Fejlesztési ismeretek
A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.
A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.
Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.
Tanulói tevékenység
Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása.
Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.
Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).
Tanulmányi séta, kirándulás, Múzeumlátogatás. A
tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.
A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok).
Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása.
Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</td></tr>
</table>

Témakör	2. Felkészülés a felnőtt életre	Javasolt óraszám: 10 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Együttműködés erősítése, felelősségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

Törekedjen reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre.
Cselekedjen tudatosan, tegyen erőfeszítéseket a kívánt cél elérése érdekében.
Normakövetés (példakép).
Állítson fel a mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet, ismerje a pihenés szükségességét és formáit.
Értse meg a munkafegyelem tartalmát.
Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat. Tartsa szem előtt a téves vélemény, és a megalapozatlan bizalom káros következményeit (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások).
Ismerje a pénz kezelésének fontosságát, gazdálkodásában a kerülje a könnyelműséget.

Fejlesztési ismeretek

A felnőtt lét előnyei, hátránya.
Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).
Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).
Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.
A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.
Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékosság, lakás tisztántartása, bezárása).
Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása).
Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele.
Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).
Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, –

dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás). Tanulói tevékenység A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése. A személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása (a mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.). Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. A pénz értékének tudatosítása. A takarékosság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.	
Fogalmak	Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselet, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás

Témakör	3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	Javasolt óraszám: 13 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze. Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat. Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek megfelelő helyes napirend kialakítására. Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben. Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport). Fejlesztési ismeretek nulói ogok és kötelességek. Házirend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok. Napirend. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.). Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása. Tanulói tevékenység A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).		

Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése (árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása).	
Fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazoltigazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

d) Testnevelés

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a testnevelés tantárgy célja a minél önállóbb felnőtt élet tevékenységeinek megalapozásában a munkavégzéshez és az egészséges életmód folytatásához szükséges erőnlét, állóképesség, mozgásos ügyesség fejlesztése. A tantárgy segíti az egészséges testi fejlődést, a motoros képességek fokozatos ügyesedését, korrigálja az esetlegesen jelen lévő tartási és mozgási rendellenességeket. A fejlesztés játékos mozgásformákon alapul és illeszkedik az egyéni képességekhez. A tantárgy sajátos fejlesztési céljai az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros kondicionális, a koordinációs és helyzetfelismerő képességek fejlesztése. A tantárgy támogatja a komplex személyiségfejlesztés megvalósulását szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. A tantárgy terápiás célja, hogy az értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a gyakorlati évfolyamokon való helytállásra. A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önelfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.

A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.

A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

Cél

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, és az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Kialakítani jártasságait, képességeit, a későbbi rendszeres mozgásos cselekvési biztonságát, fejleszteni azon ismereteit, melyek fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.

A kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Motorikus képességek aktivizálása és fejlesztése.

Mozgásos alaptechnikák elsajátításának képessége.

Kondicionális és koordinációs képesség fejlesztése.

Cselekvésbiztonság elérése, a gyors, pontos mozgásos reagálás, a téri tájékozódási képesség fejlesztése. Együttműködési készség aktivizálása, tolerancia kialakítása.

A terápiás attitűd elfogadása.

Általános kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság) és koordinációs (futó, ugró, dobó, ügyesség, hajlékonyság, lazaság, rugalmasság, egyensúlyérzék, téri tájékozódás) képességek fejlesztése. A torna, az atlétika és a sportjátékok szerkezelése.

A mozgásminták helyzethez igazított alkalmazása. A mozgásszabályozás.

Játékkészség és sportági képességek: mozgáskombináció, konstruktív emlékezet, helyzetfelismerő és cselekvéses gondolkodás. Állóképesség, kitartás, együttműködés, egészséges versenyszellem, önkifejezés, önállóság. Általános fizikai (kondicionális) és koordinációs képességek fejlesztése, az egyéni fejlettségi szint függvényében. A kitartó mozgás fejlesztése, a tűrőképesség növelése. Az iskola által választott sportági képességek fejlesztése, ezen belül: a kreativitás, a koncentráló-, a cselekvésbiztonság-, az improvizációs, az önszabályozó képességek erősítése.

A munkavégzéshez szükséges képességek és a teherbíró képesség fejlesztése. Az önelfogadás képességének építése. Az egészség fenntartásához szükséges önállóság képességének növelése. Morális és akarati képességek fejlesztése: együttműködés, önfegyelem, akaraterő, a másik elfogadása, egymás segítése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Végezzen irányítással összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.

Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.

Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.

Végezze mind hosszabb időtartamban az izomerősítő gyakorlatokat.

Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.

Kapcsolódjon be aktívan a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Összegzett tanulói eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes mozgásos tevékenységek rendszeres végezésére, az egészséges testi fejlődés, edzettség, teherbíró képesség, az alapvető fizikai képességek szintjének emelése érdekében, sporteszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, sportjátékok játszására (egyszerűsített) szabályokkal, sportmérkőzések figyelemmel kísérésére.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	12	12
2. Gimnasztikai gyakorlatok	24	24
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	48	48
4. Labdás gyakorlatok	36	36
5. Sportjátékok elemei	60	60

- **11. évfolyam**

Cél

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Egyszerű mozgássorok reprodukálása.

Ügyesség, bátorság, akarat fejlesztése.

Fizikai képességek, testi adottságok fejlesztése.

Sportjátékokhoz szükséges tájékozódási képesség, téri orientáció fejlesztése.

Lateralitás rögzítése.

Tornaszerek egyre önállóbb, adekvát használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Végezzen utánzó gyakorlatokat irányítással.

Tudjon a térben tájékozódni saját testéhez képest.

Próbálkozzon minél hosszabb idejű labdavezetéssel.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Szabályokat betartani, utasításokat minél pontosabban követni.
Testi fejlesztés, téri irányok, eligazodás térben.
Helyes életmód kialakításának elmélyítése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
Felszólításokra adekvátan cselekedjen: sorakozás,
irányváltoztatások, testrészek mozgatása (egyéni képességeknek megfelelően)
Törekedjen a gyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére
Legyen számára örömforrás a mozgás
Fejlesztési ismeretek
Sorakozás
Járások
Menetelés
Testfordulatok
Tanulói tevékenység
Sorakozó magasság szerint.
Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás
Járás lábujjhegyen, sarkon.
Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.
Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.
Vezényszavak megértése.
Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Gimnasztikai gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
24 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Alapgyakorlatokat pontos végzése, hibák javítása. Izmok erősítése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési Ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
Legyen képes az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.
Értse meg az egyszerű utasításokat.
Tudja a kéziszereket megfelelően használni.
Fejlesztési ismeretek
Két-három mozgáselem összekapcsolása. Kéziszer- és szabadgyakorlatok.
Szakkifejezések megértése és alkalmazása.
Tanulói tevékenység
Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás, törzshajlítás, bokaérintés.
Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)
Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével.
Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás és ütemtartás figyelembevételével.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, négyütemű gyakorlat, kéziszerek megnevezése.</td></tr>
</table>

Témakör	3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	Javasolt óraszám: 48 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Gyakorlatok kitartó végzése, a hibák javítása. Izmok erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek A szóbeli utasításokat értse meg és kövesse Legyen képes egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban. Fejlesztési ismeretek Guggolás Kúszás Mászás Függeszkedés Távolugrás Guruló átfordulás előre, hátra Állórajt, futás Egyensúlyozó járás. Tanulói tevékenység Guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból, sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra), álló rajtból-versenyfutás, helyben rugózásból elrugaszkodás, mászás kötélen, bordásfalon (irányítással), kúszás akadályok között, mászás akadályon át, 30-60 m-es versenyfutás állórajtból, egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.		
Fogalmak	Gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter	

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>4. Labdás gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
36 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek
Kislabda dobás
Átadások
Labdavezetés
Tanulói tevékenység
Kislabda dobás álló helyzetből.
Célba dobás (kosár, kapu, céltábla).
Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben.
Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések.
Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése (irányítással) Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás. lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>5. Sportjátékok elemei</th><th>Javasolt óraszám:
60 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni.
Rendszeresen sportolni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek
Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda Pingpong
Labdarúgás
Tollaslabda, szivacslabda
Kidobós
Úszás (vízbiztonság)
Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata
Teke, kugli, biliárd
Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása
Tanulói tevékenység
Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés,
pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás, alapállás, megindulás,
megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védése, szivacslabda,
tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára,
az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása,
egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó),
úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása.
kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkezes mellső átadás, szerválás</td></tr>
</table>

- **12. évfolyam**

A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.

Cél

Kialakítani a rendszeres mozgás, testedzés, és az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Egyszerű mozgássorok reprodukálása.

Ügyesség, bátorság, akarat fejlesztése.

Fizikai képességek, testi adottságok fejlesztése.

Sportjátékokhoz szükséges tájékozódási képesség, téri orientáció fejlesztése.

Lateralitás rögzítése.

Tornaszerek egyre önállóbb, adekvát használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Végezzen utánzó gyakorlatokat irányítással.

Tudjon a térben tájékozódni saját testéhez képest.

Próbálkozzon minél hosszabb idejű labdavezetéssel.

Élje át a sikert őszinte örömmel.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</th><th>Javasolt óraszám:
12 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Szabályokat betartani, utasításokat minél pontosabban követni.
Testi fejlesztés, téri irányok, eligazodás térben.
Helyes életmód kialakításának elmélyítése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
Felszólításokra adekvátan cselekedjen: sorakozás, irányváltoztatások, testrészek mozgatása (egyéni képességeknek megfelelően)
Törekedjen a gyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére
Legyen számára örömforrás a mozgás
Fejlesztési ismeretek
Sorakozás
Járások
Menetelés
Testfordulatok
Tanulói tevékenység
Sorakozó magasság szerint.
Járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás
Járás lábujjhegyen, sarkon.
Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.
Menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás jobb, baloldal érzékelése.
Vezényszavak megértése.
Menetelés zenére, ritmustartás, ritmusváltás adott jelre.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, magas, alacsony</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Témakör</th><th>2. Gimnasztikai gyakorlatok</th><th>Javasolt óraszám:
24 óra</th></tr>
<tr><td>A témakör nevelésifejlesztési céljai</td><td colspan="2">Alapgyakorlatokat pontos végzése, hibák javítása. Izmok erősítése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési Ismeretek és tevékenységek</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési tevékenységek
Legyen képes az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig végezni.
Értse meg az egyszerű utasításokat.
Tudja a kéziszereket megfelelően használni.
Fejlesztési ismeretek
Két-három mozgáselem összekapcsolása. Kéziszer- és szabadgyakorlatok.
Szakkifejezések megértése és alkalmazása.
Tanulói tevékenység
Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás, törzshajlítás, bokaérintés.
Négy ütemre végzett gyakorlatok: (alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz, stb.)
Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó, buzogány, karika, alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok vezényszavak, számolás, zene segítségével.
Begyakorolt gyakorlatsorok zenére, a testtartás és ütemtartás figyelembevételével.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, négyütemű gyakorlat, kéziszerek megnevezése.</td></tr>
</table>

Témakör	3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	Javasolt óraszám: 48 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Gyakorlatok kitartó végzése, a hibák javítása. Izmok erősítése.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek A szóbeli utasításokat értse meg és kövesse Legyen képes egyre hosszabb ideig együttműködni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban. Fejlesztési ismeretek Guggolás Kúszás Mászás Függeszkedés Távolugrás Guruló átfordulás előre, hátra Állórajt, futás Egyensúlyozó járás. Tanulói tevékenység Guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok (függeszkedés), egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból, sorozatban guruló átfordulások (guruló átfordulás előre sorozatban, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra), álló rajtból-versenyfutás, helyben rugózásból elrugaszkodás, mászás kötélen, bordásfalon (irányítással), kúszás akadályok között, mászás akadályon át,		

30-60 m-es versenyfutás állórajtból, egyensúlyozás talajon, padon (gerendán) pad merevítőjén.	
Fogalmak	Gyakorlatok megnevezése, sorozat, állórajt, tevékenységek megnevezése, méter

Témakör	**4. Labdás gyakorlatok**	**Javasolt óraszám: 36 óra**
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Egyre pontosabban labdát vezetni, célba juttatni (kézzel, lábbal).	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenységek Legyen képes a szabályok megértésére és a szabálykövetésre Tudjon egyre biztonságosabban labdát vezetni, elkapni, célba dobni. A játék jelentsen örömforrást számára Fejlesztési ismeretek Kislabda dobás Átadások Labdavezetés Tanulói tevékenység Kislabda dobás álló helyzetből. Célba dobás (kosár, kapu, céltábla). Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések. Labdavezetés (ügyesebb) lábbal cél felé, akadályok megkerülése (irányítással) Dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó felső dobás. lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.		
Fogalmak	gyakorlatok megnevezése, váltott kéz, dobóterpesz, labdavezetés,	

Témakör	5. Sportjátékok elemei	Javasolt óraszám: 60 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kísérni. Rendszeresen sportolni.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Legyen képes betartani a sportjátékok elemi szabályait és az eszközöket rendeltetésszerűen, balesetmentesen használni.

A szabályokat minél pontosabban tartsa be.

Legyen képes a veszteség okozta frusztrációt kezelni.

Fejlesztési ismeretek

Kosárlabda, röplabda, zsinórlabda

Pingpong

Labdarúgás

Tollaslabda, szivacslabda

Kidobós

Úszás (vízbiztonság)

Roller, kerékpár, gördeszka, görkorcsolya, szánkó használata

Teke, kugli, biliárd

Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása

Tanulói tevékenység

Alapállás – megindulás - megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés, pingpongozás, átütés, szerválás, ütögetés, adogatás,

alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kapura lövés, labda védése, szivacslabda, tollaslabda ütögetés, átütés a háló másik oldalára,

az időjárásnak megfelelő sporteszközök használata, az eszközök rendeltetésszerű használata, karbantartása, tárolása,

egyéni- és csapatversenyek rendezése, kulturált szurkolás (eredményhirdetés, cím megvédése, visszavágó),

úszás, néhány úszásnem mozdulatai, az úszás ritmusa, légzés javítása.

kondicionáló gépek célszerű és szakszerű használata, az erőnlét- és életmódjavító gyakorlatsorok elsajátítása és napirendbe építése.	
Fogalmak	sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, kapu, gól, tevékenységek megnevezése, kétkezes mellső átadás, szerválás

e) Környezet- és egészségvédelem

A környezet és egészségvédelem tantárgy célja a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat. A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek és egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

Cél

Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.

Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.

A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.

Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.

A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségre utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.

Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.

Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzen elméleti ismereteket a szexuális életről.

Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.

Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Összegzett tanulói eredmények a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló ismeri az emberi test működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét, ismeri az egészséges táplálkozás (ételek) és az egészséges életmód (káros szokások hatása) jelentőségét, ismeri a természet, az általa ismert növény- és az állatvilág megóvásának jelentőségét, alapszinten ismeri a természet erőit, hatását, a víz szerepét, képes a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendők szűkebb és tágabb lakóhelyén elvégezni.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak időkerete

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Az emberi test	19	19
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	21	21
3. Élő természet – Élőlények és környezetük	16	16
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	16	16

- **11. évfolyam**

Cél

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.

Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.

Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.

Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.

Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség estén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.

Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.

Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.

A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.

Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.

Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.

Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.

Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Az emberi test	Javasolt óraszám: 19 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Saját testének jelzéseit figyelni, érzéseit megbízhatóan közölni, a változást jelezni, segítséget kérni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

Nevezze meg a testrészeit és azok funkcióit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök (szemüveg, hallókészülék, stb.) megfelelő alkalmazását.

Vegye észre a testének működésében megjelenő eltéréseket, megfigyeléseit közölje.

Figyelje meg és vegye tudomásul a testen megjelenő állandó változásokat.

Küzdje le az orvosi beavatkozással szembeni félelmet.

Tudja, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).

Ismerje a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat.

Tudja, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.

Fejlesztési ismeretek

Érzékszerveink és védelmük.

Testműködés normál és kóros formái, fellépő zavarok jelzései (rosszullét, vérnyomás eltérése, fájdalom).

Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek szívpanaszok, vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség)

Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, időskor).

Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás.

Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.

Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.

Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.

Orvosi ügyelet, mentőkocsi.

Veszélyes helyzetek elkerülése.

<table>
<tr><td colspan="2">Biztonságos sportolás és munka.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tanulói tevékenység
Beszélgetés az érzékszervekről és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás).
Játékos gyakorlatok a fül, illetve a szem kiiktatásával.
Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése.
Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai.
Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről.
Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés).
A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.
A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel.
A tanult ismeretek rendszerezése.
Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek.
Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td>Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése.
Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.</td></tr>
</table>

Témakör	2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	Környezeti veszélyek elkerülésének és az egészséges életmód kialakítási igényének tudatosítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Az egészséges életmód komplexitásáról szerezzen tudást.
Ismerje és alkalmazza, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset" elven alapul.
Legyen korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).
Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.
Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.

Fejlesztési ismeretek

A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.
Táplálkozás – zöldség- és gyümölcsfogyasztás, tejtermékek, húsfogyasztás, édességek.
Elhízás – diéta, testedzés (küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással).
Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.
Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.
A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).
Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység).
Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.

Tanulói tevékenység

Összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között, beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról.
Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).
Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.
Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.
Testápoló szerek felismerése, kiválasztása.

Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia). Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.	
Fogalmak	fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség- gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, tartósítás, szavatosság, romlott, elhízás, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, diéta, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, konzerv allergia,

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Ismerje a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. Érezzen felelősséget a növényekért, állatokért.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenység

Szerezzen további ismereteket a természet sokszínűségéről.

Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna témákban

Segítséggel vonjon le következtetéseket a növények, állatok életmódja alapján.

Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért.

Lehetőségei szerint óvja környezete élővilágát.

Értse meg a változatos táplálkozás szükségességét.

Fejlesztési ismeretek

Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (különböző földrészeken élő emberek csak bőrszín és arcforma alapján különböznek egymástól).

A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.

Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.

A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.

Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).

Az ember szerepe az élő természet megóvásában.

Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.

A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.

Tápláléklánc.

Az ember környezetre gyakorolt hatása.

Környezetvédelem.

Védett környezet. Nemzeti parkok.

Környezetvédő programok.

Tanulói tevékenység Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között) Képes „tápláléklánc" összeállítása. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló" készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	
Fogalmak	bőrszín, arcberendezés, felmerülő új fogalmak és megnevezések, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás

Témakör	4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	A tanuló vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Alapszinten ismerje meg a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Tartson környezetében tisztaságot és rendet.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat) és a kapcsolatos teendőket

Ismerje és tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.

Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember

és vannak balesetek, aminek saját maga az okozója. Tanuljon meg

szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.

Képességeihez mérten sajátítsa el a környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű,

balesetmentes, környezetkímélő használatát.

Vegye észre, ha elhasználódott a levegő, és tanulja meg a szellőztetést.

Ismerjen lakóhelyén levegőzésre alkalmas helyeket és közelben lévő kirándulóhelyeket.

Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát.

Fejlesztési ismeretek

A természet erői – víz– szél – tűz.

Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).

Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).

Tiszta környezetünk.

Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.

Hulladék újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése). Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.	
Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.	
Fogalmak	környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem karácsonyfa tűz, elektromos tűz, természeti katasztrófák, földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, légszennyeződés, gőz, gáz, pára, szellőztetés, környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés, hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag- alapú hulladékok.

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Cél

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.

Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.

Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.

Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.

Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség estén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.

Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.

Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.

A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.

Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.

Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.

Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.

Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel, évente P.A.C. mérőeszközös méréssel.

Témakör	1. Az emberi test	Javasolt óraszám: 19 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Saját testének jelzéseit figyelni, érzéseit megbízhatóan közölni, a változást jelezni, segítséget kérni.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		

Fejlesztési tevékenységek

Nevezze meg a testrészeit és azok funkcióit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök (szemüveg, hallókészülék, stb.) megfelelő alkalmazását.

Vegye észre a testének működésében megjelenő eltéréseket, megfigyeléseit közölje.
Figyelje meg és vegye tudomásul a testen megjelenő állandó változásokat.
Küzdje le az orvosi beavatkozással szembeni félelmet.
Tudja, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).

Ismerje a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat.
Tudja, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.

Fejlesztési ismeretek

Érzékszerveink és védelmük.
Testműködés normál és kóros formái, fellépő zavarok jelzései (rosszullét, vérnyomás eltérése, fájdalom).

Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek szívpanaszok, vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség)

Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, időskor).

Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás.
Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.
Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.
Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.

Orvosi ügyelet, mentőkocsi.
Veszélyes helyzetek elkerülése.
Biztonságos sportolás és munka.

Tanulói tevékenység

Beszélgetés az érzékszervekről és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). Játékos gyakorlatok a fül, illetve a szem kiiktatásával. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. A tanult ismeretek rendszerezése. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	
Fogalmak	Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.

Témakör	2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	Javasolt óraszám: 21 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Környezeti veszélyek elkerülésének és az egészséges életmód kialakítási igényének tudatosítása.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Az egészséges életmód komplexitásáról szerezzen tudást.

Ismerje és alkalmazza, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.

Legyen korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).

Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok,

melyek fogyasztását kerülni kell, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is

tönkreteszi.

Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.

Fejlesztési ismeretek

A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.

Táplálkozás – zöldség- és gyümölcsfogyasztás, tejtermékek, húsfogyasztás, édességek.

Elhízás – diéta, testedzés (küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással).

Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.

Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.

A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).

Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység).

Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.

Tanulói tevékenység

Összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között, beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról.

Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra).

Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása.	
Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. Beszélgetés a tartósítószerről, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia). Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.	
Fogalmak	fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika, zöldség- gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sütött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, artósítás, szavatosság, romlott, elhízás, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, diéta, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, konzerv allergia,

Témakör	3. Élő természet – Élőlények és környezetük	Javasolt óraszám: 16 óra
A témakör nevelésifejlesztési céljai	Ismerje a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. Érezzen felelősséget a növényekért, állatokért.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		
Fejlesztési tevékenység Szerezzen további ismereteket a természet sokszínűségéről. Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna témákban Segítséggel vonjon le következtetéseket a növények, állatok életmódja alapján. Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért. Lehetőségei szerint óvja környezete élővilágát. Értse meg a változatos táplálkozás szükségességét. Fejlesztési ismeretek Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (különböző földrészeken élő emberek csak bőrszín és arcforma alapján különböznek egymástól). A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). Az ember szerepe az élő természet megóvásában. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. Tápláléklánc. Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem. Védett környezet. Nemzeti parkok.		

Környezetvédő programok.	
Tanulói tevékenység Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között) Képes „tápláléklánc" összeállítása. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert). Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló" készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	
Fogalmak	bőrszín, arcberendezés, felmerülő új fogalmak és megnevezések, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás

Témakör	**4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak**	**Javasolt óraszám: 16 óra**

A témakör nevelésifejlesztési céljai	A tanuló vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Alapszinten ismerje meg a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Tartson környezetében tisztaságot és rendet.

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek

Fejlesztési tevékenységek

Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat) és a kapcsolatos teendőket

Ismerje és tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.

Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember

és vannak balesetek, aminek saját maga az okozója. Tanuljon meg

szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.

Képességeihez mérten sajátítsa el a környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű,

balesetmentes, környezetkímélő használatát.

Vegye észre, ha elhasználódott a levegő, és tanulja meg a szellőztetést.

Ismerjen lakóhelyén levegőzésre alkalmas helyeket és közelben lévő kirándulóhelyeket.

Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát.

Fejlesztési ismeretek

A természet erői – víz– szél – tűz.

Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).

Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).

Tiszta környezetünk.

Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.

Hulladék újrahasznosítás.

Tanulói tevékenység

Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).

Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.

Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.	
Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.	
Fogalmak	környezetvédelem, tiszta (ivható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem karácsonyfa tűz, elektromos tűz, természeti katasztrófák, földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, légszennyeződés, gőz, gáz, pára, szellőztetés, környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés, hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag- alapú hulladékok.

f) Habilitáció

➢ 11.-12. évfolyam

A Habilitációs tanmenetek a Készségfejlesztő Iskolában a P.A.C. mérések kompetenciaterületei és az egyéni fejlesztési terv alapján, valamint a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével, tantárgyi- és képességbeli elmaradásuk függvényében kerülnek kidolgozásra.

Cél

Megértetni a felnőtté válás és a munkavégzés „törvény- és életszerű" kapcsolatát.

A tanulót lehetőségeinek függvényében ösztönözni az elmélyült, kitartó feladatvégzésre.

Megismertetni a „munka világával", illetve a saját munkalehetőségeivel, adottságaival, képességeivel, ezáltal hozzájárulni a reális énkép kialakításához.

Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot és a feladatok végrehajtásában az igényességet.

A már meglévő kognitív, érzelmi és motoros funkciókra építeni és fejleszteni azokat.

A szociális készségeket fejleszteni iskolán belül végzett munkatevékenységeken keresztül.

Megértetni, hogy a felnőttkori pozitív életérzést, a hasznosságtudatot jelentősen meghatározza a munkavégző képesség.

Kialakítani az igényt a pontos munkára és a kitartó munkavégzésre.

Bővíteni a környezetről kialakult tárgyi és fogalmi ismeretkört.

Feladat a tanulók képességéhez mérten

Iskolai műhelyekben a balesetvédelmi szabályok betartásával munkatevékenységek gyakorlása, munkatapasztalatok szerzése.

A szociális készségek és képességek (együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia) valamint az énkép és az önismeret fejlesztése, reális önértékelés kiépítése.

A verbális és nonverbális kommunikáció és az információ szerző, átadó képesség fejlesztése.

Az eszközhasználat színvonalának emelése.

A munkatevékenységekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok körének bővítése.

tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre

Elvárt teljesítmény a tanulók képességéhez mérten

- a tanuló a gyakorlatban, munkahelyi környezetben ismerje meg a munkaterületen követendő szabályokat, szokásokat
- a társas kapcsolatokban fejlődjön az egymásra való odafigyelés, együttműködés és a tolerancia képessége
- sajátítja el a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésnek és a munkatársi kapcsolatok kialakításának normáit és lépéseit.
- a munkahelyi tevékenységeken keresztül fejlődjön a munkamorál, munkakedv és a kötelességtudat
- gyakorolja a társadalmi elvárásoknak megfelelő megbízható és felelős magatartás kialakítását.
- Alakuljanak ki a kulturált viselkedési szokások és kommunikációs formulák gyakorolják az önkéntes feladatvállalást és megvalósítást
- a tanulók gyakorolják a verbális és nonverbális információk helyes értelmezését, átadását, gondolataiknak, kérdéseiknek minél pontosabb és érthetőbb kifejezését valamint a hatékony segítségkérés módjait
- a tanuló a gyakorlatban alkalmazza a korábban megszerzett matematikai ismereteit: a mértékegységek használatát, a téri és időbeli tájékozódást
- konkrét feladatvégzés során fejlődjön a problémamegoldó képessége
- tegyen szert jártasságra - tehetsége függvényében - anyag és eszközismeretének gyakorlati alkalmazásában
- váljon alkalmassá a társakkal történő közös tevékenykedésre, illetve feladatvégzésre ne zavarja társait feladatvégzés közben
- legyen belülről motivált és kitartó a feladatvégzése

- ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, és akiktől segítséget kérhet és kaphat tudjon segítséget kérni, esetleg adni tartsa be a munka- és balesetvédelmi szabályokat

Értékelés

P.A.C. mérőeszközzel

A tantárgy óraszámai

Évfolyamok	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

5. számú melléklet: Konyhai kisegítő modul-Háztartástan-életvitel modul

Helyi tanterv

a Konyhai kisegítő - Háztartástan-életvitel modul

Készségfejlesztő Iskola 11-12- évfolyamos szakmai képzéséhez

Készségfejlesztő Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			Készségfejlesztő Iskola II. program			Készségfejlesztő Iskola III. program		
	1/11. évf.	**2/12. évf.**		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	**12**	**12**	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Konyhai kisegítő	**12**	**12**	Kert- és parkápoló	12	12	Autómosó kisegítő	12	12
Háztartástanéletvitel	**8+2**	**8+2**	Szövött-tárgy készítő	8+2	8+2	Textil- és fonalmentő	8+2	8+2
Összesen:	**34**	**34**	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	**5**	**5**	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			Készségfejlesztő iskola V. program			Készségfejlesztő iskola VI. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék készítő	12	12	Kisegítő takarító	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	Mézeskalács-sütő	8+2	8+2
Összesen	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

a) Konyhai kisegítő modul

Célok

- A konyhai kisegítői munka ismereteinek elsajátítása.
- A fejlesztett kompetenciák mentén a minél teljesebb munkahelyi integráció elérése.
- A tanuló munkaerő-piaci felkészítésének támogatása.

Feladatok

- Korszerű szakmai ismereteket nyújtson a konyhai kisegítő tevékenységek körében, megfelelő szaktudással támogassa a gyakorlati képzés eredményességét.
- Alakuljon ki a konyhai kisegítő munka gyakorlatával kapcsolatban pozitív hozzáállás, hivatástudat, érezzék, hogy munkájuk fontos, fejlődjön a felelősségtudatos munkavállalói magatartás.
- A tanulók ismerjék meg és kövessék a pontos, fegyelmezett, technológiailag helyes munkavégzés szabályait, tudjanak segítséget kérni és elfogadni a számukra ismeretlen, problémás helyzetekben. Érezzék, hogy tevékenységükkel a közösség érdekeit segítik, minél önállóbb munkájukat környezetük elismeri.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása), ismerje a használt anyagokat.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos, illetve szöveges útmutató, használati utasítás a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.

- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai legyenek ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

Konyhai kisegítő modul feltételei, eszközei

- A létszámnak megfelelően jól felszerelt világos, jól szellőztethető, könnyen tisztítható burkolattal, folyóvízzel ellátott tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.
- A felszereltséghez fontos a jó minőségű eszközök, konyhai gépek megléte, melyek a középsúlyos tanulók által balesetmentesen használhatóak. Főzési-sütési eljárásokhoz

szükséges elektromos és kézi háztartási eszközök, kis gépek. a biztonságtechnikai előírásoknak megfelelően kialakítva.

- Tálalási műveletek eszközei.
- Terítési díszítő kellékek.
- Konyhakerti –fűszerkerti alapanyagok, gyümölcsök, zöldségek, húsáruk.

Eszközigény

- tűzhely sütővel
- hűtőszekrény
- mosogató
- tisztítószerek és -eszközök
- mosogatószerek és -eszközök
- tárolóedények
- csomagolóanyagok
- főzési alapanyagok
- konyhai eszközök
- IKT- eszközök (számítógép, televízió, táblagép, dvd- lejátszó, kamera,)

A tantervi óraterv

Évfolyamok	11-12
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek	48	24	24
2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek	48	24	24
3. Áruismeret – Tárolás	48	24	24
4. Konyhai előkészítő eljárások	272	136	136
5. Konyha gépei és berendezései	48	24	24
6. Mosogatási tevékenységek	200	100	100
7. Takarítási tevékenységek	200	100	100
Összesen:	**864**	**432**	**432**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek**	**Órakeret: 24**
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek a konyhai helységekről, gépekről, folyamatokról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A konyhában az előkészítő, sütő-főző és tisztítási eljárások során előforduló veszélyhelyzetek megelőzése, balesetforrások felismertetése, védő - óvó rendszabályok betartása.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Munkaruha, munkacipő, védőruházat megismerése, tisztántartása. Lógó, nem megfelelő méretű felszerelés veszélyei. 2. Gépek, berendezések, kéziszerszámok, vegyszerek megismerése, biztonságos használata. 3. Tűzvédelmi szabályok, tűzriadó terv megismerése. 4. Elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátítása. Ismeretek 1. Munka- és védőruha tisztántartásának, tárolásának szempontjai. 2. Gépek, berendezések, eszközök működése, célszerűsége, veszélyhelyzetek felismerése, munkavédelmi eljárások. 3. Szúró, vágó, aprító eszközök alkalmazásának szabályai. 4. Tűzveszélyes berendezések, érintésvédelmi szabályok és égési sérülés veszélyét rejtő lehetőségekkel történő óvatos magatartás kialakítása. 5. Vegyszerek alkalmazásának, tárolásának szabályai. 6. Elsősegélynyújtás alapjai, értesítendők köre. Tevékenység 1. Konyha veszélyes helyiségeinek, eszközeinek, berendezéseinek megközelítése, kezelése. 2. Ruha- és cipőgondozási feladatok, gumikesztyű, kötény, fejfedő fontossága. 3. Konyhai eszközök használata, tisztítása, előkészítése megfelelő segítséggel. 4. Tisztítási és takarítási feladatok ellátásának és a balesetek megelőzése közötti összefüggés felismertetése. 5. Vegyszerek felismerése, tárolása, biztonságos használata. 6. Elsősegély nyújtási gyakorlatok, elsősegélyláda elhelyezése, eszközei. Segítségkérés lehetőségei		
Fogalmak	Munkavédelem, munkaruha, védőruha, védőfelszerelés, baleset, elsősegély, helyiségek, eszközök neve, vegyszerek elnevezése, szabályok rögzítése.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td colspan="2">2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek</td><td>Órakeret: 24</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Alapvető higiénés szabályok és a környezet tisztasági szabályainak ismerete.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="3">Egészség- és környezetkárosító tevékenységek és lehetőségek tudatos elkerülése.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="4">Fejlesztési feladat
1. A konyhai munka során felmerülő egészségkárosító tevékenységek felismerése, megelőzése, elkerülése.
2. Környezeti károk és szennyeződések megelőzése, hulladékkezelési megoldások alkalmazása.
3. Szennyezés mentesítési alapismeretek elsajátítása.

Ismeretek
1. A fizikai munka során jelentkező fáradtság, megerőltetés jelzése, megfelelő pihenőidő biztosításának fontossága.
2. A konyhai előkészítő munka során keletkező hulladék kezelése, szelektív hulladékgyűjtés fontossága.
3. Konyhai maradék ártalmatlanítása, gyűjtése, szállítása.
4. Hulladék és szemét közötti különbség felismerése.
5. Rendszeres és rendkívüli takarítási eljárások megismerése.

Tevékenységek
1. Munkatevékenység és pihenő idő ritmusának betartása.
2. Hulladék szelektív csoportosítása (csomagolóanyagok, alapanyagok) szerves, szervetlen válogatás.
3. Komposztálási eljárások megismerése.
4. Konyhai maradék kezelése.
5. Egészséget kímélő, megfelelő védőfelszerelésben, megfelelő anyagokkal, eszközökkel végzett takarítási eljárások.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="3">Szennyeződés, konyhai maradék, takarító vegyszerek és eszközök nevei, hulladék, szemét.</td></tr>
</table>

Tematikai egység	**3. Áruismeret - Tárolás**	**Órakeret: 24**
Előzetes tudás	Háztartási konyhai helységek, berendezések ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Különböző élelmiszer alapanyagok és feldolgozott ételek tárolási eljárásainak, szakszerű hőkezelésének, tároló edényeknek, helyiségeknek, berendezéseknek alkalmazása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Előkészített és előkészítés előtt álló élelmiszer alapanyagok szabályos tárolásának alkalmazása. 2. Az egyes árufajták számára kívánatos hőmérséklet és páratartalom biztosítása. 3. Eredeti csomagolásban és átcsomagolt formában történő tárolás különbségei, eltarthatóság idejének meghatározása. 4. Tároló helyiségek, edények célszerűsége, árucsoportok szerint. 5. Konyhai maradékszállítási, tárolási alapelvei.	
Ismeretek 1. Előkészített és előkészítés előtt álló alapanyagok csoportosítása, tárolási eljárásaik megkülönböztetése. 2. Tárolási módok csoportosítása hőmérséklet, páratartalom, fény stb szerint. 3. Csomagoláson feltüntetett és konyhai szabályzatban rögzített eltarthatóság betartásának fontossága. 4. Tartósítási lehetőségek. 5. Lejárt szavatosságú anyagok megsemmisítésének szabályai. Romlott, rossz minőségű, nem megfelelő állagú áru felismerése.	
Tevékenység 1. Közreműködés minél önállóbban konyhai nyersanyagok, alapanyagok helyes tárolásában. 2. Tartósítás és alapanyagok tárolása felhasználásig hőkezeléssel, sózással, stb. 3. Nem megfelelő minőségű áru felismerése, megkülönböztetése jó minőségű alapanyagoktól. 4. Konyhai előkészítő munka során az alapanyag és hulladék helyes kezelése.	
Fogalmak	Nyersanyag, tároló edények és helyiségek, berendezések nevei, szavatosság, lejárt szavatosság, eltarthatóság, tartósítás

Tematikai egység	**4. Konyhai előkészítő eljárások**	**Órakeret: 136**
Előzetes tudás	Háztartásban használt konyhai alapanyagok, sütésre-főzésre történő előkészítésének ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Különböző élelmiszer alapanyagok szakszerű, takarékos előkészítése a feldolgozáshoz.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Konyhai alapanyagok tisztítási eljárásainak megismerése. 2. Sütés-főzési előkészítési módok megismerése, céloknak megfelelő csoportosítása.	
Ismeretek 1. Konyhai nyersanyagok tisztításának, előkészítésének, darabolásának lehetőségei és kívánalmai a felhasználási célnak megfelelően.	
Tevékenység 1. Konyhai nyersanyagok tisztítása (például: mosás, hámozás, tojásfeltörés) 2. Előkészítő munkák. (például: szeletelés, reszelés, darálás, klopfolás, sózás, áztatás, panírozás, tojások szétválasztása)	
Fogalmak	Hámozás, darabolás, reszelés, gyalulás, klopfolás, panírozás, bundázás, nyújtás, sodrás, az előkészítésben használt anyagok és eszközök nevei.

Tematikai egység	**5. Konyhai gépek, berendezések, kéziszerszámok és textíliák**	**Órakeret: 24**
Előzetes tudás	Ismeretek a háztartásban előforduló konyhai gépekről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A konyhai előkészítési és sütés, főzési eljárásokban alkalmazott eszközök, gépek megismerése, elővigyázatos alkalmazása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Gépek, kézi eszközök működésének, alkatrészeinek megismerése. 2. Eszközök csoportosítása felhasználás szerint. 3. Gépek működtetésében használatos piktogramok felismerése, jelentésük megértése. 4. Textilek, papíráru alkalmazásának lehetőségei.	
Ismeretek 1. Konyhai eszközök és alkatrészek megnevezése, csoportosítása funkció, működési elv szerint. 2. Eszközök biztonsági előírásai, a balesetmentes használat szempontjai. 3. Konyhai eszközök használatakor alkalmazott piktogramok értelmezése. 4. Textíliák, papíráruk célirányos, takarékos használata.	
Tevékenység 1. Konyhai eszközök minél nagyobb önállósággal történő használata. 2. Biztonsági, védő-óvó rendszabályok betartása a használat és a tisztítási eljárások során. 3. Textilek, papíráru csoportosítása, célszerű használata.	
Fogalmak	Konyhai gépek, berendezések, alkatrészek megnevezései, piktogramok értelmezései.

Tematikai egység	**6. Mosogatási tevékenységek**	**Órakeret: 100**
Előzetes tudás	Háztartási mosogatási ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A nagykonyhai mosogatási műveletek ismerete.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Mosogató helyiségek funkciójának ismerete. 2. Mosogató és tisztítószerek és eszközök megismerése. 3. Mosogató és mosogatógép tisztántartásának fontossága.	
Ismeretek 1. Mosogató helyiségek célja, berendezései. 2. Mosogató és tisztító szerek tárolása, biztonságos alkalmazása. 3. Vegyszereken található piktogramok értelmezése.	
Tevékenység 1. Edények tisztítási feladatainak szakszerű ellátása. 2. Evőeszközök mosogatása. 3. Tároló- és szállítóedények mosogatása. 4. Megfelelő óvatosság a mosogatási tevékenységek közben.	
Fogalmak	Mosogató eszközök és anyagok megnevezései.

<table>
<tr><th>Tematikai egység</th><th>7. Takarítási tevékenységek</th><th>Órakeret: 100</th></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">Háztartásban alkalmazott takarítási módok ismerete.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">A konyha szakszerű takarításának megismerése és alkalmazása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
1. Takarító és tisztítószerek és eszközök megismerése.
2. Takarítóeszközök tisztántartásának fontossága.
3. Takarítószereken található piktogramok értelmezése.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ismeretek
1. Takarítóeszközök és tisztítószerek szakszerű és célszerű használata.
2. Biztonságos anyag és eszközhasználat módjai.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tevékenység
1. Takarítási műveletek szakszerű ellátása.
2. Megfelelő óvatosság takarítás közben.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Takarító eszközök és anyagok megnevezései.</td></tr>
</table>

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek**	**Órakeret: 24**
Előzetes tudás	Alapvető ismeretek a konyhai helységekről, gépekről, folyamatokról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A konyhában az előkészítő, sütő-főző és tisztítási eljárások során előforduló veszélyhelyzetek megelőzése, balesetforrások felismertetése, védő - óvó rendszabályok betartása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Munkaruha, munkacipő, védőruházat megismerése, tisztántartása. Lógó, nem megfelelő méretű felszerelés veszélyei. 2. Gépek, berendezések, kéziszerszámok, vegyszerek megismerése, biztonságos használata. 3. Tűzvédelmi szabályok, tűzriadó terv megismerése. 4. Elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátítása.	
Ismeretek 1. Munka- és védőruha tisztántartásának, tárolásának szempontjai. 2. Gépek, berendezések, eszközök működése, célszerűsége, veszélyhelyzetek felismerése, munkavédelmi eljárások. 3. Szúró, vágó, aprító eszközök alkalmazásának szabályai. 4. Tűzveszélyes berendezések, érintésvédelmi szabályok és égési sérülés veszélyét rejtő lehetőségekkel történő óvatos magatartás kialakítása. 5. Vegyszerek alkalmazásának, tárolásának szabályai. 6. Elsősegélynyújtás alapjai, értesítendők köre.	
Tevékenység 1. Konyha veszélyes helyiségeinek, eszközeinek, berendezéseinek megközelítése, kezelése. 2. Ruha- és cipőgondozási feladatok, gumikesztyű, kötény, fejfedő fontossága. 3. Konyhai eszközök használata, tisztítása, előkészítése megfelelő segítséggel. 4. Tisztítási és takarítási feladatok ellátásának és a balesetek megelőzése közötti összefüggés felismertetése. 5. Vegyszerek felismerése, tárolása, biztonságos használata. 6. Elsősegély nyújtási gyakorlatok, elsősegélyláda elhelyezése, eszközei. Segítségkérés lehetőségei.	
Fogalmak	Munkavédelem, munkaruha, védőruha, védőfelszerelés, baleset, elsősegély, helyiségek, eszközök neve, vegyszerek elnevezése, szabályok rögzítése.

Tematikai egység	2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek	Órakeret: 24
Előzetes tudás	Alapvető higiénés szabályok és a környezet tisztasági szabályainak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Egészség- és környezetkárosító tevékenységek és lehetőségek tudatos elkerülése.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A konyhai munka során felmerülő egészségkárosító tevékenységek felismerése, megelőzése, elkerülése. 2. Környezeti károk és szennyeződések megelőzése, hulladékkezelési megoldások alkalmazása. 3. Szennyezés mentesítési alapismeretek elsajátítása.	
Ismeretek 1. A fizikai munka során jelentkező fáradtság, megerőltetés jelzése, megfelelő pihenőidő biztosításának fontossága. 2. A konyhai előkészítő munka során keletkező hulladék kezelése, szelektív hulladékgyűjtés fontossága. 3. Konyhai maradék ártalmatlanítása, gyűjtése, szállítása. 4. Hulladék és szemét közötti különbség felismerése. 5. Rendszeres és rendkívüli takarítási eljárások megismerése.	
Tevékenységek 1. Munkatevékenység és pihenő idő ritmusának betartása. 2. Hulladék szelektív csoportosítása (csomagolóanyagok, alapanyagok) szerves, szervetlen válogatás. 3. Komposztálási eljárások megismerése. 4. Konyhai maradék kezelése. 5. Egészséget kímélő, megfelelő védőfelszerelésben, megfelelő anyagokkal, eszközökkel végzett takarítási eljárások.	
Fogalmak	Szennyeződés, konyhai maradék, takarító vegyszerek és eszközök nevei, hulladék, szemét.

Tematikai egység	3. Áruismeret - Tárolás	Órakeret: 24
Előzetes tudás	Háztartási konyhai helységek, berendezések ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Különböző élelmiszer alapanyagok és feldolgozott ételek tárolási eljárásainak, szakszerű hőkezelésének, tároló edényeknek, helyiségeknek, berendezéseknek alkalmazása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Előkészített és előkészítés előtt álló élelmiszer alapanyagok szabályos tárolásának alkalmazása. 2. Az egyes árufajták számára kívánatos hőmérséklet és páratartalom biztosítása. 3. Eredeti csomagolásban és átcsomagolt formában történő tárolás különbségei, eltarthatóság idejének meghatározása. 4. Tároló helyiségek, edények célszerűsége, árucsoportok szerint. 5. Konyhai maradékszállítási, tárolási alapelvei.	
Ismeretek 1. Előkészített és előkészítés előtt álló alapanyagok csoportosítása, tárolási eljárásaik megkülönböztetése. 2. Tárolási módok csoportosítása hőmérséklet, páratartalom, fény stb. szerint. 3. Csomagoláson feltüntetett és konyhai szabályzatban rögzített eltarthatóság betartásának fontossága. 4. Tartósítási lehetőségek. 5. Lejárt szavatosságú anyagok megsemmisítésének szabályai. Romlott, rossz minőségű, nem megfelelő állagú áru felismerése.	
Tevékenység 1. Közreműködés minél önállóbban konyhai nyersanyagok, alapanyagok helyes tárolásában. 2. Tartósítás és alapanyagok tárolása felhasználásig hőkezeléssel, sózással, stb. 3. Nem megfelelő minőségű áru felismerése, megkülönböztetése jó minőségű alapanyagoktól. 4. Konyhai előkészítő munka során az alapanyag és hulladék helyes kezelése.	
Fogalmak	Nyersanyag, tároló edények és helyiségek, berendezések nevei, szavatosság, lejárt szavatosság, eltarthatóság, tartósítás

Tematikai egység	4. Konyhai előkészítő eljárások	Órakeret: 136
Előzetes tudás	Háztartásban használt konyhai alapanyagok, sütésre-főzésre történő előkészítésének ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Különböző élelmiszer alapanyagok szakszerű, takarékos előkészítése a feldolgozáshoz.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Konyhai alapanyagok tisztítási eljárásainak megismerése. 2. Sütés-főzési előkészítési módok megismerése, céloknak megfelelő csoportosítása.	
Ismeretek 1. Konyhai nyersanyagok tisztításának, előkészítésének, darabolásának lehetőségei és kívánalmai a felhasználási célnak megfelelően.	
Tevékenység 1. Konyhai nyersanyagok tisztítása (például: mosás, hámozás, tojásfeltörés) 2. Előkészítő munkák. (például: szeletelés, reszelés, darálás, klopfolás, sózás, áztatás, panírozás, tojások szétválasztása)	
Fogalmak	Hámozás, darabolás, reszelés, gyalulás, klopfolás, panírozás, bundázás, nyújtás, sodrás, az előkészítésben használt anyagok és eszközök nevei.

Tematikai egység	**5. Konyhai gépek, berendezések, kéziszerszámok és textíliák**	**Órakeret: 24**
Előzetes tudás	Ismeretek a háztartásban előforduló konyhai gépekről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A konyhai előkészítési és sütés, főzési eljárásokban alkalmazott eszközök, gépek megismerése, elővigyázatos alkalmazása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Gépek, kézi eszközök működésének, alkatrészeinek megismerése. 2. Eszközök csoportosítása felhasználás szerint. 3. Gépek működtetésében használatos piktogramok felismerése, jelentésük megértése. 4. Textilek, papíráru alkalmazásának lehetőségei.	
Ismeretek 1. Konyhai eszközök és alkatrészek megnevezése, csoportosítása funkció, működési elv szerint. 2. Eszközök biztonsági előírásai, a balesetmentes használat szempontjai. 3. Konyhai eszközök használatakor alkalmazott piktogramok értelmezése. 4. Textíliák, papíráruk célirányos, takarékos használata.	
Tevékenység 1. Konyhai eszközök minél nagyobb önállósággal történő használata. 2. Biztonsági, védő-óvó rendszabályok betartása a használat és a tisztítási eljárások során. 3. Textilek, papíráru csoportosítása, célszerű használata.	
Fogalmak	Konyhai gépek, berendezések, alkatrészek megnevezései, piktogramok értelmezései.

Tematikai egység	6. Mosogatási tevékenységek	Órakeret: 100
Előzetes tudás	Háztartási mosogatási ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A nagykonyhai mosogatási műveletek ismerete.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. Mosogató helyiségek funkciójának ismerete. 2. Mosogató és tisztítószerek és eszközök megismerése. 3. Mosogató és mosogatógép tisztántartásának fontossága. Ismeretek 1. Mosogató helyiségek célja, berendezései. 2. Mosogató és tisztító szerek tárolása, biztonságos alkalmazása. 3. Vegyszereken található piktogramok értelmezése. Tevékenység 1. Edények tisztítási feladatainak szakszerű ellátása. 2. Evőeszközök mosogatása. 3. Tároló- és szállítóedények mosogatása. 4. Megfelelő óvatosság a mosogatási tevékenységek közben.	
Fogalmak	Mosogató eszközök és anyagok megnevezései.

Tematikai egység	7. Takarítási tevékenységek	Órakeret: 100
Előzetes tudás	Háztartásban alkalmazott takarítási módok ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A konyha szakszerű takarításának megismerése és alkalmazása.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Takarító és tisztítószerek és eszközök megismerése. 2. Takarítóeszközök tisztántartásának fontossága. 3. Takarítószereken található piktogramok értelmezése.	
Ismeretek 1. Takarítóeszközök és tisztítószerek szakszerű és célszerű használata. 2. Biztonságos anyag és eszközhasználat módjai.	
Tevékenység 1. Takarítási műveletek szakszerű ellátása. 2. Megfelelő óvatosság takarítás közben.	
Fogalmak	Takarító eszközök és anyagok megnevezései.

b) Háztartástan- életvitel modul

Cél

- Járuljon hozzá olyan ismeretek, készségek elsajátításához és szokások kialakításához, amelyekkel a tanulók - képességeikhez mérten kisebb irányítás mellett - képessé válnak a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és a házimunkához tartozó feladatok elvégzésére.
- Az elméleti ismereteket minél teljesebben, pontosabban és körültekintően legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban.
- Ismerjék a munka- baleset- és környezetvédelmi szabályokat, azok betartásával kitartóan végezzék a tevékenységeket.
- Ismerjék a háztartásban használt eszközök, gépek alkalmazási területeit és azokat tudják biztonságosan működtetni, rendeltetésszerűen használni.
- A tanulók legyenek képesek a takarítási, tisztítási, mosási munkafolyamatokhoz a megfelelő vegyszereket kiválasztani és azokat körültekintően használni.
- Alakuljon ki az igény az ápolt megjelenésre, a tiszta, rendezett és harmonikus környezetre, erősítse a környezettudatos szemléletet és magatartásformát.
- Alakuljon és erősödjön meg az együttműködő, szabálykövető magatartás, a munkavégzés során felmerülő problémákat, nehézségeket ismerjék fel, megoldásukhoz hatékonyan kérjenek segítséget.
- Váljanak képessé az elsajátított ismeretek, tevékenységek iskolán kívüli alkalmazására.
- A szociális képességek fejlesztésével és a munkatevékenységek gyakorlásával növelje a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.

Feladat

- A konyhai tevékenységek során alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a konyhai eszközök, gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű ételek elkészítése, higiéniai szokások kialakítása.
- Vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, pénzhasználat, áru kiválasztása, a vásárlás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása.

- Takarítóeszközök hatékony használata, tisztítószerek fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.
- Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
- A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítséggel.
- Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátítása.
- Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása.
- Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.
- Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök, gépek, használati tárgyak nevét, funkcióját, balesetmentes használatát .
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása), ismerje a használt anyagokat, szereket .
- A kultúrált viselkedés elsajátítása a vásárlás során.
- Konyhatechnikai és takarítóeszközök hatékony használata.
- Ruhagondozási, mosási, vasalási műveletek képességekhez igazított végrehajtása.
- Varráshoz használatos eszközök felismerése, használata segítséggel.
- Alapvető növénygondozási ismeretek elsajátítása.
- Lakáskultúrával kapcsolatosan a rendezett környezet iránti igény kialakítása.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat, segítségükkel igazodjon el a használatról.

- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását .
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- a tanulmányok során folyamatos az értékelés, és az értékelés szempontjai is legyenek ismertek a tanulók előtt
- félévkor és tanév végén érdemjeggyel

A háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

- A létszámnak megfelelően kényelmes székekkel, munkaasztalokkal berendezett, háztartási gépekkel és eszközökkel felszerelt világos, jól szellőztethető tankonyha szükséges.

Eszközigény

- konyhaszekrény felszerelve főző- és tálalóedényekkel, evő- és tálalóeszközökkel
- konyhai mérleg, mérőedények
- tűzhely sütővel, mikrohullámú sütő, szagelszívó
- hűtőszekrény fagyasztóval
- konyhai kisgépek – vízforraló, kenyérpirító, szendvicssütő, robotgép, turmixgép
- kéttálcás mosogató, mosogatógép
- takarítóeszközök, porszívó
- mosdótál, automata mosógép, ruháskosár, ruhaszárító
- vasalódeszka, vasaló
- varróeszközök
- kerti szerszámok
- Szemléltető eszközök
- tankönyvek, szakácskönyvek, gasztronómiai folyóiratok, kiadványok, filmek
- a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok
- IKT- eszközök (számítógép, televízió, táblagép, dvd- lejátszó, kamera,)

A tantervi óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	10
2 éves órakeret	720
Ebből kötött	648
Szabadon tervezhető órakeret	72

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Konyhatechnika	290	145	145
2. Takarítás	122	61	61
3. Mosás	52	26	26
4. Vasalás	52	26	26
5. Varrás	100	50	50
6. Virágápolás	52	26	26
7. Lakáskultúra	52	26	26
Összesen:	720	360	360

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Konyhatechnika**	**Órakeret: 145**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi alapismeretek; konyhai eszközök ismerete; higiéniai alapismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tevékenységnek megfelelő eszközöket, gépeket tudjon kiválasztani, ételkészítési munkafázisokat önállóan végezni, minél kevesebb segítséggel bevásárolni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Konyhai gépek funkciójának, működésének megismerése, adekvát használatuk elsajátítása. 2. A munkatevékenységeknek megfelelő alapanyagok, eszközök, elektromos berendezések kiválasztása. 3. Jártasság kialakítása a konyhai eszközök használatában és a vásárlási gyakorlatban. 4. Kitartó, precíz, önálló munkavégzés Ismeretek 1. Konyhai eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területek. 2. Étkezési szokások, egészségtudatos táplálkozás, egészséges ételek. 3. Vásárlási szokások, illemtudó viselkedés és segítségkérés. 4. Élelmiszerek, alapanyagok, ételtárolás. 5. Ételtartósító eljárások. 6. Mértékegységek és mérőeszközök. 7. Ételkészítési munkafázisok: alapanyagok beszerzése, előkészítése, főzés/sütés, mosogatás, rendrakás. 8. Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás. 9. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. Tevékenység 1. Konyhai eszközök csoportosítása, kiválasztása megadott szempontok szerint. 2. Élelmiszerek, alapanyagok megnevezése, csoportosítása. 3. Étrend, menüsorok összeállítása. 4. Vásárlási gyakorlat szituációs játékban és üzletekben. 5. Mérőeszközök használata 6. Egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása, egyes munkafázisok önálló végzése. 7. Hulladékok szétválogatása, szelektív hulladékgyűjtés. 8. Rendrakás, felmosás, mosogatás. 9. Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása. 10. Az étel tárolásának módjai, beszélgetés.	
Fogalmak	evőeszköz, étkészlet, vendégvárás étrend, menüsor, romlandó, szavatossági idő, elektromos gépek (pl.: szendvicssütő, konyhai robotgép, turmixgép, vízforraló), konyhai eszközök (pl.: digitális mérleg, tésztaszűrő, konzervnyitó) Az eddig használt fogalmak bővítése, helyes használatuk.

Tematikai egység	2. Takarítás	Órakeret: 61
Előzetes tudás	Takarító eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Takarítási munkafázisokat minél önállóbban végezni. A tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni. 2. Megtanulni a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének módját. A munkákat kitartóan és körültekintően végezni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. 2. Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban. 3. Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. 4. Megismerni a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait. 5. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. 6. Önállóan, de felügyelet mellett hatékony részvétel a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. 7. Tudja a porszívót és a szőnyegtisztító- gépet balesetmentesen használni. 8. A használati utasítások megértése és követése. Ismeretek 1. A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. 2. Nagytakarítás - részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása. 3. Konyhai gépek és eszközök takarítása. 4. Szelektív hulladékgyűjtés. 5. A lakás és lakókörnyezet gondozása. 6. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. 7. Udvar, kert rendberakása. 8. Tavaszi nagytakarítás. 9. Szőnyegtisztító-, takarítógép használata. 10. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai. 11. Balesetvédelemi szabályok és előírások. 12. Piktogramok. Tevékenység 1. A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása. 2. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. 3. Mosogatógép helyes használata. 4. Hulladékok elkülönítése. 5. A takarítási munkák megszervezése. 6. A használt vegyszerek tárolásának és alkalmazásának szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete). 7. Piktogramok értelmezése.

Fogalmak	takarító eszközök és takarító- és tisztítószerek kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó

Tematikai egység	**3. Mosás**	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	1. Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete. 2. A tisztaság fontossága	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tudjon kézzel kimosni egy-egy ruhadarabot, egyre nagyobb önállósággal kezelni a mosógépet, kiválasztani a mosáshoz és öblítéshez szükséges tisztítószereket.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Reális, megvalósítható igényességet kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.
2. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tenni.
3. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása.
4. Tudja felsorolni a mosás eszközeit.
5. Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert.
6. Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait.
7. Megismerni a kezelési utasítások jeleit.
8. Megismerni a helyes ruhatárolási módokat.

Ismeretek

1. A mosás munkafázisai, eszközei.
2. Mosószerek alkalmazásának szempontjai, adagolás.
3. Kézi mosás, gépi mosás, vegytisztítás.
4. Teregetés, szárítás.
5. Mosóprogramok, szárítóprogramok beállítása.
6. Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén.
7. Különleges mosási problémák, gallérok, kötöttáruk.
8. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva).

Tevékenység

1. Mosógépek fajtáival ismerkedés - látogatás, műszaki cikkek szaküzletében.
2. A mosószerválaszték áttekintése (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? –folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás.
3. Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett.
4. Látogatás ruhatisztító szalonba.
5. Tisztasági szabályok gyakorlása.
6. Ruhadarabok hajtogatása.
7. Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas), évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használtak tárolása.

Fogalmak	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító

Tematikai egység	**4. Vasalás**	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel kivasalni a balesetek elkerülésével.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. Megismerni és elsajátítani a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét. 2. Legyen képes a ruhadarabokat simára vasalni. 3. Vasaljon önállóan (felügyelet mellett), hajtogasson ruhát.	
Ismeretek 1. A vasalás eszközei, vasalási technikák. 2. A vasaló beállításai (hőfok, gőzölés). 3. Vegytisztítás. 4. Ruhatárolás. 5. Balesetvédelem. Tevékenység 1. Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő, ruhaneműk (póló, ing) vasalása felügyelet mellett egyre önállóbban. 2. A kivasalt darabok összehajtogatása, elhelyezése a megfelelő tároló helyre. 3. Vegytisztító látogatása, a vasalógép megismerése. 4. Balesetvédelmi oktatás.	
Fogalmak	vasalódeszka, gőzölős vasaló, vegytisztítás kifordítás, hajtogatás, vasalógép. Piktogramok jelentése, megéget, esetleges égési seb ellátása

Tematikai egység	5. Varrás	Órakeret: 50
Előzetes tudás	1. Gondozott ruházat, jó megjelenés ismérvei. 2. Varrás alapkellékeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Önállóan kisebb ruhajavításokat elvégezni. 2. Segítséggel használati- és ajándéktárgyakat készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb felvarrása, akasztó felvarrása, szegés) 2. Tudja alkalmazni a munkadarabon a tanult hímzési technikákat. 3. Mutasson érdeklődést, aktivitást, legyen kitartó munkavégzés során. Ismeretek 1. Varrás eszközei 2. Ruhajavítási műveletek, gomb felvarrása, szakadás bevarrása 3. Kézi- és gépi varrás alapjai 4. Öltésfajták és alkalmazási területeik 5. Hímzés (pl.: keresztszemes, gobelin) 6. Varrással, hímzéssel készült ajándéktárgyak 7. Népviseletek 8. Nem kötelezően: a horgolás, kötés anyagának, eszközeinek megismerése Tevékenység 1. Tű, cérna használata. 2. Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása. 3. Látogatás egy varrodába. 4. Fércöltés, gépöltés. 5. Boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása. 6. Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása. 7. Hímzési előkészületek, megtervezése, öltésfajta kiválasztása. Egyszerűbb darabok készítése segítséggel.	
Fogalmak	A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése. Öltésfajták: kézi öltés/fűzőöltés, láncöltés, tisztázó/cikcakköltés, keresztöltés, szegő/pelenkaöltés, boszorkányöltés

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td>6. Virágápolás</td><td>Órakeret: 26</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">Növények tulajdonságainak, szükségleteinek ismerete, virágápolási alapkellékek.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">Cserepes virágot gondozni, átültetni, szobanövényeket esztétikusan elrendezni a lakás helyiségeiben.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
1. Igény kialakítása a szobanövények tartására, megismerni szakszerű gondozásukat.
2. Igénye legyen az esztétikus, szép virágkompozíció elkészítésére.
Ismeretek
1. Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása.
2. Vágott virágok gondozása.
3. Virágfajták ismerete.
4. Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai.
5. Virágkompozíciók.
Tevékenység
1. Virágültetés, palántázás, gondozás.
2. Vágott virág vázába tétele, gondozása.
3. Szobanövények, vágott virágokat, mezei virágok megkülönböztetése.
4. Virágbolt látogatása.
5. Virágkompozíció készítése száraz és élő növényekből - virágcsokor, koszorú, fali dekoráció, ajtódísz.</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">agyag granulátum, ültetőfa, tápoldat, virágtetű irtó szer, kompozíció, szárazvirág, asztaldísz, adventi koszorú, ragasztópisztoly</td></tr>
</table>

Tematikai egység	**7. Lakáskultúra**	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	Lakás helyiségeinek, funkciójuknak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Igény kialakítása az esztétikus, harmonikus lakókörnyezetre. 2. Saját elképzeléseket kifejezésre juttatni, megvalósítani a lakberendezés során.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A lakás, iskola különböző helyiségeinek magabiztos felismerése és a berendezési tárgyak, kiegészítők csoportosítása helyük, funkciójuk szerint. 2. Megismerni a lakás praktikus díszítését, kiegészítőket; az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása. Ismeretek 1. A lakás helyiségei és berendezési tárgyai. 2. A lakás beosztása, alaprajza. 3. Lakberendezési kiegészítők. 4. Színek, bútorok, kiegészítők elhelyezésének szerepe a lakásban. 5. Makett, modell, babaház Tevékenység 1. A különböző helyiségek felsorolása és berendezési tárgyak, bútorok megkülönböztetése, válogatása. 2. A lakás lerajzolása és beosztása. 3. Kiegészítők megismerése. 4. Irányítással készítsen babaházat és rendezze be a már megismert berendezési tárgyakkal. 5. Tanulmányi séta (lakberendezési áruház, lakások), lakberendezési újságok tanulmányozása.	
Fogalmak	zsúfolt, kényelmes, időtálló, harmonikus méretarányos

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1. Konyhatechnika**	**Órakeret: 145**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi alapismeretek; konyhai eszközök ismerete; higiéniai alapismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tevékenységnek megfelelő eszközöket, gépeket tudjon kiválasztani, ételkészítési munkafázisokat önállóan végezni, minél kevesebb segítséggel bevásárolni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Konyhai gépek funkciójának, működésének megismerése, adekvát használatuk elsajátítása. 2. A munkatevékenységeknek megfelelő alapanyagok, eszközök, elektromos berendezések kiválasztása. 3. Jártasság kialakítása a konyhai eszközök használatában és a vásárlási gyakorlatban. 4. Kitartó, precíz, önálló munkavégzés. Ismeretek 1. Konyhai eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területek. 2. Étkezési szokások, egészségtudatos táplálkozás, egészséges ételek. 3. Vásárlási szokások, illemtudó viselkedés és segítségkérés. 4. Élelmiszerek, alapanyagok, ételtárolás. 5. Ételtartósító eljárások. 6. Mértékegységek és mérőeszközök. 7. Ételkészítési munkafázisok: alapanyagok beszerzése, előkészítése, főzés/sütés, mosogatás, rendrakás. 8. Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás. 9. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. Tevékenység 1. Konyhai eszközök csoportosítása, kiválasztása megadott szempontok szerint. 2. Élelmiszerek, alapanyagok megnevezése, csoportosítása. 3. Étrend, menüsorok összeállítása. 4. Vásárlási gyakorlat szituációs játékban és üzletekben. 5. Mérőeszközök használata 6. Egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása, egyes munkafázisok önálló végzése. 7. Hulladékok szétválogatása, szelektív hulladékgyűjtés. 8. Rendrakás, felmosás, mosogatás. 9. Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása. 10. Az étel tárolásának módjai, beszélgetés.

Fogalmak	evőeszköz, étkészlet, vendégvárás étrend, menüsor, romlandó, szavatossági idő, elektromos gépek (pl.: szendvicssütő, konyhai robotgép, turmixgép, vízforraló), konyhai eszközök (pl.: digitális mérleg, tésztaszűrő, konzervnyitó) Az eddig használt fogalmak bővítése, helyes használatuk.

Tematikai egység	**2.** Takarítás	**Órakeret: 61**
Előzetes tudás	Takarító eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Takarítási munkafázisokat minél önállóbban végezni. A tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni. 2. Megtanulni a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének módját. A munkákat kitartóan és körültekintően végezni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. 2. Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban. 3. Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. 4. Megismerni a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait. 5. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. 6. Önállóan, de felügyelet mellett hatékony részvétel a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. 7. Tudja a porszívót és a szőnyegtisztító- gépet balesetmentesen használni. 8. A használati utasítások megértése és követése Ismeretek 1. A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. 2. Nagytakarítás - részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása. 3. Konyhai gépek és eszközök takarítása. 4. Szelektív hulladékgyűjtés. 5. A lakás és lakókörnyezet gondozása. 6. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. 7. Udvar, kert rendberakása. 8. Tavaszi nagytakarítás. 9. Szőnyegtisztító-, takarítógép használata. 10. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai. 11. Balesetvédelemi szabályok és előírások. 12. Piktogramok. Tevékenység 1. A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása.

2. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. 3. Mosogatógép helyes használata. 4. Hulladékok elkülönítése. 5. A takarítási munkák megszervezése. 6. A használt vegyszerek tárolásának és alkalmazásának szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete). 7. Piktogramok értelmezése.	
Fogalmak	takarító eszközök és takarító- és tisztítószerek kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó

Tematikai egység	**3. Mosás**	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	1. Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete. 2. A tisztaság fontossága	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tudjon kézzel kimosni egy-egy ruhadarabot, egyre nagyobb önállósággal kezelni a mosógépet, kiválasztani a mosáshoz és öblítéshez szükséges tisztítószereket.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Reális, megvalósítható igényességet kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban. 2. Tudni, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tenni. 3. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása. 4. Tudja felsorolni a mosás eszközeit. 5. Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert. 6. Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait. 7. Megismerni a kezelési utasítások jeleit. 8. Megismerni a helyes ruhatárolási módokat. Ismeretek 1. A mosás munkafázisai, eszközei. 2. Mosószerek alkalmazásának szempontjai, adagolás. 3. Kézi mosás, gépi mosás, vegytisztítás. 4. Teregetés, szárítás. 5. Mosóprogramok, szárítóprogramok beállítása. 6. Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén. 7. Különleges mosási problémák, gallérok, kötöttáruk. 8. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva). Tevékenység 1. Mosógépek fajtáival ismerkedés - látogatás, műszaki cikkek szaküzletében. 2. A mosószerválaszték áttekintése (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? –folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás.		

3. Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett. 4. Látogatás ruhatisztító szalonba. 5. Tisztasági szabályok gyakorlása. 6. Ruhadarabok hajtogatása. 7. Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas), évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használtak tárolása.	
Fogalmak	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító

Tematikai egység	**4.** Vasalás	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel kivasalni a balesetek elkerülésével.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. Megismerni és elsajátítani a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét. 2. Legyen képes a ruhadarabokat simára vasalni. 3. Vasaljon önállóan (felügyelet mellett), hajtogasson ruhát. Ismeretek 1. A vasalás eszközei, vasalási technikák. 2. A vasaló beállításai (hőfok, gőzölés). 3. Vegytisztítás. 4. Ruhatárolás. 5. Balesetvédelem. Tevékenység 1. Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő, ruhaneműk (póló, ing) vasalása felügyelet mellett egyre önállóbban. 2. A kivasalt darabok összehajtogatása, elhelyezése a megfelelő tároló helyre. 3. Vegytisztító látogatása, a vasalógép megismerése. 4. Balesetvédelmi oktatás.	
Fogalmak	vasalódeszka, gőzölős vasaló, vegytisztítás kifordítás, hajtogatás, vasalógép. Piktogramok jelentése, megéget, esetleges égési seb ellátása

Tematikai egység	5. Varrás	Órakeret: 50
Előzetes tudás	1. Gondozott ruházat, jó megjelenés ismérvei. 2. Varrás alapkellékeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Önállóan kisebb ruhajavításokat elvégezni. 2. Segítséggel használati- és ajándéktárgyakat készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb felvarrása, akasztó felvarrása, szegés) 2. Tudja alkalmazni a munkadarabon a tanult hímzési technikákat. 3. Mutasson érdeklődést, aktivitást, legyen kitartó munkavégzés során. Ismeretek 1. Varrás eszközei 2. Ruhajavítási műveletek, gomb felvarrása, szakadás bevarrása 3. Kézi- és gépi varrás alapjai 4. Öltésfajták és alkalmazási területeik 5. Hímzés (pl.: keresztszemes, gobelin) 6. Varrással, hímzéssel készült ajándéktárgyak 7. Népviseletek 8. Nem kötelezően: a horgolás, kötés anyagának, eszközeinek megismerése Tevékenység 1. Tű, cérna használata. 2. Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása. 3. Látogatás egy varrodába. 4. Fércöltés, gépöltés. 5. Boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása. 6. Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása. 7. Hímzési előkészületek, megtervezése, öltésfajta kiválasztása. 8. Egyszerűbb darabok készítése segítséggel.	
Fogalmak	A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése. Öltésfajták: kézi öltés/fűzőöltés, láncöltés, tisztázó/cikcakköltés, keresztöltés, szegő/pelenkaöltés, boszorkányöltés

Tematikai egység	6. Virágápolás	Órakeret: 26
Előzetes tudás	Növények tulajdonságainak, szükségleteinek ismerete, virágápolási alapkellékek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Cserepes virágot gondozni, átültetni, szobanövényeket esztétikusan elrendezni a lakás helyiségeiben.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Igény kialakítása a szobanövények tartására, megismerni szakszerű gondozásukat.
2. Igénye legyen az esztétikus, szép virágkompozíció elkészítésére.

Ismeretek

1. Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása.
2. Vágott virágok gondozása.
3. Virágfajták ismerete.
4. Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai.
5. Virágkompozíciók.

Tevékenység

1. Virágültetés, palántázás, gondozás.
2. Vágott virág vázába tétele, gondozása.
3. Szobanövények, vágott virágokat, mezei virágok megkülönböztetése.
4. Virágbolt látogatása.
5. Virágkompozíció készítése száraz és élő növényekből - virágcsokor, koszorú, fali dekoráció, ajtódísz.

Fogalmak	agyag granulátum, ültetőfa, tápoldat, virágtetű irtó szer, kompozíció, szárazvirág, asztaldísz, adventi koszorú, ragasztópisztoly

Tematikai egység	**7.** Lakáskultúra	**Órakeret: 26**
Előzetes tudás	Lakás helyiségeinek, funkciójuknak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Igény kialakítása az esztétikus, harmonikus lakókörnyezetre. 2. Saját elképzeléseket kifejezésre juttatni, megvalósítani a lakberendezés során.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A lakás, iskola különböző helyiségeinek magabiztos felismerése és a berendezési tárgyak, kiegészítők csoportosítása helyük, funkciójuk szerint. 2. Megismerni a lakás praktikus díszítését, kiegészítőket; az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása. Ismeretek 1. A lakás helyiségei és berendezési tárgyai. 2. A lakás beosztása, alaprajza. 3. Lakberendezési kiegészítők. 4. Színek, bútorok, kiegészítők elhelyezésének szerepe a lakásban. 5. Makett, modell, babaház Tevékenység 1. A különböző helyiségek felsorolása és berendezési tárgyak, bútorok megkülönböztetése, válogatása. 2. A lakás lerajzolása és beosztása. 3. Kiegészítők megismerése. 4. Irányítással készítsen babaházat és rendezze be a már megismert berendezési tárgyakkal. 5. Tanulmányi séta (lakberendezési áruház, lakások), lakberendezési újságok tanulmányozása.	
Fogalmak	zsúfolt, kényelmes, időtálló, harmonikus méretarányos

6. számú melléklet: Kert- és parkápoló modul-Szövött-tárgy készítő modul

Helyi tanterv

a Kert- és parkápoló-Szövött-tárgy készítő modul

Készségfejlesztő Iskola

11-12. évfolyamos szakmai képzéséhez

2023

Készségfejlesztő Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			**Készségfejlesztő Iskola II. program**			Készségfejlesztő Iskola III. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	**Közismereti tantárgyak**	**12**	**12**	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Konyhai kisegítő	12	12	**Kert- és parkápoló**	**12**	**12**	Autómosó kisegítő	12	12
Háztartástanéletvitel	8+2	8+2	**Szövött-tárgy készítő**	**8+2**	**8+2**	Textil- és fonalmentő	8+2	8+2
Összesen:	34	34	**Összesen**	**34**	**34**	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	**Habilitáció**	**5**	**5**	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			Készségfejlesztő iskola V. program			Készségfejlesztő iskola VI. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék készítő	12	12	Kisegítő takarító	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	Mézeskalács-sütő	8+2	8+2
Összesen	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

a) Kert-és parkápoló modul

Cél

- A kert és parkápoló tevékenységek végzése közben a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakma tanulásához, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.
- A kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordítani a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsolva.
- Olyan elméleti és gyakorlati ismeretanyagot nyújtani és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a kert és parkápolás munkafolyamatai során az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez.
- A tevékenységközpontú tanulásszervezés segítségével a tanulók segítése szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, szabályok elsajátításában, a későbbi rehabilitáció, illetve védett munkahelyen történő munkavégzés képességének elősegítésében.
- A tanulók figyelmének, érdeklődésének felkeltése saját és közvetlen környezetük igényes kialakítására.
- Kialakítani bennük a rend iránti igény, a rend megteremtésének és fenntartásának, valamint megőrzésének képességét.
- Szeressék a természetet, segítséggel tudják vonzóvá tenni környezetüket, szívesen tartózkodjanak, és dolgozzanak a jó levegőn, az időjárásnak megfelelő öltözködés felismerésével.
- A kert és parkápoló munkák megismertetésével és gyakoroltatásával lehetőséget biztosítani a fiatalok számára a teljesebb élet, a társadalomba és a termelőmunkába való bekapcsolódáshoz.
- Ismerjék a parkot, kertet, mint munkaterületet, ahol tevékenykedniük kell, tudjanak tájékozódni a munkaterületen, és tudjanak utasításokat nehézségi fok szerint végrehajtani.

-
- Sajátítsák el, és irányítással, képességeikhez mérten minél önállóbban végezzék a házi kertek, közterületek, parkok gondozási, ápolási munkálatait.

  A munkavégzés során legyenek képesek a megfelelően előkészített szerszámokat, eszközöket, gépeket rendeltetésszerűen használni, figyeljenek önmaguk és társaik testi épségére.
- Legyenek képesek családban, szociális ellátásban, esetleg munkavállalóként egyszerű konyhakerti és parkápolási munkák végzésére (konyhakerti növények ültetésére, ápolására, betakarítására, egyszerű feldolgozására, egy – és kétnyári virágok kiültetésére fák, cserjék gondozására, fűnyírásra, sövénynyírásra).
- Legyenek képesek kitartóan, huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, vegyék észre a hibát és igyekezzenek azt korrigálni.
- Sajátítsák el minimális szinten a másokkal való együttműködést a feladatok végzése során.

Feladat

- A képességek függvényében a szakma minél eredményesebb elsajátíttatása.
- Egyszerű feladatok esetében önálló munkavégzés elősegítése utasítások alapján. Amennyiben erre nem képes, akkor segítséggel tudja megoldani feladatait.
- Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.
- Balesetvédelmi és munkavédelmi ismeretek nyújtása a munkafolyamatok végzése során.
- A konyhakert és a gyümölcsöskert ápolási, gondozási tevékenységeinek megismertetése, gyakoroltatása.
- Dísznövények és parkok ápolási, gondozási tevékenységeinek megismertetése, gyakoroltatása.
- Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátíttatása.
- Csoporton belüli együttműködési lehetőségek nevelési hatásának felhasználása a szocializáció érdekében.

•

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása) Ismerje a használt anyagokat.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
  Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, és az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.

-
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

A gyakorlati tevékenység oktatásának tárgyi feltételei, eszközigénye

A létszámnak megfelelően kényelmes székekkel, munkaasztalokkal berendezett szaktanterem, növényház, raktár, konyha- és gyümölcsöskert, park, melegágy, vagy melegház szükséges.

Eszközök

- Vetőmagok, szaporítóanyagok.
- Műtrágyák, növényvédő szerek.
- Ásó, gereblye, kapa, sorkihúzó.
- Kézikocsi, talicska, komposztrosta, komposztáló.
- Ültetőfa, öntözőkanna, zsineg.
- Vödör, lapát, vasvilla, lombseprű.
- Műanyag rekesz, metszőolló.
- Sorkihúzó, aprómagvető.
- Ültető lapát, ültetőfa.
- Kézi fűnyíró, fűszegély nyíró.
- Kézi és gépi sövénynyíró.
- Virágcserepek, köztéri edények.
- Munkaruha, sapka, bakancs.
- Védőszemüveg, védőkesztyű, pormaszk, gumicsizma.
- Motoros kapa, kézi vetőgép.
- A kert és a játszóterek berendezéseinek, műtárgyainak állagmegóvásához szükséges anyagok, eszközök.
- Tereprendezéshez szükséges eszközök: kitűzők, mérőszalagok, szintezők.
- Tankönyvek, kertészeti könyvek, kertészeti folyóiratok, kiadványok, filmek.
- A tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok.
- IKT- eszközök.

A tantervi óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
A kert és parkápoláshoz szükséges általános ismeretek			
1. Anyag-és eszközismeret	36	18	18
2. Éghajlati ismeretek, tanulmányi séta /szabadon tervezhető órakeret/	26	13	13
3. Talajtani ismeretek	26	13	13
Park és kertfenntartási ismeretek			
4. A parkot, kertet alkotó növények és szaporításuk	40	20	20
5. A parkot, kertet, díszkertet alkotó növények ápolása	46	23	23
Munka és környezetvédelmi ismeretek			
6. Baleset megelőzés az iskolában	26	13	13
7. Baleset megelőzés a gyakorlatokon	30	15	15
8. Teendők balesetek bekövetkezésekor	18	9	9
9. Környezetünk védelme	22	11	11
Szakmai gyakorlat			
10. Gyakorlati anyag- és eszközismeret	28	14	14
11. Park és kertfenntartási gyakorlatok	108	54	54
12. A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.	416	208	208
13. A parkok, kertek műtárgyainak fenntartása	42	21	21
Összesen:	864	432	432

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Anyag- és eszközismeret**	**Órakeret: 18**
Előzetes tudás	1. Balesetvédelmi ismeretek. - Ismerje a legfontosabb kerti szerszámokat. 2. Ismerje a kéziszerszámokat és azok használatát. Baleset védelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen pontos ismereteket a kertben és a parkban használható kéziszerszámokról. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. 2. Ismerje meg a kéziszerszámok mellett a fűnyíró gépeket.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Ismerje fel önállóan a kéziszerszámokat. 2. Ismerje meg rendeltetésüket, használatukat. 3. Sajátítsa el a velük történő balesetmentes munkavégzés szabályait. 4. A kéziszerszámok mellett a vető és ültető szerszámok megismerése. 5. A fűnyíró gépek típusai. Ismeretek 1. Kéziszerszámok 2. A kéziszerszámok megismerése. A velük történő balesetmentes munkavégzés szabályai (ásó, gereblye, kapa, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló stb.) 3. Kéziszerszámok használata 4. A kéziszerszámok megismerése, használatuk és karbantartásuk módjai 5. Vető- és ültető kéziszerszámok. 6. Fűnyírók és azok használata Tevékenység 1. Szerszámok előkészítése, bemutatása 2. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. 3. Egyszerűbb szerszámok ismerete és használata 4. Az összes eszköz előkészítése, bemutatása	
Fogalmak	Kéziszerszámok, gépek. Ásó, kapa, gereblye, ültetőfa, sorkihúzó, talicska, lapát, villa, metszőolló, ágvágó olló. Vető és ültető gépek. Fűnyírók.

Tematikai egység	2. Éghajlati ismeretek	Órakeret: 13
Előzetes tudás	1. Ismerje az időjárás elemeit. 2. Az éghajlat és az időjárás elemeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen új ismereteket az éghajlatról, az időjárásról és azok hatásáról a szabadban folytatott munkákra. 2. Ismerje meg az időjárás hatásait a kerti munkákra.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. Ismerje meg az éghajlat és az időjárás elemeit. 2. Értse az időjárás hatását a kerti munkára és a növényekre. 3. Ismerje meg a hatásaikat a növényekre és a kinti munkára 4. Ismerje meg az éghajlat összetevőit. 5. Időjárási jelenségek különböző évszakokban. 6. Ismerje meg az időjárás hatását a szabadban élő növényekre és az emberekre	
Ismeretek 1. Éghajlat és időjárás. 2. Az éghajlat összetevői, az éghajlat és az időjárás befolyása a kerti munkákra. 3. A csapadék, a szél, a napsütés hatásai 4. Az éghajlat összetevői. 5. Időjárási jelenségek megismerése. 6. Az időjárás befolyása a kerti munkára. Tevékenység 1. Hőmérő, talajhőmérő, csapadékmérő előkészítése, mérések bemutatása, gyakorlása. 2. Időjárás megfigyelése, az adott állapot rögzítése	
Fogalmak	Csapadék, szél, napsütés, hőmérséklet. Ősz, tél, tavasz, nyár. Hónapok. Éghajlat, időjárás, csapadék, szél, napsütés, hőmérséklet.

Tematikai egység	3. Talajtani ismeretek	Órakeret: 13
Előzetes tudás	1. Ismerje a legfontosabb talajtípusokat. 2. Ismerje a különböző talajtípusok jellemzőit.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen ismereteket a különböző talajtípusokról, illetve szerepükről a kertészetben. 2. Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének fenntartási módjait.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Ismerje meg a termelésre legalkalmasabb talajtípust. 2. Önállóan felismerje a különböző talajtípusokat. 3. Ismerje meg a különböző talajtípusok hatásait a termelésre. 4. Értse meg talajművelésnek az ember életében betöltött szerepét. A talaj termőképességének fenntartása, illetve fokozásának lehetőségei. 5. Szerves trágyázás jelentőségének megismerése. 6. Személyi, tárgyi feltételek biztosítása. Ismeretek 1. A talaj szerepe a kertészetben. 2. A talaj legfontosabb típusai. (kötött talaj, szikes talaj, homoktalaj stb.). 3. A termelésre alkalmas talaj. 4. A talaj szerepe a kertészeti termelésben. 5. A talajművelés jelentősége, fontossága, módjai. 6. A talaj termőképességének fenntartása. 7. Környezet-kímélő trágyázás, szerves-és műtrágyázás. 8. A földterület művelésének feltételei. Tevékenység 1. Talajtípusok előkészítése, bemutatása. Kísérletezés. 2. Talaj vízáteresztő képességének tesztelése.	
Fogalmak	Kötött, termő és homoktalaj. Szerves trágya, műtrágya.

Tematikai egység	4. A parkot és kertet alkotó növények és szaporításuk	Órakeret: 20
Előzetes tudás	1. Balesetvédelmi ismeretek. Rendelkezzen ismeretekkel a különböző növényekről. 2. Ismerje a különböző növénytípusokat.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerje meg a haszon, dísz és vadonélő növényeket, szaporításuk jelentőségét, formáit. 2. Részletesen ismerje meg a különböző növénytípusokat és azok jellemzőit	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. Tudjon különbséget tenni a különböző területek között.
2. Ismerje meg a különböző területek jelentőségét az ember életében.
3. Tudja megkülönböztetni a haszon és dísznövényeket.
4. Tudjon különbséget tenni a különböző növények között.
5. Ismerje meg a különböző szaporítási módokat és az azok közötti különbséget.
6. Szerezze meg a legalapvetőbb ismereteket a növények ápolásáról és védelméről.
7. Ismerje fel a különböző növényeket. 8. Az eltérő tulajdonságok felismerése.
9. Ismerje meg a különböző gyümölcsfákat.
10. Ismerje és alkalmazza a különböző növényszaporítási módokat.
11. Az időjárás, a talajhőmérséklet és az ültetés összefüggéseinek megismerése.
12. A növények eltérő igényeinek megismerése.
13. A biogazdálkodás eltérő feltételeinek bemutatása.

Ismeretek

1. Kert, park, zöldterület fogalma.
2. Jelentőségük az ember életében, szerepe környezetünkben.
3. Dísz és haszonnövények
4. Egy és két nyári növények.
5. A virágágyakba kiültethető növények.
6. Zöldségnövények szaporításának módjai.
7. Vetés, ültetés, palántázás.
8. Növényápolás, növényvédelem
9. Növényismeret
10. Fás és lágy szárú növények,lombhullatók és örökzöldek
11. Gyümölcsfák, gyümölcsösök
12. Konyhakerti növények
13. Növények szaporítása, kiültetése, ápolása, gondozása
14. Kiültetés feltételei, időpontja
15. Növények ápolása, gondozása, növényvédelem
16. A pázsit, a gyep fogalma, szerepe a kertekben, parkokban

17. A biogazdálodás jelentősége Tevékenység 1. Növénybemuttaók a valóságban 2. A szaporítási módok bemutatása	
Fogalmak:	kert, park, zöldterület, erdő, mező, rét, gyep. Lágy és fás szárú növények.Egy és kétnyári növények.Vetés, ülteés, palántázás. Talajhőmérséklet, biogazdálkodás. Gyümölcsfák, lombhullató és örkzöld fák.

Tematikai egység	**5. A parkot, kertet és díszkertet alkotó növények ápolása**	**Órakeret: 23**
Előzetes tudás	1. Egyszerűbb kerti munkák ismerete. 2. A beltéri és kültéri dísznövények ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerje meg a különböző évszakok kertben és parkban végzendő munkáit. 2. A környezetünket díszítő növények és tárgyak megismerése.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Ismerje meg a legalapvetőbb munkákat. 2. Ismerje meg a gyeptelepítés feltételeit és módját. 3. Ismerje meg a dísznövények ápolásának, gondozásának módjait. 4. Szerezzen ismereteket a díszcserjékről. 5. Szerezzen ismereteket az összetettebb munkák folyamatairól. 6. A fenntartási munkák megismerése. 7. Örökzöldekkel kapcsolatos különleges feladatok. 8. A virágtartók telepítésével kapcsolatos feladatok megismerése. 9. Sziklakertekkel kapcsolatos feladatok megismerése. 10. Kerti tavakkal kapcsolatos feladatok megismerése. Ismeretek 1. Parkok ápolása, gondozása. 2. Gyep telepítése, ápolása, gondozása. 3. Dísznövények ültetése, ápolása, gondozása. 4. Díszcserjék ültetése, ápolása, gondozása. 5. Talajtakarók (évelők, lágyszárúak, cserjék) gondozása. 6. Kerti növények ültetése, ápolása, gondozása. 7. Rózsafelületek ápolása, gondozása. 8. Díszfák, cserjék fenntartása. 9. Örökzöldek gondozása. 10. Virágtartók, edényes növények előkészítése, telepítése, gondozása. 11. Sziklakertek létesítése, gondozása.		

12. Kerti tavak létesítése, gondozása. 13. Konyhakerti növények ápolása. 14. Gyümölcsfák, gyümölcsöskertek ápolása, gondozása. Tevékenység 1. Kerti munkák bemutatása, gyakorlása. 2. Az összes növény bemutatása.	
Fogalmak	Ápolás, gondozás, telepítés. Díszcserjék és fák. Örökzöldek. Virágtartók, sziklakert, kerti tó.

Tematikai egység	**6. Baleset megelőzés az iskolában**	**Órakeret: 13**
Előzetes tudás	1. Általános ismeretek a baleset megelőzésről. 2. Az általános balesetvédelmi szabályok ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen ismereteket a kert és parkápolás balesetvédelmi szabályairól. 2. Ismerje meg és alkalmazza a speciális szabályokat.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. Értse meg a szabályok szükségességét, és azok betartásának fontosságát. 2. Ismerje meg a tűzvédelmi szabályokat és azok jelentőségét. 3. Értse meg a munkába állás követelményeit. 4. Tudjon különbséget tenni a munkaruha és a védőruha között. 5. A balesetveszélyes helyzetek felismerése, elkerülése. 6. A szabályok betartásának fontossága saját és társaik érdekében. 7. Az előírt feltételek teljesítése munkavégzés előtt. 8. Az előírt öltözet viselése, előnyeinek felismerése. 9. A balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése. Ismeretek 1. Az osztály-és munkaterem használatának rendje. 2. Munka és balesetvédelmi szabályok. 3. Tűzvédelmi szabályok. 4. Munkába állás feltételei. 5. Munkaruha, védőruha. 6. Balesetek megelőzése. 6. Baleset megelőzés a gyakorlatban. Tevékenység 1. Felszerelések bemutatása. 2. Balesetvédelmi bemutatók megtekintése.	
Fogalmak	Baleset, sérülés. Munkaruha, védőruha. Tűzvédelem, áramütés.

<table>
<tr><th>Tematikai egység</th><th>7. Baleset megelőzés a gyakorlatokon</th><th>Órakeret: 15</th></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">1. Segítségkérés lehetőségei.
2. A balesetvédelmi szabályok ismerete.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">1. Rendelkezzen olyan ismeretekkel, amelyekkel megelőzheti a baleseteket.
2. A szabályok ismerete mellett a gyakorlati betartására való igény kialakítása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
1. Ismerje meg és legyen képes betartani a szabályokat, előírásokat, elvárásokat.
2. Szerezzen ismereteket az időjárás viszontagságairól és azok káros hatásának csökkentéséről.
3. Értse meg a helyes munkaidő beosztás jelentőségét.
4. Értse meg a higiéniás rendszabályok fontosságát. A gyakorlatban törekedjen a betartására.
5. Gyakorlati bemutatón szerezzen ismereteket a tűzvédelemről.
6. A szerszámok vizsgálatának és rendeltetésszerű használatának a kialakítása.
7. Az időjáráshoz való alkalmazkodás módjai, lehetőségei.
8. A célszerű arányok jelentőségének megértetése.
9. A veszélyes anyagok biztonságos kezelésének, tárolásának megértetése.
10. Az egészséges életre való felkészítés.
11. Tűzvédelmi szabályok betartásának a megértetése.
Ismeretek
1. Szabályok betartásának fontossága.
2. Kulturált, fegyelmezett viselkedés a kertben (fólia, üvegház).
3. Időjárás hatásai a munkavégzőkre, (napszúrás, felégés, allergia).
4. A fizikai állóképesség figyelembe vétele.
5. Munka és pihenés beosztása.
6. A leggyakoribb foglalkozási mérgezések megelőzése (személyi higiéné). Higiéniás szabályok.
7. Tűzvédelem a gyakorlatban.
8. A munkavégzéshez a legmegfelelőbb szerszámok kiválogatása, rendeltetésnek megfelelő használata, fegyelmezett munkavégzés az utasítások pontos betartása.
9. Felkészülés az időjárás viszontagságaira, (napszúrás, felégés, allergia stb.).
10. Munka és pihenés helyes aránya.
11. Mérgezések, fertőzések veszélyei
Tevékenység
1. Balesetveszélyes helyzetek bemutatása.
2. Balesetvédelmi feladatok gyakorlása</td></tr>
</table>

Fogalmak:	Munkaidő, pihenőidő, higiénia. Segélyhívószámok. Mérgező és veszélyes anyagok.

Tematikai egység	**8. Teendők balesetek bekövetkezésekor**	**Órakeret: 9**
Előzetes tudás	1. Segélyhívószámok. 2. Ismeretek a balesetek bekövetkezése után nyújtandó segítségről, segítségkérésről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerje meg a segítségnyújtás alapvető lehetőségeit. 2. Teendők balesetek után. Biztosan tudja, hogy honnan lehet segítséget kérni.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Tudja, hogy baj esetén kihez és hová fordulhat. 2. Legyen képes segítséget nyújtani a balesetet szenvedőnek, illetve tudjon segítséget hívni. 3. Ismerje meg az áramtalanítás fontosságát. 4. Tudja megkezdeni a tűzoltást. 5. Ismerje meg a segítségnyújtás egyszerűbb módjait. 6. Segítségkérés a megfelelő helyről. 7. Ismerje meg az áramtalanítás módjait. 8. Ismerje meg a tűzoltás módjait. Ismeretek 1. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai 2. Balesetek jelzése. Azonnali jelzés baleset bekövetkezésekor a munkahelyi vezetőnek. 3. Segítségnyújtás. 4. Teendők áramütés esetén. 5. Teendők tűz esetén. 6. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai Tevékenység Segítségnyújtás és segítséghívás gyakorlása		
Fogalmak	A központi segélyhívószám: 112. Tűzeset, baleset, sérülés. Elsősegélynyújtás, elsősegélynyújtó hely. Áramtalanítás. A tűzoltás módjai. Segítséghívás. Segélyhívás. Segítségnyújtás, elsősegély. Tűzoltó készülékek. Segélyhívószám.	

Tematikai egység	9. Környezetünk védelme	Órakeret: 11
Előzetes tudás	1. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtést, illetve a környezetének takarításának jelentőségét, eszközeit. 2. A környezetvédelem jelentősége.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Értse meg a környezetvédelem lényegét és fontosságát. 2. Ismerje és értse a környezet és a természetvédelem jelentőségét, feladatait.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Értse meg az ember és a természet kapcsolatát. 2. Ismerje meg a komposztálás lehetőségét. 3. Szerezzen ismeretek a környezet és a természetvédelemről. Értse meg szerepét e tevékenységben. 4. Szerezzen ismereteket a környezetbarát növényvédelemről 5. Értse az ember szerepét a környezetben. 6. Ismerje meg a tiszta környezet szerepét az egészséges életmódban. 7. Alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtést. 8. Értse az ember szerepét a természetvédelemben. 9. Értse és alkalmazza a környezettudatos gazdálkodást. Ismeretek 1. Az ember és a környezet kapcsolata, kölcsönhatások. 2. Komposztálás, jelentősége. 3. A környezetvédelem jelentősége. 4. A természetvédelem jelentősége. 5. Vegyszer nélküli növényvédelem lehetőségei a természet egyensúlyának fenntartásában. 6. Környezet-védelem szerepe az egészséges életben. 7. Hulladékok, veszélyes anyagok kezelése. 8. Természet-védelem jelentősége. 9. Vegyszer nélküli növényvédelem jelentősége a természet egyensúlyának fenntartása érdekében. Tevékenység 1. A környezet szépségeinek bemutatása. 2. Szelektív hulladékgyűjtés Környezetvédelmi feladatok gyakorlása	
Fogalmak	Környezet, természet, védelmük. Komposztálás. Biogazdálkodás. Szelektív hulladék. Környezet és természetvédelem. Hulladékok, veszélyes anyagok, mérgek. Biogazdálkodás.

Tematikai egység	10. Gyakorlati anyag-és eszközismeret	Órakeret: 14
Előzetes tudás	1. Ismerje a szerszámokat, kéziszerszámokat és tudja, hogy hogyan kell őket használni. Baleset védelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudatos és célszerű szerszámhasználat begyakoroltatása. 2. A kéziszerszámok ismerete mellett a fűnyíró különböző típusainak használata.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Ismerje meg és gyakorolja be a kéziszerszámok használatát.
2. Ismerje meg a sorkihúzó jelentőségét.
3. Ismerje meg a komposztálás eszközeit és a felhasználható anyagokat.
4. Gyakorolja be a szerszámok és gépek használatát. 5. Gyakorolja be az évszaknak megfelelő munkákat.
6. Gyakorolja be a komposztálással kapcsolatos feladatokat.
7. Az időjárási megfigyelések rögzítése és összehasonlítása.

Ismeretek

1. Kéziszerszámok használata.
2. Sorkihúzó használata.
3. Komposztálás eszközei, és azok használata.
4. Szerszámok, gépek használata.
5. Az évszaknak megfelelő munkák tárgyi feltételeinek megteremtése.
6. Komposztálás. (szerves hulladékok).).
7. Időjárás megfigyelése.

Tevékenység

1. Munka a kertben.
2. Eszközök és azok használatának bemutatása.
3. Az eszközök rendeltetésszerű használatának bemutatása.
4. Előkészületek az őszi munkákhoz.
5. Kapálás, gyomlálás, ásás, gereblyézés.

Fogalmak	1. Ásás, kapálás, gereblyézés, metszés. 2. Kéziszerszámok, gépek, évszakok, komposztálás.

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td>11. Park és kertfenntartási gyakorlatok</td><td>Órakeret: 54</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">1. Ismerje az egyszerűbb szerszámokkal végzendő munkát.
Baleset védelmi ismeretek.
2. Növényismeret.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">1. Gyakorolja be a kertekben és parkokban végzendő munkát.
2. Ismerje meg és alkalmazza a talajművelés és a növényszaporítás különböző módjait.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
1. Az elméletben tanultak alkalmazása a gyakorlatban.
2. A kertben és a parkban történő munkákra való felkészítés.
3. Ismerje meg és használja a különböző trágya típusokat.
4. A gyakorlatban alkalmazza az ültetéssel és vetéssel kapcsolatos feladatokat.
5. Ismerje meg a köztéri díszítő műtárgyakat, és gyakorlatban alakítsa ki.
6. Komposztálás hulladék anyagokból.
7. Ismerje meg a talajművelés eltérő feladatait különböző évszakokban.
8. Ismerje meg az ágyások kialakításának célszerű menetrendjét.
9. A szaporítás módjainak bemutatása és azok begyakorlása.
10. A telepítések célszerű idejének és munkafolyamatának megismerése.
11. Az ültető gödrök méreteinek megismerése.
12. Az ültetés célszerű kivitelezésének begyakorlása.
13. A füvesítés feltételeinek megteremtése, a füvesítés gyakorlása.
Ismeretek
1. Parkok, kertek (konyhai és dísz) anyagai, azok használata.
2. Kertek, parkok, zöldterületek ápolása, gondozása.
3. Őszi talaj előkészítés.
4. Trágyázás.
5. Ágyások kialakítása.
6. Ültetés, palántázás.
7. Köztéri edények előkészítése, telepítése, gondozása.
8. Komposztálás.
9. Talaj előkészítés ősszel és tavasszal.
10. Ágyások kialakítása, őszi és tavaszi vetés, ültetés.</td></tr>
</table>

11. Szaporító ládák készítése, használata.
12. Sövények, cserjék, fák telepítése.
13. Ültető gödrök készítése.
14. Ültetés.
15. Gyeptelepítés.

Tevékenység

1. Az anyagok előkészítése, bemutatása.
2. Munkavégzés a kertben.
3. A parkok kiegészítő anyagainak használata.
4. Talaj-előkészítés, alaptrágyázás, szerves- és műtrágyák kijuttatása, bedolgozása ásással, motoros kapával. A talaj lezárása hengerezéssel. Ágyások kialakítása, előkészítése őszi és tavaszi vetésre, ültetésre.
5. Virágmagok vetése szaporító ládába és helybe. Sövények, cserjék telepítése szabadgyökerű, földlabdás, konténeres növények ültetésével.
6. Különböző rózsatípusok önállóan, vagy segítséggel történő ültetése, ültetés utáni munkái.
7. Gyümölcsfák és gyümölcsösök ápolása, gondozása.
8. Ültető gödör ásása szabadgyökerű és konténeres díszfák ültetéséhez. Ültetés végrehajtása, ültetés utáni munkák.
9. Gyeptelepítés.

Fogalmak	Talaj előkészítés, ágyások kialakítása, ültetés, vetés, palántázás, komposztálás. Talaj előkészítés, ágyások, szaporító láda, telepítés, ültetés, füvesítés.

Tematikai egység	**12. A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.**	**Órakeret: 208**
Előzetes tudás	1. Beltéri és dísznövények ápolása. 2. Növények és azok életfeltételei. Balesetvédelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Gyakorolja be a kert és a park növényeinek ápolását. 2. A gyakorlatban alkalmazni tudja a növények ápolásáról tanultakat.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 1. A különböző feladatok begyakorlása. 2. Munkavégzés segítséggel és önállóan. 3. A kéziszerszámok és gépek használatának begyakorlása. 4. Az évelő növényekkel kapcsolatos feladatok begyakorlása. 5. A gondozott területekről a nem kívánatos növények eltávolításának begyakorlása. 6. A sövényekkel, cserjékkel, fákkal kapcsolatos feladatok begyakorlása. 7. A kiszáradt, sérült fák eltávolításának begyakorlása. 8. A pázsitfűvel kapcsolatos feladatok begyakorlása. Ismeretek 1. Pázsit és gyep ápolása, gondozása. 2. Felújításuk. 3. Sövények ápolása, gondozása. 4. Dísznövények ápolása, gondozása. 5. Belsőterek növényeinek ápolása, gondozása. 6. Kert ápolása, gondozása. 7. Termések betakarítása, tárolása. 8. Szerszámok, gépek folyamatos használata. 9. Évelő növények telepítése, gondozása, felújítása. 10. Gyomtalanítás. 11. Sövények, cserjék, fák gondozása, fenntartása, fiatalítása. 12. Kiszáradt fák eltávolítása. 13. Gyep gondozása. Tevékenység 1. A gyakorlati feladatok bemutatása. 2. Kert és parkgondozás 3. Fűnyíró gépek üzemeltetése, karbantartása, beállítása adott tarlómagassághoz 4. Évelőágyak felújítása, áttelepítése. Évelő növények felszedése, tőosztása, talajelőkészítés, tápanyag-utánpótlás, talajfertőtlenítés, tarackirtás, ültetés, beöntözés. 5. Sövények, díszcserjék fenntartási munkái: metszés, nyírás, öntözés, tápanyag-visszapótlás, talajlazítás, növényvédelem. 6. Konyhakerti növények ápolása, gondozása, terméseik betakarítása, tárolása 7. Fiatal és idős díszfák fenntartási munkái: fenntartó metszés, ifjító metszés, termőre metszés, öntözés, növényvédelem. A kiszáradt fák kivágása döntéssel, darabolással. 8. Gyümölcsfák ültetése, metszése, termésének betakarítása, tárolása. 9. Munka a kertben. A tevékenységek gyakorlása az időjárásnak megfelelően.	
Fogalmak	Ápolás, gondozás, betakarítás, kiszáradt, sérült növények.

Tematikai egység	13. Parkok, kertek műtárgyainak fenntartása	Órakeret: 21
Előzetes tudás	Ismerje a játszótereket és azok eszközeit.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerje meg a környezetünkben lévő műtárgyakat és azok gondozását. 2. A játszóterek ápolása, gondozása, karbantartása iránti igény felkeltése, speciális tevékenységek, feladatok megismerése.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladatok. 1. Tudja, hogy hogyan kell a játszótereket gondozni. 2. A vízi létesítményeket ismerje meg és szerezzen információkat azok ápolásáról. 3. Tudja, hogy hideg idő estén el kell zárni a kinti csapokat és be kell takarni. 4. A játszótér gondozásával, állagmegóvásával kapcsolatos feladatok begyakorlása. 5. Ismerje fel a sérült, balesetveszélyes részeket. Azok elhárításában vegyen részt. 6. Vegyen részt a vízi létesítmények (szökőkutak, mesterséges tavak) létrehozásában, és az azokba történő növénytelepítésben és gondozásukban. 7. A hideg idő beköszöntével a vezetékek, csapok fagymentesítésében vegyen részt. Ismeretek: 1. Játszóterek gondozása, állagmegóvása 2. Vízi létesítmények telepítése, ápolása, gondozása. 3. Fagymentesítés. 4. A sérült részek javítása, eltávolítása. Tevékenységek: 1. Játszóterek gondozása az intézményben és a környéken 2. A környezetünkben lévő játszóterek folyamatos gondozása, állagmegóvása felületkezeléssel (festés). 3. Sérült, balesetveszélyes játékok eltávolítása. A vízi létesítmények (mesterséges tavak, szökőkutak) betelepítése növényekkel. A vízi létesítmények fagymentesítése	
Fogalmak	Játszótér, játékok. Dísztó, halastó. Állagmegóvás, javítás. Fagymentesítés.

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1. Anyag- és eszközismeret**	**Órakeret: 18**
Előzetes tudás	3. Balesetvédelmi ismeretek. - Ismerje a legfontosabb kerti szerszámokat. 4. Ismerje a kéziszerszámokat és azok használatát. Baleset védelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Szerezzen pontos ismereteket a kertben és a parkban használható kéziszerszámokról. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. 4. Ismerje meg a kéziszerszámok mellett a fűnyíró gépeket.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 6. Ismerje fel önállóan a kéziszerszámokat. 7. Ismerje meg rendeltetésüket, használatukat. 8. Sajátítsa el a velük történő balesetmentes munkavégzés szabályait. 9. A kéziszerszámok mellett a vető és ültető szerszámok megismerése. 10. A fűnyíró gépek típusai. Ismeretek 5. Kéziszerszámok 6. A kéziszerszámok megismerése. A velük történő balesetmentes munkavégzés szabályai (ásó, gereblye, kapa, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló stb.) 7. Kéziszerszámok használata 7. A kéziszerszámok megismerése, használatuk és karbantartásuk módjai 8. Vető- és ültető kéziszerszámok. 9. Fűnyírók és azok használata Tevékenység 4. Szerszámok előkészítése, bemutatása 5. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. 6. Egyszerűbb szerszámok ismerete és használata 8. Az összes eszköz előkészítése, bemutatása

Fogalmak	Kéziszerszámok, gépek. Ásó, kapa, gereblye, ültetőfa, sorkihúzó, talicska, lapát, villa, metszőolló, ágvágó olló. Vető és ültető gépek. Fűnyírók.

Tematikai egység	**2. Éghajlati ismeretek**	**Órakeret: 13**
Előzetes tudás	3. Ismerje az időjárás elemeit. 4. Az éghajlat és az időjárás elemeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Szerezzen új ismereteket az éghajlatról, az időjárásról és azok hatásáról a szabadban folytatott munkákra. 4. Ismerje meg az időjárás hatásait a kerti munkákra.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

7. Ismerje meg az éghajlat és az időjárás elemeit.
8. Értse az időjárás hatását a kerti munkára és a növényekre.
9. Ismerje meg a hatásaikat a növényekre és a kinti munkára
10. Ismerje meg az éghajlat összetevőit.
11. Időjárási jelenségek különböző évszakokban.
12. Ismerje meg az időjárás hatását a szabadban élő növényekre és az emberekre

Ismeretek

3. Éghajlat és időjárás.
4. Az éghajlat összetevői, az éghajlat és az időjárás befolyása a kerti munkákra. 3. A csapadék, a szél, a napsütés hatásai

7. Az éghajlat összetevői.
8. Időjárási jelenségek megismerése.
9. Az időjárás befolyása a kerti munkára.

Tevékenység

3. Hőmérő, talajhőmérő, csapadékmérő előkészítése, mérések bemutatása, gyakorlása.
4. Időjárás megfigyelése, az adott állapot rögzítése

Fogalmak	Csapadék, szél, napsütés, hőmérséklet. Ősz, tél, tavasz, nyár. Hónapok. Éghajlat, időjárás, csapadék, szél, napsütés, hőmérséklet.

Tematikai egység	**3. Talajtani ismeretek**	**Órakeret: 13**
Előzetes tudás	3. Ismerje a legfontosabb talajtípusokat. 4. Ismerje a különböző talajtípusok jellemzőit.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen ismereteket a különböző talajtípusokról, illetve szerepükről a kertészetben. 2. Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének fenntartási módjait.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Ismerje meg a termelésre legalkalmasabb talajtípust. 2. Önállóan felismerje a különböző talajtípusokat. 3. Ismerje meg a különböző talajtípusok hatásait a termelésre. 4. Értse meg talajművelésnek az ember életében betöltött szerepét. A talaj termőképességének fenntartása, illetve fokozásának lehetőségei. 5. Szerves trágyázás jelentőségének megismerése. 6. Személyi, tárgyi feltételek biztosítása. Ismeretek 9. A talaj szerepe a kertészetben. 10. A talaj legfontosabb típusai. (kötött talaj, szikes talaj, homoktalaj stb.). 11. A termelésre alkalmas talaj. 12. A talaj szerepe a kertészeti termelésben. 13. A talajművelés jelentősége, fontossága, módjai. 14. A talaj termőképességének fenntartása. 15. Környezet-kímélő trágyázás, szerves-és műtrágyázás. 16. A földterület művelésének feltételei. Tevékenység 3. Talajtípusok előkészítése, bemutatása. Kísérletezés. 4. Talaj vízáteresztő képességének tesztelése.	
Fogalmak	Kötött, termő és homoktalaj. Szerves trágya, műtrágya.

Tematikai egység	4. A parkot és kertet alkotó növények és szaporításuk	Órakeret: 20
Előzetes tudás	3. Balesetvédelmi ismeretek. Rendelkezzen ismeretekkel a különböző növényekről. 4. Ismerje a különböző növénytípusokat.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Ismerje meg a haszon, dísz és vadonélő növényeket, szaporításuk jelentőségét, formáit. 4. Részletesen ismerje meg a különböző növénytípusokat és azok jellemzőit	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

8. Tudjon különbséget tenni a különböző területek között.
9. Ismerje meg a különböző területek jelentőségét az ember életében.
10. Tudja megkülönböztetni a haszon és dísznövényeket.
11. Tudjon különbséget tenni a különböző növények között.
12. Ismerje meg a különböző szaporítási módokat és az azok közötti különbséget.
13. Szerezze meg a legalapvetőbb ismereteket a növények ápolásáról és védelméről.
14. Ismerje fel a különböző növényeket. 8. Az eltérő tulajdonságok felismerése.

14. Ismerje meg a különböző gyümölcsfákat.
15. Ismerje és alkalmazza a különböző növényszaporítási módokat.
16. Az időjárás, a talajhőmérséklet és az ültetés összefüggéseinek megismerése.
17. A növények eltérő igényeinek megismerése.
18. A biogazdálkodás eltérő feltételeinek bemutatása.

Ismeretek

18. Kert, park, zöldterület fogalma.
19. Jelentőségük az ember életében, szerepe környezetünkben.
20. Dísz és haszonnövények
21. Egy és két nyári növények.
22. A virágágyakba kiültethető növények.
23. Zöldségnövények szaporításának módjai.
24. Vetés, ültetés, palántázás.
25. Növényápolás, növényvédelem
26. Növényismeret
27. Fás és lágy szárú növények,lombhullatók és örökzöldek
28. Gyümölcsfák, gyümölcsösök
29. Konyhakerti növények
30. Növények szaporítása, kiültetése, ápolása, gondozása
31. Kiültetés feltételei, időpontja
32. Növények ápolása, gondozása, növényvédelem
33. A pázsit, a gyep fogalma, szerepe a kertekben, parkokban
34. A biogazdálodás jelentősége

Tevékenység 3. Növénybemuttaók a valóságban 4. A szaporítási módok bemutatása	
Fogalmak:	kert, park, zöldterület, erdő, mező, rét, gyep. Lágy és fás szárú növények.Egy és kétnyári növények.Vetés, ültees, palántázás. Talajhőmérséklet, biogazdálkodás. Gyümölcsfák, lombhullató és örkzöld fák.

Tematikai egység	**5. A parkot, kertet és díszkertet alkotó növények ápolása**	**Órakeret: 23**
Előzetes tudás	3. Egyszerűbb kerti munkák ismerete. 4. A beltéri és kültéri dísznövények ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Ismerje meg a különböző évszakok kertben és parkban végzendő munkáit. 4. A környezetünket díszítő növények és tárgyak megismerése.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 11. Ismerje meg a legalapvetőbb munkákat. 12. Ismerje meg a gyeptelepítés feltételeit és módját. 13. Ismerje meg a dísznövények ápolásának, gondozásának módjait. 14. Szerezzen ismereteket a díszcserjékről. 15. Szerezzen ismereteket az összetettebb munkák folyamatairól. 16. A fenntartási munkák megismerése. 17. Örökzöldekkel kapcsolatos különleges feladatok. 18. A virágtartók telepítésével kapcsolatos feladatok megismerése. 19. Sziklakertekkel kapcsolatos feladatok megismerése. 20. Kerti tavakkal kapcsolatos feladatok megismerése. Ismeretek 15. Parkok ápolása, gondozása. 16. Gyep telepítése, ápolása, gondozása. 17. Dísznövények ültetése, ápolása, gondozása. 18. Díszcserjék ültetése, ápolása, gondozása. 19. Talajtakarók (évelők, lágyszárúak, cserjék) gondozása. 20. Kerti növények ültetése, ápolása, gondozása. 21. Rózsafelületek ápolása, gondozása. 22. Díszfák, cserjék fenntartása. 23. Örökzöldek gondozása. 24. Virágtartók, edényes növények előkészítése, telepítése, gondozása. 25. Sziklakertek létesítése, gondozása. 26. Kerti tavak létesítése, gondozása.		

27. Konyhakerti növények ápolása. 28. Gyümölcsfák, gyümölcsöskertek ápolása, gondozása. Tevékenység 3. Kerti munkák bemutatása, gyakorlása. 4. Az összes növény bemutatása.	
Fogalmak	Ápolás, gondozás, telepítés. Díszcserjék és fák. Örökzöldek. Virágtartók, sziklakert, kerti tó.

Tematikai egység	**6. Baleset megelőzés az iskolában**	**Órakeret: 13**
Előzetes tudás	3. Általános ismeretek a baleset megelőzésről. 4. Az általános balesetvédelmi szabályok ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Szerezzen ismereteket a kert és parkápolás balesetvédelmi szabályairól. 4. Ismerje meg és alkalmazza a speciális szabályokat.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 10. Értse meg a szabályok szükségességét, és azok betartásának fontosságát. 11. Ismerje meg a tűzvédelmi szabályokat és azok jelentőségét. 12. Értse meg a munkába állás követelményeit. 13. Tudjon különbséget tenni a munkaruha és a védőruha között. 14. A balesetveszélyes helyzetek felismerése, elkerülése. 15. A szabályok betartásának fontossága saját és társaik érdekében. 16. Az előírt feltételek teljesítése munkavégzés előtt. 17. Az előírt öltözet viselése, előnyeinek felismerése. 18. A balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése. Ismeretek 7. Az osztály-és munkaterem használatának rendje. 8. Munka és balesetvédelmi szabályok. 9. Tűzvédelmi szabályok. 10. Munkába állás feltételei. 11. Munkaruha, védőruha. 6. Balesetek megelőzése. 12. Baleset megelőzés a gyakorlatban. Tevékenység 3. Felszerelések bemutatása. 4. Balesetvédelmi bemutatók megtekintése.	
Fogalmak	Baleset, sérülés. Munkaruha, védőruha. Tűzvédelem, áramütés.

<table>
<tr><th>Tematikai egység</th><th>7. Baleset megelőzés a gyakorlatokon</th><th>Órakeret: 15</th></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">3. Segítségkérés lehetőségei.
4. A balesetvédelmi szabályok ismerete.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">3. Rendelkezzen olyan ismeretekkel, amelyekkel megelőzheti a baleseteket.
4. A szabályok ismerete mellett a gyakorlati betartására való igény kialakítása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
12. Ismerje meg és legyen képes betartani a szabályokat, előírásokat, elvárásokat.
13. Szerezzen ismereteket az időjárás viszontagságairól és azok káros hatásának csökkentéséről.
14. Értse meg a helyes munkaidő beosztás jelentőségét.
15. Értse meg a higiéniás rendszabályok fontosságát. A gyakorlatban törekedjen a betartására.
16. Gyakorlati bemutatón szerezzen ismereteket a tűzvédelemről.
17. A szerszámok vizsgálatának és rendeltetésszerű használatának a kialakítása.
18. Az időjáráshoz való alkalmazkodás módjai, lehetőségei.
19. A célszerű arányok jelentőségének megértetése.
20. A veszélyes anyagok biztonságos kezelésének, tárolásának megértetése.
21. Az egészséges életre való felkészítés.
22. Tűzvédelmi szabályok betartásának a megértetése.
Ismeretek
12. Szabályok betartásának fontossága.
13. Kulturált, fegyelmezett viselkedés a kertben (fólia, üvegház).
14. Időjárás hatásai a munkavégzőkre, (napszúrás, felégés, allergia).
15. A fizikai állóképesség figyelembe vétele.
16. Munka és pihenés beosztása.
17. A leggyakoribb foglalkozási mérgezések megelőzése (személyi higiéné). Higiéniás szabályok.
18. Tűzvédelem a gyakorlatban.
19. A munkavégzéshez a legmegfelelőbb szerszámok kiválogatása, rendeltetésnek megfelelő használata, fegyelmezett munkavégzés az utasítások pontos betartása.
20. Felkészülés az időjárás viszontagságaira, (napszúrás, felégés, allergia stb.).
21. Munka és pihenés helyes aránya.
22. Mérgezések, fertőzések veszélyei
Tevékenység
3. Balesetveszélyes helyzetek bemutatása.
4. Balesetvédelmi feladatok gyakorlása</td></tr>
<tr><td>Fogalmak:</td><td colspan="2">Munkaidő, pihenőidő, higiénia. Segélyhívószámok. Mérgező és veszélyes anyagok.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td>8. Teendők balesetek bekövetkezésekor</td><td>Órakeret: 9</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">3. Segélyhívószámok.
4. Ismeretek a balesetek bekövetkezése után nyújtandó segítségről, segítségkérésről.</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">3. Ismerje meg a segítségnyújtás alapvető lehetőségeit.
4. Teendők balesetek után. Biztosan tudja, hogy honnan lehet segítséget kérni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
9. Tudja, hogy baj esetén kihez és hová fordulhat.
10. Legyen képes segítséget nyújtani a balesetet szenvedőnek, illetve tudjon segítséget hívni.
11. Ismerje meg az áramtalanítás fontosságát.
12. Tudja megkezdeni a tűzoltást.
13. Ismerje meg a segítségnyújtás egyszerűbb módjait.
14. Segítségkérés a megfelelő helyről.
15. Ismerje meg az áramtalanítás módjait.
16. Ismerje meg a tűzoltás módjait.
Ismeretek
7. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai
8. Balesetek jelzése. Azonnali jelzés baleset bekövetkezésekor a munkahelyi vezetőnek.
9. Segítségnyújtás.
10. Teendők áramütés esetén.
11. Teendők tűz esetén.
12. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai
Tevékenység
Segítségnyújtás és segítséghívás gyakorlása</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">A központi segélyhívószám: 112. Tűzeset, baleset, sérülés. Elsősegélynyújtás, elsősegélynyújtó hely. Áramtalanítás. A tűzoltás módjai. Segítséghívás. Segélyhívás.
Segítségnyújtás, elsősegély. Tűzoltó készülékek. Segélyhívószám.</td></tr>
</table>

Tematikai egység	9. Környezetünk védelme	Órakeret: 11
Előzetes tudás	3. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtést, illetve a környezetének takarításának jelentőségét, eszközeit. 4. A környezetvédelem jelentősége.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Értse meg a környezetvédelem lényegét és fontosságát. 4. Ismerje és értse a környezet és a természetvédelem jelentőségét, feladatait.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 10. Értse meg az ember és a természet kapcsolatát. 11. Ismerje meg a komposztálás lehetőségét. 12. Szerezzen ismeretek a környezet és a természetvédelemről. Értse meg szerepét e tevékenységben. 13. Szerezzen ismereteket a környezetbarát növényvédelemről 14. Értse az ember szerepét a környezetben. 15. Ismerje meg a tiszta környezet szerepét az egészséges életmódban. 16. Alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtést. 17. Értse az ember szerepét a természetvédelemben. 18. Értse és alkalmazza a környezettudatos gazdálkodást. Ismeretek 10. Az ember és a környezet kapcsolata, kölcsönhatások. 11. Komposztálás, jelentősége. 12. A környezetvédelem jelentősége. 13. A természetvédelem jelentősége. 14. Vegyszer nélküli növényvédelem lehetőségei a természet egyensúlyának fenntartásában. 15. Környezet-védelem szerepe az egészséges életben. 16. Hulladékok, veszélyes anyagok kezelése. 17. Természet-védelem jelentősége. 18. Vegyszer nélküli növényvédelem jelentősége a természet egyensúlyának fenntartása érdekében. Tevékenység 3. A környezet szépségeinek bemutatása. 4. Szelektív hulladékgyűjtés Környezetvédelmi feladatok gyakorlása	
Fogalmak	Környezet, természet, védelmük. Komposztálás. Biogazdálkodás. Szelektív hulladék. Környezet és természetvédelem. Hulladékok, veszélyes anyagok, mérgek. Biogazdálkodás.

Tematikai egység	10. Gyakorlati anyag-és eszközismeret	Órakeret: 14
Előzetes tudás	1. Ismerje a szerszámokat, kéziszerszámokat és tudja, hogy hogyan kell őket használni. Baleset védelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Tudatos és célszerű szerszámhasználat begyakoroltatása. 4. A kéziszerszámok ismerete mellett a fűnyíró különböző típusainak használata.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

5. Ismerje meg és gyakorolja be a kéziszerszámok használatát.
6. Ismerje meg a sorkihúzó jelentőségét.
7. Ismerje meg a komposztálás eszközeit és a felhasználható anyagokat.
8. Gyakorolja be a szerszámok és gépek használatát. 5. Gyakorolja be az évszaknak

megfelelő munkákat.

8. Gyakorolja be a komposztálással kapcsolatos feladatokat.
9. Az időjárási megfigyelések rögzítése és összehasonlítása.

Ismeretek

8. Kéziszerszámok használata.
9. Sorkihúzó használata.
10. Komposztálás eszközei, és azok használata.
11. Szerszámok, gépek használata.
12. Az évszaknak megfelelő munkák tárgyi feltételeinek megteremtése.
13. Komposztálás. (szerves hulladékok).).
14. Időjárás megfigyelése.

Tevékenység

6. Munka a kertben.
7. Eszközök és azok használatának bemutatása.
8. Az eszközök rendeltetésszerű használatának bemutatása.
9. Előkészületek az őszi munkákhoz.
10. Kapálás, gyomlálás, ásás, gereblyézés.

Fogalmak	3. Ásás, kapálás, gereblyézés, metszés. 4. Kéziszerszámok, gépek, évszakok, komposztálás.

Tematikai egység	11. Park és kertfenntartási gyakorlatok	Órakeret: 54
Előzetes tudás	3. Ismerje az egyszerűbb szerszámokkal végzendő munkát. Baleset védelmi ismeretek. 4. Növényismeret.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Gyakorolja be a kertekben és parkokban végzendő munkát. 4. Ismerje meg és alkalmazza a talajművelés és a növényszaporítás különböző módjait.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 14. Az elméletben tanultak alkalmazása a gyakorlatban. 15. A kertben és a parkban történő munkákra való felkészítés. 16. Ismerje meg és használja a különböző trágya típusokat. 17. A gyakorlatban alkalmazza az ültetéssel és vetéssel kapcsolatos feladatokat. 18. Ismerje meg a köztéri díszítő műtárgyakat, és gyakorlatban alakítsa ki. 19. Komposztálás hulladék anyagokból. 20. Ismerje meg a talajművelés eltérő feladatait különböző évszakokban. 21. Ismerje meg az ágyások kialakításának célszerű menetrendjét. 22. A szaporítás módjainak bemutatása és azok begyakorlása. 23. A telepítések célszerű idejének és munkafolyamatának megismerése. 24. Az ültető gödrök méreteinek megismerése. 25. Az ültetés célszerű kivitelezésének begyakorlása. 26. A füvesítés feltételeinek megteremtése, a füvesítés gyakorlása. Ismeretek 16. Parkok, kertek (konyhai és dísz) anyagai, azok használata. 17. Kertek, parkok, zöldterületek ápolása, gondozása. 18. Őszi talaj előkészítés. 19. Trágyázás. 20. Ágyások kialakítása. 21. Ültetés, palántázás. 22. Köztéri edények előkészítése, telepítése, gondozása. 23. Komposztálás. 24. Talaj előkészítés ősszel és tavasszal. 25. Ágyások kialakítása, őszi és tavaszi vetés, ültetés.		

26. Szaporító ládák készítése, használata.
27. Sövények, cserjék, fák telepítése.
28. Ültető gödrök készítése.
29. Ültetés.
30. Gyeptelepítés.

Tevékenység

10. Az anyagok előkészítése, bemutatása.
11. Munkavégzés a kertben.
12. A parkok kiegészítő anyagainak használata.
13. Talaj-előkészítés, alaptrágyázás, szerves- és műtrágyák kijuttatása, bedolgozása ásással, motoros kapával. A talaj lezárása hengerezéssel. Ágyások kialakítása, előkészítése őszi és tavaszi vetésre, ültetésre.
14. Virágmagok vetése szaporító ládába és helybe. Sövények, cserjék telepítése szabadgyökerű, földlabdás, konténeres növények ültetésével.
15. Különböző rózsatípusok önállóan, vagy segítséggel történő ültetése, ültetés utáni munkái.
16. Gyümölcsfák és gyümölcsösök ápolása, gondozása.
17. Ültető gödör ásása szabadgyökerű és konténeres díszfák ültetéséhez. Ültetés végrehajtása, ültetés utáni munkák.
18. Gyeptelepítés.

Fogalmak	Talaj előkészítés, ágyások kialakítása, ültetés, vetés, palántázás, komposztálás. Talaj előkészítés, ágyások, szaporító láda, telepítés, ültetés, füvesítés.

Tematikai egység	**12. A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.**	**Órakeret: 208**
Előzetes tudás	3. Beltéri és dísznövények ápolása. 4. Növények és azok életfeltételei. Balesetvédelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Gyakorolja be a kert és a park növényeinek ápolását. 4. A gyakorlatban alkalmazni tudja a növények ápolásáról tanultakat.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat 9. A különböző feladatok begyakorlása. 10. Munkavégzés segítséggel és önállóan. 11. A kéziszerszámok és gépek használatának begyakorlása. 12. Az évelő növényekkel kapcsolatos feladatok begyakorlása. 13. A gondozott területekről a nem kívánatos növények eltávolításának begyakorlása. 14. A sövényekkel, cserjékkel, fákkal kapcsolatos feladatok begyakorlása. 15. A kiszáradt, sérült fák eltávolításának begyakorlása. 16. A pázsitfűvel kapcsolatos feladatok begyakorlása. Ismeretek 6. Pázsit és gyep ápolása, gondozása. 7. Felújításuk. 8. Sövények ápolása, gondozása. 9. Dísznövények ápolása, gondozása. 10. Belsőterek növényeinek ápolása, gondozása. 14. Kert ápolása, gondozása. 15. Termések betakarítása, tárolása. 16. Szerszámok, gépek folyamatos használata. 17. Évelő növények telepítése, gondozása, felújítása. 18. Gyomtalanítás. 19. Sövények, cserjék, fák gondozása, fenntartása, fiatalítása. 20. Kiszáradt fák eltávolítása. 21. Gyep gondozása. Tevékenység 10. A gyakorlati feladatok bemutatása. 11. Kert és parkgondozás 12. Fűnyíró gépek üzemeltetése, karbantartása, beállítása adott tarlómagassághoz 13. Évelőágyak felújítása, áttelepítése. Évelő növények felszedése, tőosztása, talajelőkészítés, tápanyag-utánpótlás, talajfertőtlenítés, tarackirtás, ültetés, beöntözés. 14. Sövények, díszcserjék fenntartási munkái: metszés, nyírás, öntözés, tápanyag-visszapótlás, talajlazítás, növényvédelem. 15. Konyhakerti növények ápolása, gondozása, terméseik betakarítása, tárolása 16. Fiatal és idős díszfák fenntartási munkái: fenntartó metszés, ifjító metszés, termőre metszés, öntözés, növényvédelem. A kiszáradt fák kivágása döntéssel, darabolással. 17. Gyümölcsfák ültetése, metszése, termésének betakarítása, tárolása. 18. Munka a kertben. A tevékenységek gyakorlása az időjárásnak megfelelően.	
Fogalmak	Ápolás, gondozás, betakarítás, kiszáradt, sérült növények.

Tematikai egység	13. Parkok, kertek műtárgyainak fenntartása	Órakeret: 21
Előzetes tudás	Ismerje a játszótereket és azok eszközeit.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Ismerje meg a környezetünkben lévő műtárgyakat és azok gondozását. 4. A játszóterek ápolása, gondozása, karbantartása iránti igény felkeltése, speciális tevékenységek, feladatok megismerése.	

Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladatok. 8. Tudja, hogy hogyan kell a játszótereket gondozni. 9. A vízi létesítményeket ismerje meg és szerezzen információkat azok ápolásáról. 10. Tudja, hogy hideg idő estén el kell zárni a kinti csapokat és be kell takarni. 11. A játszótér gondozásával, állagmegóvásával kapcsolatos feladatok begyakorlása. 12. Ismerje fel a sérült, balesetveszélyes részeket. Azok elhárításában vegyen részt. 13. Vegyen részt a vízi létesítmények (szökőkutak, mesterséges tavak) létrehozásában, és az azokba történő növénytelepítésben és gondozásukban. 14. A hideg idő beköszöntével a vezetékek, csapok fagymentesítésében vegyen részt. Ismeretek: 5. Játszóterek gondozása, állagmegóvása 6. Vízi létesítmények telepítése, ápolása, gondozása. 7. Fagymentesítés. 8. A sérült részek javítása, eltávolítása. Tevékenységek: 4. Játszóterek gondozása az intézményben és a környéken 5. A környezetünkben lévő játszóterek folyamatos gondozása, állagmegóvása felületkezeléssel (festés). 6. Sérült, balesetveszélyes játékok eltávolítása. A vízi létesítmények (mesterséges tavak, szökőkutak) betelepítése növényekkel. A vízi létesítmények fagymentesítése	
Fogalmak	Játszótér, játékok. Dísztó, halastó. Állagmegóvás, javítás. Fagymentesítés.

b) Szövött-tárgy készítő modul

Cél

- Olyan elméleti ismeretanyagot nyújtani és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a szövés gyakorlati munkafolyamatai során az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez.
- A képességekhez mérten megtanulni minél önállóbban szőni és használati termékeket (terítő, tarisznya, párna, szőnyeg) előállítani.
- Esztétikus munkadarabokat készíteni a megismert népi motívumok, szín- és mintaváltozatok felhasználásával.
- Képessé válni a kitartó munkavégzésre, a hibák felismerésére és korrigálására.

Feladat

- Olyan korszerű elméleti és gyakorlati szakmai tudás, műveltség megalapozása és elsajátítása, amely hozzájárul a tanulók minőségi életviteléhez és támogatja a szabadidő hasznos eltöltését.
- A szövéshez szükséges textilipari nyersanyagok és eszközök megismerése, adekvát használatának gyakorlása és elsajátítása.
- A képességek függvényében szövött használati tárgyak készítése, egyéni ötletek megvalósítása az alkotómunkában.
- Alapvető tervezési ismeretek elsajátítása, az esztétikus mintázás, színhasználat gyakorlása a szövött tárgyak készítése során.
- Szövéstörténeti alapismeretek, népi motívumok, hagyományok megismerése, az esztétikai érzék fejlesztése és a népművészet iránti érdeklődés felkeltése.
- A szövő munka szeretetére, feladattudatra, kitartó munkavégzésre és minél nagyobb önállóságra nevelés, kulturált munkahelyi viselkedési szokások kialakítása. A tevékenységek során felmerülő problémák hatékony megoldásának, kezelésének gyakorlása és megtanulása.

- A gyakorlati tevékenységek során használt eszközök körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő alkalmazásának elsajátítása.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök, gépek, használati tárgyak nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához (eszközök kiválasztása), ismerje a használt anyagokat, szereket.
- A kultúrált viselkedés elsajátítása a vásárlás során.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat, segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.
- Becsülje mások munkáját.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.

- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során

A Szövött-tárgy készítő modul oktatásának tárgyi feltételei, eszközei

- A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel felszerelve.
- Szövőkeretek, szövőállványok, tartozékok, vetélő, leverő villa.
- Ollók (balkezes szükség szerint).
- Felvetőfonalak.
- Szövőfonalak.
- Maradék fonalak, varrócérna.
- Kartonok.
- Színes kivágó papírok.
- Zsírkréta készlet.
- Ragasztó, vonalzó.
- Nagyító lencse, tű, mérőszalag.
- Szemléltető eszközök, szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok, IKT- eszközök.
- Textilminta gyűjtemény, fonalgyűjtemény.

- Különféle összetételű anyagvágatok.

Tantervi óraterv

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	10
2 éves órakeret	720
Ebből kötött	648
Szabadon tervezhető órakeret	72

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Anyagismeret	33	33
2. Szakmai ismeret	40	40
3. Tervezés	32	32
4. Népművészeti alapismeretek	32	-
5. Esztétika, néprajz	-	32
6. Szakmai gyakorlat	223	223
Összesen:	**360**	**360**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1.** Anyagismeret	**Órakeret: 33**
Előzetes tudás	Textilmunkákhoz szükséges eszközök, alapanyagok és azok felhasználási területeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Felismerni és egymástól megkülönböztetni a szövéshez szükséges szálas anyagokat, azokat a felhasználási módnak megfelelően kiválasztani. 2. A tanuló legyen képes önállóan gombolyítani, segítséggel fonalat festeni.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. A tanuló váljon képessé az alapanyagok adott szempontok szerinti megfigyelésére, összehasonlítására, csoportosítására. 2. Ismerje a természetes szálas anyagokat, az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási módjait. 3. Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni. 4. Tudjon gombolyítani. 5. Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket. 6. Tudjon természetes eredetű fonalakat segítséggel festeni (sárgítás). Ismeretek 1. Mesterséges és természetes szálas anyagok 2. A szálas anyagok tulajdonságai, viselkedésük hő, folyadék hatására 3. A szálas anyagok felhasználási területei és módjai 4. Fonalgyártás műveletei 5. Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése 6. Festőnövények Tevékenység 1. Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal. 2. Fonalgyűjtemény megtekintése. 3. Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése. 4. Vásárlás egy fonalüzletben. 5. Fonal nagyüzemi előállításának megtekintése. 6. Motring, gombolyag szétválogatása. 7. Gombolyítás gyakorlása. 8. Szálas anyagok felismerése égetési próbával. 9. Festőnövények gyűjtése. 10. Sárgítás pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel. Fonalak csoportosítása, rendezése tulajdonságaik alapján.		
Fogalmak	Természetes szálas anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek. Mesterséges szálas anyagok. elemi szál, fonalgyártás műveletei, sodrás, festőnövények, színezés, festhetőség, pác	

Tematikai egység	2. Szakmai ismeret	Órakeret: 40
Előzetes tudás	Kultúrtörténeti alapismeretek. Instrukciók megértése és követése, körültekintő magatartás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A tanuló váljon képessé a szövéshez szükséges eszközök kiválasztására és rendeltetésszerű használatára. 2. Aktívan vegyen részt a szövést előkészítő műveletekben és a mintatervezésben, egyszerű fonott- és nemeztárgyakat tudjon önállóan készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Bővüljenek a kultúrtörténeti ismeretek: a tanulók ismerjék meg régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait, a szövés történetét és eszközeinek fejlődését. 2. A szövés iránti érdeklődés felkeltése, ösztönzés a kitartó munkavégzésre. 3. Megismertetni a fonáshoz, nemezeléshez, szövéshez szükséges eszközöket, azok adekvát használatát gyakorolni. 4. Legyenek képesek a tanulók a szövéshez kapcsolódó alapfogalmakat elsajátítani, és az instrukciókat követő munkavégzésre. 5. Tudják a funkciónak megfelelő anyagokat és eszközöket kiválasztani. 6. Ismerjék meg a vízszintes szövőszék szerepét és balesetmentes használatát. 7. Tudjanak nemezlabdát, nemezbabát, nemezterítőt készíteni. 8. A szövést előkészítő műveleteket kitartóan végezni. Ismeretek 1. A fonás és szövés története és eszközeinek fejlődése. 2. A szövés története Magyarországon és a Kárpát-medencében. 3. Fonással és szövéssel kapcsolatos alapfogalmak. 4. A szövést előkészítő műveletek. 5. A szövés eszközei. 6. A fonott, szőtt anyagok felhasználási lehetőségei. 7. A nemezeléshez szükséges anyagok és műveletek. Tevékenység 1. Szövéstörténettel, népművészettel kapcsolatos filmek, anyagok, könyvek tanulmányozása, megbeszélése, 2. Néprajzi Múzeum, Skanzen, helyi gyűjtemények, szőttesek megtekintése. 3. Fonás eszközeinek megismerése, a fonás gyakorlása. 4. A szövés előkészítő műveleteinek bemutatása: láncfonal, vetülékfonal, vetőfa, szövőkeret (közepes, váltós) felvetése segítséggel.

5. Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése. 6. Megfigyelés: álló szövőkeret felvetésének bemutatása, keret részeinek bemutatása, tanulmányozása. 4. 7. Nemezelés, nemeztárgyak (pl.: baba, labda) készítése	
Fogalmak	kezdetleges, ősi eszközök, tárgyi örökség (guzsaly, gyalogorsó, szárnyas orsó) nemezelés szövött textília, szőttes, szövőkeret, szövőszék felvetőfonal, felvetés sorminta, csíkminta, tervezés A szövőkeret részei: hengerek, nyüstfa, fémvetélő pálca, talp, tartókeret. Szöveshez használt kézi eszközök: vetélők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, kötés, kötéspont.

Tematikai egység	**3. Tervezés**	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	Alapszínek, téri irányok, mértékegységek ismerete. Festési gyakorlatok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Papíron önállóan mintákat tervezni megadott szempontok szerint. 2. Ízlésvilágot fejleszteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Tudja a tanuló színeket csoportosítani alap- és kevert színek szerint. 2. Színek tónusának (hideg, meleg) megismerése. 3. Tudjon kevert színeket előállítani festékkel (narancs, zöld, lila, barna). 4. Tudjon terítőt tervezni hideg és meleg színekkel. 5. Tudjon páros és páratlan csíkritmusban tervezni. 6. Mértékegység („cm”) helyes használata mérőszalag segítségével. 7. Váljon képessé a megtanult téri irányokat adekvátan alkalmazni a tervezési folyamatban. Ismeretek 1. Színek 2. Színelmélet 3. Ritmusok és kompozíciók 4. Mértékegységek, arányok, térkitöltés. Tevékenység 1. Színek csoportosítása: a. alapszínek

b. kevert színek. 2. Füzetbe színkeverés temperával. 3. Papírragasztás a színskála szerint. 4. Színkontraszt készítése festékkel. 5. Játék a színekkel, festéssel, színezéssel. 6. Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel. 7. Terítő tervezése meleg színekkel (papírvágás, ragasztás). 8. Terítő tervezése hideg színekkel (festéssel). 9. Mérőeszközök csoportosítása, használata. 10. Tervezés páros és páratlan csíkritmusban. 11. Szimmetrikus kompozíciók tervezése. 12. Mintaelemek alkalmazása.	
Fogalmak	alap és mintázó színek, színkeverés, színkör, színkontraszt, színárnyalatok színek tónusai: hideg, meleg színek A színek hangulati szerepe, térhatása. páros és páratlan csíkritmus

Tematikai egység	**4. Népművészeti alapismeretek**	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	Ünnepek, ünnepi szokásaink ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési	1. Népi hagyományokat ünnepekhez társítani.	
célok	2. Népi kismesterségeket megismerni, az érdeklődést felkelteni a szövött tárgyak és a szövés iránt.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. A tanuló ismerje az egyes népszokások jellemzőit (pl. farsangolás). 2. A tanuló ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait. 3. A tanuló ismerje meg a legjellemzőbb, legismertebb népszokásokat (például húsvétkor a tojásfestés). Ismeretek 1. Ünnepekhez kapcsolódó népszokások 2. Népi kismesterségek 3. Népművészeti alapismeretek Tevékenység 1. „Népművészet” könyv nézegetése. 2. „Népi kismesterségek” diafilmek megtekintése. 3. Népművészeti könyvek megtekintése. 4. „A népszokások”- diafilmvetítés. 5. Anyaggyűjtés, beszélgetés.

Fogalmak	Ünnepekhez kapcsolódó népszokások néhány jellemző motívumának megismertetése. népi játékok, népviselet, népdalok. Népi kismesterségek: népi faragóművészet, bőrmunka, hímzés, a csipke, a mézesbábosság, a hímes tojás, fonás, szövés.

Tematikai egység	**5.Szakmai gyakorlat**	**Órakeret: 223**
Előzetes tudás	Színek, téri irányok, a szövéshez szükséges alapanyagok, eszközök ismerete és adekvát használata. Kulturált, társakat nem zavaró viselkedési szokások. Szóbeli utasítások megértése, követése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Esztétikus, mutatós szövött használati tárgyakat készíteni minél nagyobb önállósággal.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Legyen képes a tanuló az alapanyagok kiválasztására: szín, mennyiség, minőség szerint. 2. Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat, kötésmódokat, szedettes technikát. 3. Legyen képes a tevékenységnek megfelelő eszközöket kiválasztani. 4. Segítséggel tudja a munkát, munkadarabot elkezdeni és eldolgozni. 5. Ismerje fel a hibákat és legyen képes azokat javítani vagy a javításhoz segítséget kérni. 6. A munkadarabok készítése során legyen képes egyszerű minták alkalmazására és harmonikus színhasználatra, valamint egyéni ötleteinek megvalósításra. 7. Fokozódó önállósággal képessé válni a kitartó munkavégzésre. 8. Egyéni képességekhez mérten segítséggel az alábbi tevékenységeket végezni: a 2 szállal sodorni, 3 szállal fonni, b két szállal (zsinórt, hajpántot készíteni) és hét szállal (öv), körmönfonni, c zsinórt készíteni szarvacskával, d szőni szádfán, szalagot szőni, e karmantyúbabát készíteni, f egyenletes spontán szövést gyakorolni váltós kis kereten, g széleket helyesen eldolgozni, h egyszerű csíkritmusú használati tárgyakat szőni és mintázni. Ismeretek 1. A fonás és a szövés alapanyagai 2. A fonás műveletei és eszközei 3. A szövés előkészítő műveletei

4. A kézi szövés műveletei 5. Vetülék nélküli szövés 6. Szövés egyszerű eszközökkel 7. Szövés vakkereten 8. Terítő, futó, tarisznya, párna szövése 9. Geometrikus minták kialakítása különböző kötésmódokkal 10. Szőnyegszövés egyszerű csíkmintával 11. Szövőszékek, szövő eszközök karbantartása Tevékenység 1. Alapanyagok kiválasztása. 2. Szükséges fonalmennyiség kiszámítása. 3. A fonás előkészítése - elrendezése. Sodrás, fonás: körmönfonás, kötélsodrás. 4. Zsinórkészítés szarvacskával, macskafarok fán. 5. Szövés széklában, szádfán, karmantyún 6. A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása. 7. Színek meghatározása, mintaterv készítése. 8. Szövés helyes elkezdése, előszövés. 9. Egyenletes, spontán szövés, tömörítés, feszítés, váltás kis kereten. 10. Szövés alapkötése. 11. Vetülék felületű szövés. 12. Szövés vászonkötéssel. 13. Szövés befejezésének megismerése - szélek eldolgozása, szövés levágása, eldolgozása csomózással, szélek összevarrása, zsinórkészítés 14. Szövés, kapuvonal helyes tartásával. 15. Szövés 2 színnel, 2 vetélővel. 16. Lánc és vetülékfonalak előkészítése, kiválasztása, felvetés segítséggel. 17. Kötésmódok bemutatása: likatos (torontáli), egy szálon forduló, két szál közti (svéd). 18. Minták, csíkritmusok alkalmazása. Szövött tárgyak készítése (pl.: telefontok, papírzsebkendő tartó, terítő, párna, szőnyeg) 20. Balesetvédelmi oktatás	
Fogalmak	fonás, sodrás, körmönfonás, folyton folyvást szedés felvetőszál, kezdő és végszálak, behúzás, láncfonal, vetülékfonal csomófajták: kettős csomó, halászcsomó, takácscsomó szövés közben használt eszközök: leverő villa, vetélő, vetőfa A szövés befejező műveletei. Felvető befejezése: makramé, fonás, sodrás. alapkötések: vászon, sávoly, atlasz, szedettes, „borzas” szövése. likatos, egyszálon fordulós technikák Szőnyeghibák, szőnyegek kezelése, karbantartása.

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1. Anyagismeret**	**Órakeret: 33**
Előzetes tudás	Textilmunkákhoz szükséges eszközök, alapanyagok és azok felhasználási területeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Felismerni és egymástól megkülönböztetni a szövéshez szükséges szálas anyagokat, azokat a felhasználási módnak megfelelően kiválasztani. 4. A tanuló legyen képes önállóan gombolyítani, segítséggel fonalat festeni.	
Követelmények – ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 7. A tanuló váljon képessé az alapanyagok adott szempontok szerinti megfigyelésére, összehasonlítására, csoportosítására. 8. Ismerje a természetes szálas anyagokat, az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási módjait. 9. Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni. 10. Tudjon gombolyítani. 11. Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket. 12. Tudjon természetes eredetű fonalakat segítséggel festeni (sárgítás). Ismeretek 7. Mesterséges és természetes szálas anyagok 8. A szálas anyagok tulajdonságai, viselkedésük hő, folyadék hatására 9. A szálas anyagok felhasználási területei és módjai 10. Fonalgyártás műveletei 11. Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése 12. Festőnövények Tevékenység 5. Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal. 6. Fonalgyűjtemény megtekintése. 7. Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése. 8. Vásárlás egy fonalüzletben. 11. Fonal nagyüzemi előállításának megtekintése. 12. Motring, gombolyag szétválogatása. 13. Gombolyítás gyakorlása. 14. Szálas anyagok felismerése égetési próbával. 15. Festőnövények gyűjtése.		

16. Sárgítás pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel. Fonalak csoportosítása, rendezése tulajdonságaik alapján.	
Fogalmak	Természetes szálas anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek. Mesterséges szálas anyagok. elemi szál, fonalgyártás műveletei, sodrás, festőnövények, színezés, festhetőség, pác

Tematikai egység	**2. Szakmai ismeret**	**Órakeret: 40**
Előzetes tudás	Kultúrtörténeti alapismeretek. Instrukciók megértése és követése, körültekintő magatartás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. A tanuló váljon képessé a szövéshez szükséges eszközök kiválasztására és rendeltetésszerű használatára. 4. Aktívan vegyen részt a szövést előkészítő műveletekben és a mintatervezésben, egyszerű fonott- és nemeztárgyakat tudjon önállóan készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 5. Bővüljenek a kultúrtörténeti ismeretek: a tanulók ismerjék meg régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait, a szövés történetét és eszközeinek fejlődését. 6. A szövés iránti érdeklődés felkeltése, ösztönzés a kitartó munkavégzésre. 7. Megismertetni a fonáshoz, nemezeléshez, szövéshez szükséges eszközöket, azok adekvát használatát gyakorolni. 9. Legyenek képesek a tanulók a szövéshez kapcsolódó alapfogalmakat elsajátítani, és az instrukciókat követő munkavégzésre. 10. Tudják a funkciónak megfelelő anyagokat és eszközöket kiválasztani. 11. Ismerjék meg a vízszintes szövőszék szerepét és balesetmentes használatát. 12. Tudjanak nemezlabdát, nemezbabát, nemezterítőt készíteni. 13. A szövést előkészítő műveleteket kitartóan végezni. Ismeretek 8. A fonás és szövés története és eszközeinek fejlődése. 9. A szövés története Magyarországon és a Kárpát-medencében. 10. Fonással és szövéssel kapcsolatos alapfogalmak. 11. A szövést előkészítő műveletek. 12. A szövés eszközei. 13. A fonott, szőtt anyagok felhasználási lehetőségei. 14. A nemezeléshez szükséges anyagok és műveletek. Tevékenység

7. Szövéstörténettel, népművészettel kapcsolatos filmek, anyagok, könyvek tanulmányozása, megbeszélése, 8. Néprajzi Múzeum, Skanzen, helyi gyűjtemények, szőttesek megtekintése. 9. Fonás eszközeinek megismerése, a fonás gyakorlása. 10. A szövés előkészítő műveleteinek bemutatása: láncfonal, vetülékfonal, vetőfa, szövőkeret (közepes, váltós) felvetése segítséggel. 11. Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése. 12. Megfigyelés: álló szövőkeret felvetésének bemutatása, keret részeinek bemutatása, tanulmányozása. 8. 7. Nemezelés, nemeztárgyak (pl.: baba, labda) készítése	
Fogalmak	kezdetleges, ősi eszközök, tárgyi örökség (guzsaly, gyalogorsó, szárnyas orsó) nemezelés szövött textília, szőttes, szövőkeret, szövőszék felvetőfonal, felvetés sorminta, csíkminta, tervezés A szövőkeret részei: hengerek, nyüstfa, fémvetélő pálca, talp, tartókeret. Szövéshez használt kézi eszközök: vetélők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, kötés, kötéspont.

Tematikai egység	**3. Tervezés**	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	Alapszínek, téri irányok, mértékegységek ismerete. Festési gyakorlatok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Papíron önállóan mintákat tervezni megadott szempontok szerint. 4. Ízlésvilágot fejleszteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 8. Tudja a tanuló színeket csoportosítani alap- és kevert színek szerint. 9. Színek tónusának (hideg, meleg) megismerése. 10. Tudjon kevert színeket előállítani festékkel (narancs, zöld, lila, barna). 11. Tudjon terítőt tervezni hideg és meleg színekkel. 12. Tudjon páros és páratlan csíkritmusban tervezni. 13. Mértékegység („cm”) helyes használata mérőszalag segítségével. 14. Váljon képessé a megtanult téri irányokat adekvátan alkalmazni a tervezési folyamatban. Ismeretek 5. Színek 6. Színelmélet

7. Ritmusok és kompozíciók 8. Mértékegységek, arányok, térkitöltés. Tevékenység 11. Színek csoportosítása: a. alapszínek b. kevert színek. 12. Füzetbe színkeverés temperával. 13. Papírragasztás a színskála szerint. 14. Színkontraszt készítése festékkel. 15. Játék a színekkel, festéssel, színezéssel. 16. Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel. 17. Terítő tervezése meleg színekkel (papírvágás, ragasztás). 18. Terítő tervezése hideg színekkel (festéssel). 19. Mérőeszközök csoportosítása, használata. 20. Tervezés páros és páratlan csíkritmusban. 13. Szimmetrikus kompozíciók tervezése. 14. Mintaelemek alkalmazása.	
Fogalmak	alap és mintázó színek, színkeverés, színkör, színkontraszt, színárnyalatok színek tónusai: hideg, meleg színek A színek hangulati szerepe, térhatása. páros és páratlan csíkritmus

Tematikai egység	**4.. Esztétika, néprajz**	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	Népművészeti alapismeretek, népszokások, népi kismesterségek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Bővíteni a néprajzi ismereteket, fejleszteni az esztétikai érzéket. 2. Az érdeklődést felkelteni népünk hagyományai, népszokásai, tárgyi örökségei iránt.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat 1. A tanuló ismerjen néhány magyarországi hagyományt és népszokást. 2. A tanuló ismerje fel a székely festékes szőnyeget és motívumait. 3. A tanuló ismerje a mintaelemeket: virág, hal, grádics, fésűfog. Ismeretek 1. Esztétika, néprajz 2. Népi szövés a Kárpát-medencében 3. Népi hagyományok Tevékenység 6. Szakmai kirándulások, múzeumlátogatások a népi kultúra tükrében. 7. „Szőttes gyűjtemény”, motívumok megismerése, csoportosítása. 8. Térkép használata. 9. Népi szőttesek”- könyv, videofilm nézése, a látottak megbeszélése	
Fogalmak	„Művészet és mesterség”- díszítés és hagyomány. kézművesség, iparművészet, Magyarország ünnepi hagyományai, népszokásai, jellemző évfordulói. Ünnepekkel kapcsolatos tárgykultúra. Motívumok. Népcsoportok jellemző díszítő elemei. Moldvai csángó, széki, palóc, sárközi, mezőségi, kalotaszegi, sokác szőttesek, szőttes motívumok. Hagyományőrzés

Tematikai egység	**5.. Szakmai gyakorlat**	**Órakeret: 223**
Előzetes tudás	Színek, téri irányok, a szövéshez szükséges alapanyagok, eszközök ismerete és adekvát használata. Kulturált, társakat nem zavaró viselkedési szokások. Szóbeli utasítások megértése, követése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Esztétikus, mutatós szövött használati tárgyakat készíteni minél nagyobb önállósággal.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

9. Legyen képes a tanuló az alapanyagok kiválasztására: szín, mennyiség, minőség szerint.
10. Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat, kötésmódokat, szedettes technikát.
11. Legyen képes a tevékenységnek megfelelő eszközöket kiválasztani.
12. Segítséggel tudja a munkát, munkadarabot elkezdeni és eldolgozni.
13. Ismerje fel a hibákat és legyen képes azokat javítani vagy a javításhoz segítséget kérni.
14. A munkadarabok készítése során legyen képes egyszerű minták alkalmazására és harmonikus színhasználatra, valamint egyéni ötleteinek megvalósításra.
15. Fokozódó önállósággal képessé válni a kitartó munkavégzésre.
16. Egyéni képességekhez mérten segítséggel az alábbi tevékenységeket végezni:
    a 2 szállal sodorni, 3 szállal fonni,
    b két szállal (zsinórt, hajpántot készíteni) és hét szállal (öv), körmönfonni,
    c zsinórt készíteni szarvacskával,
    d szőni szádfán, szalagot szőni,
    e karmantyúbabát készíteni,
    f egyenletes spontán szövést gyakorolni váltós kis kereten,
    g széleket helyesen eldolgozni,
    h egyszerű csíkritmusú használati tárgyakat szőni és mintázni.

Ismeretek

12. A fonás és a szövés alapanyagai
13. A fonás műveletei és eszközei
14. A szövés előkészítő műveletei
15. A kézi szövés műveletei
16. Vetülék nélküli szövés
17. Szövés egyszerű eszközökkel
18. Szövés vakkereten
19. Terítő, futó, tarisznya, párna szövése
20. Geometrikus minták kialakítása különböző kötésmódokkal
21. Szőnyegszövés egyszerű csíkmintával
22. Szövőszékek, szövő eszközök karbantartása

Tevékenység

19. Alapanyagok kiválasztása.
20. Szükséges fonalmennyiség kiszámítása.
21. A fonás előkészítése - elrendezése. Sodrás, fonás: körmönfonás, kötélsodrás.
22. Zsinórkészítés szarvacskával, macskafarok fán.
23. Szövés széklábán, szádfán, karmantyún
24. A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása.
25. Színek meghatározása, mintaterv készítése.
26. Szövés helyes elkezdése, előszövés.
27. Egyenletes, spontán szövés, tömörítés, feszítés, váltás kis kereten.
28. Szövés alapkötése.
29. Vetülék felületű szövés.

30. Szövés vászonkötéssel. 31. Szövés befejezésének megismerése - szélek eldolgozása, szövés levágása, eldolgozása csomózással, szélek összevarrása, zsinórkészítés 32. Szövés, kapuvonal helyes tartásával. 33. Szövés 2 színnel, 2 vetélővel. 34. Lánc és vetülékfonalak előkészítése, kiválasztása, felvetés segítséggel. 35. Kötésmódok bemutatása: likatos (torontáli), egy szálon forduló, két szál közti (svéd). 36. Minták, csíkritmusok alkalmazása. Szövött tárgyak készítése (pl.: telefontok, papírzsebkendő tartó, terítő, párna, szőnyeg) Balesetvédelmi oktatás	
Fogalmak	fonás, sodrás, körmönfonás, folyton folyvást szedés felvetőszál, kezdő és végszálak, behúzás, láncfonal, vetülékfonal csomófajták: kettős csomó, halászcsomó, takácscsomó szövés közben használt eszközök: leverő villa, vetélő, vetőfa A szövés befejező műveletei. Felvető befejezése: makramé, fonás, sodrás. alapkötések: vászon, sávoly, atlasz, szedettes, „borzas” szövése. likatos, egyszálon fordulós technikák Szőnyeghibák, szőnyegek kezelése, karbantartása.

7. számú melléklet: Autómosó kisegítő modul-Textil-fonalmentő modul

Helyi tanterv az Autómosó kisegítő-Textil-fonalmentő modul
Készségfejlesztő Iskola
11-12.
évfolyamos szakmai képzéséhez.

2023

Készségfejlesztő Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			Készségfejlesztő Iskola II. program			**Készségfejlesztő Iskola III. program**		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	**Közismereti tantárgyak**	**12**	**12**
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***		
Konyhai kisegítő	12	12	Kert- és parkápoló	12	12	**Autómosó kisegítő**	**12**	**12**
Háztartástanéletvitel	8+2	8+2	Szövött-tárgy készítő	8+2	8+2	**Textil- és fonalmentő**	**8+2**	**8+2**
Összesen:	34	34	Összesen	34	34	**Összesen**	**34**	**34**
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	**Habilitáció**	**5**	**5**

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			Készségfejlesztő iskola V. program			Készségfejlesztő iskola VI. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék készítő	12	12	Kisegítő takarító	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	Mézeskalács-sütő	8+2	8+2
Összesen	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

a) Autómosó kisegítő modul

Cél

- Az autómosó tevékenységek bemutatása, megtanítása, funkciók begyakorlása,a szükséges készségek elsajátítása.
- Az egyéni képességek szerinti differenciálás, a kisegítő tevékenységek személyi képességekhez való igazodása mellett.
- A tanulók munkavállalói alapismereteinek kibontakoztatása.
- A gyakorlatok során ismerkedjen meg a munkaerő-piaci lehetőségekkel.
- Alapozzon meg a tanulókban olyan, hasznosítható szakmai tudást, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhat, elősegíti társadalmi integrációjukat.

Feladat

- Elmélyíteni, kiegészíteni a megszerzett általános műveltséget.
- Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
- Alapfokú autómosó ismeretek elsajátítása, a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
- Legyen képes az egyszerűbb autómosó munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére.
- Az autómosó tevékenységek során megismert eszközök adekvát használatának elmélyítése.
- Balesetvédelmi szabályok betartása melletti munkavégzés.
- Az autómosó műhelyben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata.
- Szakkifejezések megismerése.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása) Ismerje a használt anyagokat.

- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, o felhasználásával együtt .
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók

fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

Az autómosó kisegítő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

- A munkatevékenység tanulása az iskolai - e célra kialakított - gyakorlóhelyen történhet.
- Szükséges a jól felszerelt, korszerű tanműhelyek, terepgyakorlati helyszínek biztosítása (autómosó műhely), amelyek a munkatapasztalat szerzés lehetőségeit nyújtják a tanulók számára.
- Szükséges az öltözködést, tisztálkodást (helyben legalább meleg vizes kézmosást) mellékhelyiséget biztosító elhelyezés.
- Az anyagokat és munkadarabokat megfelelően tároló raktárhelyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc, vagy szekrények.

Eszközigény

- Megfelelő munka- és védőruházat (védőbakancs, védőkesztyű, munkaruha)
- Egyszerű porszívó, portalanító tartozékokkal
- Hengerkefés szőnyegporszívó
- Hengerkefés kárpit porszívó
- Por- és vízszívó
- Szóró-szívógép
- Habosító berendezés
- Gőzfejlesztő
- Hideg, meleg vagy gőzfázissal is rendelkező nagynyomású gép és tartozékok
- Polírozógép és pad-ek
- Mosóvödrök
- Szilikonos vízlehúzó
- Polír korong
- Ipari rongy
- Üzemi papírtörlő
- Tisztító és mikroszálas kendők
- Szivacsok
- Kefék
- Adagoló eszközök
- Felszívó anyagok
- Gyűjtőzsákok
- Felmosó vödör, nyél, fej
- Partvis
- Szemétlapát
- Felmosó folyadék
- Portörlő szer
- Portörlő rongy

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	**2 éves időkeret**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	112	56	56
2. Eszköz és tárgyismeret	118	59	59
3. Az autóápolás tisztítószerei	118	59	59
4.Külső takarítási ismeretek	258	129	129
5.Belső takarítási ismeretek	258	129	129
Összesen:	**864**	**432**	**432**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek**	**Órakeret: 56**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi, munkavédelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az általános alapok elsajátításával legyen összefoglaló ismerete a készségfejlesztő kerettanterv tartalmáról.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére. 2. Képes legyen rendeltetésszerűen használni az eszközöket. 3. Tudja betartani a megfelelő viselkedési szabályokat. 4. Képes legyen az anyagok megkülönböztetésére. Ismeretek 1. Balesetvédelmi ismeretek. 2. Saját, és környezete megóvásának ismeretei, szabályszerűségei. 3. Veszélyforrások megismerése a készségfejlesztő kerettantervvel kapcsolatban. 4. Munkavállalói ismeretek. 5. Anyagismeret. Tevékenység 1. A munkaterület rendben tartása. 2. Alapvető elsősegély nyújtási ismeretek. 3. Ismerkedés a munka világával. 4. Fém, üveg, kárpit, műanyag felületek felismerése, megkülönböztetése.	
Fogalmak	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély Szabálytudat, munka vállalói alapismeretek, pontosság, precizitás.

Tematikai egység	**2. Eszköz és tárgyismeret**	**Órakeret: 59**
Előzetes tudás	Autó részeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Autóápoló és karbantartó eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Tudja megkülönböztetni a gépjármű részeit. 2. A szükséges eszközök kiválasztása, és azok megfelelő helyen történő alkalmazása. 3. A felismert hibák kezelése, karbantartása érdekében történő megfelelő eljárások ismerete. Ismeretek 1. Gépjármű ismeret 2. Manuális autómosó berendezés 3. Gépi autómosó berendezés 4. A gépjármű alkatrészeinek állapotfelmérése Tevékenység 1. Ismerkedés a gépjárművel, részeivel. 2. Megismeri és kezeli a manuális autómosó berendezéseket. 3. Megismeri és kezeli a gépi autómosó berendezéseket. 4. A gépjármű abroncs állapotának felismerése, lehetőség szerint karbantartása.	
Fogalmak	Bar, keréknyomás mérése, kiegyenlítése. autószerelő műhely.

Tematikai egység	3. Az autóápolás tisztítószerei	Órakeret: 59
Előzetes tudás	Piktogramok felismerése; alapvető háztartási tisztítószerek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen önállóan kiválasztani a használni kívánt tisztítószereket, ismerje azok megfelelő adagolását és alkalmazását.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Ismerje a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószereket óvatosan, biztonságosan kell kezelni. 2. Ismerje fel a különféle anyagokat és azok kezelési, tisztítási eljárásait. Ismeretek 1. Ismerkedés a mosási eljárás tisztítószereivel, vegyszereivel 2. Mosási eljárás tisztítószereinek használata 3. Tisztítószerek használata az autó külső felületein 4. Tisztítószerek használata az autó belső felületein Tevékenység 1. A tisztítószerek megfelelő használata. 2. Takarítási fázisok elvégzése. 3. Üveg, fém felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása. 4. Műanyag, bőr, kárpit, szőnyeg felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása.	
Fogalmak	bogároldó, szélvédőmosó folyadék, műanyag- és kárpittisztító

Tematikai egység	4. Külső takarítási ismeretek	Órakeret: 129
Előzetes tudás	Tisztítószerek ismerete, autó részeinek megfelelő ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A külső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni. 2. Legyen képes a tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására. 2. Legyen képes a tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére 3. Legyen képes egyre önállóbban az eszközök kezelésére. 4. Tudja alkalmazni az autó ápolási munkálatainál a megfelelő eszközöket. 5. A befejező műveleteket a gyakorlatban szabályszerűen alkalmazza 6. Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására. Ismeretek 1. A gépjármű külső burkolatain használatos eszközök és anyagok. 2. Külső takarítási folyamatok. 3. Az automata autómosó berendezés működése 4. Kézi és gépi polírozások 5. Komplett karosszéria-tisztítás és ápolási utómunkák 6. Takarítási munkafolyamatok Tevékenység 1. Takarítási fázisok elsajátítása, munkafolyamatok és menete. 2. Magasnyomású vízpisztoly használata. 3. Eszköz használatának megfigyelése. 4. Paszta felkenések, fényezések. 5. Felni tisztítás és gumiápolási munkálatok 6. Munkaterület takarítása, rendbe tétele	
Fogalmak	Külső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak (magasnyomású mosópisztoly, autómosó kefe, mikro szálas törlőkendő, mosósampon, wax, ablakmosó folyadék)

Tematikai egység	5. Belső takarítási ismeretek	Órakeret: 129
Előzetes tudás	Tisztítószerek ismerete, autó belső részeinek megfelelő ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A belső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni. Legyen képes a tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására. 2. Tudja megkülönböztetni az autóban található belső részeket. 3. Képes legyen az anyagok megfelelő helyen és sorrendjében történő használatára. 4. Ismerje az eszközöket, tisztítószereket, és tudja azokat rendeltetésszerűen használni 5. Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására.	
Ismeretek 1. A gépjármű belső felületéhez használatos eszközök és anyagok. 2. Belső raktér részeinek pontos ismerete, megnevezés, névhez társítás. 3. Belső takarítási folyamatok. 4. Kárpittisztítás 5. Bőr-,és műanyag felületek tisztítása 6. Takarítási munkafolyamatok Tevékenység 1. Belső takarítási fázisok elvégzése. 2. Belső részek felismerése. 3. Porszívó használata. 4. Kárpittisztítás. 5. Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak elsajátítása. 6. Anyagfelismerés, anyaghoz tartozó tisztítószer kiválasztás 7. Munkaterület takarítása, rendbe tétele	
Fogalmak	Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak. (Műszerfal tisztítás, szellőző rések takarításai, belső tér takarítás, üvegtisztítószerek és eszközök, mikroszálas törlőkendő)

- **12. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek**	**Órakeret: 56**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi, munkavédelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az általános alapok elsajátításával legyen összefoglaló ismerete a készségfejlesztő kerettanterv tartalmáról.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 5. Képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére. 6. Képes legyen rendeltetésszerűen használni az eszközöket. 7. Tudja betartani a megfelelő viselkedési szabályokat. 8. Képes legyen az anyagok megkülönböztetésére. Ismeretek 6. Balesetvédelmi ismeretek. 7. Saját, és környezete megóvásának ismeretei, szabályszerűségei. 8. Veszélyforrások megismerése a készségfejlesztő kerettantervvel kapcsolatban. 9. Munkavállalói ismeretek. 10. Anyagismeret. Tevékenység 5. A munkaterület rendben tartása. 6. Alapvető elsősegély nyújtási ismeretek. 7. Ismerkedés a munka világával. 8. Fém, üveg, kárpit, műanyag felületek felismerése, megkülönböztetése.	
Fogalmak	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély Szabálytudat, munka vállalói alapismeretek, pontosság, precizitás.

Tematikai egység	**2. Eszköz és tárgyismeret**	**Órakeret: 59**
Előzetes tudás	Autó részeinek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Autóápoló és karbantartó eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 4. Tudja megkülönböztetni a gépjármű részeit. 5. A szükséges eszközök kiválasztása, és azok megfelelő helyen történő alkalmazása. 6. A felismert hibák kezelése, karbantartása érdekében történő megfelelő eljárások ismerete. Ismeretek 5. Gépjármű ismeret 6. Manuális autómosó berendezés 7. Gépi autómosó berendezés 8. A gépjármű alkatrészeinek állapotfelmérése Tevékenység 5. Ismerkedés a gépjárművel, részeivel. 6. Megismeri és kezeli a manuális autómosó berendezéseket. 7. Megismeri és kezeli a gépi autómosó berendezéseket. 8. A gépjármű abroncs állapotának felismerése, lehetőség szerint karbantartása.	
Fogalmak	Bar, keréknyomás mérése, kiegyenlítése. autószerelő műhely.

Tematikai egység	3. Az autóápolás tisztítószerei	Órakeret: 59
Előzetes tudás	Piktogramok felismerése; alapvető háztartási tisztítószerek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen önállóan kiválasztani a használni kívánt tisztítószereket, ismerje azok megfelelő adagolását és alkalmazását.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 3. Ismerje a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószereket óvatosan, biztonságosan kell kezelni. 4. Ismerje fel a különféle anyagokat és azok kezelési, tisztítási eljárásait. Ismeretek 5. Ismerkedés a mosási eljárás tisztítószereivel, vegyszereivel 6. Mosási eljárás tisztítószereinek használata 7. Tisztítószerek használata az autó külső felületein 8. Tisztítószerek használata az autó belső felületein Tevékenység 5. A tisztítószerek megfelelő használata. 6. Takarítási fázisok elvégzése. 7. Üveg, fém felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása. 8. Műanyag, bőr, kárpit, szőnyeg felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása.	
Fogalmak	bogároldó, szélvédőmosó folyadék, műanyag- és kárpittisztító

Tematikai egység	4. Külső takarítási ismeretek	Órakeret: 129
Előzetes tudás	Tisztítószerek ismerete, autó részeinek megfelelő ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. A külső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni. 4. Legyen képes a tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 7. Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására. 8. Legyen képes a tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére 9. Legyen képes egyre önállóbban az eszközök kezelésére. 10. Tudja alkalmazni az autó ápolási munkálatainál a megfelelő eszközöket. 11. A befejező műveleteket a gyakorlatban szabályszerűen alkalmazza 12. Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására. Ismeretek 7. A gépjármű külső burkolatain használatos eszközök és anyagok. 8. Külső takarítási folyamatok. 9. Az automata autómosó berendezés működése 10. Kézi és gépi polírozások 11. Komplett karosszéria-tisztítás és ápolási utómunkák 12. Takarítási munkafolyamatok Tevékenység 7. Takarítási fázisok elsajátítása, munkafolyamatok és menete. 8. Magasnyomású vízpisztoly használata. 9. Eszköz használatának megfigyelése. 10. Paszta felkenések, fényezések. 11. Felni tisztítás és gumiápolási munkálatok 12. Munkaterület takarítása, rendbe tétele	
Fogalmak	Külső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak (magasnyomású mosópisztoly, autómosó kefe, mikro szálas törlőkendő, mosósampon, wax, ablakmosó folyadék)

Tematikai egység	5. Belső takarítási ismeretek	Órakeret: 129
Előzetes tudás	Tisztítószerek ismerete, autó belső részeinek megfelelő ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A belső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni. Legyen képes a tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 6. Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására. 7. Tudja megkülönböztetni az autóban található belső részeket. 8. Képes legyen az anyagok megfelelő helyen és sorrendjében történő használatára. 9. Ismerje az eszközöket, tisztítószereket, és tudja azokat rendeltetésszerűen használni 10. Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására.	
Ismeretek 7. A gépjármű belső felületéhez használatos eszközök és anyagok. 8. Belső raktér részeinek pontos ismerete, megnevezés, névhez társítás. 9. Belső takarítási folyamatok. 10. Kárpittisztítás 11. Bőr-,és műanyag felületek tisztítása 12. Takarítási munkafolyamatok Tevékenység 8. Belső takarítási fázisok elvégzése. 9. Belső részek felismerése. 10. Porszívó használata. 11. Kárpittisztítás. 12. Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak elsajátítása. 13. Anyagfelismerés, anyaghoz tartozó tisztítószer kiválasztás 14. Munkaterület takarítása, rendbe tétele	
Fogalmak	Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak. (Műszerfal tisztítás, szellőző rések takarításai, belső tér takarítás, üvegtisztítószerek és eszközök, mikroszálas törlőkendő)

b) Textil-fonalmentő modul

Cél

- A tanulók részére a textil- és fonalmentő tevékenységek bemutatása, megtanítása, gyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása és önálló - részben önálló alkalmazása.
- Olyan szakmai elméleti és gyakorlati felkészültségű szakemberek képzése, akik képesek ellátni a készségfejlesztő kerettanterv munkaterületének megfelelő munkatevékenységeket, munkaköröket.

Feladat

- A textil- és fonalmentés során az alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű használati tárgyak elkészítése, munkahelyi szokások kialakítása.
- Textilek bontásával és feldolgozásával kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, kellékek és eszközök kiválasztása, a feldolgozás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása.
- Textilmentés során felhasznált eszközök hatékony használata, fonalak és anyagok fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.
- Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
- A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítséggel.
- Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása, textíliák hasznosításának újragondolása.
- Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.
- Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben:

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.

- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása) Ismerje a használt anyagokat.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, és az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.

- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

Tárgyi feltételek, eszközigény

- A tananyag elsajátításának feltétele a jól felszerelt gyakorlóhely.
- A gyakorlati képzés helyszíne legyen világos, tágas, jól szellőztethető. Rendelkezzen megfelelő berendezéssel: kényelmes székekkel, megfelelő méretű asztalokkal, kellő hellyel a munkavégzéshez, raktározáshoz.
- A megfelelő felszereltség biztosításához alapvető a jó minőségű eszközök megléte.
- Kiemelten fontos a saját munkaeszköz szükségessége minden tanuló részére. Ez elengedhetetlen a munkafolyamatok tanulásához, gyakorlásához, figyelemmel arra, hogy sok esetben szükséges speciális eszköz alkalmazása is (pl.

  balkezeseknek).

Munkavégzés eszközei, szerszámai:

- vágó szerszámok, élezők, vágó gép, körkés, kézimunka-, szabász-, bontó olló, bontó-tű
- varró szerszámok: varró-, kötő-, hímző-, subázó-, horgoló-, merkelő-, gombos-, biztosítótű
- simító- és gőzölő eszközök, vasaló állvány
- mosógép, mosó- és tisztító szer, fertőtlenítő, fehérítő, keményítő
- varrógép
- kötőgép
- kiegészítők és segédeszközök: tűbefűző, patent, húzózár, tépőzár, kapcsok, gombok, gyöngyök, damil, emlékeződrót, damil, válltömések, fémkarikák, gyermekjáték- és figurák kellékei (maci szemek, orrok), gumik, madzagok, szalagok, szegőpántok, zsinórok, tejszűrő papírmerevítő, vasalható közbélés, gyűszű, tűpárna, felvető fonal, szövő- kötő- horgoló fonalak, rongy csíkok textilből, tömőanyagok, textilfilc, ruhafesték

- rajzoló-, jelölő-, mérő eszközök: szabókréta, vonalzó, illanófilc, mérőszalag, sablon, mintaív
- tároló eszközök: zacskók, dobozok, címkék: műanyag, papír, üveg, fém, textil
- csomagoló anyagok
- fóliázó-, kézi nyomdai eszközök, címkék, ragasztó anyagok
- kisváltós, álló típusú szövőszék
- asztali, fekvő típusú szövőszék, szövőkeretek
- lábítós övszövő
- szalagszövő madzag
- kötélverő fonálsodráshoz
- vetélő, leverő villa
- szálfeszítő
- karmantyúk, tarisznyaszövő
- asztalra szerelhető szövőléc: szövő tüske, szövő léc, felfogató kar
- gáztűzhely, elektromos főzőlap
- természetes és vegyi festékek

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	10
2 éves órakeret	720
Ebből kötött	648
Szabadon tervezhető órakeret	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Anyagismeret/ fonalmentés	54	27	27
2. Anyagismeret/ textilmentés	54	27	27
3. Eszközhasználat, baleset megelőzés	54	27	27
4. Fonalmentés menete	146	73	73
5. Textilmentés menete	168	84	84
6. Kapcsolódó más gyakorlati tevékenységek (üzemlátogatás, tanulmányi séta)	52	26	26
7. Mérés, csomagolás, tárolás	38	19	19
8. Textil és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása	106	53	53
9. Ismétlés, rendszerezés	48	24	24
Összesen:	**720**	**360**	**360**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Anyagismeret/fonalmentés**	**Órakeret: 27 óra**
Előzetes tudás	1. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 2. Egyéni képességek szerinti anyagismeret, biztonság eszközhasználat, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállás társakat nem zavaró viselkedés. 3. Aktívan vegyen részt a tanuló a megismert munkafolyamatban. 4. A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normák illemszabályokat. 5. Legyen fogalma a környezetvédelemről. 6. Ismerjen néhány piktogramot. 7. Képességének megfelelő mértékben használja mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információszerző- és dolgozó képességének fejlesztése. A tanulásra, a munkavégzésre való motiváció erősítése A környezettudatos magatartás alakítása A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési gatartás kialakítása. A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés fontosabb szabályainak elsajátíttatása. A környezettudatos magatartás, a gazdaságossági szemlélet alakítása A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési gatartás kialakítása. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információszerző és -feldolgozó képességének fejlesztése. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények-Ismeretek/fejlesztési kövtelmények		

Fejlesztési feladat

1. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terüle hasznosítható ismeretekkel.
2. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagisme területén.
3. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke.
4. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minc foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
5. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terüle hasznosítható ismeretekkel.
6. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagisme területén.
7. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke.
8. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében, következetesen, minc foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

1. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvéde előírásokat.
2. Szerezzen ismereteket, és tapasztalatokat a különféle fonalakról és fonalként felhaszn anyagokról, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.
3. Természetes eredetű fonalfajták

a. növényi eredetű (pamut, len)

b. állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem).

4. Vegyi eredetű fonalfajták.
5. A fonal készítésének rövid ismertetése (pl.: fonás, eszközei, történeti áttekintés, cérna készítése).
6. A fonalak felhasználása:

   a. Textil készítése

   b. kézi és gépi előállítás (pl.: szőttesek, szőnyegek, ruhaanyagok) c. Kötött anyag készítése

   d. kézi és gépi előállítás (pl.: kötések, hurkolások stb.)
7. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvéde előírásokat.
8. Ismerje a tanuló a különféle fonalakat és fonalként felhasznált anyagokat, mivel az any tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.

Tevékenység

1. Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyagok válogatását megadott szempont (szálvastagság, szín, nagyság, rugalmasság, felhasználhatóság…) szerint.
2. Végezzen csoportosítást, találjon összefüggést a fonalvastagság és a célszerű felhaszná között.
3. Az eltérő módon készült darabok bemutatása, és annak tudatosítása, hogy mind fonalb készültek, de más-más technikával és alapanyagból
4. Ajánlott a témakör feldolgozása során fonalakat, cérnákat árus üzletbe tanulmányi séta szervezése, ahol mód van az anyag változatosságának bemutatására

Fogalmak	Rugalmasság, merevség, vastagság, állati- növényi eredetű, kötöt hurkolt-, szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szakíthatóság, fest eljárások megmunkálhatóság függvényében (selyem, pamut, műszál)

Tematikai egység	**2. Anyagismeret/textilmentés**	**Órakeret: 27óra**
Előzetes tudás	1. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek é kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 2. Aktívan vegyen részt a tanuló a megismert munkafolyamatban kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat illemszabályoka 3. Legyen fogalma a környezetvédelemről. Ismerjen néhá piktogramot. 4. Képességének megfelelő mértékben használja mérési ismeret különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Egyéni képességek szerinti anyagismeret, biztonság eszközhasználat, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállás társakat nem zavaró viselkedés. 2. A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. 3. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. 4. A környezettudatos magatartás, a gazdaságossági szemlélet alakítása. 5. A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás kialakítása. 6. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információ- szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése. 7. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terület hasznosítható ismeretekkel. 2. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke, kommunikációja.		

3. A tudatos balesetmegelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minc foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
4. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagism területén.

Ismeretek

1. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvéde előírásokat.
2. A munkavégzéshez szükséges alapvető szakmai ismeretek a textilről.
3. Szerezzen a munkavégzéshez szükséges alapvető ismereteket, és tapasztalatokat a különf textil anyagokról, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználá
4. Természetes eredetű fonalfajták
    a. növényi eredetű (pamut, len)
    b. állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem)
5. Vegyi eredetű fonalfajták.
6. A fonal tulajdonságai:

Az elkészítés módja (szövés, kötés, hurkolás)

    b. A színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, min nyomása, filmnyomás, hő nyomás - stb.)
    c. A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés stb.)
    d. A textil felhasználásának területei (lakástextil, fehérnemű, ruhanemű, gazdasá textíliák)
7. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
8. A textilszínezés színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, mint nyomása, filmnyomás, hőnyomás).
9. A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés).
10. A textil felhasználásának területei: lakástextil, fehérnemű, ruhanemű, gazdasági textíliák.
11. Néhány, a mindennapokban gyakran használt szálasanyag megkülönböztetése, megnevezé tulajdonságai, felhasználása textilminták alapján:

a. Krepp: (vékony, hullámos felületű, egyszínű vagy nyomott mintás) ágynemű, fehérnem gyerekruha alapanyag.

b. Flanel: (vastagabb, laza kötésű, puha szövet, mindkét oldalán bolyhozott) hálóruha, i alapanyag.

c. Karton: (közepes vastagságú anyag, vászonkötésű) blúz, ing, nyári ruha, kötény anyaga.

d. Kordbársony: (különböző szélességű csíkozott) nadrág, szoknya, dzseki, gyerekru anyaga.

e. Pamutvászon: (vastagabb, vékonyabb vászonkötésű) munkaruha, lakástextil alapanyaga

f. Gyapjúszövet: (eltérő vastagságú, kellemes tapintású) női ruha, kosztüm, férfiöltöny, kab alapanyaga

g. Selyemszövet: (szép fényű, kellemes, puha) blúz, női ruha, sál anyaga.

Tevékenység

1. Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyag válogatását több szempont sze (alapanyag, szín, későbbi felhasználása).
2. A differenciált feladatmegoldásokra jó lehetőséget biztosít a kellékek válogatá csoportosítása.
3. A válogatás több szempontú lehet (pl. szín, forma, méret, anyag szerint csomagolv felcímkézve tárolhatók újbóli felhasználásig).
4. Kellő anyagismerettel rendelkezve a környezetében fellelhető textilek elemzése megtörténhet.
5. Fontos hangsúlyozni, hogy az eltérő anyagok eltérő tulajdonságai miatt, meghatároz területen és összetételben lehet egy időben használni őket.
6. Fontos az anyagismeret a későbbi hibák elkerülése érdekében (pl. színtartóság, mérettartóssá kopásállóság figyelembe vétele).
7. A témakör feldolgozása során mód nyílik a fonalak témakörében tanultak ism rendszerezésére, mivel a szükséges ismeretanyag egy része megegyezik.
8. A munkát kiegészítő és segítő tevékenységek:
    a. Textilekből mintakollekció készítése színek, anyagfajták szerint.
    b. Az esztétikai érzék fejlesztését segítő szín- és formakompozíciók készítése.
    c. Ismerkedjen a tanuló az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában használt anyag változatos tulajdonságaival.

Nézzen képes magazinokat, albumokat, katalógusokat és válogasson adott szempontok szerin látott képekből.	
Fogalmak	Textilfajták, rugalmasság, merevség, vastagság, állati- növényi erede kötött – hurkolt- szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szálirány, vág szél, festési eljárások, kopásállóság, szakíthatóság, mérettartóssá megmunkálhatóság kellékek.

Tematikai egység	**3. Eszközhasználat, baleset megelőzés**	**Órakeret 27 óra**
Előzetes tudás	1. A munkatevékenység során használatba kerülő eszközök ismere funkciójuk, biztonságos és célirányos alkalmazásuk. 2. A munkahely balesetvédelmi ismeretei, anyag és eszköz okoz balesetveszélyről elsajátított tudás, gyakorlati teendők alkalmaza baleset esetén.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A munkaterem (munkahely) rendjének betartása. Helyes viselkedési szokások elsajátítása. 2. Biztonságos közlekedés kialakítása a munkaterem eszközei, felszerelései között. 3. A rábízott eszközök, anyagok rendeltetésszerű, balesetmentes használata. Balesetvédelmi ismeretek automatizálása. 4. Egyszerű elsősegély- nyújtási tevékenység elsajátítása.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Követelmény a megbízható szerszám- és eszköz használat, a tisztaság és az eszköz megfelelő karbantartása, a pontos anyagismeret, a munkafázisok sorrendjén egymásutánisága és betartása. 2. Szükséges a folyamatos gyakorlás a műveletek balesetmentes algoritmizálásán elsajátításához. Ismeretek 1. Megismertetni a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírásokat. Munkavédelmi szabályok.		

2. Felismerni a munkavégzés közben előforduló veszélyforrásokat és jelezni, hogy megtehet legyenek az elhárításhoz szükséges intézkedések. Kitartó, biztonságos munkát végezni.

Alkalmazni a balesetvédelmi előírásokat.

Az ismeretek elsajátítása érdekében elsősegélynyújtó bemutatók, tájékoztató jellegű film könyvek, figyelem felhívó plakátok, piktogramok, prospektusok megtekinté elengedhetetlen. Szükséges a rendszeres gyakorlás feltételezett (vagy valódi) baleset eseté a lehetőség adta helyzet felismerésének és alkalmazásának gyakorlati kivitelezése.

Tevékenység

1. A jó közérzet és hatékony munkavégzés feltételei az időközönként beiktatott rövid mozgás feladatok, gimnasztikai gyakorlatok vagy más, esetleg a szabadban végzett mozgás tevékenységek.
2. Lényeges a derűs légkör megteremtése. Munka közben zenehallgatással, munkatevékenységhez kapcsolódó témákról való beszélgetéssel oldhatjuk a feszültség kerülhetjük el a balesetet (monotónia tűrés).

Tanulmányi séta a mentőállomásra, baleseti ambulanciára. Jó mentális közérzet biztosítása egyéni igények és az adott lehetőségek figyelembevételével.

4. Nagy gondot kell fordítani a munkavédelmi, biztonságtechnikai szabályok, eljárás tudatosítására, betartására. Ezt végezhetjük az oktatást megelőzően naponta, tantárg témakörök előtt és a gyakorlati munka folyamatában rendszeresen. A gépek biztonság használatára tudatosan fel kell készíteni a tanulókat. Meg kell ismertetni őket a balesetvesz lehetőségeivel, a biztonságos munkavégzés feltételeivel. Az eszközök használatán figyelmeztetni kell őket, hogy saját és társai testi épségére különösen figyelniük szükséges. gépek egyszerű karbantartási munkáinál, általuk is végezhető javításoknál meg kell követe a biztonságtechnikai szabályok betartását. A feladatok elvégzésének értékelésekor mind esetben ki kell térni a munka minőségi, mennyiségi teljesítménye mellett annak biztonság elvégzésére is.

Elsősegélynyújtás gyakorlása, kisebb sérülések esetén.

Fogalmak	Szúró-vágó eszköz, karbantartás, pormaszk, érintésvédelem, porol elektromos eszköz, allergia, fonal-, textilvágó (körkés) hatása, pán elsősegélynyújtás, fertőtlenítés, vérzéscsillapítás, nyomókö fájdalomcsillapító szer, hívószám, sürgősség, ambulancia.

Tematikai egység	4. Fonalmentés menete	Órakeret 73 óra
Előzetes tudás	1. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 2. Tudjon részt venni a megismert munkafolyamatban. kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályok. 3. Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek szabályok, normák betartását. 4. Legyen fogalma az ember környezetalakító tevékenységéről, környezetvédelemről. Ismerje a piktogramok alkalmazásán jelentőségét. 5. Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. 2. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. 3. A környezettudatos magatartás alakítása. 4. A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás kialakítása. 5. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információ-szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése. 6. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.
2. Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.
3. Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése (pl. fonalgubanc feltekerése a legkevese veszteséggel).
4. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, mind foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
5. Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.
6. Legyen képes örömmel, aktívan, és kitartóan végezni a tevékenységeket.
7. Legyen képes a megtanult munkafolyamatokat egyre nagyobb önállósággal, a szükség anyagok és eszközök célszerű megválasztásával elvégezni.
8. Munkáját folyamatában ellenőrizze, szükség szerint segítséggel/önállóan javítsa.

Ismeretek

1. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
2. Ismerje a tanuló a munkafázisokat és azok sorrendjét. Ismerje a szükséges eszközöket és azok rendeltetésszerű használatát.

Tevékenység

A fonalak, cérnák, a szövött-, kötött- és hurkolt kelmék feldolgozhatóságának főbb műveletei:

1. válogatás: a felhasználásra szánt alapanyag válogatása több szempont alapján (szín, minősé alapanyag összetétele…) az adott lehetőségeknek megfelelően
2. bontás: kötött termékek bontása, kellékek eltávolítása (gombok, kapcsok, húzózárak, zseb válltömések, tépőzárak, bélés lefejtése), kézzel kötött termékek fejtése, géppel kötött termékek bontása, a bontás megkezd
   (a megfelelő hely megkeresése)

gombolyítás: az adott hosszúságot meghaladó fonal szálakat segédeszközre vagy kézfejre tekeaz előre meghatározott fonalhosszúságnál rövidebb szálak gyűjtése külön történik, a szálak szükség szerint összecsomózva vagy csomózás nélkül kell gombolyítani

Fogalmak	válogatás, bontás, fejtés, gombolyítás, kellékek, eszközök (bontótű, oll

Tematikai egység	5. Textilmentés menete	Órakeret 84 óra
Előzetes tudás	1. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenci ismeretanyag és tevékenységi forma. 2. Tudjon részt venni a megismert munkafolyamatban. 3. kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályoka 4. Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek szabályok normák betartását 5. Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről környezetvédelemről. 6. Ismerje a piktogramok alkalmazásának jelentőségét. **7.** Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. Ak örnyezettudatos magatartás alakítása A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások és tudatos balesezmegelőzési magatartás kialakítása. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információszerző és feldolgozó képességének fejlesztése. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg a saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.
2. Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.
3. Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.
4. Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése
5. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, mind

   foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

1. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
2. Ismerje a munkafázisokat és azok sorrendjét.
3. Ismerje meg minta utáni egyszerű formájú textilből készíthető termékeknél a szabás, varr vasalás fogalmát, eszközeit tudja megnevezni, kiválasztani, és képességektől függően folyamatát is tudja elvégezni. a minőségi követelményeknek megfelelően.
4. Ismerje fel, segítséggel nevezze meg textilminták segítségével a ruhaiparban feldolgozás kerülő textilméteráruk, kellékek, rövidáruk fajtáit nyersanyaguk, szerkezetük, felhasznál területük és kereskedelmi elnevezésük szerint.

Ismerje meg a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírásokat.

Tevékenység

1. <u>Válogatás:</u>
   a. A munkában részt vevő tanulók irányítás mellett a felhasználásra szánt alapanyag válogatását több szempont alapján (szín, alapanyag), az adott lehetőségeknek megfelelő végezzék el.
   b. A válogatást értelemszerűen az adott alapanyagok tulajdonságai, és a felhasználás cé határozzák meg.
   c. Célszerű már a válogatás során figyelembe venni a majdan elvégzendő szükség munkafolyamatokat is (pl.: gombokat le kell majd venni, bélést ki kell fejteni stb.).
2. <u>Bontás, a kellékek eltávolítása a textilről:</u>
   a. a gombok, kapcsok, zárak lefejtése, levágása
   b. a bélés kifejtése
   c. kellékek elkülönítése, válogatása
3. <u>A textil szétfejtése:</u>
   a. bontás megkezdése, a megfelelő hely megkeresése
   b. az összevarrt anyag fejtése a varrás mentén
   c. a fejtés különböző módjának elsajátítása (pl. ollóval, célszerszámmal, szálkihúzással stb.)

d. a fejtett anyag tisztítása a felesleges szálak eltávolításával, az anyag simítása, válogatása nagyság szerint 4. <u>A textil darabolása a majdani felhasználás szerint</u> a. Csík tépése rongyszőnyeg készítéséhez: b. a csík szélességének kimérése centiméterrel, vagy sablonnal c. az anyag bevágása a kimért helyen d. az anyag repítése száliránynak megfelelően e. amennyiben az anyag nem téphető, a megfelelő szélesség kimérése és bejelölése után elvágása ollóval az azonos anyagú és szélességű, színű csíkok összeöltése megfelelő színű fonallal és a kapott csík feltekerése orsóra f. az így előkészített textilcsíkok mérés és csomagolás után kerülnek felhasználásra 5. A textil egyenesre vágása bomlást gátló ollóval változatos célú felhasználása: a) foltvarrás alapanygainak előkészítése céljából (Patchwork) b) kiemelkedően fontos a megfelelő, válogatott méretek szerinti gyűjtés, csomagolás és tárolás c) a feldarabolt anyagok csoportosítása lehetőséget nyújt a tanult ismeretek önálló alkalmazására d) falvédő textilkép, apró áruk készítéséhez alkalmas alapanyagok előkészítése, a gondosan feldarabolt anyagok megfelleő válogatás és csomagolás után kerülnek később felhazsnálásra	
Fogalmak	Szabaás, darabolás, bontás, fejtés, varrás, csomózás, hurkolás, foltvarrás, nyírás, szálirány

Tematikai egység	6. Kapcsolódó más gyakorlati tevékenység /üzemlátogatás, tanulmányi kirándulás/	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	1. A textil és fonal alapanyagainak ismerete. 2. Elkészítésük, feldolgozásuk módja, tulajdonságaik, fajtájuk elnevez szerint, színviláguk a megmunkálhatóság tükrében, felhasznál területeik.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A textil és fonal ismerete, textilből és fonalból készített ruházat használati darabok újra felhasználhatóságának megismerése, ismé értékteremtő voltuk felismertetése. 2. Esztétikai érzékük fejlesztése és a szociális alkalmazkodás elsajátítá az ismeretszerzés alatt. Nemzeti identitás erősítése néphagyományokkal való találkozás által.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. Ismerkedjen meg az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában, népművészetben használt anyagok változatos tulajdonságaival.
2. A textil és fonalmentéssel kapcsolatos ismereteit bővítse a gyakorlati tapasztalatszerzéssel a újrahasznosítás érdekében.

Ismeretek

Tájékozódjon magazinok, katalógusok, albumok segítségével is a szakma elsajátításáh nélkülözhetetlen ismeretek megszerzése érdekében.

Tevékenység

A szakórák jelentős részét a műhelyben töltik a tanulók. Hasznos, ha többször van módj fonalboltban, textil- és ruhanemű boltban, használtruha kereskedésekben (turkálókban), rövid üzletekben, ruhaüzletekben, varrodában, butikokban tanulmányi látogatások keretében gyakorl tapasztalataikat bővíteni, közvetlen kapcsolatba kerülni a munkatevékenységük alapanyagaival

Ajánlott a helyi és környékbeli lehetőségek figyelembe vétele:

1. tájházak megtekintése
2. szövő műhelyek látogatása

3. népművészeti egyesületek és központok megtekintése 4. művelődési házak kézműves foglalkozásain, kiállításain való részvétel 5. múzeumok látogatása /Néprajzi Múzeum, Népművészeti és képzőművészeti tárlatok kiállítások/ 6. ruhagyűjtő konténer felkutatása, működésének, funkciójának megismerése helyi kulturális központok programjain, kiállításain való megjelenés 7. értelmi fogyatékosok nappali ellátó otthonai, napközi otthonai, és azok tevékenységeinek foglalkozásainak megtekintése.	
Fogalmak	tapasztalatcsere, tanulmányi kirándulás, tájház, kiállítás, kontén turkáló, útiterv, hasznosítás, néphagyomány, divat, lakáskultú iparművészet

Tematikai egység	7. Mérés, csomagolás, tárolás	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	1. Az újra hasznosításra kerülő textil és fonaltermékek, ruha kiegészítők é más kapcsolódó termékek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	2. A témaegység célja, hogy a tanulókat differenciáltan készítse fel iskolai tanulmányok befejezése utáni munkavégzésre, lehetőség nyújtva számukra, hogy védőmunkahelyen és ép emberek között nyílt munkaerőpiacon (egyéni megsegítéssel) felnőttként munk vállaljanak. 3. A textil és fonalmentésből nyert anyagok mérése, szakszerű tárolása 4. Újrahasznosítás után a kész termékek csomagolása a környezetvéde és balesetvédelmi szempontok figyelembevételével. Raktárrend kialakítása adott szempontok szerint.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. A munkafolyamatok végzése módot ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére amennyiben a termékek későbbi felhasználási lehetőségei szóba kerülnek. 2. Képessé kell tenni a tanulókat a munkafegyelem és a munkavégzés alapvető szabályainak az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására. 3. Legyenek képesek az adott feladat szerinti tevékenységeket algoritmizálva elvégezni. 4. Az utasításnak megfelelő helyen és módon tudják az elkészült termékeket tárolni értékesítéshez, ajándékozáshoz előkészíteni. 5. Legyenek képesek az adott helyen használt egyszerűbb eszközöket megfelelően használni. 6. Vegyék figyelembe az anyagok tulajdonságait (nagyság, súly, merevség) az esztétikus és hibátlan csomagolás érdekében Ismeretek 1. Ismerje meg a különféle csomagoló és tároló anyagokat, legyen képes az adott feladatnak megfelelőt kiválasztani és felhasználni. 2. Ismerje és tudja csoportosítani a félkész- és kész termékeket, azokat megfelelően válogatni csomagolni. Ismerje a csomagolás szempontjait és tudja előkészíteni a terméket a csomagoláshoz		

Tevékenység

1. Mérés
   a. A kellő súlyt elérő fonalgombolyag végét rögzíteni kell. Igény szerint a súlyt és a term nevét feltüntetve célszerű csomagolni az elkészült munkát tárolásra és raktározá előkészítve.
   b. Legmegfelelőbb méretbeli megállapodás szerint válogatni a fonalakat, textíliákat, kelmék félkész- és kész termékeket, megkönnyítve a célszerű felhasználásukat.
2. Csoportosítás:
   a. Tároló dobozokban, címkézéssel ellátva:
   b. a munka során lefejtett kellékek tárolására, válogatására (gombok, húzózárak, kötö anyagok, tépőzárak, patentok, tömőanyagok, válltömések, bélésanyagok),
   c. célszerszámok, ollók, ragasztó anyagok, csomagolási anyagok, mérést szolgáló eszköz (mérleg, mérőszalag), sablonok,
   d. egyéb kiegészítő anyagok.
3. Csomagolás: a munka során összegyűlt kellékek (nem textilanyagok), a gondosan feldarab anyagok, kész termékek, ajándéktárgyak, lakástextíliák, dekorációs anyagok megfel válogatása, csomagolás, címkézés, esetleges kezelési utasítás után kerülnek a késő felhasználóhoz. (Textil KRESZ).
4. Tárolás: a raktározáshoz szükséges anyagok, eszközök, kellékek, termékek elhelyezése, azo megfelelő körülményeinek.
5. Foltvarrás alapanyaga céljából (Patchwork):
   a. megfelelő, válogatott méretek szerinti gyűjtés, csomagolás és tárolás,

textilkép, falvédő készítéséhez alkalmas alapanyagok előkészítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérés, csoportosítás, tárolás, címkézés, válogatás, csomagoló anyagok, segédanyagok, foltvarrás

Tematikai egység	8. Textil-és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása	Órakeret 53 óra
Előzetes tudás	1. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 2. Textil- és fonalmentés menetének ismerete és gyakorl megvalósítása, kapcsolódó eszközei. 3. Kézi alapvarrások. 4. A szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírások (eszközök, gépek, segédanyag használata).	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Különféle textilekből, kelmékből és fonalakból készített ruházati használati darabok újra felhasználhatóságának megismerése, ismét értékteremtő voltuk felismertetése. 2. Tárgyalkotó képesség, fantázia, esztétikai érzék fejlesztése. 3. Az alkalmazkodó képesség fejlesztése, mely által képessé válik ar hogy huzamosabb ideig végezze a kijelölt munkát, a szükséges öltöz és eszközök kiválasztásával. 4. Legyen képes utasításokat végrehajtani. 5. Ismerje meg, hogy a munkának értéke van 6. Törekedjen a képességei szerinti pontos munkavégzésre. 7. Tudatosuljon benne, hogy az elkészített termékek, tárgyak mindennapokban használatos cikkekként, ajándék- és lakásdekorác célokra is felhasználhatók	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. A szakma elsajátításának próbaköre a tanult elméleti ismeretek eredményes gyakorl alkalmazása. 2. A képzés kezdeti szakaszán különösen, de mindvégig igen fontos a motiváltság érdekébe hogy a tanulók munkájának eredménye, a kész munkadarab használhatósága nyilvánv legyen. Készítése során sikerélményhez jussanak. 3. Tudatosuljon, hogy a kézimunkával készített termékek előállítása munkaigényes időigényes folyamat, ami felértékeli az elkészült tárgyat.		

4. Váljon képessé különböző ruhadarabokhoz a megfelelő anyagot, kelléket kiválasztani, összedolgozhatóság, kezelhetőség figyelembe vételével.
5. Tudatosuljon benne munkavégzése során az a tény, hogy munkája környezetvéde célokat szolgál. Tevékenységük által a feleslegesnek tűnő „hulladékból" hasznos term készül.
6. Ismerje meg az egyszerűbb női- és férfi ruhadarabokat, azok készítésének módját alapanyag sajátosságainak figyelembevételével.

A tanulók az alapvető textil- és fonalmentési technológiai eljárásokat és a megmunkál műveletek logikai sorrendjét megismerjék, és alkalmazzák azokat a különböző textíli anyagminőségek, színek és összetevők szerinti szétválogatásnál, ruhabontásn textilhasításnál, összevarrás, fonalképzés, gombolyítás, feldolgozás munkafázisainál

. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen minden gyakorlati foglalkozás előtt, a végzendő munkafolyamat végzése során fel kell hívni a figyelmet a

munkavédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

Anyagismeret (fonal és textil):

1. Felmérni a javítások, átalakítások lehetőségeit a textilmentés során rendelkezésre á textíliák és kelmék közül az esztétikai és gazdaságossági szempontok figyelembe vételév és azokat lehetőség szerint önállóan elkészíteni.
2. Tudatosítsuk a fiatalokban, hogy a segítségkérés és a feladatok ellenőrzése természetes rés az életnek, ne féljenek jelezni gondjaikat, miközben legyenek büszkék teljesítményükre.
3. Ismerje, és a gyakorlatban legyen képes használni a szabás és a varrás kézi eszközeit (c körkés, bontótű, gombostű, szabókréta, illanó filc).
4. Ismerje fel, és ha képességei lehetővé teszik, irányítás és ellenőrzés mellett alkalmazza tárgykészítés során a felsorolt (asztali szövő léc, szövő keretek, karmantyúk, övszövő varrógép) eszközöket.
5. Lehetőség szerint ismerje meg a varrógépek általános felépítését, a varráshoz használat eszközök használatát, a gép működtetését és kezelését (minden esetben oktató segítége felügyelete mellett).
6. Ismerje és tudja működtetni a vasaláshoz használt berendezéseket.

7. Ismerje fel a textilműhelyben lévő gépek és eszközök rendellenes működését, tudj segítséget kérni.

Fantáziája és esztétikai érzéke segítségével próbálja kiválasztani a különböző típu textíliákhoz a megfelelő kellékeket, közbéléseket, bélésanyagokat azokból új tárgy előállítva.

Tevékenység

1. A textilmentés és fonalmentés során megismert kiegészítőket és kellékanyagokat sikeresen tudja használni egy új, hasznos tárgy elkészítésére (gombok, zipzár patent, tépőzár, válltöm gumi, csipke).
2. A technológia részműveleteit minden esetben a munkamódszert átadó közvetlen irányítá mellett bemutatás, betanítás után készíti el, figyelve a konkrét textília formai megoldásaina alap- és kellékanyagainak, valamint a rendelkezésre álló eszközök (esetleges gépe alkalmazásának lehetőségeire.
3. A munkafolyamat bemutatása után egyénileg végezzék a tanulók a munkát. A tanár/szakokta korrigálja az eszközhasználatot, tanácsadással segítsen, dicsérettel ösztönözzön, de az öná munkavégzést biztosítsa.
4. Eszközök segítségével rongyszövés:
   a. textil-és fonalgombolyagok felhasználása asztalra szerelt szövő lécen (tüskén) való szövé
   b. álló és fekvő szövőszéken való feldolgozására (terítők, lábtörlők, falvédők stb.)
   c. szalagszövőn való fonalgombolyagok felhasználására (övek, szalagok, mobiltelefon tartó könyvjelzők, zsebkendő tartók stb.)
   d. kötés, horgolás (kötőtűk és horgolótűk segítségével, egyedi technikákkal)
5. Apróáruk készítése a mentett fonalak, textíliák felhasználásával:
   a. Egyszerű használati és lakberendezési cikkek, ajándéktárgyak textíliák és kelm tárgyalkotással történő újrahasznosításával.
   b. E munkafolyamat végzése módot ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére amennyiben a későbbi felhasználás lehetőségei szóba kerülnek.
6. Varrás (kézi, gépi):

   egyszerű szabásmintákat a mintaívekről (lehetőség szerint, egyéni képességeikhez mértetudjon kiszabni olló használatával,

   b. egyszerűbb textilkép elkészítése,

c. babaruha varrása (textil, gomb, fonal és szalagok kombinálásával egyéni munkadarab elkészítésére is alkalmat kell teremteni a tanulóknak), d. textildoboz,

e. mobiltelefon tartó,

f. bevásárló szatyor,

g. zsebkendőtartó,

h. patchwork tárgyak (párnák, kisterítők),

i. portörlők,

j. konyhai edényfogó kesztyűk,

k. tornazsákok, tisztasági csomag zsákjai,

l. gyermekjátékok,

m. textil kitűzők (ékszerek, névtáblák, csoporthoz való tartozás jelzésére alkalmazhatóan),

n. bábok (tantárgyi- és terápiás, iskolai fejlesztési célokra),

7. Filc alapanyagú ajándéktárgyak, applikációs díszek.

Makramé csomózás.

Fogalmak	bontás, szabásminta, kellékek, varrás, varrógép, környezetvédelem, újrahasznosítás, kézimunka

Tematikai egység	**9. Ismétlés, rendszerezés**	**Órakeret 24 óra**
Előzetes tudás	Tanult, elsajátított ismeretek	
Tantárgyi fejlesztési célok	Rendszerezés, önálló alkalmazás	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. A tanulási idő során fokozatosan végezze egyre önállóbban a munkát.
2. Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg a munkadarabot, a munka fázisait, munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.
3. A gyakorlati kerettanterv elsajátítása során a munkafolyamatokat fokozatosan egyre önállóbb végezze a feladat megállapításától, a szükséges eszközök és munkafolyamatok megtervezésén tú feladat megfelelő minőségben és időben történő elvégzéséig.

4. Az oktatási intézményben a több-éves fejlesztő munka során felszínre kell hozni a fiatalok egyé képességeit, az esetleges hiányok csökkentésére egyéni korrekció biztosításával.
5. A képzés során a gyakorlati kerettanterv gyakorlati célzott tevékenységeit tanári irányítással, begyakorolt rutinnal kell végezniük, ami később a biztonságos munkavégzésüket segíti.
6. A gyakorlati kerettanterv során nagy lehetőség és szükség is van az egyéni, helyi sajátosság figyelembe vételére, és ennek tudatában kell a megfelelő, aktuálisan szükséges területre vonatko ismereteket aktualizálni és alkalmazni.

Ismeretek

7. A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.
8. A fiatalokban tanulmányaik során kialakulnak a társas együttélés alapvető szokásai, önkiszolgál szintjük lehetővé teszi számukra a viszonylagos önállóságot.
9. Az ismert hely és személyek megnyugtató hátteret jelentenek számukra ahhoz, hogy eleinte töb majd kevesebb segítséggel az iskolán kívüli színtereken is biztonságosan mozogjanak.

Tevékenység

10. A munkafázisok sorrendjének ismerete és betartása követelmény. Ehhez folyamatosan gyakorolni szükséges a műveleteket, az egyes munkafázisok pontos elvégzését.
11. A jó közérzet és hatékony munkavégzés szükségessé teszi az időközönként beiktatott rövid mozgás feladatokat, gimnasztikai gyakorlatokat vagy más esetleg a szabadban végzett mozgás tevékenységet.
12. Jó hatású a munka közben halk zene hallgatása, beszélgetés a munkatevékenységhez kapcsoló témákról, derűs légkör biztosítása.
13. A tanulási idő során fokozatosan egyre önállóbban dolgozzon.
14. Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg az elvégzendő munkát, annak fázisait, munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.
15. A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.
16. Az iskola fontos partnere a család, a szülő, aki megfogalmazza igényét és elvárásait az iskoláv szemben. Ez az igény minden esetben realitáson alapuljon. Ennek érdekében

törekedjen az oktatási intézmény és a pedagógus a harmonikus szülő – iskola – munkahely együttműködésre, a tanulók későbbi kiegyensúlyozott, megelégedett, tartalmas életéhez.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	munkadarab, anyagok, eszközök, balesetvédelem

- **12. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Anyagismeret/fonalmentés**	**Órakeret: 27 óra**
Előzetes tudás	8. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 9. Egyéni képességek szerinti anyagismeret, biztonság eszközhasználat, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállás társakat nem zavaró viselkedés. 10. Aktívan vegyen részt a tanuló a megismert munkafolyamatban. 11. A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normák illemszabályokat. 12. Legyen fogalma a környezetvédelemről. 13. Ismerjen néhány piktogramot. 14. Képességének megfelelő mértékben használja mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információszerző-feldolgozó képességének fejlesztése. . A tanulásra, a munkavégzésre való motiváció erősítése . A környezettudatos magatartás alakítása . A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset gelőzési magatartás kialakítása. . A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása . A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és elkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. . A környezettudatos magatartás, a gazdaságossági szemlélet kítása . A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset gelőzési magatartás kialakítása. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, . információszerző és -feldolgozó képességének fejlesztése. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények-Ismeretek/fejlesztési kövtelmények		

Fejlesztési feladat

9. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terüle hasznosítható ismeretekkel.
10. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagisme területén.
11. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke.
12. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, mind foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
13. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terüle hasznosítható ismeretekkel.
14. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagisme területén.
15. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke.
16. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében, következetesen, mind foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

9. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvéde előírásokat.
10. Szerezzen ismereteket, és tapasztalatokat a különféle fonalakról és fonalként felhaszn anyagokról, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.
11. Természetes eredetű fonalfajták

c. növényi eredetű (pamut, len)
d. állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem).

12. Vegyi eredetű fonalfajták.
13. A fonal készítésének rövid ismertetése (pl.: fonás, eszközei, történeti áttekintés, cérna készítése).
14. A fonalak felhasználása:
    a. Textil készítése
    b. kézi és gépi előállítás (pl.: szőttesek, szőnyegek, ruhaanyagok) c. Kötött anyag készítése
    d. kézi és gépi előállítás (pl.: kötések, hurkolások stb.)
15. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvéde előírásokat.
16. Ismerje a tanuló a különféle fonalakat és fonalként felhasznált anyagokat, mivel az any tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.

Tevékenység

5. Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyagok válogatását megadott szempont (szálvastagság, szín, nagyság, rugalmasság, felhasználhatóság…) szerint.
6. Végezzen csoportosítást, találjon összefüggést a fonalvastagság és a célszerű felhaszná között.
7. Az eltérő módon készült darabok bemutatása, és annak tudatosítása, hogy mind fonalb készültek, de más-más technikával és alapanyagból
8. Ajánlott a témakör feldolgozása során fonalakat, cérnákat árus üzletbe tanulmányi séta szervezése, ahol mód van az anyag változatosságának bemutatására

Fogalmak	Rugalmasság, merevség, vastagság, állati- növényi eredetű, kötöt hurkolt-, szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szakíthatóság, fest eljárások megmunkálhatóság függvényében (selyem, pamut, műszál)

Tematikai egység	**2. Anyagismeret/textilmentés**	**Órakeret: 27óra**
Előzetes tudás	5. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek é kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 6. Aktívan vegyen részt a tanuló a megismert munkafolyamatban kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat illemszabályoka 7. Legyen fogalma a környezetvédelemről. Ismerjen néhá piktogramot. 8. Képességének megfelelő mértékben használja mérési ismeret különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	8. Egyéni képességek szerinti anyagismeret, biztonság eszközhasználat, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállás társakat nem zavaró viselkedés. 9. A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. 10. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. 11. A környezettudatos magatartás, a gazdaságossági szemlélet alakítása. 12. A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás kialakítása. 13. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információ- szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése. 14. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 5. Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet terület hasznosítható ismeretekkel. 6. A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozó képessége, esztétikai érzéke, kommunikációja.		

7. A tudatos balesetmegelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minc foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
8. Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagism területén.

Ismeretek

7. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvéde előírásokat.
8. A munkavégzéshez szükséges alapvető szakmai ismeretek a textilről.
9. Szerezzen a munkavégzéshez szükséges alapvető ismereteket, és tapasztalatokat a különf textil anyagokról, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználá
10. Természetes eredetű fonalfajták
    a. növényi eredetű (pamut, len)
    b. állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem)
11. Vegyi eredetű fonalfajták.
12. A fonal tulajdonságai:

Az elkészítés módja (szövés, kötés, hurkolás)

    e. A színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, min nyomása, filmnyomás, hő nyomás - stb.)
    f. A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés stb.)
    g. A textil felhasználásának területei (lakástextil, fehérnemű, ruhanemű, gazdasá textíliák)
12. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
13. A textilszínezés színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, mint nyomása, filmnyomás, hőnyomás).
14. A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés).
15. A textil felhasználásának területei: lakástextil, fehérnemű, ruhanemű, gazdasági textíliák.
16. Néhány, a mindennapokban gyakran használt szálasanyag megkülönböztetése, megnevezé tulajdonságai, felhasználása textilminták alapján:

h. Krepp: (vékony, hullámos felületű, egyszínű vagy nyomott mintás) ágynemű, fehérnem gyerekruha alapanyag.

i. Flanel: (vastagabb, laza kötésű, puha szövet, mindkét oldalán bolyhozott) hálóruha, i alapanyag.

j. Karton: (közepes vastagságú anyag, vászonkötésű) blúz, ing, nyári ruha, kötény anyaga.

k. Kordbársony: (különböző szélességű csíkozott) nadrág, szoknya, dzseki, gyerekru anyaga

l. Pamutvászon: (vastagabb, vékonyabb vászonkötésű) munkaruha, lakástextil alapanyaga

m. Gyapjúszövet: (eltérő vastagságú, kellemes tapintású) női ruha, kosztüm, férfiöltöny, kab alapanyaga

n. Selyemszövet: (szép fényű, kellemes, puha) blúz, női ruha, sál anyaga.

Tevékenység

9. Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyag válogatását több szempont sze (alapanyag, szín, későbbi felhasználása).
10. A differenciált feladatmegoldásokra jó lehetőséget biztosít a kellékek válogatá csoportosítása.
11. A válogatás több szempontú lehet (pl. szín, forma, méret, anyag szerint csomagolv felcímkézve tárolhatók újbóli felhasználásig).
12. Kellő anyagismerettel rendelkezve a környezetében fellelhető textilek elemzése megtörténhet.
13. Fontos hangsúlyozni, hogy az eltérő anyagok eltérő tulajdonságai miatt, meghatároz területen és összetételben lehet egy időben használni őket.
14. Fontos az anyagismeret a későbbi hibák elkerülése érdekében (pl. színtartóság, mérettartóssá kopásállóság figyelembe vétele).
15. A témakör feldolgozása során mód nyílik a fonalak témakörében tanultak ism rendszerezésére, mivel a szükséges ismeretanyag egy része megegyezik.
16. A munkát kiegészítő és segítő tevékenységek:
    a. Textilekből mintakollekció készítése színek, anyagfajták szerint.
    b. Az esztétikai érzék fejlesztését segítő szín- és formakompozíciók készítése.
    c. Ismerkedjen a tanuló az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában használt anyag változatos tulajdonságaival.

Nézzen képes magazinokat, albumokat, katalógusokat és válogasson adott szempontok szerin látott képekből.	
Fogalmak	Textilfajták, rugalmasság, merevség, vastagság, állati- növényi erede kötött – hurkolt- szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szálirány, vág szél, festési eljárások, kopásállóság, szakíthatóság, mérettartóssá megmunkálhatóság kellékek.

Tematikai egység	**3. Eszközhasználat, baleset megelőzés**	**Órakeret 27 óra**
Előzetes tudás	3. A munkatevékenység során használatba kerülő eszközök ismere funkciójuk, biztonságos és célirányos alkalmazásuk. 4. A munkahely balesetvédelmi ismeretei, anyag és eszköz okoz balesetveszélyről elsajátított tudás, gyakorlati teendők alkalmaza baleset esetén.	
Tantárgyi fejlesztési célok	5. A munkaterem (munkahely) rendjének betartása. Helyes viselkedési szokások elsajátítása. 6. Biztonságos közlekedés kialakítása a munkaterem eszközei, felszerelései között. 7. A rábízott eszközök, anyagok rendeltetésszerű, balesetmentes használata. Balesetvédelmi ismeretek automatizálása. 8. Egyszerű elsősegély- nyújtási tevékenység elsajátítása.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 3. Követelmény a megbízható szerszám- és eszköz használat, a tisztaság és az eszköz megfelelő karbantartása, a pontos anyagismeret, a munkafázisok sorrendjén egymásutánisága és betartása. 4. Szükséges a folyamatos gyakorlás a műveletek balesetmentes algoritmizálásán elsajátításához. Ismeretek 3. Megismertetni a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírásokat. Munkavédelmi szabályok.		

4. Felismerni a munkavégzés közben előforduló veszélyforrásokat és jelezni, hogy megtehet legyenek az elhárításhoz szükséges intézkedések. Kitartó, biztonságos munkát végezni.

Alkalmazni a balesetvédelmi előírásokat.

Az ismeretek elsajátítása érdekében elsősegélynyújtó bemutatók, tájékoztató jellegű film könyvek, figyelem felhívó plakátok, piktogramok, prospektusok megtekinté elengedhetetlen. Szükséges a rendszeres gyakorlás feltételezett (vagy valódi) baleset eseté a lehetőség adta helyzet felismerésének és alkalmazásának gyakorlati kivitelezése.

Tevékenység

3. A jó közérzet és hatékony munkavégzés feltételei az időközönként beiktatott rövid mozgás feladatok, gimnasztikai gyakorlatok vagy más, esetleg a szabadban végzett mozgás tevékenységek.
4. Lényeges a derűs légkör megteremtése. Munka közben zenehallgatással, munkatevékenységhez kapcsolódó témákról való beszélgetéssel oldhatjuk a feszültség kerülhetjük el a balesetet (monotónia tűrés).

Tanulmányi séta a mentőállomásra, baleseti ambulanciára. Jó mentális közérzet biztosítása egyéni igények és az adott lehetőségek figyelembevételével.

5. Nagy gondot kell fordítani a munkavédelmi, biztonságtechnikai szabályok, eljárás tudatosítására, betartására. Ezt végezhetjük az oktatást megelőzően naponta, tantárg témakörök előtt és a gyakorlati munka folyamatában rendszeresen. A gépek biztonság használatára tudatosan fel kell készíteni a tanulókat. Meg kell ismertetni őket a balesetvesz lehetőségeivel, a biztonságos munkavégzés feltételeivel. Az eszközök használatán figyelmeztetni kell őket, hogy saját és társai testi épségére különösen figyelniük szükséges. gépek egyszerű karbantartási munkáinál, általuk is végezhető javításoknál meg kell követe a biztonságtechnikai szabályok betartását. A feladatok elvégzésének értékelésekor mind esetben ki kell térni a munka minőségi, mennyiségi teljesítménye mellett annak biztonság elvégzésére is.

Elsősegélynyújtás gyakorlása, kisebb sérülések esetén.

Fogalmak	Szúró-vágó eszköz, karbantartás, pormaszk, érintésvédelem, porol elektromos eszköz, allergia, fonal-, textilvágó (körkés) hatása, pán elsősegélynyújtás, fertőtlenítés, vérzéscsillapítás, nyomókö fájdalomcsillapító szer, hívószám, sürgősség, ambulancia.

Tematikai egység	4. Fonalmentés menete	Órakeret 73 óra
Előzetes tudás	6. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 7. Tudjon részt venni a megismert munkafolyamatban. kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályok 8. Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek szabályok, normák betartását. 9. Legyen fogalma az ember környezetalakító tevékenységéről. környezetvédelemről. Ismerje a piktogramok alkalmazásán jelentőségét. 10. Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	7. A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. 8. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. 9. A környezettudatos magatartás alakítása. 10. A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás kialakítása. 11. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információ-szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése. 12. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

9. Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.
10. Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.
11. Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése (pl. fonalgubanc feltekerése a legkevese veszteséggel).
12. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, mind foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.
13. Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.
14. Legyen képes örömmel, aktívan, és kitartóan végezni a tevékenységeket.
15. Legyen képes a megtanult munkafolyamatokat egyre nagyobb önállósággal, a szükség anyagok és eszközök célszerű megválasztásával elvégezni.
16. Munkáját folyamatában ellenőrizze, szükség szerint segítséggel/önállóan javítsa.

Ismeretek

3. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
4. Ismerje a tanuló a munkafázisokat és azok sorrendjét. Ismerje a szükséges eszközöket és azok rendeltetésszerű használatát.

Tevékenység

A fonalak, cérnák, a szövött-, kötött- és hurkolt kelmék feldolgozhatóságának főbb műveletei:

3. válogatás: a felhasználásra szánt alapanyag válogatása több szempont alapján (szín, minősé alapanyag összetétele…) az adott lehetőségeknek megfelelően
4. bontás: kötött termékek bontása, kellékek eltávolítása (gombok, kapcsok, húzózárak, zseb válltömések, tépőzárak, bélés lefejtése), kézzel kötött termékek fejtése, géppel kötött termékek bontása, a bontás megkezd
(a megfelelő hely megkeresése)

gombolyítás: az adott hosszúságot meghaladó fonal szálakat segédeszközre vagy kézfejre tekeaz előre meghatározott fonalhosszúságnál rövidebb szálak gyűjtése külön történik, a szálak szükség szerint összecsomózva vagy csomózás nélkül kell gombolyítani

Fogalmak	válogatás, bontás, fejtés, gombolyítás, kellékek, eszközök (bontótű, oll

Tematikai egység	5. Textilmentés menete	Órakeret 84 óra
Előzetes tudás	8. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenci ismeretanyag és tevékenységi forma. 9. Tudjon részt venni a megismert munkafolyamatban. 10. kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályoka 11. Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek szabályok normák betartását 12. Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről környezetvédelemről. 13. Ismerje a piktogramok alkalmazásának jelentőségét. **14.** Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismerete különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása. A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása. Ak örnyezettudatos magatartás alakítása A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások és tudatos balesezmegelőzési magatartás kialakítása. A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőkészségének, információszerző és feldolgozó képességének fejlesztése. Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg a saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

6. Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.
7. Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.
8. Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.
9. Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése
10. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, mind

    foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

5. Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.
6. Ismerje a munkafázisokat és azok sorrendjét.
7. Ismerje meg minta utáni egyszerű formájú textilből készíthető termékeknél a szabás, varr vasalás fogalmát, eszközeit tudja megnevezni, kiválasztani, és képességektől függően folyamatát is tudja elvégezni. a minőségi követelményeknek megfelelően.
8. Ismerje fel, segítséggel nevezze meg textilminták segítségével a ruhaiparban feldolgozás kerülő textilméteráruk, kellékek, rövidáruk fajtáit nyersanyaguk, szerkezetük, felhasznál területük és kereskedelmi elnevezésük szerint.

Ismerje meg a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírásokat.

Tevékenység

6. <u>Válogatás:</u>
   a. A munkában részt vevő tanulók irányítás mellett a felhasználásra szánt alapanyag válogatását több szempont alapján (szín, alapanyag), az adott lehetőségeknek megfelelő végezzék el.
   b. A válogatást értelemszerűen az adott alapanyagok tulajdonságai, és a felhasználás cé határozzák meg.
   c. Célszerű már a válogatás során figyelembe venni a majdan elvégzendő szükség munkafolyamatokat is (pl.: gombokat le kell majd venni, bélést ki kell fejteni stb.).
7. <u>Bontás, a kellékek eltávolítása a textilről:</u>
   a. a gombok, kapcsok, zárak lefejtése, levágása
   b. a bélés kifejtése
   c. kellékek elkülönítése, válogatása
8. <u>A textil szétfejtése:</u>
   a. bontás megkezdése, a megfelelő hely megkeresése
   b. az összevarrt anyag fejtése a varrás mentén
   c. a fejtés különböző módjának elsajátítása (pl. ollóval, célszerszámmal, szálkihúzással stb.)

d. a fejtett anyag tisztítása a felesleges szálak eltávolításával, az anyag simítása, válogatása nagyság szerint 9. <u>A textil darabolása a majdani felhasználás szerint</u> a. Csík tépése rongyszőnyeg készítéséhez: b. a csík szélességének kimérése centiméterrel, vagy sablonnal c. az anyag bevágása a kimért helyen d. az anyag repítése száliránynak megfelelően e. amennyiben az anyag nem téphető, a megfelelő szélesség kimérése és bejelölése után elvágása ollóval az azonos anyagú és szélességű, színű csíkok összeöltése megfelelő színű fonallal és a kapott csík feltekerése orsóra f. az így előkészített textilcsíkok mérés és csomagolás után kerülnek felhasználásra 10. A textil egyenesre vágása bomlást gátló ollóval változatos célú felhasználása: e) foltvarrás alapanygainak előkészítése céljából (Patchwork) f) kiemelkedően fontos a megfelelő, válogatott méretek szerinti gyűjtés, csomagolás és tárolás g) a feldarabolt anyagok csoportosítása lehetőséget nyújt a tanult ismeretek önálló alkalmazására h) falvédő textilkép, apró áruk készítéséhez alkalmas alapanyagok előkészítése, a gondosan feldarabolt anyagok megfelleő válogatás és csomagolás után kerülnek később felhazsnálásra	
Fogalmak	Szabaás, darabolás, bontás, fejtés, varrás, csomózás, hurkolás, foltvarrás, nyírás, szálirány

Tematikai egység	6. Kapcsolódó más gyakorlati tevékenység /üzemlátogatás, tanulmányi kirándulás/	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	3. A textil és fonal alapanyagainak ismerete. 4. Elkészítésük, feldolgozásuk módja, tulajdonságaik, fajtájuk elnevez szerint, színviláguk a megmunkálhatóság tükrében, felhasznál területeik.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. A textil és fonal ismerete, textilből és fonalból készített ruházat használati darabok újra felhasználhatóságának megismerése, ismé értékteremtő voltuk felismertetése. 4. Esztétikai érzékük fejlesztése és a szociális alkalmazkodás elsajátítá az ismeretszerzés alatt. Nemzeti identitás erősítése néphagyományokkal való találkozás által.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

3. Ismerkedjen meg az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában, népművészetben használt anyagok változatos tulajdonságaival.
4. A textil és fonalmentéssel kapcsolatos ismereteit bővítse a gyakorlati tapasztalatszerzéssel a újrahasznosítás érdekében.

Ismeretek

Tájékozódjon magazinok, katalógusok, albumok segítségével is a szakma elsajátításáh nélkülözhetetlen ismeretek megszerzése érdekében.

Tevékenység

A szakórák jelentős részét a műhelyben töltik a tanulók. Hasznos, ha többször van módj fonalboltban, textil- és ruhanemű boltban, használtruha kereskedésekben (turkálókban), rövid üzletekben, ruhaüzletekben, varrodában, butikokban tanulmányi látogatások keretében gyakorl tapasztalataikat bővíteni, közvetlen kapcsolatba kerülni a munkatevékenységük alapanyagaival

Ajánlott a helyi és környékbeli lehetőségek figyelembe vétele:

8. tájházak megtekintése
9. szövő műhelyek látogatása

10. népművészeti egyesületek és központok megtekintése 11. művelődési házak kézműves foglalkozásain, kiállításain való részvétel 12. múzeumok látogatása /Néprajzi Múzeum, Népművészeti és képzőművészeti tárlatok kiállítások/ 13. ruhagyűjtő konténer felkutatása, működésének, funkciójának megismerése helyi kulturális központok programjain, kiállításain való megjelenés 14. értelmi fogyatékosok nappali ellátó otthonai, napközi otthonai, és azok tevékenységeinek foglalkozásainak megtekintése.	
Fogalmak	tapasztalatcsere, tanulmányi kirándulás, tájház, kiállítás, kontén turkáló, útiterv, hasznosítás, néphagyomány, divat, lakáskultú iparművészet

Tematikai egység	7. Mérés, csomagolás, tárolás	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	5. Az újra hasznosításra kerülő textil és fonaltermékek, ruha kiegészítők é más kapcsolódó termékek ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	6. A témaegység célja, hogy a tanulókat differenciáltan készítse fel iskolai tanulmányok befejezése utáni munkavégzésre, lehetőség nyújtva számukra, hogy védőmunkahelyen és ép emberek között nyílt munkaerőpiacon (egyéni megsegítéssel) felnőttként munk vállaljanak. 7. A textil és fonalmentésből nyert anyagok mérése, szakszerű tárolása 8. Újrahasznosítás után a kész termékek csomagolása a környezetvéde és balesetvédelmi szempontok figyelembevételével. Raktárrend kialakítása adott szempontok szerint.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

7. A munkafolyamatok végzése módot ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére amennyiben a termékek későbbi felhasználási lehetőségei szóba kerülnek.
8. Képessé kell tenni a tanulókat a munkafegyelem és a munkavégzés alapvető szabályainak az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására.
9. Legyenek képesek az adott feladat szerinti tevékenységeket algoritmizálva elvégezni.
10. Az utasításnak megfelelő helyen és módon tudják az elkészült termékeket tárolni értékesítéshez, ajándékozáshoz előkészíteni.
11. Legyenek képesek az adott helyen használt egyszerűbb eszközöket megfelelően használni.
12. Vegyék figyelembe az anyagok tulajdonságait (nagyság, súly, merevség) az esztétikus és hibátlan csomagolás érdekében

Ismeretek

3. Ismerje meg a különféle csomagoló és tároló anyagokat, legyen képes az adott feladatnak megfelelőt kiválasztani és felhasználni.
4. Ismerje és tudja csoportosítani a félkész- és kész termékeket, azokat megfelelően válogatni csomagolni.

Ismerje a csomagolás szempontjait és tudja előkészíteni a terméket a csomagoláshoz

Tevékenység

6. Mérés
   a. A kellő súlyt elérő fonalgombolyag végét rögzíteni kell. Igény szerint a súlyt és a term nevét feltüntetve célszerű csomagolni az elkészült munkát tárolásra és raktározá előkészítve.
   b. Legmegfelelőbb méretbeli megállapodás szerint válogatni a fonalakat, textíliákat, kelmék félkész- és kész termékeket, megkönnyítve a célszerű felhasználásukat.
7. Csoportosítás:
   a. Tároló dobozokban, címkézéssel ellátva:
   b. a munka során lefejtett kellékek tárolására, válogatására (gombok, húzózárak, kötö anyagok, tépőzárak, patentok, tömőanyagok, válltömések, bélésanyagok),
   c. célszerszámok, ollók, ragasztó anyagok, csomagolási anyagok, mérést szolgáló eszköz (mérleg, mérőszalag), sablonok,
   d. egyéb kiegészítő anyagok.

8. Csomagolás: a munka során összegyűlt kellékek (nem textilanyagok), a gondosan feldarab anyagok, kész termékek, ajándéktárgyak, lakástextíliák, dekorációs anyagok megfel válogatása, csomagolás, címkézés, esetleges kezelési utasítás után kerülnek a késő felhasználóhoz. (Textil KRESZ).
9. Tárolás: a raktározáshoz szükséges anyagok, eszközök, kellékek, termékek elhelyezése, azo megfelelő körülményeinek.
10. Foltvarrás alapanyaga céljából (Patchwork):
    a. megfelelő, válogatott méretek szerinti gyűjtés, csomagolás és tárolás,

textilkép, falvédő készítéséhez alkalmas alapanyagok előkészítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérés, csoportosítás, tárolás, címkézés, válogatás, csomagoló anyagok, segédanyagok, foltvarrás

Tematikai egység	8. Textil-és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása	Órakeret 53 óra
Előzetes tudás	5. A megelőző évfolyamokon elsajátított tudáselemek és kompetenciá ismeretanyag és tevékenységi forma. 6. Textil- és fonalmentés menetének ismerete és gyakorl megvalósítása, kapcsolódó eszközei. 7. Kézi alapvarrások. 8. A szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valam biztonságtechnikai előírások (eszközök, gépek, segédanyag használata).	
Tantárgyi fejlesztési célok	8. Különféle textilekből, kelmékből és fonalakból készített ruházati használati darabok újra felhasználhatóságának megismerése, ismét értékteremtő voltuk felismertetése. 9. Tárgyalkotó képesség, fantázia, esztétikai érzék fejlesztése. 10. Az alkalmazkodó képesség fejlesztése, mely által képessé válik ar hogy huzamosabb ideig végezze a kijelölt munkát, a szükséges öltöz és eszközök kiválasztásával. 11. Legyen képes utasításokat végrehajtani. 12. Ismerje meg, hogy a munkának értéke van 13. Törekedjen a képességei szerinti pontos munkavégzésre. 14. Tudatosuljon benne, hogy az elkészített termékek, tárgyak mindennapokban használatos cikkekként, ajándék- és lakásdekorác célokra is felhasználhatók	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 7. A szakma elsajátításának próbaköre a tanult elméleti ismeretek eredményes gyakorl alkalmazása. 8. A képzés kezdeti szakaszán különösen, de mindvégig igen fontos a motiváltság érdekébe hogy a tanulók munkájának eredménye, a kész munkadarab használhatósága nyilvánv legyen. Készítése során sikerélményhez jussanak. 9. Tudatosuljon, hogy a kézimunkával készített termékek előállítása munkaigényes időigényes folyamat, ami felértékeli az elkészült tárgyat.		

10. Váljon képessé különböző ruhadarabokhoz a megfelelő anyagot, kelléket kiválasztani, összedolgozhatóság, kezelhetőség figyelembe vételével.
11. Tudatosuljon benne munkavégzése során az a tény, hogy munkája környezetvéde célokat szolgál. Tevékenységük által a feleslegesnek tűnő „hulladékból" hasznos term készül.
12. Ismerje meg az egyszerűbb női- és férfi ruhadarabokat, azok készítésének módját alapanyag sajátosságainak figyelembevételével.

A tanulók az alapvető textil- és fonalmentési technológiai eljárásokat és a megmunkál műveletek logikai sorrendjét megismerjék, és alkalmazzák azokat a különböző textíli anyagminőségek, színek és összetevők szerinti szétválogatásnál, ruhabontásn textilhasításnál, összevarrás, fonalképzés, gombolyítás, feldolgozás munkafázisainál

. A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen minden gyakorlati foglalkozás előtt, a végzendő munkafolyamat végzése során fel kell hívni a figyelmet a

munkavédelmi szabályok betartására.

Ismeretek

Anyagismeret (fonal és textil):

8. Felmérni a javítások, átalakítások lehetőségeit a textilmentés során rendelkezésre á textíliák és kelmék közül az esztétikai és gazdaságossági szempontok figyelembe vételév és azokat lehetőség szerint önállóan elkészíteni.
9. Tudatosítsuk a fiatalokban, hogy a segítségkérés és a feladatok ellenőrzése természetes rés az életnek, ne féljenek jelezni gondjaikat, miközben legyenek büszkék teljesítményükre.
10. Ismerje, és a gyakorlatban legyen képes használni a szabás és a varrás kézi eszközeit (c körkés, bontótű, gombostű, szabókréta, illanó filc).
11. Ismerje fel, és ha képességei lehetővé teszik, irányítás és ellenőrzés mellett alkalmazza tárgykészítés során a felsorolt (asztali szövő léc, szövő keretek, karmantyúk, övszövő varrógép) eszközöket.
12. Lehetőség szerint ismerje meg a varrógépek általános felépítését, a varráshoz használat eszközök használatát, a gép működtetését és kezelését (minden esetben oktató segítége felügyelete mellett).
13. Ismerje és tudja működtetni a vasaláshoz használt berendezéseket.

14. Ismerje fel a textilműhelyben lévő gépek és eszközök rendellenes működését, tudj segítséget kérni.

Fantáziája és esztétikai érzéke segítségével próbálja kiválasztani a különböző típu textíliákhoz a megfelelő kellékeket, közbéléseket, bélésanyagokat azokból új tárgy előállítva.

Tevékenység

7. A textilmentés és fonalmentés során megismert kiegészítőket és kellékanyagokat sikeresen tudja használni egy új, hasznos tárgy elkészítésére (gombok, zipzár patent, tépőzár, válltöm gumi, csipke).
8. A technológia részműveleteit minden esetben a munkamódszert átadó közvetlen irányítá mellett bemutatás, betanítás után készíti el, figyelve a konkrét textília formai megoldásaina alap- és kellékanyagainak, valamint a rendelkezésre álló eszközök (esetleges gépe alkalmazásának lehetőségeire.
9. A munkafolyamat bemutatása után egyénileg végezzék a tanulók a munkát. A tanár/szakokta korrigálja az eszközhasználatot, tanácsadással segítsen, dicsérettel ösztönözzön, de az öná munkavégzést biztosítsa.
10. Eszközök segítségével rongyszövés:
    a. textil-és fonalgombolyagok felhasználása asztalra szerelt szövő lécen (tüskén) való szövé
    b. álló és fekvő szövőszéken való feldolgozására (terítők, lábtörlők, falvédők stb.)
    c. szalagszövőn való fonalgombolyagok felhasználására (övek, szalagok, mobiltelefon tartó könyvjelzők, zsebkendő tartók stb.)
    d. kötés, horgolás (kötőtűk és horgolótűk segítségével, egyedi technikákkal)
11. Apróáruk készítése a mentett fonalak, textíliák felhasználásával:
    a. Egyszerű használati és lakberendezési cikkek, ajándéktárgyak textíliák és kelm tárgyalkotással történő újrahasznosításával.
    b. E munkafolyamat végzése módot ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére amennyiben a későbbi felhasználás lehetőségei szóba kerülnek.
12. Varrás (kézi, gépi):

    egyszerű szabásmintákat a mintaívekről (lehetőség szerint, egyéni képességeikhez mértetudjon kiszabni olló használatával,

    d. egyszerűbb textilkép elkészítése,

e. babaruha varrása (textil, gomb, fonal és szalagok kombinálásával egyéni munkadarab elkészítésére is alkalmat kell teremteni a tanulóknak), d. textildoboz,

o. mobiltelefon tartó,

p. bevásárló szatyor,

q. zsebkendőtartó,

r. patchwork tárgyak (párnák, kisterítők),

s. portörlők,

t. konyhai edényfogó kesztyűk,

u. tornazsákok, tisztasági csomag zsákjai,

v. gyermekjátékok,

w. textil kitűzők (ékszerek, névtáblák, csoporthoz való tartozás jelzésére alkalmazhatóan),

x. bábok (tantárgyi- és terápiás, iskolai fejlesztési célokra),

8. Filc alapanyagú ajándéktárgyak, applikációs díszek.

Makramé csomózás.

Fogalmak	bontás, szabásminta, kellékek, varrás, varrógép, környezetvédelem, újrahasznosítás, kézimunka

Tematikai egység	**9. Ismétlés, rendszerezés**	**Órakeret 24 óra**
Előzetes tudás	Tanult, elsajátított ismeretek	
Tantárgyi fejlesztési célok	Rendszerezés, önálló alkalmazás	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

17. A tanulási idő során fokozatosan végezze egyre önállóbban a munkát.
18. Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg a munkadarabot, a munka fázisait, munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.
19. A gyakorlati kerettanterv elsajátítása során a munkafolyamatokat fokozatosan egyre önállóbb végezze a feladat megállapításától, a szükséges eszközök és munkafolyamatok megtervezésén tú feladat megfelelő minőségben és időben történő elvégzéséig.

20. Az oktatási intézményben a több-éves fejlesztő munka során felszínre kell hozni a fiatalok egyé képességeit, az esetleges hiányok csökkentésére egyéni korrekció biztosításával.
21. A képzés során a gyakorlati kerettanterv gyakorlati célzott tevékenységeit tanári irányítással, begyakorolt rutinnal kell végezniük, ami később a biztonságos munkavégzésüket segíti.
22. A gyakorlati kerettanterv során nagy lehetőség és szükség is van az egyéni, helyi sajátosság figyelembe vételére, és ennek tudatában kell a megfelelő, aktuálisan szükséges területre vonatko ismereteket aktualizálni és alkalmazni.

Ismeretek

23. A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.
24. A fiatalokban tanulmányaik során kialakulnak a társas együttélés alapvető szokásai, önkiszolgál szintjük lehetővé teszi számukra a viszonylagos önállóságot.
25. Az ismert hely és személyek megnyugtató hátteret jelentenek számukra ahhoz, hogy eleinte töb majd kevesebb segítséggel az iskolán kívüli színtereken is biztonságosan mozogjanak.

Tevékenység

26. A munkafázisok sorrendjének ismerete és betartása követelmény. Ehhez folyamatosan gyakorolni szükséges a műveleteket, az egyes munkafázisok pontos elvégzését.
27. A jó közérzet és hatékony munkavégzés szükségessé teszi az időközönként beiktatott rövid mozgás feladatokat, gimnasztikai gyakorlatokat vagy más esetleg a szabadban végzett mozgás tevékenységet.
28. Jó hatású a munka közben halk zene hallgatása, beszélgetés a munkatevékenységhez kapcsoló témákról, derűs légkör biztosítása.
29. A tanulási idő során fokozatosan egyre önállóbban dolgozzon.
30. Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg az elvégzendő munkát, annak fázisait, munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.
31. A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.
32. Az iskola fontos partnere a család, a szülő, aki megfogalmazza igényét és elvárásait az iskoláv szemben. Ez az igény minden esetben realitáson alapuljon. Ennek érdekében

törekedjen az oktatási intézmény és a pedagógus a harmonikus szülő – iskola – munkahely együttműködésre, a tanulók későbbi kiegyensúlyozott, megelégedett, tartalmas életéhez.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	munkadarab, anyagok, eszközök, balesetvédelem

8. számú melléklet: Palántanevelő modul-Agyagtárgy készítő modul

Helyi tanterv a Palántanevelő-agyagtárgy-készítő modul

Készségfejlesztő Iskola

11-12. évfolyamos szakmai képzéséhez.

2023

Készségfejlesztő Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			Készségfejlesztő Iskola II. program			Készségfejlesztő Iskola III. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Konyhai kisegítő	12	12	Kert- és parkápoló	12	12	Autómosó kisegítő	12	12
Háztartástanéletvitel	8+2	8+2	Szövött-tárgy készítő	8+2	8+2	Textil- és fonalmentő	8+2	8+2
Összesen:	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			Készségfejlesztő iskola V. program			Készségfejlesztő iskola VI. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék készítő	12	12	Kisegítő takarító	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	Mézeskalács-sütő	8+2	8+2
Összesen	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

a) Palántanevelő modul

Cél

- Az alapvető kertészeti tevékenységek elsajátítása.
- Elsajátítják a szükséges készségeket egyéni képességek szerinti differenciálás és a szükséges irányítás és segítségnyújtás mellett.
- Bővülnek a tanulók munkavállalói alapismeretei.
- A gyakorlatok során megismerkednek a munkaerő-piaci lehetőségekkel.
- A tanulókban olyan jól hasznosítható szakmai tudást alapoz meg, amely lehetőségeik függvényében adaptálható mindennapi életükbe.
- Személyi specifikumaihoz, lehetőségeikhez igazítottan kialakul a potenciális munkavállalói réteghez tartozás érzése és lehetősége.

Feladat

- Elmélyíteni, kiegészíteni a 9-10. évfolyamon megszerzett általános műveltséget.
- Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
- Alapfokú növénytani ismeretek elsajátítása, a praktikus kertészeti tevékenységek elvégzéséhez.
- Váljon képessé az egyszerűbb kerti munkafolyamatok lehetőség szerinti minél önállóbb kivitelezésére.
- Elmélyül és automatizálódik a kertészeti tevékenységek során megismert eszközök, kellékek rendeltetésszerű adekvát használata.
- Természetessé válik az óvatos eszközhasználat és munkavégzés, a balesetvédelmi szabályok betartása.

Elvárt teljesítmény

- Legyenek igényesek önmagukkal szemben.
- Alkalmazzák megfelelően a higiénés és egészségvédelmi szabályokat, szokásokat.
- Legyenek képesek az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során.
- Segítsék egymást a munkavégzés közben és fogadják el mások segítségét, a nevelők útmutatásait.

- Tudjanak ásni, gereblyézni, kapálni, ültetni, gyomlálni, betakarítani.
- Ismerjék meg a konyhakerti zöldségnövények ápolását.
- Az általuk megtermelt növényeket a már megszerzett ismeretek felhasználásával felnőtt, vagy szakember irányításával tudják gondozni, mint betanított munkás.
- Ismerjék meg a talajelőkészítés folyamatát, alapvetően a gyakorlatok és a közvetlen tapasztalat útján.
- Ismerjék meg a növénytermelés folyamatait, a megtermelt növények tárolásának módjait.
- Ismerjék meg a kelés utáni növényápolási munkákat, irányítással tudják elvégezni az egyszerűbbeket. (gyomlálás, öntözés, talajlazítás stb.)
- Tartsák tiszteletben és becsüljék meg a saját és társaik által végzett munkát.
- Segítséggel legyenek képesek a naponta felmerülő gondjaiknak megoldására.
- Legyenek képesek a munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

A gyakorlati tevékenység oktatásának tárgyi feltételei, eszközigénye

- Vetőmagok, szaporítóanyagok, fűszermagok, palántanövények
- Műtrágyák, növényvédő szerek, permetszerek
- Kézi- és háti permetezőgép
- Talajművelő eszközök (ásó, kertészeti gereblye, lombseprű)
- Kézikocsi, talicska
- Ültetőfa, öntözőkanna, zsineg
- Szaporító láda, lehúzó-fa, cserép
- Vödör, lapát, vasvilla
- Lombseprű, vesszőseprű, ciroksepű
- Hulladékgyűjtő – és tároló edények szelektív hulladékok gyűjtésére, tárolására
- Műanyag rekesz, metszőolló
- Kézi és motoros fűnyíró
- Kézi és gépi sövénynyíró (fű szegélynyíró olló, virágolló)
- Rotációs kapa
- Mosó – fertőtlenítő berendezés
- Meszelő – és festő szerszámok
- Kerti esőztető berendezések
- Különböző méretű létrák
- Munkaruha, sapka, bakancs
- Védőszemüveg, védőkesztyű
- Gázmaszk, pormaszk, gumicsizma
- Teleszkópos ablakmosó
- Ciroksepű
- Vízlepergető, vileda
- Fűszerháló, fűszerzsák
- Üvegcsék, tégelyek, spatula (olajok, kenőcsök készítéséhez)
- Zsineg
- Tárolási eszközök (dobozok, zacskók, tálcák)
- Paprikacsumázó
- Fóliahegesztő
- Gumikesztyű

A tantervi óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	200	100	100
2. Palántanövények	232	116	116
3. Fűszer – és gyógynövénytan	140	70	70
4.Termesztési ismeretek	146	73	73
5.Talajművelés kézzel és kerti kisgépekkel	146	73	73
Összesen:	864	432	432

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	**Órakeret: 100**
Előzetes tudás	1. Baleset védelmi ismeretek. 2. Ismerje a legfontosabb kerti szerszámokat.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen a tanuló pontos ismereteket a kertben használható kéziszerszámokról. 2. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló kerüljön megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába, 2. A tanuló tudja minél nagyobb önállósággal megtervezni a unkafolyamatot és kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket, 3. A tanuló legyen képes a biztonságos és balesetmentes vegyszerhasználat kivitelezésére. Ismeretek 1. Munkavállalói ismeretek. 2. A kertészeti berendezések és eszközök általános tulajdonságainak bemutatása üzemen kívül és munka közben. 3. Ismerkedés a vegyszerekkel 4. Adagolási eljárások Tevékenység 1. A munkavállalással, munkába állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. 2. Az elvégzendő feladatoknak leginkább megfelelő eszközök, berendezések helyes kiválasztása, használatának elsajátítása. A velük történő balesetmentes munkavégzés szabályai. 3. Vető és ültető kéziszerszámok szabályos használata. Növényvédelmi eljárások eszközeinek használata. 4. Munkafolyamatok és menete.	
Fogalmak	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély, munkaruha, növényvédő szerek, permetszerek. Kertészeti munkafolyamatok alapfogalmai.

Tematikai egység	**2.** Palántanövények	**Órakeret: 116**
Előzetes tudás	Rendelkezzen ismeretekkel a különböző növényekről. Egyszerűbb kerti munkák ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Legyenek alapvető növénytani ismeretei. Szerezzen ismereteket a palántanevelésről, szaporítási-, betakarítási eljárásokról.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. A tanuló ismerje és nevezze meg a növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) részeit, típusait, 2. A tanuló ismerje hazánk éghajlati és talajadottságait, 3. A tanuló ismerje a palántanevelési módokat. Ismeretek 1. A növények felépítése, életjelenségei. 2. Éghajlattan, környezettan. 3. Növények tipizálása. 4. Palántanevelési módok. 5. Ültetési munkálatok. 6. Szaporítási ismeretek. 7. Betakarítási eljárások, módszerek. Tevékenység 1. A tanuló ismerje a növények részeit, a szerves anyagfelépítésének főbb lépéseit, a különböző szaporodási módokat. 2. A kerteket és a parkokat alkotó növények élet-feltételei (talaj, víz, levegő, napfény). 3. A növények növekedését befolyásoló éghajlati tényezők. 4. Csoportosítás. 5. Palántanevelési módok.

6. Az elvégezendő feladatoknak megfelelő eszközök, berendezések kiválasztása és helyes alkalmazása növények megismerése, felismerése. 7. A különféle dísznövények és zöldségek palántáinak kiültetése.	
Fogalmak	Időjárás elemeinek ismerete, éghajlat változásai. Konyhakerti palánták, melegházi palánták, hidegágyi palánták. Palántanevelési módok: - Tűzdeléses - Tűzdelés nélküli - Tápkockás (földlabdás) tálcás, cserepes, kiskonténeres palántanevelés

Tematikai egység	**3. Fűszer – és gyógynövénytan**	**Órakeret: 70**
Előzetes tudás	Növénytani ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Szerezzen jártasságot a növények gondozásában, ápolásában. 2. Legyen képes megkülönböztetni a gyógy és fűszernövényeket; ismerje azok gondozási, ápolási folyamatait és felhasználásának módjait.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. A tanuló ismerje és nevezze meg a fűszernövény részeit. (gyökér, szár, levél, virág, termés) Jellemezze a növényeket külső megjelenésük alapján, 2. A tanuló szerezzen jártasságot a növények gondozásában, ápolásában, 3. A tanuló ismerje a gyógyításra alkalmas növényfajtákat, alkalmazásukat és hatásukat (fertőtlenítő, gyulladás csökkentő, nyugtató stb.) Ismeretek 1. A fűszerkert és gyógynövénykert alapanyag feltételeinek megismerése 2. Talajművelő eszközök használata mellett történő ápolási, gondozási eljárások. 3. Házi patika, ápoláshoz hasznosítható praktikus ismeretek (szépészeti, egészségvédelmi). 4. Betakarítási eljárások, módszerek. Tevékenység		

1. Gyógynövények felismerése, válogatása, csoportosítása. 2. A betanított módszerek mellett történő ritkítási, betakarítási, tárolási műveletek végrehajtása. 3. Évszakonkénti mezőgazdasági munkák megismerése és végzése. 4. Tartósítási eljárások. 2. Szárítás, fagyasztás, olajkészítés, zsákolás, tárolás.	
Fogalmak	Zsálya, citromfű, levendula, menta, körömvirág, oregánó, bazsalikom, kakukkfű, kamilla, fűszerpaprika, cickafark, rozmaring, mustármag, kömény fogalmi meghatározásai. Kamilla főzet, sebkezelő gyógynövények, jótékony elixírek. Fáradt talaj, beteg palánta, virágba fordulás, metszés, túl sok növény kis helyen, öntözés.

Tematikai egység	**4.** Termesztési ismeretek	**Órakeret: 73**
Előzetes tudás	Rendelkezzen ismeretekkel az alapvető szaporítási módokról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének fenntartási módjait.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. A tanuló ismerje fel a kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezéseket, termesztő-edényeket, kertészeti szerszámokat, tudja felhasználási lehetőségeiket, szakszerű használatukat 2. A tanuló ismerje a főbb talajtípusokat, 3. A tanuló ismerje a talajművelés célját, idejét, módjait, 4. A tanuló ismerje a trágyázás célját, idejét, módjait, 5. A tanuló ismerje meg az öntözés szerepét, jelentőségét, 6. A tanuló legyen tisztában a növényvédelem jelentőségével, feladataival. Ismeretek 1. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei.

2. Talaj típusok. 3. Talajművelés. 4. Trágyázás. 5. Öntözés. 6. Növényvédelem. Tevékenység 1. A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztő edények (cserepek, szaporító ládák, - tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése. 2. A talaj képződése és fogalma. A talajok összetétele. A talajok fontosabb tulajdonsága 3. Talajművelési eljárások, azok eszközei, gépei 4. A trágyázás célja. A trágyafélék csoportosítása 5. Az öntözés jelentősége 2. A növényvédelem jelentősége, feladata	
Fogalmak	Üvegház, fólia, ágyás fogalma.

Tematikai egység	**5**. Talajművelés kézzel és kerti kisgépekkel	**Órakeret: 73**
Előzetes tudás	Talajtani ismeretek. Kerti eszközök, berendezések pontos ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A tanuló értse meg a környezetvédelem fontosságát. 2. A tanulónak legyenek ismeretei a talajművelés különböző módszereinek hatékonyságáról, a köztük levő különbségekről, eltérő alkalmazásuk okairól.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására, és annak megfelelő helyen és sorrendjében történő használatára, 2. A tanuló a gyakorlati órákon megszerzett tapasztalataival képes legyen a külső gyakorlati helyszíni tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére, 3. A tanuló sikeresen tudjon környezetéhez aktívan alkalmazkodni, azt megóvni és fejleszteni, 4. A tanuló legyen tisztában a védelmi funkciók hasznos szerepével, fontosságával. Ismeretek 1. A kert, a park, a zöldterület fogalma, jelentősége, szerepe környezetünkben 2. Díszfák, díszcserjék gondozása 3. Gyepápolási ismeretek 4. Hulladékgazdálkodás 5. Környezetvédelem 6. Parkok eszközeinek védelme és védelmi feladatok hasznossága Tevékenység 1. Kertek, parkok növényeinek és tárgyainak gondozása. 2. Növények nevelése, gondozása	
3. Komposztálás 4. Műtrágyák növényvédő szerek biztonságos és rendeltetésszerű használata. 5. Szelektív hulladékgyűjtés. 6. Fagytalanítási eljárás során a téli időszak védelmi feladataival való megismertetés. Park és udvari eszközök anyagának védelme, azok munkafolyamatainak egyszerűbb elvégzési és karbantartói folyamatai.	
Fogalmak	szelektív hulladékgyűjtés fogalmai, fagytalanítás, komposztálás, műtrágya

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	**Órakeret: 100**
Előzetes tudás	3. Baleset védelmi ismeretek. 4. Ismerje a legfontosabb kerti szerszámokat.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Szerezzen a tanuló pontos ismereteket a kertben használható kéziszerszámokról. 4. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 4. A tanuló kerüljön megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába, 5. A tanuló tudja minél nagyobb önállósággal megtervezni a unkafolyamatot és kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket, 6. A tanuló legyen képes a biztonságos és balesetmentes vegyszerhasználat kivitelezésére. Ismeretek 5. Munkavállalói ismeretek. 6. A kertészeti berendezések és eszközök általános tulajdonságainak bemutatása üzemen kívül és munka közben. 7. Ismerkedés a vegyszerekkel 8. Adagolási eljárások Tevékenység 5. A munkavállalással, munkába állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. 6. Az elvégzendő feladatoknak leginkább megfelelő eszközök, berendezések helyes kiválasztása, használatának elsajátítása. A velük történő balesetmentes munkavégzés szabályai. 7. Vető és ültető kéziszerszámok szabályos használata. Növényvédelmi eljárások eszközeinek használata. 8. Munkafolyamatok és menete.	
Fogalmak	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély, munkaruha, növényvédő szerek, permetszerek. Kertészeti munkafolyamatok alapfogalmai.

Tematikai egység	**2.** Palántanövények	**Órakeret: 116**
Előzetes tudás	Rendelkezzen ismeretekkel a különböző növényekről. Egyszerűbb kerti munkák ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Legyenek alapvető növénytani ismeretei. Szerezzen ismereteket a palántanevelésről, szaporítási-, betakarítási eljárásokról.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 4. A tanuló ismerje és nevezze meg a növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) részeit, típusait, 5. A tanuló ismerje hazánk éghajlati és talajadottságait, 6. A tanuló ismerje a palántanevelési módokat. Ismeretek 8. A növények felépítése, életjelenségei. 9. Éghajlattan, környezettan. 10. Növények tipizálása. 11. Palántanevelési módok. 12. Ültetési munkálatok. 13. Szaporítási ismeretek. 14. Betakarítási eljárások, módszerek. Tevékenység 8. A tanuló ismerje a növények részeit, a szerves anyagfelépítésének főbb lépéseit, a különböző szaporodási módokat. 9. A kerteket és a parkokat alkotó növények élet-feltételei (talaj, víz, levegő, napfény). 10. A növények növekedését befolyásoló éghajlati tényezők. 11. Csoportosítás.

12. Palántanevelési módok. 13. Az elvégezendő feladatoknak megfelelő eszközök, berendezések kiválasztása és helyes alkalmazása növények megismerése, felismerése. 14. A különféle dísznövények és zöldségek palántáinak kiültetése.	
Fogalmak	Időjárás elemeinek ismerete, éghajlat változásai. Konyhakerti palánták, melegházi palánták, hidegágyi palánták. Palántanevelési módok: - Tűzdeléses - Tűzdelés nélküli - Tápkockás (földlabdás) tálcás, cserepes, kiskonténeres palántanevelés

Tematikai egység	**3. Fűszer – és gyógynövénytan**	**Órakeret: 70**
Előzetes tudás	Növénytani ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Szerezzen jártasságot a növények gondozásában, ápolásában. 4. Legyen képes megkülönböztetni a gyógy és fűszernövényeket; ismerje azok gondozási, ápolási folyamatait és felhasználásának módjait.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 4. A tanuló ismerje és nevezze meg a fűszernövény részeit. (gyökér, szár, levél, virág, termés) Jellemezze a növényeket külső megjelenésük alapján, 5. A tanuló szerezzen jártasságot a növények gondozásában, ápolásában, 6. A tanuló ismerje a gyógyításra alkalmas növényfajtákat, alkalmazásukat és hatásukat (fertőtlenítő, gyulladás csökkentő, nyugtató stb.) Ismeretek 3. A fűszerkert és gyógynövénykert alapanyag feltételeinek megismerése 5. Talajművelő eszközök használata mellett történő ápolási, gondozási eljárások. 6. Házi patika, ápoláshoz hasznosítható praktikus ismeretek (szépészeti, egészségvédelmi). 7. Betakarítási eljárások, módszerek. Tevékenység		

5. Gyógynövények felismerése, válogatása, csoportosítása. 6. A betanított módszerek mellett történő ritkítási, betakarítási, tárolási műveletek végrehajtása. 7. Évszakonkénti mezőgazdasági munkák megismerése és végzése. 8. Tartósítási eljárások. 4. Szárítás, fagyasztás, olajkészítés, zsákolás, tárolás.	
Fogalmak	Zsálya, citromfű, levendula, menta, körömvirág, oregánó, bazsalikom, kakukkfű, kamilla, fűszerpaprika, cickafark, rozmaring, mustármag, kömény fogalmi meghatározásai. Kamilla főzet, sebkezelő gyógynövények, jótékony elixírek. Fáradt talaj, beteg palánta, virágba fordulás, metszés, túl sok növény kis helyen, öntözés.

Tematikai egység	**4.** Termesztési ismeretek	**Órakeret: 73**
Előzetes tudás	Rendelkezzen ismeretekkel az alapvető szaporítási módokról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének fenntartási módjait.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 3. A tanuló ismerje fel a kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezéseket, termesztő-edényeket, kertészeti szerszámokat, tudja felhasználási lehetőségeiket, szakszerű használatukat 7. A tanuló ismerje a főbb talajtípusokat, 8. A tanuló ismerje a talajművelés célját, idejét, módjait, 9. A tanuló ismerje a trágyázás célját, idejét, módjait, 10. A tanuló ismerje meg az öntözés szerepét, jelentőségét, 11. A tanuló legyen tisztában a növényvédelem jelentőségével, feladataival. Ismeretek 7. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei.

8. Talaj típusok. 9. Talajművelés. 10. Trágyázás. 11. Öntözés. 12. Növényvédelem. Tevékenység 6. A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztő edények (cserepek, szaporító ládák, - tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése. 7. A talaj képződése és fogalma. A talajok összetétele. A talajok fontosabb tulajdonsága 8. Talajművelési eljárások, azok eszközei, gépei 9. A trágyázás célja. A trágyafélék csoportosítása 10. Az öntözés jelentősége 4. A növényvédelem jelentősége, feladata	
Fogalmak	Üvegház, fólia, ágyás fogalma.

Tematikai egység	**5**. Talajművelés kézzel és kerti kisgépekkel	**Órakeret: 73**
Előzetes tudás	Talajtani ismeretek. Kerti eszközök, berendezések pontos ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. A tanuló értse meg a környezetvédelem fontosságát. 4. A tanulónak legyenek ismeretei a talajművelés különböző módszereinek hatékonyságáról, a köztük levő különbségekről, eltérő alkalmazásuk okairól.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 3. A tanuló legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására, és annak megfelelő helyen és sorrendjében történő használatára, 4. A tanuló a gyakorlati órákon megszerzett tapasztalataival képes legyen a külső gyakorlati helyszíni tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére, 5. A tanuló sikeresen tudjon környezetéhez aktívan alkalmazkodni, azt megóvni és fejleszteni, 6. A tanuló legyen tisztában a védelmi funkciók hasznos szerepével, fontosságával. Ismeretek 1. A kert, a park, a zöldterület fogalma, jelentősége, szerepe környezetünkben 2. Díszfák, díszcserjék gondozása 3. Gyepápolási ismeretek 4. Hulladékgazdálkodás 5. Környezetvédelem 6. Parkok eszközeinek védelme és védelmi feladatok hasznossága Tevékenység 1. Kertek, parkok növényeinek és tárgyainak gondozása. 2. Növények nevelése, gondozása 3. Komposztálás 4. Műtrágyák növényvédő szerek biztonságos és rendeltetésszerű használata. 5. Szelektív hulladékgyűjtés. 6. Fagytalanítási eljárás során a téli időszak védelmi feladataival való megismertetés. 7. Park és udvari eszközök anyagának védelme, azok munkafolyamatainak egyszerűbb elvégzési és karbantartói folyamatai.	
Fogalmak	szelektív hulladékgyűjtés fogalmai, fagytalanítás, komposztálás, műtrágya

b) Agyagtárgy készítő modul

Cél

- A tanuló váljon alkalmassá használati termékek (háztartási- és dísztárgyak) előállítására, és mint betanított munkás ebben közreműködjön.
- Fejlessze a produktív munkavégzést megalapozó személyes, szociális és szakmai kompetenciákat.
- Alakítsa ki és ápolja a kreatív önkifejezés igényét.
- Segítse elő az alkotótevékenység során szerzett én-kompetencia élmény által a pozitív önértékelést, támogassa az alkotásban rejlő elaborációs lehetőségek által az érzelmek és feszültségek feldolgozását.
- Keltse fel a művészetek, kiemelten a kerámiakészítés és a népművészet iránti érdeklődést, és bővítse az ezekkel kapcsolatos ismereteket.

Feladat

- A képességek függvényében az agyagtárgy készítő eljárások minél teljesebb megtanítása.
- A művészeti ismeretek bővítése, az alkotó- és befogadóképesség fejlesztése.
- Az agyagtárgy készítő tevékenységekhez kapcsolódó jártasságok, készségek fejlesztése.
- Önszabályozási, együttműködési és alkalmazkodási stratégiák fejlesztése.
- Gondolkodási műveletek, forma- és térészlelés, figyelem, emlékezet, tervezés, rugalmasság, alkotó képzelet fejlesztése.
- Az önkifejezési törekvések támogatása, motiváció felkeltése az önálló alkotótevékenység iránt.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló képességeihez mérten igyekezzen elsajátítani a kerámiakészítés alapvető technikai fogásait és elméleti ismereteit. Az alkotótevékenység során a munka- és balesetvédelmi szabályok betartása mellett törekedjen az adekvát alapanyag- és eszközhasználatra és a produktív együttműködésre. Az elkészítendő tárgyakban törekedjen a forma-funkció és egyéni elképzelései összhangjának megjelenítésére.
- <u>Anyagismeret:</u> a tanulónak ismernie és tudnia kell:

- az agyag és egyéb szakmai alapanyagok eredetét, előkészítését a gyakorlati tevékenységben történő felhasználáshoz.
- a munka során használt eszközök, szerszámok megnevezését, funkcióját - a kerámiakészítés fázisait.
- az edényformákat és azok funkcióit.
- az alapvető színező anyagokat és eljárásokat.

- Az agyagtárgy-készítő szakmai ismereténél a tanulónak ismernie kell:
  - a hagyományos tárgykészítés módjait, technikáit.
  - kerámiatörténeti alapismereteket.
  - az agyag-előkészítés műveletét.
  - különböző alakítási technikákat.
  - a mintázásban használt eszközöket, eljárásokat, és a mintázás lehetőségeit.
  - tervezésben: alapvető tervezési ismereteket (anyag- és eszközszükséglet).
  - forma- és színkompozíciós ismereteket.

- Esztétika, néprajzi, népművészeti alapismeretek tanulása során a tanulónak tudnia kell:
  - az esztétika fogalmát, jelentőségét a tárgykészítésben.
  - néprajzi motívumok ismeretét.
  - alapvető népművészeti ismereteket.
  - különböző tájak, korok jellegzetes forma- és mintakincseit.

- Gyakorlati követelményeknél a tanulónak ismernie és tudnia kell:
  - különböző formaalakító eljárásokat.
  - lapedény készítés.
  - applikált edénykészítés.
  - formába préselt edénykészítés.
  - marokedény készítés.
  - korongolt edénykészítés.
  - szakszerűen elvégezni a szükséges előkészítő műveleteket.

- különböző díszítési eljárások elsajátítása.
- mintázási lehetőséget kihasználva változatos, egyedi termékek kivitelezése.
- megfelelő technika kiválasztása a tervek elkészítése után.
- munkafolyamatok helyes sorrendjének kialakítása.
- a befejező műveletek szakszerű elvégzése.
- az elkészített tárgyban keletkezett hibák felismerése, szükség esetén kijavítása.
- a használt vegyi anyagok szakszerű, egészségkímélő kezelése.
- a kemence használata során szakszerű és óvatos munkavégzés.

- Munkavédelmi alapismeretek:
  - védőfelszerelések, munkaruházat ismerete.
  - a műhely tisztántartásának, portalanításának biztosítása.
  - a balesetveszélyes hulladékok szakszerű eltávolítása.

- Elsősegélynyújtás alapismeretek:
  - szúrás, vágás, égés kezelése.
  - kéziszerszám okozta sérülés kezelése.
  - mentőláda ismerete, helyes használata.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, és az értékelés szempontjai is legyenek ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé **Tanúsítvány**t adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

Az agyagtárgy-készítő szakmai program oktatásának tárgyi feltételei

- A szakmai képzéshez három, a funkció szerint elkülönített helyiség szükséges: műhely, raktár, kemencetér.
- A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és az ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

- Lakkozatlan felületű agyagbegyúró asztal
- Elektromos kemence és tartozékai (polcok, állványok)
- Fazekaskorong, asztali korongok
- Mintázófák, gyűrűk, fakések
- Vágódrótok
- Rajztáblák, gyúródeszkák, sodrófák
- Különböző méretű műanyag tálak, tölcsérek, fedeles vödrök, tároló dobozok
- Fakanalak, merőkanalak, szűrők, sziták
- Ecsetek különböző méretben
- Fazekas agyag, samottos agyag (finom és durvaszemcséjű)
- Engóbok (földfesték), mázak, színtestek
- Mázazó, égető fogók
- Védőruházat – hőálló kesztyűk, gumikesztyűk, maszk
- Tisztálkodó- és takarítóeszközök

<u>Szemléltető eszközök</u>

- A népi fazekasság, a kerámia ipar és kerámiaművészet bemutatására albumok

- A tananyagban szereplő technikákkal készült tárgyak (az alkotás fázisainak bemutatására)
- Szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok, fényképek, képeslapok

Audiovizuális eszközök

- Számítógép, interaktív tábla
- DVD-, CD-lejátszó
- fényképezőgép, kamera
- Diavetítő, diafilmek

Tantervi óraterv

Évfolyamok	**11-12.**
Heti órakeret	10
2 éves órakeret	720
Ebből kötött	648
Szabadon tervezhető órakeret	72

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**
1.Tárgyalkotó eljárások	121	121
2.Díszítő eljárások	115	115
3.Anyag- és eszközismeret	48	48
4. Művészeti alapismeretek	46	46
5. Munkavédelem	30	30
Összesen:	**360**	**360**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	1. Tárgyalkotó eljárások	**Órakeret: 121**
Előzetes tudás	1. Elemi ismeretek a tárgyalkotási technikákról, festésről, mintázásról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Esztétikus, használható agyagtárgyakat készíteni minél kevesebb segítséggel. Saját elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Minél nagyobb önállósággal megtervezni a munkafolyamatot és kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket.
2. A tárgyalkotó eljárásokat megkülönböztetni.
3. Az agyagtárgy-készítő technikákat az elkészítendő tárgyakhoz rendelni.
4. Az agyag alakításának lehetőségeit figyelembe venni önálló elképzelései megvalósításánál.
5. Legyen képes a közös tevékenységben együttműködni, ha szükséges, tudjon segítséget kérni.
6. Növekvő önállósággal, irányítás mellett készítse el a különböző tárgyakat.
7. Egyéni ötleteket, elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.

Ismeretek

1. Lapedények készítésének
2. Apró elemekből applikált edények
3. Figurális kerámia
4. Korongozás gyakorlása
5. Agyagtárgyak szárításának, előkészítésének égetéshez
6.

Tevékenység

1. Az agyag előkészítése begyúrása.
2. A megfelelő agyagtípus kiválasztása és előkészítése – méretezése, begyúrása, levegőtlenítése.
3. Különböző formájú, funkciójú lapedények készítése, pl.: tálak, tányérok, lapvázák, dobozok.
4. Az agyag nyújtása, méretre vágása, a darabok összeillesztése agyagpépes rögzítéssel.
5. Golyó gyúrása, agyaggyöngyök készítése.
6. Golyós préseléssel különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.

7. Építés golyókból agyagpépes rögzítéssel. 8. Agyaghurka sodrása, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése. 9. Csigás elemek készítése, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése. 10. Hengerkorongolás gyakorlása, benyomás, felhúzás próbálgatása. 11. Kombinált elemekből épített tárgyak 12. Szivacsolás, simítás, sorja eltávolítás. 13. Tárgyak megjelölése névjeggyel, monogrammal. 14. Szivacsolás zsengélés előtt. 15. Portalanítás mázazás előtt. 16. A tanult technikák szabadon választott kombinációjával készített agyagplasztikák, agyagbábok, állatfigurák, emberalakok, népi gyermekjátékok, ékszerek készítése. 17. Agyagtárgyak készítése a tanult elemek és eljárások különféle kombinációjával: hasas, szűkülő nyakú edények készítése, építése golyókból, agyaghurkából, szalagokból, csigás elemekből, ezek variációiból agyagpépes rögzítéssel, különféle formába préselt edények	
Fogalmak	Eszköz, anyag, technika megnevezése. Az elkészített tárgy megnevezése és funkciója. Az elkészítés részfolyamatával kapcsolatos fogalmak. Korongozás, lapedény, szivacsolás, monogram, mázazás, csigás elem.

Tematikai egység	2. Díszítő eljárások	**Órakeret: 115**
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tárgyalkotási technikákról, festésről, mintázásról, az agyag tulajdonságairól, formázhatóságáról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tetszetős kerámiatárgyakat létrehozni változatos díszítő technikák alkalmazásával.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Az agyag halmazállapotának, lágyságának megfelelő díszítő technika kiválasztása. 2. A díszítő technika megfelelő alkalmazása - eszközválasztás, nyomaték, festékek, mázak kikeverése, felhordása megfelelő vastagságban irányítással. Ismeretek 1. Nyers, puha agyagon alkalmazható díszítő eljárások 2. Első égetés előtti díszítő eljárások 3. Nyers, száraz agyagon alkalmazható díszítő eljárások 4. Égetett agyagtárgyakon alkalmazható díszítő eljárások Tevékenység 1. Pecsételés apró tárgyakkal, természetes anyagokkal. 2. Agyagtárgyak díszítése karcolással, vájással. 3. Agyagtárgyak díszítése rátett, domborműves technikával. 4. Textíliák, érdes felületű anyagok agyagra préselése. 5. Áttört díszítés szaggatóformával és szabad kézzel. 6. A kész agyagtárgyak díszítése kavicsolással és földfestékkel. 7. Az égetett agyagtárgyak díszítése mázazása különböző módszerekkel-ecsettel, mártással, csorgatással, sablonnal stb.		
Fogalmak	A díszítő eljárás és a szükséges eszközök elnevezése.	

Tematikai egység	3. Anyag- és eszközismeret	**Órakeret: 48**
Előzetes tudás	Ábrázolás-alakítás alapanyagainak, eszközeinek, felhasználási technikáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési	Agyagtárgy készítés során az alapanyagok és eszközök	
célok	rendeltetésszerűen tudja használni.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

1. Legyenek ismeretei a különböző agyagtípusok tulajdonságairól, felhasználási területeiről.
2. Néhány gyakran alkalmazott eszköz neve, adekvát használata, tisztán tartása.
3. Engóbok, mázak kikeverése, megfelelő felhordása az agyagtárgyakra irányítással.

Ismeretek

1. Agyagtípusok és felhasználási területük
2. Az alkotómunka során használt eszközök, funkciójuk, rendeltetésszerű használatuk
3. Engóbok, mázak

Tevékenység

1. A különböző agyagtípusok tulajdonságainak megtapasztalása.
2. Felhasználási területek, hasonlóságok, különbségek megfigyelése.
3. Agyag tárolása, megóvása a kiszáradástól.
4. Az agyag megmunkálása során bekövetkező halmazállapot változások megtapasztalása.
5. Az agyagalakíthatóság határainak megtapasztalása.
6. Ismerkedés az alakítás, mintázás, díszítés, korongozás, égetés eszközeivel, funkcióikkal, rendeltetésszerű használatukkal, tárolásuk, ápolásuk módjával.
7. A földfestékek és mázak alapvető tulajdonságainak, használati lehetőségeinek megtapasztalása és felhordási lehetőségek kipróbálása.

Fogalmak	Agyagtípusok elnevezése, pl: fazekas, samott, porcelán Az eszközök elnevezése, pl.: mintázófa, spatula, szobrászgyűrű, metsződrót

Tematikai egység	4. Művészeti alapismeretek	**Órakeret: 46**
Előzetes tudás	Népszokások, népi hagyományok, művészeti ágak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Megismerni a különböző kerámiatárgyakat, funkciójukat, a motívumokat felhasználni az alkotómunka során.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Műalkotások differenciálása művészeti ágak szerint. 2. Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat. 3. Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait és néhány népszokást. 4. Ismerkedjen a különböző népek kerámiáival, felhasználási területeivel. 5. Differenciálja a népművészet tárgykultúráját anyag és funkció szerint. 6. Növekvő önállósággal alkalmazzon néhány jellegzetes díszítő motívumot. Ismeretek 1. Betekintés különböző korok és kultúrák tárgyalkotó és emberábrázoló művészetébe 2. Népünk művészete 3. A kerámiakészítés története, a kerámia felhasználási területei 4. Különböző népek kerámiái 5. A forma és funkció kapcsolata agyagtárgyaknál Tevékenység 1. Múzeumlátogatás, nevezetes épületek, tájházak, alkotóházak megtekintése. 2. Művészeti albumok, kiadványok szemlélése. 3. Különböző művészeti ágak jellemző alapanyagainak, munkaeszközeinek és technikáinak megfigyelése. 4. Lehetőség szerint: alkotók megfigyelése munka közben. 5. Ismerkedés népszokásainkkal, az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokkal, tárgyakkal. Tájegységekre jellemző díszítő motívumok rajzolása, alkalmazása agyagtárgyakon	
Fogalmak	Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Népi kismesterségek és jellemző alapanyagaik: népi faragóművészet, bőrmívesség, hímzés, csipke, mézesbábosság, hímes tojás, fonás, szövés, fazekasság. Népszokások jellemző momentumainak megismerése: húsvéti, farsangi, karácsonyi népszokások. Díszítőmotívumok, tájegységek elnevezése. Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Neves alkotók, jellegzetes alkotások-festészet, szobrászat, grafika, építészet

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td>5. Munkavédelem</td><td>Órakeret: 30</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">Háztartástan alapismeretek (takarítás, személyi higiénia, eszközhasználat).</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">Az agyagtárgyak készítése során balesetek, balesetveszélyes helyzetek elkerülésével tevékenykedni, alkotásokat létrehozni.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat
1. Munka- és balesetvédelmi szabályokat megismerni és betartásikra törekedni
2. Felismerni a balesetveszélyes helyzeteket és szükség esetén segítséget kérni
Ismeretek
1. A biztonságos munkavégzéshez elengedhetetlen munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése
2. Munka- és védőruha funkciója
3. A kemence használata, a hazsnálat veszélyessége
4. A segítségkérés módjának, eszközeinek ismerete
Tevékenység
1. Az agyag, festékek, mázak biztonságos használatának alapvető szabályainak elsajátítása szemléltetés, magyarázat útján és az alkotómunka folyamatában (pl. por keletkezésének megakakdályozása , festékkeverés közben, festék, máz és agyagpor belégzésének elkerülése
2. A balesetek megelőzéséhez szükséges tennivalók szemléltetése és gyakorlása (pl. kiömlött víz feltakarítása, festék azonnali eltávilítása, agyagtömbök mozgatása, törött, repedt kerámia kezelése, érintésvédelem)
3. Segítségkérés, problémamegoldás gyakorlása szituációs játék segítségével
4. Foglalkozások utáni kézápolás</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="2">Munka- és balesetvédelmi szabályok ismerete és betartása.
Segítségkérés módjának ismerete</td></tr>
</table>

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1. Tárgyalkotó eljárások**	**Órakeret: 121**
Előzetes tudás	1. Elemi ismeretek a tárgyalkotási technikákról, festésről, mintázásról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Esztétikus, használható agyagtárgyakat készíteni minél kevesebb segítséggel. Saját elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 8. Minél nagyobb önállósággal megtervezni a munkafolyamatot és kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket. 9. A tárgyalkotó eljárásokat megkülönböztetni. 10. Az agyagtárgy-készítő technikákat az elkészítendő tárgyakhoz rendelni. 11. Az agyag alakításának lehetőségeit figyelembe venni önálló elképzelései megvalósításánál. 12. Legyen képes a közös tevékenységben együttműködni, ha szükséges, tudjon segítséget kérni. 13. Növekvő önállósággal, irányítás mellett készítse el a különböző tárgyakat. 14. Egyéni ötleteket, elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során. Ismeretek 6. Lapedények készítésének 7. Apró elemekből applikált edények 8. Figurális kerámia 9. Korongozás gyakorlása 10. Agyagtárgyak szárításának, előkészítésének égetéshez 6. Tevékenység 7. Az agyag előkészítése begyúrása. 8. A megfelelő agyagtípus kiválasztása és előkészítése – méretezése, begyúrása, levegőtlenítése.		

9. Különböző formájú, funkciójú lapedények készítése, pl.: tálak, tányérok, lapvázák, dobozok. 10. Az agyag nyújtása, méretre vágása, a darabok összeillesztése agyagpépes rögzítéssel. 11. Golyó gyúrása, agyaggyöngyök készítése. 12. Golyós préseléssel különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.	
18. Építés golyókból agyagpépes rögzítéssel. 19. Agyaghurka sodrása, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése. 20. Csigás elemek készítése, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése. 21. Hengerkorongolás gyakorlása, benyomás, felhúzás próbálgatása. 22. Kombinált elemekből épített tárgyak 23. Szivacsolás, simítás, sorja eltávolítás. 24. Tárgyak megjelölése névjeggyel, monogrammal. 25. Szivacsolás zsengélés előtt. 26. Portalanítás mázazás előtt. 27. A tanult technikák szabadon választott kombinációjával készített agyagplasztikák, agyagbábok, állatfigurák, emberalakok, népi gyermekjátékok, ékszerek készítése. 28. Agyagtárgyak készítése a tanult elemek és eljárások különféle kombinációjával: hasas, szűkülő nyakú edények készítése, építése golyókból, agyaghurkából, szalagokból, csigás elemekből, ezek variációiból agyagpépes rögzítéssel, különféle formába préselt edények	
Fogalmak	Eszköz, anyag, technika megnevezése. Az elkészített tárgy megnevezése és funkciója. Az elkészítés részfolyamatával kapcsolatos fogalmak. Korongozás, lapedény, szivacsolás, monogram, mázazás, csigás elem.

Tematikai egység	**2. Díszítő eljárások**	**Órakeret: 115**
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tárgyalkotási technikákról, festésről, mintázásról, az agyag tulajdonságairól, formázhatóságáról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tetszetős kerámiatárgyakat létrehozni változatos díszítő technikák alkalmazásával.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 3. Az agyag halmazállapotának, lágyságának megfelelő díszítő technika kiválasztása. 4. A díszítő technika megfelelő alkalmazása - eszközválasztás, nyomaték, festékek, mázak kikeverése, felhordása megfelelő vastagságban irányítással. Ismeretek 5. Nyers, puha agyagon alkalmazható díszítő eljárások 6. Első égetés előtti díszítő eljárások 7. Nyers, száraz agyagon alkalmazható díszítő eljárások 8. Égetett agyagtárgyakon alkalmazható díszítő eljárások Tevékenység 8. Pecsételés apró tárgyakkal, természetes anyagokkal. 9. Agyagtárgyak díszítése karcolással, vájással. 10. Agyagtárgyak díszítése rátett, domborműves technikával. 11. Textíliák, érdes felületű anyagok agyagra préselése. 12. Áttört díszítés szaggatóformával és szabad kézzel. 13. A kész agyagtárgyak díszítése kavicsolással és földfestékkel. 14. Az égetett agyagtárgyak díszítése mázazása különböző módszerekkel-ecsettel, mártással, csorgatással, sablonnal stb.		
Fogalmak	A díszítő eljárás és a szükséges eszközök elnevezése.	

Tematikai egység	**3. Anyag- és eszközismeret**	**Órakeret: 48**
Előzetes tudás	Ábrázolás-alakítás alapanyagainak, eszközeinek, felhasználási technikáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési	Agyagtárgy készítés során az alapanyagok és eszközök	
célok	rendeltetésszerűen tudja használni.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Fejlesztési feladat

4. Legyenek ismeretei a különböző agyagtípusok tulajdonságairól, felhasználási területeiről.
5. Néhány gyakran alkalmazott eszköz neve, adekvát használata, tisztán tartása.
6. Engóbok, mázak kikeverése, megfelelő felhordása az agyagtárgyakra irányítással.

Ismeretek

4. Agyagtípusok és felhasználási területük
5. Az alkotómunka során használt eszközök, funkciójuk, rendeltetésszerű használatuk
6. Engóbok, mázak

Tevékenység

8. A különböző agyagtípusok tulajdonságainak megtapasztalása.
9. Felhasználási területek, hasonlóságok, különbségek megfigyelése.
10. Agyag tárolása, megóvása a kiszáradástól.
11. Az agyag megmunkálása során bekövetkező halmazállapot változások megtapasztalása.
12. Az agyagalakíthatóság határainak megtapasztalása.
13. Ismerkedés az alakítás, mintázás, díszítés, korongozás, égetés eszközeivel, funkcióikkal, rendeltetésszerű használatukkal, tárolásuk, ápolásuk módjával.
14. A földfestékek és mázak alapvető tulajdonságainak, használati lehetőségeinek megtapasztalása és felhordási lehetőségek kipróbálása.

Fogalmak	Agyagtípusok elnevezése, pl: fazekas, samott, porcelán Az eszközök elnevezése, pl.: mintázófa, spatula, szobrászgyűrű, metsződrót

Tematikai egység	4. Művészeti alapismeretek	Órakeret: 46
Előzetes tudás	Népszokások, népi hagyományok, művészeti ágak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Megismerni a különböző kerámiatárgyakat, funkciójukat, a motívumokat felhasználni az alkotómunka során.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 7. Műalkotások differenciálása művészeti ágak szerint. 8. Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat. 9. Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait és néhány népszokást. 10. Ismerkedjen a különböző népek kerámiáival, felhasználási területeivel. 11. Differenciálja a népművészet tárgykultúráját anyag és funkció szerint. 12. Növekvő önállósággal alkalmazzon néhány jellegzetes díszítő motívumot. Ismeretek 6. Betekintés különböző korok és kultúrák tárgyalkotó és emberábrázoló művészetébe 7. Népünk művészete 8. A kerámiakészítés története, a kerámia felhasználási területei 9. Különböző népek kerámiái 10. A forma és funkció kapcsolata agyagtárgyaknál Tevékenység 6. Múzeumlátogatás, nevezetes épületek, tájházak, alkotóházak megtekintése. 7. Művészeti albumok, kiadványok szemlélése. 8. Különböző művészeti ágak jellemző alapanyagainak, munkaeszközeinek és technikáinak megfigyelése. 9. Lehetőség szerint: alkotók megfigyelése munka közben. 10. Ismerkedés népszokásainkkal, az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokkal, tárgyakkal. Tájegységekre jellemző díszítő motívumok rajzolása, alkalmazása agyagtárgyakon	
Fogalmak	Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Népi kismesterségek és jellemző alapanyagaik: népi faragóművészet, bőrmívesség, hímzés, csipke, mézesbábosság, hímes tojás, fonás, szövés, fazekasság. Népszokások jellemző momentumainak megismerése: húsvéti, farsangi, karácsonyi népszokások. Díszítőmotívumok, tájegységek elnevezése. Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak. Neves alkotók, jellegzetes alkotások-festészet, szobrászat, grafika, építészet

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td colspan="2">5. Munkavédelem</td><td>Órakeret: 30</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Háztartástan alapismeretek (takarítás, személyi higiénia, eszközhasználat).</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="3">Az agyagtárgyak készítése során balesetek, balesetveszélyes helyzetek elkerülésével tevékenykedni, alkotásokat létrehozni.</td></tr>
<tr><td colspan="4">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="4">Fejlesztési feladat
3. Munka- és balesetvédelmi szabályokat megismerni és betartásikra törekedni
4. Felismerni a balesetveszélyes helyzeteket és szükség esetén segítséget kérni
Ismeretek
5. A biztonságos munkavégzéshez elengedhetetlen munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése
6. Munka- és védőruha funkciója
7. A kemence használata, a hazsnálat veszélyessége
8. A segítségkérés módjának, eszközeinek ismerete
Tevékenység
5. Az agyag, festékek, mázak biztonságos használatának alapvető szabályainak elsajátítása szemléltetés, magyarázat útján és az alkotómunka folyamatában (pl. por keletkezésének megakakdályozása , festékkeverés közben, festék, máz és agyagpor belégzésének elkerülése
6. A balesetek megelőzéséhez szükséges tennivalók szemléltetése és gyakorlása (pl. kiömlött víz feltakarítása, festék azonnali eltávilítása, agyagtömbök mozgatása, törött, repedt kerámia kezelése, érintésvédelem)
7. Segítségkérés, problémamegoldás gyakorlása szituációs játék segítségével
8. Foglalkozások utáni kézápolás</td></tr>
<tr><td>Fogalmak</td><td colspan="3">Munka- és balesetvédelmi szabályok ismerete és betartása.
Segítségkérés módjának ismerete</td></tr>
</table>

9. számú melléklet: Papírtermék-készítő modul-Mosodai kisegítő modul

Helyi tanterv Papírtermék-készítő modul-Mosodai kisegítő modul

Készségfejlesztő Iskolai

11.-12. évfolyamos szakmai képzéséhez

2023

Készségfejlesztői Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			Készségfejlesztő Iskola II. program			Készségfejlesztő Iskola III. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Konyhai kisegítő	12	12	Kert-, és parkápoló	12	12	Autómosó kisegítő	12	12
Háztartástanéletvitel	8+2	8+2	Szövött-tárgy készítő	8+2	8+2	Textil-, és fonalmentő	8+2	8+2
Összesen:	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			**Készségfejlesztő iskola V. program**			Készségfejlesztő iskola VI. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék-készítő	12	12	Kisegítő takarító	12	12
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	Mézeskalács-sütő	8+2	8+2
Összesen	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

a) Papírtermék-készítő modul

Célok

1. A tanuló sajátítsa el a papírtermék készítő tevékenységekhez szükséges készségeket az egyéni képességek szerinti differenciálással.
2. A tanuló sajátítsa el a munkavállalói alapismereteket a készségfejlesztő kerettanterv elsajátításával megszerzett képességek függvényében.
3. A gyakorlatok során a tanuló ismerkedjen mega munkaerő-piaci lehetőségekkel.
4. A készségfejlesztő kerettanterv megalapoz a tanulókban olyan, hasznosítható szakmai tudást, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhatnak, amely elősegíti társadalmi integrációjukat.

Feladatok

1. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
2. Alapfokú papírtermék készítő ismeretek elsajátítása, a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
3. A tanuló legyen képes az egyszerűbb papírtermék készítő munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére.
4. A papírtermék készítő tevékenységek során megismert eszközök adekvát használatának elmélyítése.
5. A papírtermék készítő műhelyben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata, a szakkifejezések megismerése.

Eszközigény

A munkavégzés szerszámai:

1. Vágó, daraboló szerszámok
2. Hajlító, nyomó, hajlítást segítő szerszámok
3. Vágó és hajlító, illetve vágást és hajlítást jelölő, valamint összeállító sablonok.

4. Ragasztó szerszámok és eszközök
5. Összeállítást, ragasztást segítő nyomató szerszámok.
6. Rajzoló, jelölő, mérő eszközök.

A munkavégzéshez szükséges anyagok:

1. Különféle típusú a célnak megfelelő papíranyagok és kiegészítő anyagok (eszközök pl. kapcsok, betétek stb.).
2. Ragasztó anyagok
3. Csomagoló anyagok az adjusztáláshoz
4. Kézi nyomdai eszközök, címkék.

Az oktatást segítő szemléltető eszközök:

1. írásvetítő, illetve egyéb kivetítést lehetővé tevő eszközök (például diavetítő, vagy számítógép képernyővel stb.)
2. kivetíthető információhordozók a papír, a papírgyártás, a papírfeldolgozás, illetve a munkavégzés algoritmizálásának szemléltetésére.
3. rajzos – írásos munka-algoritmus táblák.
4. tanári adminisztrációt, anyag és eszköznyilvántartást segítő eszközök.
5. hagyományos taneszközök (tábla, kréta stb.)
6. hangtechnikai eszköz (pl.: magnó, rádió stb.)

Egyéni védőeszközök, védő felszerelések:

1. munkaköpeny
2. védő (gumi) kesztyű (egyes ragasztásokhoz)

Tantárgyi óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	Kétéves órakeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	120	60	60
2. Eszköz és tárgyismeret	224	112	112
3. Ismeretek a gyártás technológiáról	142	71	71
4. Balesetvédelem, balesetmegelőzés	36	18	18
5. Gyakorlati tevékenység	342	171	171
Összesen:	**864**	**432**	**432**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek**	**Órakeret: 60**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi és munkavállalói ismeretek	
Tantárgyi fejlesztési célok	A munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzése.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére. 2. Tudatosuljon a normák, szabályok szerinti elvárás. 3. A tanuló legyen képes az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során. 4. A tanuló legyen képes felismerni a piktogramokat, jelzéseket. 5. A tanuló megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába kerüljön. 6. A tanuló legyen képes a munkafolyamatok végén a munkahelyszín rendezett állapotát fenntartani. Ismeretek 1. Balesetvédelmi ismeretek. 2. Munkavállalói ismeretek 3. Balesetmentes eszközhasználat. Tevékenység 1. Alapvető elsősegély nyújtási ismeretek. 2. Veszélyforrások megismerése. 3. A munkavállalással, munkába állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. 4. Munkavégzés előtti védő felszerelések és munkaruha kiválasztása, használata. 5. A rendelkezésre álló terephelyszínek tisztántartása.	
Fogalmak	higiénia, tisztaság, munkaruha; munkavédelem, balesetvédelem; veszélyforrások; piktogramok; munkavállaló, munkaadó, önéletrajz

Tematikai egység	2. Eszköz és tárgyismeret	Órakeret: 112
Előzetes tudás	Alapvető tárgyi és eszközismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a különféle papírokat és legyen képes a megtanult munkafolyamat során szükséges papíranyag kiválasztására.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására, és annak megfelelő helyen történő alkalmazására. 2. A tanuló legyen képes az eszközök kezelésére. Ismeretek 1. A papír gyártása 2. Papírfajták és legfontosabb jellemzőik. 3. Ragasztó anyagok 4. Eszközökön lévő piktogramok felismerése. Tevékenység 1. A gyártás főbb mozzanatai (darálás, áztatás, szűrés. szárítás, préselés). 2. Alapanyagok megismerése. 3. A különféle papírfajták tulajdonságai, kiválogatásuk 4. A ragasztó anyagok szerepe a papírral végzett munkában. Vízben oldott ragasztóanyagok és összeállításuk.	
Fogalmak	Papírfajták (írólapok, újságpapír, csomagoló papír), ragasztó anyagok, oldószerek, kötőanyagok fogalmai.

Tematikai egység	3. Ismeretek a gyártás technológiáról	Órakeret: 71

Előzetes tudás	Általános eszköz- és tárgyismeret.
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen egymást követő lépésekben ismertetni, bemutatni a tanult technológiákat.

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló legyen képes a segédeszközök és sablonok segítségével a papírt méretre vágni, a hajlítási karcot bejelölni, a szükséges hajlításokat elvégezni. 2. A tanuló legyen képes a méretre vágott és hajlított papírárut jelzés, vagy sablon segítségével ragasztóval összeállítani, megfelelően rögzíteni. 3. A tanuló legyen képes a fenti tevékenységeket algoritmizálva fázisaiban elkülönítve, szalagmunka jelleggel elvégezni. 4. A tanuló legyen képes a készárut csoportosítani, csomagolni, kereskedelmi forgalom számára felcímkézni. Ismeretek 1. A papír darabolása, vágása 2. A papír darabolásának eszközei 3. A papír hajtása 4. A papír ragasztása 5. Csomagolás, adjusztálás Tevékenység 1. Tépés, ollóval történő vágás egyenes és görbe előrajzolás nyomán. A különféle élformák a darabolás során. Egyenes és mintás formát kialakító darabolás. 2. Tagolt egyszerű és többszörös hajtások. Hajtás előkarcolt és előnyomott jelölés mentén. Többszörös és összetett hajtások. Gépi hajtástechnika. 3. Hajtott élek és lapok összeillesztése. A ragasztás algoritmizálása, munkamenete. Különféle papírok szerelése ragasztással. 4. Ragasztás lapolással, élben, vagy sarkolva. A ragasztó anyag felhordásának eszközei és módozatai. Kész munkadarabok minőségi ellenőrzése. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés.	
Fogalmak	Szabályszerűségek, pontosság, precizitás. Sorrendiség. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés.

Tematikai egység	**4.** Balesetvédelem, baleset-megelőzés	**Órakeret: 18**

Előzetes tudás	Balesetvédelmi, elsősegély-nyújtási ismeretek.
Tantárgyi fejlesztési célok	Legyen pontos ismerete a balesetvédelem témaköréből. Tudatosuljon a szabálykövető magatartása a munkafolyamatokban.

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanulónak legyenek alapvető balesetvédelmi ismeretei. 2. A tanuló legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelmi és baleset megelőző szabályok betartására. Ismeretek 1. A munkahely balesetvédelme 2. Elektromos eszközök, csatlakozók a teremben. A veszélyes helyekre és eszközökre utaló piktogramok. 3. A kéz fokozott védelme. 4. A papír élének balesetveszélyei. A beszorulás, becsípődés lehetőségei. 5. A hajtogatáshoz használt szerszámok balesetveszélye. 6. Ragasztás balesetvédelme 7. A ragasztó anyagok lehetséges egészségkárosító hatásai. A ragasztó szájba, szembe kerülésének veszélyei. Gyorsan száradó ragasztó bőrkárosító hatása. Tevékenység 1. A munkaterem rendje. A balesetmentes munkavégzés napi- és munkarendjének kialakítása. 2. Védekezés az egészségre káros oldószerrel készült ragasztó használatánál. Védekezés a bőrön át felszívódó, vagy allergiás reakciót okozó ragasztó használatánál. A nem megfelelő helyre került (kiömlött, szétfolyt stb.) ragasztó balesetveszélye (pl.: elcsúszás, félig megszáradva elbotlás stb.)	
Fogalmak	védőeszközök; piktogramok

Tematikai egység	5. Papírtermék-készítő gxakorlati tevékenység	**Órakeret: 171**
Előzetes tudás	Matematikai (mérési) ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen a tanuló önállóan különféle papírtermékeket előállítani.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló legyen képes az egyes munkadarabok előállítására, az előállítással kapcsolatos teendők algoritmizálásának megbeszélésére. 2. A tanuló legyen képes felismerni a munkavégzés során előforduló balesetveszélyeket. 3. A tanuló tudjon hatékonyan, precízen, önállóan munkafolyamatot végezni. Ismeretek 1. Munkaszervezési eljárások ismerete. 2. Papír megmunkálásának folyamata. 3. Adjusztálás, csomagolás munkafolyamatai. Tevékenység 1. Az egyes munkadarabok előállításának, a teendők algoritmizálásának megbeszélése, a feladatok elosztása, a munkavégzés során előforduló balesetveszély elkerülésének megbeszélése. 2. Különféle méretű dobozok összeállítása, dobozbetétek összeállítása szerelése. 3. Papírzacskó, papír-táska összeállítása ragasztása 4. Iratgyűjtő dosszié összeállítása, ragasztása 5. Irattartók, dokumentumtartók készítése 6. Fedőlapok, tartólapok készítése összeállítása, egyéb egyszerű papíripari termék készítése 7. Merített papír előállítása (könyvjelzők, faliképek) Dobozolás, címkézés, csomagolás, raktározás.	
Fogalmak	Papírtermékek megnevezése

- **12. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek**	**Órakeret: 60**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi és munkavállalói ismeretek	
Tantárgyi fejlesztési célok	A munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzése.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 7. A tanuló képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére. 8. Tudatosuljon a normák, szabályok szerinti elvárás. 9. A tanuló legyen képes az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során. 10. A tanuló legyen képes felismerni a piktogramokat, jelzéseket. 11. A tanuló megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába kerüljön. 12. A tanuló legyen képes a munkafolyamatok végén a munkahelyszín rendezett állapotát fenntartani. Ismeretek 4. Balesetvédelmi ismeretek. 5. Munkavállalói ismeretek 6. Balesetmentes eszközhasználat. Tevékenység 6. Alapvető elsősegély nyújtási ismeretek. 7. Veszélyforrások megismerése. 8. A munkavállalással, munkába állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. 9. Munkavégzés előtti védő felszerelések és munkaruha kiválasztása, használata. 10. A rendelkezésre álló terephelyszínek tisztántartása.	
Fogalmak	higiénia, tisztaság, munkaruha; munkavédelem, balesetvédelem; veszélyforrások; piktogramok; munkavállaló, munkaadó, önéletrajz

Tematikai egység	2. Eszköz és tárgyismeret	Órakeret: 112
Előzetes tudás	Alapvető tárgyi és eszközismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a különféle papírokat és legyen képes a megtanult munkafolyamat során szükséges papíranyag kiválasztására.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A tanuló legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására, és annak megfelelő helyen történő alkalmazására. 2. A tanuló legyen képes az eszközök kezelésére. Ismeretek 5. A papír gyártása 6. Papírfajták és legfontosabb jellemzőik. 7. Ragasztó anyagok 8. Eszközökön lévő piktogramok felismerése. Tevékenység 5. A gyártás főbb mozzanatai (darálás, áztatás, szűrés. szárítás, préselés). 6. Alapanyagok megismerése. 7. A különféle papírfajták tulajdonságai, kiválogatásuk 8. A ragasztó anyagok szerepe a papírral végzett munkában. Vízben oldott ragasztóanyagok és összeállításuk.	
Fogalmak	Papírfajták (írólapok, újságpapír, csomagoló papír), ragasztó anyagok, oldószerek, kötőanyagok fogalmai.

Tematikai egység	3. Ismeretek a gyártás technológiáról	Órakeret: 71
Előzetes tudás	Általános eszköz- és tárgyismeret.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen egymást követő lépésekben ismertetni, bemutatni a tanult technológiákat.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 5. A tanuló legyen képes a segédeszközök és sablonok segítségével a papírt méretre vágni, a hajlítási karcot bejelölni, a szükséges hajlításokat elvégezni. 6. A tanuló legyen képes a méretre vágott és hajlított papírárut jelzés, vagy sablon segítségével ragasztóval összeállítani, megfelelően rögzíteni. 7. A tanuló legyen képes a fenti tevékenységeket algoritmizálva fázisaiban elkülönítve, szalagmunka jelleggel elvégezni. 8. A tanuló legyen képes a készárut csoportosítani, csomagolni, kereskedelmi forgalom számára felcímkézni. Ismeretek 6. A papír darabolása, vágása 7. A papír darabolásának eszközei 8. A papír hajtása 9. A papír ragasztása 10. Csomagolás, adjusztálás Tevékenység 5. Tépés, ollóval történő vágás egyenes és görbe előrajzolás nyomán. A különféle élformák a darabolás során. Egyenes és mintás formát kialakító darabolás. 6. Tagolt egyszerű és többszörös hajtások. Hajtás előkarcolt és előnyomott jelölés mentén. Többszörös és összetett hajtások. Gépi hajtástechnika. 7. Hajtott élek és lapok összeillesztése. A ragasztás algoritmizálása, munkamenete. Különféle papírok szerelése ragasztással. 8. Ragasztás lapolással, élben, vagy sarkolva. A ragasztó anyag felhordásának eszközei és módozatai. Kész munkadarabok minőségi ellenőrzése. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés.	
Fogalmak	Szabályszerűségek, pontosság, precizitás. Sorrendiség. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés.

Tematikai egység	**4. Balesetvédelem, baleset-megelőzés**	**Órakeret: 18**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi, elsősegély-nyújtási ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Legyen pontos ismerete a balesetvédelem témaköréből. Tudatosuljon a szabálykövető magatartása a munkafolyamatokban.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 3. A tanulónak legyenek alapvető balesetvédelmi ismeretei. 4. A tanuló legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelmi és baleset megelőző szabályok betartására. Ismeretek 8. A munkahely balesetvédelme 9. Elektromos eszközök, csatlakozók a teremben. A veszélyes helyekre és eszközökre utaló piktogramok. 10. A kéz fokozott védelme. 11. A papír élének balesetveszélyei. A beszorulás, becsípődés lehetőségei. 12. A hajtogatáshoz használt szerszámok balesetveszélye. 13. Ragasztás balesetvédelme 14. A ragasztó anyagok lehetséges egészségkárosító hatásai. A ragasztó szájba, szembe kerülésének veszélyei. Gyorsan száradó ragasztó bőrkárosító hatása. Tevékenység 3. A munkaterem rendje. A balesetmentes munkavégzés napi- és munkarendjének kialakítása. 4. Védekezés az egészségre káros oldószerrel készült ragasztó használatánál. Védekezés a bőrön át felszívódó, vagy allergiás reakciót okozó ragasztó használatánál. A nem megfelelő helyre került (kiömlött, szétfolyt stb.) ragasztó balesetveszélye (pl.: elcsúszás, félig megszáradva elbotlás stb.)	
Fogalmak	védőeszközök; piktogramok

Tematikai egység	5. Papírtermék-készítő gxakorlati tevékenység	Órakeret: 171
Előzetes tudás	Matematikai (mérési) ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Képes legyen a tanuló önállóan különféle papírtermékeket előállítani.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 4. A tanuló legyen képes az egyes munkadarabok előállítására, az előállítással kapcsolatos teendők algoritmizálásának megbeszélésére. 5. A tanuló legyen képes felismerni a munkavégzés során előforduló balesetveszélyeket. 6. A tanuló tudjon hatékonyan, precízen, önállóan munkafolyamatot végezni. Ismeretek 4. Munkaszervezési eljárások ismerete. 5. Papír megmunkálásának folyamata. 6. Adjusztálás, csomagolás munkafolyamatai. Tevékenység 8. Az egyes munkadarabok előállításának, a teendők algoritmizálásának megbeszélése, a feladatok elosztása, a munkavégzés során előforduló balesetveszély elkerülésének megbeszélése. 9. Különféle méretű dobozok összeállítása, dobozbetétek összeállítása szerelése. 10. Papírzacskó, papír-táska összeállítása ragasztása 11. Iratgyűjtő dosszié összeállítása, ragasztása 12. Irattartók, dokumentumtartók készítése 13. Fedőlapok, tartólapok készítése összeállítása, egyéb egyszerű papíripari termék készítése 14. Merített papír előállítása (könyvjelzők, faliképek) Dobozolás, címkézés, csomagolás, raktározás.	
Fogalmak	Papírtermékek megnevezése

b) Mosodai kisegítő modul

Célok

1. A mosodai kisegítő tevékenységek, a szükséges fogások, mozdulatok begyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása.
2. Egyéni képességek szerint differenciált segítségnyújtás mellett az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.
3. A tanulók munkavállalói alapismeretei bővülnek.
4. A gyakorlatok során a munkaerő-piaci lehetőségekkel való megismerkedés.
5. A tanulókban a mindennapi élet során jól hasznosítható tudás alapozódik meg, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhatnak, így elősegítve társadalmi integrációjukat.

Feladatok

1. Elmélyíteni, kiegészíteni a megszerzett általános műveltséget.
2. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
3. Alapfokú mosodai kisegítő ismeretek elsajátítása, a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
4. A tanuló legyen képes az egyszerűbb mosodai munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére, a mosodai tevékenységek során megismert eszközök adekvát használatának elmélyítésére.
5. Balesetvédelmi szabályok betartása melletti munkavégzés.
6. A mosodai szaktanteremben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata.
7. A tanuló ismerje meg a szakkifejezéseket.

Elvárt teljesítmény

- Korszerű szakmai műveltség, valamint speciális szaktudás a szakma műveléséhez, a szakmai munkatevékenység ellátásához.
- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.

- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása), ismerje a használt anyagokat.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre).
- Ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt.
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai legyenek ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

A mosodai kisegítő modul oktatásának tárgyi feltételei

A munkatevékenység tanulása az iskolai - e célra kialakított - gyakorlóhelyen történhet. Szükséges a jól felszerelt, korszerű tanműhelyek, terepgyakorlati helyszínek (mosoda) biztosítása, amelyek a munkatapasztalat szerzés lehetőségeit nyújtják a tanulók számára.
A tanulók kényelmes és egészséges munkavégzését lehetővé tevő munkaasztal és ülő alkalmatosság. Az anyagokat és munkadarabokat megfelelően tároló raktárhelyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc, vagy szekrények.

Eszközigény

1. fehér vagy világos színű munkaruházat
2. mosógép
3. centrifuga
4. szárítógép
5. mosószer
6. öblítő
7. fehérítő
8. vízlágyító
9. keményítő
10. vasaló folyadék
11. színfogó kendő
12. mosózsák
13. ruhaszárító állvány
14. vállfa
15. szobainas
16. ruhazsák
17. felmosó vödör
18. felmeosó nyél
19. felmosó fej
20. felmosó folyadék
21. partvis
22. szemétlapát
23. szemetes zsák
24. folttisztító folyadékok
25. folttisztító szappanok
26. áztató lavór
27. mángirló
28. védőkesztyű
29. portörlő szer
30. portörlő rongy
31. vasaló
32. vasalóállvány

Tantervi óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	10
2 éves órakeret	720
Ebből kötött	648
Szabadon tervezhető órakeret	72

A tantárgy témáinak feldolgozására használt időkeret:

Témakör / Évfolyam	Kétéves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Mosodai eszközök, berendezések. Veszélyforrások, balesetvédelem	102	51	51
2. A textíliák tulajdonságai, kezelésük	100	50	50
3. Tisztítószerek	84	42	42
4.Tisztítási folyamatok (mosás, keményítés, szárítás, vasalás, hajtogatás)	264	134	134
5.Takarítási munkafolyamatok	166	83	83
Összesen:	**720**	**360**	**360**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Mosodai eszközök, berendezések. Veszélyforrások, balesetvédelem**	**Órakeret: 51**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi alapismeretek; mosodai eszközök ismerete; higiéniai alapismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tevékenységnek megfelelő eszközöket, gépeket kiválasztani, mosodai munkafázisokat önállóan végezni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Mosodai gépek funkciójának, működésének megismerése, adekvát használatuk elsajátítása. 2. A munkatevékenységeknek megfelelő eszközök, elektromos berendezések kiválasztása. 3. Jártasság kialakítása a mosodai eszközök használatában. 4. Kitartó, precíz, önálló munkavégzés. Ismeretek 1. Mosodai eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területek. 2. Mértékegységek és mérőeszközök.
3. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. 4. Mosodai veszélyforrások 5. Balesetvédelem 6. Mosószerek tárolása. Vegyszerek elkülönítése. 7. A feladatok sorrendje. 8. A mosoda területei. Tevékenység 1. Mosógépek, szárítógépek, vasalógépek, elektromos berendezések működésének megfigyelése. Előforduló veszélyhelyzetek felismerése.

2. A vegyszerekhez tartozó piktogramok ismerete. A megfelelő vegyszer használata a különböző munkafolyamatoknál. A veszélyes anyagok elkülönítése.
3. Ruhák szétválogatása színek, anyagok és szennyezettség alapján.
4. A munkafolyamatok egymásra épülésének megfigyelése, megértése. A különböző mosodai feladatok kipróbálása.
5. Mosógépek, szárítógépek beprogramozása, beindítása.

A vegytisztító berendezés használatának megismerése.

Kis és nagy kapacitású mosógép megkülönböztetése.

A mángorlógép használata. A vasalás műveletének kipróbálása.

Fogalmak	mosoda, centrifuga, vasaló, mángorló, energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat

Tematikai egység	**2. A textíliák tulajdonságai, kezelésük**	**Órakeret: 50**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a textíliákat és tulajdonságaikat. Kezelje a mosáshoz szükséges eszközöket, szükség esetén kézzel kimosson egy-egy ruhadarabot. Válassza ki a mosáshoz szükséges tisztítószereket.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. Értse a jelöléseket és jeleket. Törekedjen precizitásra és alaposságra.
2. Egyre nagyobb önállósággal tudja a textilfajtákat felismerni és válogatni.
3. Képes legyen felismerni a különböző típusú szennyeződéseket és tudja meghatározni az azoknak megfelelő tisztítási eljárást.
4. Reális, megvalósítható igényességet alakítson ki az öltözködéssel kapcsolatban.
5. Tudja, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tenni.
6. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása.
7. Ismerje a textíliák csoportjait.

8. Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert.
9. Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait.
10. Ismerje a kezelési utasítások jeleit.
11. Ismerje a helyes ruhatárolási módokat.

Ismeretek

1. A textília összetétele
2. A moshatóság jelzése
3. A vasalhatóság jelzése
4. Mosható, vasalható, csak vegyileg tisztítható textíliák
5. A textílián keletkezett szennyeződések
6. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva)

Tevékenység

1. A mosószerválaszték áttekintése. (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? –folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás
2. Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett
3. Látogatás ruhatisztító szalonba.
4. Tisztasági szabályok gyakorlása.
5. Ruhadarabok hajtogatása.
6. Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas), évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használtak tárolása.

Fogalmak	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító

Tematikai egység	**3. Tisztítószerek**	**Órakeret: 42**
Előzetes tudás	Tisztítószerek alapvető ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tudja kiválasztani a használni kívánt tisztítószereket.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Ismerje a különböző tisztítószereket, és meg tudja határozni, hogy a tisztítási folyamatok során mikor kell azokat alkalmazni. Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószereket óvatosan, biztonságosan kell kezelni. 2. Hatékonyan és gazdaságosan végezze a munkáját, például megfelelő szert, megfelelő mennyiségben használjon. 3. Legyen képes felismerni a textilen található szennyeződések fajtáit, tudja hozzátársítani a megfelelő adalékanyagot. Ismeretek 1. A tisztítószerek megfelelő használata 2. A mennyiség megválasztásának szempontjai (adagolások) 3. Mosószerek, vegytisztításhoz használt anyagok. 4. Fehérítő és zsíroldószerek. Tevékenység 1. A különböző mosodai környezetben használt termékek, tisztítószerek felismerése, megfelelő használata. 2. A mosószerek megkülönböztetése. 3. Fehérítőszerek hozzáadása a fehér ruhákhoz. 4. Adalékanyagok kiválasztása, hozzáadása (zsíroldó, fehérítő).	
Fogalmak	tisztítószer, vegyszer, fehérítő, zsíroldó

Tematikai egység	**4. Tisztítási folyamatok (mosás, keményítés, szárítás, vasalás, hajtogatás)**	**Órakeret: 134**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Legyen képes komplett mosodai munkafolyamatot elvégezni. 2. Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel tudjon kivasalni balesetek elkerülésével.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Ismerje a ruhadarabok mosásával kapcsolatos eljárásokat. 2. Ismerje a különböző mosógépek főbb sajátosságait. 3. Ismerje és tudja, hogy egy feladat a különböző lépések megfelelő sorrendjét követeli meg, valamint tudja kiválasztani a megfelelő berendezési tárgyakat, eszközöket. 4. Képes legyen megnevezni a keményítés kellékeit. Képes legyen meghatározni a megfelelő keményítési eljárást a ruhadarabtól függően. 5. Ismerje a különböző szárítási eljárásokat. 6. Tudja felismerni mi szükséges a szárításhoz. 7. Ismerje fel a vasalási folyamat megfelelő eszközeit. Ügyeljen a balesetvédelmi szabályok betartására. 8. Tudja, hogy egy feladat a különböző lépések megfelelő sorrendjét követeli meg. Ismeretek 1. A mosás szerepe a tisztítási folyamatban 2. Mosás és tisztaság 3. A mosás jelentősége

4. Mosási eljárások, a mosás folyamata. 5. A mosógépek sajátosságai 6. A mosógépek előkészítése 7. A megfelelő program kiválasztása, beállítása 8. A keményítés célja, szükségessége 9. Különböző keményítési módszerek: kézi és gépi 10. A szárítás szükségessége 11. Szárítási kellékek és berendezések 12. A szárítás menete 13. A szárítógépek használata 14. Szárított ruhák kezelése 15. A vasalás szükségessége 16. Vasalási kellékek 17. Vasaló berendezések: kézi vasaló, mángorlógép, gőzvasaló gép 18. A vasalás menete 19. A hajtogatás szükségessége 20. A hajtogatás menete Tevékenység 1. Komplett mosodai munkafolyamat elvégzése, gyakorlása (mosás, szárítás, teregetés, vasalás, hajtogatás) 2. Tapasztalatok gyűjtése a szárítás szükségességéről. 3. Szárítási kellékek és berendezések megismerése. 4. Vasalók használata, kipróbálása. Mángorló működésének megfigyelése. A vasaló helyes fogásának gyakorlása. A mángorlógép ritmusának felvétele.	
Fogalmak	Mosodai eszközökkel, szerekkel kapcsolatos fogalmak.

Tematikai egység	**5.** Takarítási munkafolyamatok	**Órakeret: 83**
Előzetes tudás	Takarító eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Tudja a tanuló a takarítási munkafázisokat minél önállóbban végezni. 2. A tisztítószereket a célnak megfelelően tudja a tanuló kiválasztani és mértékkel használni. 3. Tanulja meg a tanuló a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének módját. 4. Legyen képes a tanuló a munkákat kitartóan és körültekintően végezni.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. 2. Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban. 3. Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. 4. Megismerni a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait. 5. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. 6. Önállóan, de felügyelet mellett hatékony részvétel a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. 7. Tudja a porszívót és a szőnyegtisztító- gépet balesetmentesen használni. 8. A használati utasítások megértése és követése.		
Ismeretek 1. A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. 2. Nagytakarítás - részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása.		

3. Konyhai gépek és eszközök takarítása. 4. Szelektív hulladékgyűjtés. 5. A lakás és lakókörnyezet gondozása. 6. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. 7. Udvar, kert rendberakása. 8. Tavaszi nagytakarítás. 9. Szőnyegtisztító-, takarítógép használata. 10. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai. 11. Balesetvédelemi szabályok és előírások. 12. Piktogramok. Tevékenység 1. A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása. 2. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. 3. Mosogatógép helyes használata. 4. Hulladékok elkülönítése. 5. A takarítási munkák megszervezése. 6. A használt vegyszerek tárolása és alkalmazása szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete). 7. Piktogramok értelmezése	
Fogalmak	takarító eszközök és takarító- és tisztítószerek kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó

- **12. évfolyam**

Tematikai egység	**1. Mosodai eszközök, berendezések. Veszélyforrások, balesetvédelem**	**Órakeret: 51**
Előzetes tudás	Balesetvédelmi alapismeretek; mosodai eszközök ismerete; higiéniai alapismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tevékenységnek megfelelő eszközöket, gépeket kiválasztani, mosodai munkafázisokat önállóan végezni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 5. Mosodai gépek funkciójának, működésének megismerése, adekvát használatuk elsajátítása. 6. A munkatevékenységeknek megfelelő eszközök, elektromos berendezések kiválasztása. 7. Jártasság kialakítása a mosodai eszközök használatában. 8. Kitartó, precíz, önálló munkavégzés. Ismeretek 3. Mosodai eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területek. 4. Mértékegységek és mérőeszközök.
9. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai. 10. Mosodai veszélyforrások 11. Balesetvédelem 12. Mosószerek tárolása. Vegyszerek elkülönítése. 13. A feladatok sorrendje. 14. A mosoda területei. Tevékenység 1. Mosógépek, szárítógépek, vasalógépek, elektromos berendezések működésének megfigyelése. Előforduló veszélyhelyzetek felismerése.

6. A vegyszerekhez tartozó piktogramok ismerete. A megfelelő vegyszer használata a különböző munkafolyamatoknál. A veszélyes anyagok elkülönítése. 7. Ruhák szétválogatása színek, anyagok és szennyezettség alapján. 8. A munkafolyamatok egymásra épülésének megfigyelése, megértése. A különböző mosodai feladatok kipróbálása. 9. Mosógépek, szárítógépek beprogramozása, beindítása. A vegytisztító berendezés használatának megismerése. Kis és nagy kapacitású mosógép megkülönböztetése. A mángorlógép használata. A vasalás műveletének kipróbálása.	
Fogalmak	mosoda, centrifuga, vasaló, mángorló, energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat

Tematikai egység	**2. A textíliák tulajdonságai, kezelésük**	**Órakeret: 50**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismerje meg a textíliákat és tulajdonságaikat. Kezelje a mosáshoz szükséges eszközöket, szükség esetén kézzel kimosson egy-egy ruhadarabot. Válassza ki a mosáshoz szükséges tisztítószereket.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 8. Értse a jelöléseket és jeleket. Törekedjen precizitásra és alaposságra. 9. Egyre nagyobb önállósággal tudja a textilfajtákat felismerni és válogatni. 10. Képes legyen felismerni a különböző típusú szennyeződéseket és tudja meghatározni az azoknak megfelelő tisztítási eljárást. 11. Reális, megvalósítható igényességet alakítson ki az öltözködéssel kapcsolatban. 12. Tudja, hogy az ápolt, jó megjelenésért mit kell tenni. 13. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása. 14. Ismerje a textíliák csoportjait.		

12. Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert.
13. Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait.
14. Ismerje a kezelési utasítások jeleit.
15. Ismerje a helyes ruhatárolási módokat.

Ismeretek

7. A textília összetétele
8. A moshatóság jelzése
9. A vasalhatóság jelzése
10. Mosható, vasalható, csak vegyileg tisztítható textíliák
11. A textílián keletkezett szennyeződések
12. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva)

Tevékenység

7. A mosószerválaszték áttekintése. (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? –folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás
8. Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett
9. Látogatás ruhatisztító szalonba.
10. Tisztasági szabályok gyakorlása.
11. Ruhadarabok hajtogatása.
12. Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas), évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használtak tárolása.

Fogalmak	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító

Tematikai egység	**3. Tisztítószerek**	**Órakeret: 42**
Előzetes tudás	Tisztítószerek alapvető ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Tudja kiválasztani a használni kívánt tisztítószereket.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 4. Ismerje a különböző tisztítószereket, és meg tudja határozni, hogy a tisztítási folyamatok során mikor kell azokat alkalmazni. Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószereket óvatosan, biztonságosan kell kezelni. 5. Hatékonyan és gazdaságosan végezze a munkáját, például megfelelő szert, megfelelő mennyiségben használjon. 6. Legyen képes felismerni a textilen található szennyeződések fajtáit, tudja hozzátársítani a megfelelő adalékanyagot. Ismeretek 5. A tisztítószerek megfelelő használata 6. A mennyiség megválasztásának szempontjai (adagolások) 7. Mosószerek, vegytisztításhoz használt anyagok. 8. Fehérítő és zsíroldószerek. Tevékenység 5. A különböző mosodai környezetben használt termékek, tisztítószerek felismerése, megfelelő használata. 6. A mosószerek megkülönböztetése. 7. Fehérítőszerek hozzáadása a fehér ruhákhoz. 8. Adalékanyagok kiválasztása, hozzáadása (zsíroldó, fehérítő).	
Fogalmak	tisztítószer, vegyszer, fehérítő, zsíroldó

Tematikai egység	**4. Tisztítási folyamatok (mosás, keményítés, szárítás, vasalás, hajtogatás)**	**Órakeret: 134**
Előzetes tudás	Textíliák, ruhaneműk fajtáinak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. Legyen képes komplett mosodai munkafolyamatot elvégezni. 4. Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel tudjon kivasalni balesetek elkerülésével.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 9. Ismerje a ruhadarabok mosásával kapcsolatos eljárásokat. 10. Ismerje a különböző mosógépek főbb sajátosságait. 11. Ismerje és tudja, hogy egy feladat a különböző lépések megfelelő sorrendjét követeli meg, valamint tudja kiválasztani a megfelelő berendezési tárgyakat, eszközöket. 12. Képes legyen megnevezni a keményítés kellékeit. Képes legyen meghatározni a megfelelő keményítési eljárást a ruhadarabtól függően. 13. Ismerje a különböző szárítási eljárásokat. 14. Tudja felismerni mi szükséges a szárításhoz. 15. Ismerje fel a vasalási folyamat megfelelő eszközeit. Ügyeljen a balesetvédelmi szabályok betartására. 16. Tudja, hogy egy feladat a különböző lépések megfelelő sorrendjét követeli meg. Ismeretek 4. A mosás szerepe a tisztítási folyamatban 5. Mosás és tisztaság 6. A mosás jelentősége

21. Mosási eljárások, a mosás folyamata. 22. A mosógépek sajátosságai 23. A mosógépek előkészítése 24. A megfelelő program kiválasztása, beállítása 25. A keményítés célja, szükségessége 26. Különböző keményítési módszerek: kézi és gépi 27. A szárítás szükségessége 28. Szárítási kellékek és berendezések 29. A szárítás menete 30. A szárítógépek használata 31. Szárított ruhák kezelése 32. A vasalás szükségessége 33. Vasalási kellékek 34. Vasaló berendezések: kézi vasaló, mángorlógép, gőzvasaló gép 35. A vasalás menete 36. A hajtogatás szükségessége 37. A hajtogatás menete Tevékenység 5. Komplett mosodai munkafolyamat elvégzése, gyakorlása (mosás, szárítás, teregetés, vasalás, hajtogatás) 6. Tapasztalatok gyűjtése a szárítás szükségességéről. 7. Szárítási kellékek és berendezések megismerése. 8. Vasalók használata, kipróbálása. Mángorló működésének megfigyelése. A vasaló helyes fogásának gyakorlása. A mángorlógép ritmusának felvétele.	
Fogalmak	Mosodai eszközökkel, szerekkel kapcsolatos fogalmak.

Tematikai egység	**5**. Takarítási munkafolyamatok	**Órakeret: 83**
Előzetes tudás	Takarító eszközök és néhány takarítási munkafázis ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	5. Tudja a tanuló a takarítási munkafázisokat minél önállóbban végezni. 6. A tisztítószereket a célnak megfelelően tudja a tanuló kiválasztani és mértékkel használni. 7. Tanulja meg a tanuló a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének módját. 8. Legyen képes a tanuló a munkákat kitartóan és körültekintően végezni.	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 9. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. 10. Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban. 11. Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat. 12. Megismerni a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait. 13. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. 14. Önállóan, de felügyelet mellett hatékony részvétel a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. 15. Tudja a porszívót és a szőnyegtisztító- gépet balesetmentesen használni. 16. A használati utasítások megértése és követése.		
Ismeretek 3. A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. 4. Nagytakarítás - részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása.		

13. Konyhai gépek és eszközök takarítása. 14. Szelektív hulladékgyűjtés. 15. A lakás és lakókörnyezet gondozása. 16. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. 17. Udvar, kert rendberakása. 18. Tavaszi nagytakarítás. 19. Szőnyegtisztító-, takarítógép használata. 20. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai. 21. Balesetvédelemi szabályok és előírások. 22. Piktogramok. Tevékenység 8. A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása. 9. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. 10. Mosogatógép helyes használata. 11. Hulladékok elkülönítése. 12. A takarítási munkák megszervezése. 13. A használt vegyszerek tárolása és alkalmazása szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete). 14. Piktogramok értelmezése	
Fogalmak	takarító eszközök és takarító- és tisztítószerek kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó

10. számú melléklet: Kisegítő takarító modul-Mézeskalács-sütő modul

Helyi tanterv a Kisegítő takarító modul-Mézeskalács-sütő modul
Készségfejlesztő Iskola
11-12. évfolyamos szakmai képzéséhez.

2023

Készségfejlesztő Iskola óraterve a gyakorlati évfolyamok számára

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő Iskola I. program			Készségfejlesztő Iskola II. program			Készségfejlesztő Iskola III. program		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*		
Konyhai kisegítő	12	12	Kert- és parkápoló	12	12	Autómosó kisegítő	12	12
Háztartástanéletvitel	8+2	8+2	Szövött-tárgy készítő	8+2	8+2	Textil- és fonalmentő	8+2	8+2
Összesen:	34	34	Összesen	34	34	Összesen	34	34
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5

ÓRASZÁMOK A KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI ÉVFOLYAMAI SZÁMÁRA								
Készségfejlesztő iskola IV. program			Készségfejlesztő iskola V. program			**Készségfejlesztő iskola VI. program**		
	1/11. évf.	2/12. évf.		1/11. évf.	2/12. évf.		**1/11. évf.**	**2/12. évf.**
Közismereti tantárgyak	12	12	Közismereti tantárgyak	12	12	**Közismereti tantárgyak**	**12**	**12**
Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok			*Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok*			***Készségfejlesztő gyakorlati modulpárok***		
Palántanevelő	12	12	Papírtermék készítő	12	12	**Kisegítő takarító**	**12**	**12**
Agyagtárgy készítő	8+2	8+2	Mosodai kisegítő	8+2	8+2	**Mézeskalács-sütő**	**8+2**	**8+2**
Összesen	34	34	Összesen	34	34	**Összesen**	**34**	**34**
Habilitáció	5	5	Habilitáció	5	5	**Habilitáció**	**5**	**5**

a) Kisegítő takarító modul

Cél

- A tanulók munkavégzéshez kapcsolódó pozitív attitűdjének fejlesztése, és a felnőttkori munkavégzésre, a családi munkamegosztásban való részvételre való igényük kialakítása.
- Mindennapos élethelyzetekben megjelenő takarítói munka jellegű gyakorlati tevékenységek végzése, ismeretek nyújtása, és gyakorlási lehetőség biztosítása.
- A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló – részben önálló alkalmazása.
- A tanuló legyen képes különböző egyszerű takarítási munkák betanulására, önálló, folyamatos munkavégzésre, önellenőrzésre.
- Ismerje a területet, (ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen. Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával, használatával.
- Megfelelően használja a munkavégzéshez szükséges eszközöket.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes elfogadni és betartani a munkahelyi elvárásokat, szabályokat.
- Alakuljon ki megfelelő munkatartása, munkafegyelme.
- Megfelelően tudjon alkalmazkodni a különféle munkahelyi légkörökhöz, munkahelyi elvárásokhoz.
- Legyen képes együttműködni.
- Tudjon elfogadni kritikát, igyekezzen hibáit kijavítani.

Feladat

- A takarítói munkatevékenységek során használt eszközök és tisztítószerek megismertetése.
- A takarító eszközök, és gépek hatékony, rendeltetésszerű használatának elsajátíttatása.
- A tisztítószerek fajtáinak megismertetése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használatuk elsajátíttatása.

- A szelektív hulladékgyűjtés alapjainak bemutatása, elsajátíttatása.
- Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
- Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátíttatása. Virágápolási, udvartakarítási ismeretek nyújtása, gyakorlási lehetőségek biztosítása.
- Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, ápolt, tiszta, rendezett környezet iránti igény kialakítása.
- Munka és balesetvédelmi, egészség- és környezetvédelmi ismeretek nyújtása a munkafolyamatok végzése során.
- Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a részmunkaterületeken, a mindennapi munkatevékenységekben.
- Leendő saját munkaterületek/külső munkahelyek területeinek meghatározott időnkénti nagytakarítása.

Elvárt teljesítmény

- Alakuljon ki a munkavégzéshez kapcsolódó pozitív attitűd,a felnőttkori munkavégzésre és a családi munkamegosztásban történő részvételre való igény.
- Ismerje meg a munkahely és a munkavégzés magatartási normáit, munkatár si kapcsolataiban váljon együttműködővé.
- Figyeljen oda az anyagokkal, energiával történő takarékosságra, igényeit a szükségletekhez és a lehetőségekhez hangolja.
- Ismerje meg a társadalmi munkamegosztás alapjait.-
- Erősödjenek a munkavállaláshoz, a felnőtt társas kapcsolatokhoz szükséges kommunikációs formák.
- Legyen képes a családi munkamegosztásban részt venni.
- Készségszintűvé váljon a mértékegységek használata, a téri tájékozódás, az idő, a pénz szükségszerű beosztása.
- Legyen tisztában a legfontosabb egészségvédelemmel és a balesetvédelemmel összefüggő ismeretekkel, ezeket helyesen alkalmazza.
- Alakuljon ki a tanulókban a környezetének és saját megjelenésének igényessége.

A legfontosabb tudáselemek a második év végére

- A tanuló ismeri az eszközök, háztartási gépek és berendezések nevét, funkcióját, balesetmentes használatát. A feladat megoldásához kiválasztja a legmegfelelőbbet.
- Ismeri a használt anyagokat. Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját, különös figyelemmel a vegyszerekre.
- Ismeri a piktogramokat. Segítségükkel eligazodik a használatról.
- Önállóan, vagy segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató) a tanult munkafolyamatot elvégzi.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

A gyakorlati tevékenység oktatásának tárgyi feltételei, eszközigénye

Eszközigény

Személyenként:

- munkaköpeny, gumikesztyű, 3 féle söprű (cirok, vessző, lomb,) partvis, lapát, felmosó szett (vödör, felmosó rúd, felmosó fej), felmosó kocsi, szivacs, törlőkendő (száraz, nedves), kisméretű vödör vagy lavór, ablak lehúzó
- varró cérnák, tűk, gyűszű, olló
- locsolókanna, ásó, kapa, gereblye, hólapát

Csoport szinten:

- teleszkópos portörlő, pókhálózó, gyökérkefe, poroló, mosogató szivacs, dörzsi szivacs, üvegmosó, létra, WC kefe, WC pumpa, porszívó, takarító gép, mosogatógép
- lavór/teknő/kád, mosógép (hagyományos, automata), centrifuga, ruhacsipesz, teregető- és vasaló állvány, vasaló
- gombok, különböző színű varró- és hímző fonalak
- fűnyíró, ágvágó, cipőtisztító készlet
- díszítő tevékenységhez szükséges eszközök (szövőtüske, előrajzolt terítő/ párna, stb.)

Anyagigény

A kerettantervben felsorolt takarító/ tisztító szerek folyamatos biztosítása lehetőleg változatos formában.

A tantervi óraterv

Évfolyamok	11. – 12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tanterv témáinak feldolgozására használt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11 évfolyam.	12. évfolyam
1.Takarítás	528	275	275
2.Mosás-vasalás	60	38	38
3.Ágyazás-ágynemű csere	36	44	-
4.Gombvarrás, ruhajavítás	36	-	44
5.Díszítés	48	32	32
6./Kitekintés/Virágápolás, udvartakarítás	35	43	-
7./Kitekintés/Kertgondozás, cipőápolás	35	-	43
Összesen:	**864**	**432**	**432**

- **11. évfolyam**

Tematikai egység	**1.**Takarítás	**Órakeret: 275**
Előzetes tudás	1. Ismerje a takarítóeszközöket és azok rendeltetését; a háztartásban általában használatos takarító szereket; élet- és munkaterületeit; a tisztaság fontosságát! 2. Ismeri és használja a kézi takarítóeszközöket és a különböző munkaterületek tisztító szereinek nagy részét, a takarítás lépéseit a különböző élet- és munkaterületein napi és heti folyamatában is. Belátja a tisztaság fontosságát!	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 2. Kézi eszközök, tisztítószerek adott munkához rendelése. 3. Takarítási eszközök, használati technikák elsajátítása. 4. Munkafolyamatok szempontjainak (piszkostól a tisztáig; távolitól a közeliig) betartása. 5. Kritikai érzék (ön/társak munka végzésének értékelése) fejlesztése. 6. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek fejlesztése (önfegyelem, monotónia tűrés, igényesség, pontosság, precizitás, realitás, tolerancia, alkalmazkodás, türelem. 7. 6. Baleset megelőzéssel, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazásának fejlesztése. 8. Az ismeretek kibővítése, új eszközök használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 9. Gépek beépítése a takarítás folyamatába. 10. Bonyolultabb, sokrétűbb, veszélyesebb feladatok jó szintű, biztonságos végzése úgy a baleset megelőzési és egészség megóvó szabályok betartásával, mint a környezetvédelem és a takarékosság szempontként való kezelésével. 11. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek magasabb szintre emelése.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Napi, heti takarítás lépéseinek ismerete, kivitelezése. 2. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása a takarítás minden színterén. 3. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása. 4. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, helyes adagolása. 5. Balesetvédelem. 6. Nagytakarítás lépéseinek ismerete, kivitelezése 7. Új eszközök használatának bevonása a tanult takarítási tevékenységekbe 8. Tisztítószerekről szerzett ismeretek bővítése 9. Munkafolyamatok finomítása, idő csökkentése, minőség javítása	
Fogalmak	piktogram, vegyszer, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladék, környezetbarát, védőruha méreg, minőség értékelés, rutin, fizikai jellemzők

Tematikai egység	**2.** Mosás-vasalás	**Órakeret: 38**
Előzetes tudás	1. Ismerje a mosáshoz, vasaláshoz szükséges eszközök rendeltetését, működtetésük veszélyeit; a textíliák tisztaságának fontosságát! 2. Ismeri a mosás, vasalás lépéseit, tud kézzel és hagyományos mosógéppel mosni. 3. Ismeri a mosás-vasalás eszközeit, tud mosószert választani és adagolni. 4. Egyszerű formájú, durva textíliákat tud vasalni, elsajátította a hajtogatás technikáját, ismeri a ruhák helyét a szekrényben. 5. Betartja a baleset- és egészségvédelmi előírásokat.	

Tantárgyi fejlesztési célok	1. Kézi mosás előkészítése, technikája és lépései; hagyományos mosógép, centrifuga alkalmazása; öblítés, teregetés szakszerűsége; mosó- és öblítőszer kiválasztása, adagolása; vasalás előkészítése, egyszerű formájú,"durva" textíliák vasalási technikájának és lépéseinek elsajátítása; egyszerű vasalt ruhák hajtogatása, elhelyezése a szekrényben. 2. Tudja megkülönböztetni a textíliákat minőségük szerint és ismerje azok tulajdonságait! 3. Magasabb szintű mosás - programozási ismeretekkel és mosógép védelemmel. 4. Önálló döntés meghozatala a vasaló beállításával kapcsolatban. 5. Finom textíliák vasalásával ügyesség, precizitás, pontosság fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismertetése. 6. Bonyolultabb hajtogatási műveletek megtanulása. 7. Környezetének és ruházatának tisztán és rendben tartása váljon belső igényévé!

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények

Fejlesztési feladat

1. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása.
2. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása.
3. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, adagolása.
4. Baleset- és egészségvédelem.
5. Anyagismeret alapfokon.
6. Automata mosógéppel mosás.
7. Vasalási technika fejlesztése, önállóság növelésével.
8. Hajtogatás továbbfejlesztése.

Ismeretek

1. Ruhadarabok szétválogatása, kézi mosás/ hagyományos mosógéppel történő mosás, öblítés (3-szor), csavarás / centrifugálás-állvány (teregető) felállítása, teregetés, hajtogatás,állvány (vasaló) felállítása,vasaló beállítása, vasalás, hajtogatás,elhelyezés szekrényben, eszközök elpakolása.
2. Lavór/teknő/kád, védőkesztyű (szükség esetén), mosógép, centrifuga, teregető- és vasaló állvány, ruhacsipesz, vasaló.
3. Kézi, gépi, folyékony mosószer, mosópor (esetleg folttisztító), öblítő szer, vasalást könnyítő folyadék.
4. Természetes anyag/kevert szálas/műszál:
5. eltérő mosási hőfok (programváltás),
6. eltérő szárítási technika (vállfán, fektetve),
7. eltérő vasalási hőfok,
8. eltérő tárolás (vállfán).
9. Anyagminőség szerinti programválasztás (programok, mosó- és öblítő szer helyének ismerete).
10. Mosógép védelme.
11. Megfelelő anyaghoz megfelelő hőfok beállítása, szükség szerinti

változtatása. 12. Bonyolultabb formájú ruhadarabok mozgatásának, simításának fortélyai. 13. Gombolás, ruhalábak, ruhaujjak elhelyezése hajtogatáskor, vállfa alkalmazása. Tevékenység 1. színes/fehér ruhák szétválogatása, 2. folttisztító használatának gyakorlása, 3. dörzsölő és csavaró mozdulat helyes elsajátítása, gyakorlása, 4. 3-szori öblítés (2 meleg,1 hideg vízben), 5. mosó-, öblítőszer adagolása (mérőpohár/kupak/ml) képesség szerint, 6. mosógép feltöltése, vízcsere szükség szerint (víz hőmérsékletének tisztázása), 7. hagyományos mosógépbe helyezés (mennyiség becsléssel), 8. mosás (világos majd sötét/fehér majd színes ruhák), 9. állványok felállításának gyakorlása, 10. teregetés kötélre és állványra, 11. vasaló beüzemelése, hőfokszabályzó fixre állítása, vasaló mozdulat elsajátítása, gyakorlása egyszerű formájú textíliákon (pl. atléta, póló, ágynemű), 12. textíliák összehajtása, elhelyezése a szekrényben, 13. eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen), 14. anyagválogatás szín és minőség szerint, 15. programok rendelése a megfelelő agyagokhoz, 16. ruha betöltése, súlybecslése (ellenőrzésként mérése), 17. mosó - és öblítő szer kimérése (töltet mérete és vízkeménység alapján), betöltése, 18. program beállítása, indítása, 19. tiszta ruhák kirázása, gyapjúk fektetve, ingek vállfán, 20. szárító/vasaló állvány állítása, teregetés, 21. száraz ruhák összehajtása vasaláshoz, 22. ingek, nadrágok, esetleg függöny vasalása, hőfok szabályzó beállításával megbeszélés után, esetleg önállóan 23. hajtogatások gyakorlása, elhelyezésa szekrényben, polcon, vállfán 24. eszközök tisztítása, eltörlése, elpakolása(vasaló hidegen)	
Fogalmak:	hőfokszabályzó, folttisztító, vasalás könnyítő, teljes áramtalanítás,programm, gyapjú, műszál, selyem, pamut, vízlágyító, kemény víz

.

Tematikai egység	**3.** Ágyazás, ágynemű csere	**Órakeret: 44**
Előzetes tudás	1. Az ágynemű szellőztetése. Beágyazás. Az ágy letakarása. Megágyazás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az ágynemű csere komplex folyamata. A szennyes ágynemű lehúzása, a tiszta ágynemű felhúzása, az ágyneműhúzás technikájának elsajátítása, alkalmazása. 2. Az ágyazás részmozzanatainak csiszolása (lepedő, ágytakaró helyes összehajtása, felterítése).	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Az ágyazás kivitelezésének gyakorlása. A lepedő és ágytakaró esztétikus felhelyezése váljon belső igénnyé! 2. Ágyneműt le-és felhúzása. A kisebb darabokhoz hasonló technikával történő bujtatás, figyelve a sarkok helyére. Ismeretek 1. Kispárna, nagypárna biztonságos felhúzása után a nagyobb darab először segítséggel, majd a lehető legnagyobb önállósággal történő végzése 2. Ágytakaró, lepedő ágyszélekkel párhuzamosan történő felhelyezése Tevékenység 1. Szellőztetés 2. Megágyazás, beágyazás folyamata 3. Ágynemű le és felhúzása, hajtogatás 4. Ágytakaró fel és leszedése, hajtogatása	
Fogalmak:	ágyszél, párhuzamos, sarok

.

Tematikai egység	**5.** Díszítés (hétköznapi)	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	1. -Lakás takarításának folyamata. Virágápolás, egyszerű formájú textíliák vasalása. Egyszerű anyag-megmunkálási technikák (pl. termések felhasználásával), festés, rajzolás. Szövés tüskéken. 2. Nagytakarítás folyamata. 3. Egyszerű anyag-megmunkálási technikák (pl. termések felhasználásával), sütött díszek. 4. Díszítőöltésekkel történő varrás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. A közvetlen környezet otthonossá tétele. Tudja, hogy a szépség alapja a tisztaság! Legyen igénye életterének esztétikus kialakítására! 2. Közvetlen lakókörnyezetét készítse fel az aktuális ünnepre! Ismerje az adott ünnep jelképeit, hagyományait és használja ezeket otthona díszítésében!	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 1. Ismerje azokat a módokat, kellékeket, melyektől a lakás egyedivé, barátságossá tehető! 2. A praktikus, nélkülözhetetlen bútorok mellett használjon díszítő funkcióval is rendelkező virágokat, szőnyegeket, textileket, képeket! 3. Törekedjen a harmónia megteremtésére! 4. Merje díszíteni környezetét saját munkáival is! 5. Legyen tisztában azzal, hogy minden ünnephez másfajta kellékek illenek. 6. Ünnepi asztal megtervezése, ajtó/ablak/asztaldísz elkészítése. 7. Tudja, hogy az ünnepre fel kell készülni. 8. Tudja idejét beosztani. Ismeretek 1. Tisztaság: mindennapos takarítás; függönyök, terítők tisztán, vasaltan; virágok rendszeresen gondozva.		

2. Színek: színárnyalatok, egymást kiegészítő színek (sárga-kék; vörös-kékeszöld; bíbor-zöld).
3. Stílus: bármi megengedett, ami szépérzékének megfelel.
4. Nagytakarítás ünnep előtt.
5. Ünnepi asztal harmóniája (abrosz, szalvéták, asztaldísz).
6. Sütött díszek elkészítése

Tevékenység

1. Lakásbelsők nézegetése újságban, interneten.
2. Saját munkák készítése az ismert technikákkal (kép a falra, szőnyeg a padlóra, díszpárna, terítő).
3. Ünnepi terítékek nézegetése, tapasztalatok gyűjtése újságokból, internetről.
4. Egyedi díszek saját kézzel (pl. terítőre hímzés, asztal /ajtó/ablakdísz, torta, mézes sütése).

Fogalmak	dekorálás, ízléses, harmónia, technika születésnap, húsvét, advent, karácsony, szilveszter

Tematikai egység	**6.** Virágápolás, udvartakarítás	**Órakeret: 43**
Előzetes tudás	talajlazítás, átültetés, levélápolás (lemosás, permetezés) udvarsöprés, hó eltakarítás	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Az eddig tanult ápolási módok gyakorlása kiegészítve a szobanövények szaporításával, tápoldatozásával. 2. Az udvar rendszeres takarításának szükségessége az évszaknak megfelelően.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Szaporítási módok megismerése, szakszerű végrehajtása. 2. Egyéb ápolási munkák és végrehajtásuk időbeli összefüggése (pl. locsolás szükségessége növény igényétől, évszaktól függően 2 naponta, hetente, tápoldatozás tavasztól őszig 2 hetente, talajlazítás, száraz levél eltávolítása szükség szerint).

3. Udvari munkák komplex végzése (szemét, ághulladék szelektált összegyűjtése; söprés, lombsöprés; hó eltakarítás, jégoldás). Ismeretek 1. Egyszerű növényszaporítási módok: tőosztás, hajtatás, bújtatás. 2. Vesszőseprű, lombseprű, hólapát alkalmazása (ágvágó, komposztaprító funkciójának megismerése). 3. Jégmentesítés homokkal, hamuval. Tevékenység Folyamatában, ill. aktualitás szerint végzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti ismereteket. elsősegélynyújtás	
Fogalmak	komposzt – komposztáló - komposztaprító, vesszősöprű, hólapát, környezetbarát jégoldás

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**1.**Takarítás	**Órakeret: 275**
Előzetes tudás	3. Ismerje a takarítóeszközöket és azok rendeltetését; a háztartásban általában használatos takarító szereket; élet- és munkaterületeit; a tisztaság fontosságát! 4. Ismeri és használja a kézi takarítóeszközöket és a különböző munkaterületek tisztító szereinek nagy részét, a takarítás lépéseit a különböző élet- és munkaterületein napi és heti folyamatában is. Belátja a tisztaság fontosságát!	
Tantárgyi fejlesztési célok	12. A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 13. Kézi eszközök, tisztítószerek adott munkához rendelése. 14. Takarítási eszközök, használati technikák elsajátítása. 15. Munkafolyamatok szempontjainak (piszkostól a tisztáig; távolitól a közeliig) betartása. 16. Kritikai érzék (ön/társak munka végzésének értékelése) fejlesztése. 17. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek fejlesztése (önfegyelem, monotónia tűrés, igényesség, pontosság, precizitás, realitás, tolerancia, alkalmazkodás, türelem. 18. 6. Baleset megelőzéssel, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazásának fejlesztése. 19. Az ismeretek kibővítése, új eszközök használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása. 20. Gépek beépítése a takarítás folyamatába. 21. Bonyolultabb, sokrétűbb, veszélyesebb feladatok jó szintű, biztonságos végzése úgy a baleset megelőzési és egészség megóvó szabályok betartásával, mint a környezetvédelem és a takarékosság szempontként való kezelésével. 22. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek magasabb szintre emelése.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 10. Napi, heti takarítás lépéseinek ismerete, kivitelezése. 11. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása a takarítás minden színterén. 12. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása. 13. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, helyes adagolása. 14. Balesetvédelem. 15. Nagytakarítás lépéseinek ismerete, kivitelezése 16. Új eszközök használatának bevonása a tanult takarítási tevékenységekbe 17. Tisztítószerekről szerzett ismeretek bővítése 18. Munkafolyamatok finomítása, idő csökkentése, minőség javítása	
Fogalmak	piktogram, vegyszer, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladék, környezetbarát, védőruha méreg, minőség értékelés, rutin, fizikai jellemzők

Tematikai egység	**2.** Mosás-vasalás	**Órakeret: 38**
Előzetes tudás	6. Ismerje a mosáshoz, vasaláshoz szükséges eszközök rendeltetését, működtetésük veszélyeit; a textíliák tisztaságának fontosságát! 7. Ismeri a mosás, vasalás lépéseit, tud kézzel és hagyományos mosógéppel mosni. 8. Ismeri a mosás-vasalás eszközeit, tud mosószert választani és adagolni. 9. Egyszerű formájú, durva textíliákat tud vasalni, elsajátította a hajtogatás technikáját, ismeri a ruhák helyét a szekrényben. 10. Betartja a baleset- és egészségvédelmi előírásokat.	

Tantárgyi fejlesztési célok	8. Kézi mosás előkészítése, technikája és lépései; hagyományos mosógép, centrifuga alkalmazása; öblítés, teregetés szakszerűsége; mosó- és öblítőszer kiválasztása, adagolása; vasalás előkészítése, egyszerű formájú,"durva" textíliák vasalási technikájának és lépéseinek elsajátítása; egyszerű vasalt ruhák hajtogatása, elhelyezése a szekrényben. 9. Tudja megkülönböztetni a textíliákat minőségük szerint és ismerje azok tulajdonságait! 10. Magasabb szintű mosás - programozási ismeretekkel és mosógép védelemmel. 11. Önálló döntés meghozatala a vasaló beállításával kapcsolatban. 12. Finom textíliák vasalásával ügyesség, precizitás, pontosság fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismertetése. 13. Bonyolultabb hajtogatási műveletek megtanulása. 14. Környezetének és ruházatának tisztán és rendben tartása váljon belső igényévé!

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 9. Munkafolyamatok helyes sorrendjének betartása. 10. Adott munka végzéséhez szükséges eszköz kiválasztása, az eszköz helyes technikával történő alkalmazása. 11. Megfelelő tisztítószer kiválasztása, adagolása. 12. Baleset- és egészségvédelem. 13. Anyagismeret alapfokon. 14. Automata mosógéppel mosás. 15. Vasalási technika fejlesztése, önállóság növelésével. 16. Hajtogatás továbbfejlesztése. **Ismeretek** 12. Ruhadarabok szétválogatása, kézi mosás/ hagyományos mosógéppel történő mosás, öblítés (3-szor), csavarás / centrifugálás-állvány (teregető) felállítása, teregetés, hajtogatás,állvány (vasaló) felállítása,vasaló beállítása, vasalás, hajtogatás,elhelyezés szekrényben, eszközök elpakolása. 13. Lavór/teknő/kád, védőkesztyű (szükség esetén), mosógép, centrifuga, teregető- és vasaló állvány, ruhacsipesz, vasaló.

14. Kézi, gépi, folyékony mosószer, mosópor (esetleg folttisztító), öblítő szer, vasalást könnyítő folyadék.
15. Természetes anyag/kevert szálas/műszál:
16. eltérő mosási hőfok (programváltás),
17. eltérő szárítási technika (vállfán, fektetve),
18. eltérő vasalási hőfok,
19. eltérő tárolás (vállfán).
20. Anyagminőség szerinti programválasztás (programok, mosó- és öblítő szer helyének ismerete).
21. Mosógép védelme.
22. Megfelelő anyaghoz megfelelő hőfok beállítása, szükség szerinti változtatása.
14. Bonyolultabb formájú ruhadarabok mozgatásának, simításának fortélyai.
23. Gombolás, ruhalábak, ruhaujjak elhelyezése hajtogatáskor, vállfa alkalmazása

Tevékenység

18. színes/fehér ruhák szétválogatása,
19. folttisztító használatának gyakorlása,
20. dörzsölő és csavaró mozdulat helyes elsajátítása, gyakorlása,
21. 3-szori öblítés (2 meleg,1 hideg vízben),
22. mosó-, öblítőszer adagolása (mérőpohár/kupak/ml) képesség szerint,
23. mosógép feltöltése, vízcsere szükség szerint (víz hőmérsékletének tisztázása),
24. hagyományos mosógépbe helyezés (mennyiség becsléssel),
25. mosás (világos majd sötét/fehér majd színes ruhák),
26. állványok felállításának gyakorlása,
27. teregetés kötélre és állványra,
28. vasaló beüzemelése, hőfokszabályzó fixre állítása, vasaló mozdulat elsajátítása, gyakorlása egyszerű formájú textíliákon (pl. atléta, póló, ágynemű),
29. textíliák összehajtása, elhelyezése a szekrényben,
30. eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen),
31. anyagválogatás szín és minőség szerint,
32. programok rendelése a megfelelő agyagokhoz,
33. ruha betöltése, súlybecslése (ellenőrzésként mérése),
34. mosó - és öblítő szer kimérése (töltet mérete és vízkeménység alapján), betöltése, 18. program beállítása, indítása,
25. tiszta ruhák kirázása, gyapjúk fektetve, ingek vállfán,
26. szárító/vasaló állvány állítása, teregetés,
27. száraz ruhák összehajtása vasaláshoz,
28. ingek, nadrágok, esetleg függöny vasalása, hőfok szabályzó beállításával megbeszélés után, esetleg önállóan
29. hajtogatások gyakorlása, elhelyezésa szekrényben, polco
30. n, vállfán

eszközök tisztítása, eltörlése, elpakolása(vasaló hidegen)

Fogalmak:	hőfokszabályzó, folttisztító, vasalás könnyítő, teljes áramtalanítás,programm, gyapjú, műszál, selyem, pamut, vízlágyító, kemény víz

<table>
<tr><td>Tematikai egység</td><td>4. Gombvarrás, ruhajavítás</td><td>Órakeret: 44</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="2">kétlyukú gomb varrása, előöltés le-felöltéssel</td></tr>
<tr><td>Tantárgyi fejlesztési célok</td><td colspan="2">1. Négylyukú gomb varrása.
2. Ruhajavításhoz használt öltések (fércöltés, gépi varrás kézen) megismerése, gyakorlása.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fejlesztési feladat:
1. Gombvarrás
2. A varrásán elfesslett anyag javítása
3. Díszítőöltések valamelyikének (képeségtől függően) felhasználása a textileknél (száröltés, láncöltés, lapos öltés, kerezstszemes öltési)
Ismeretek
1. Kétlyukú és négylyukú gomb varrása
2. Kisméretű gombok varrása
3. Fonal-gomb-textil színharmóniája
4. Saját ruhanemű javítása varással
5. 1-2 díszítő öltés
6. Tű befűzése, csomó kötése
Tevékenység
1. Megfelelő eszközök kiválasztása, gyűszű használatának gyakorlása
2. Fonal tűbe fűzése, csomózása
3. Esztétikus varrás a textil fonákján
4. A varrás eldolgozása
5. Különböző típusú és formájú gombok varrása
6. Díszöltésekkel ajándéktárgyak dekorálása(tűpárna, könyvjelző)</td></tr>
<tr><td>Fogalmak:</td><td colspan="2">gyűszű, gépselyem, himzőfonal</td></tr>
</table>

Tematikai egység	**5**. Díszítés (hétköznapi)	**Órakeret: 32**
Előzetes tudás	5. -Lakás takarításának folyamata. Virágápolás, egyszerű formájú textíliák vasalása. Egyszerű anyag-megmunkálási technikák (pl. termések felhasználásával), festés, rajzolás. Szövés tüskéken. 6. Nagytakarítás folyamata. 7. Egyszerű anyag-megmunkálási technikák (pl. termések felhasználásával), sütött díszek. 8. Díszítőöltésekkel történő varrás.	
Tantárgyi fejlesztési célok	3. A közvetlen környezet otthonossá tétele. Tudja, hogy a szépség alapja a tisztaság! Legyen igénye életterének esztétikus kialakítására! 4. Közvetlen lakókörnyezetét készítse fel az aktuális ünnepre! Ismerje az adott ünnep jelképeit, hagyományait és használja ezeket otthona díszítésében!	
Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Fejlesztési feladat 9. Ismerje azokat a módokat, kellékeket, melyektől a lakás egyedivé, barátságossá tehető! 10. A praktikus, nélkülözhetetlen bútorok mellett használjon díszítő funkcióval is rendelkező virágokat, szőnyegeket, textileket, képeket! 11. Törekedjen a harmónia megteremtésére! 12. Merje díszíteni környezetét saját munkáival is! 13. Legyen tisztában azzal, hogy minden ünnephez másfajta kellékek illenek. 14. Ünnepi asztal megtervezése, ajtó/ablak/asztaldísz elkészítése. 15. Tudja, hogy az ünnepre fel kell készülni. 16. Tudja idejét beosztani. Ismeretek 7. Tisztaság: mindennapos takarítás; függönyök, terítők tisztán, vasaltan; virágok rendszeresen gondozva.		

8. Színek: színárnyalatok, egymást kiegészítő színek (sárga-kék; vörös-kékeszöld; bíbor-zöld). 9. Stílus: bármi megengedett, ami szépérzékének megfelel. 10. Nagytakarítás ünnep előtt. 11. Ünnepi asztal harmóniája (abrosz, szalvéták, asztaldísz). 12. Sütött díszek elkészítése Tevékenység 5. Lakásbelsők nézegetése újságban, interneten. 6. Saját munkák készítése az ismert technikákkal (kép a falra, szőnyeg a padlóra, díszpárna, terítő). 7. Ünnepi terítékek nézegetése, tapasztalatok gyűjtése újságokból, internetről. 8. Egyedi díszek saját kézzel (pl. terítőre hímzés, asztal /ajtó/ablakdísz, torta, mézes sütése).	
Fogalmak	dekorálás, ízléses, harmónia, technika születésnap, húsvét, advent, karácsony, szilveszter

Tematikai egység	**7.** Kitekintés/ Kertgondozás, cipőápolás	**Órakeret: 43**
Előzetes tudás	1. Szobanövények ápolása, szaporítása. 2. Udvar gondozása és eszközeinek használata. 3. Egyszerű cipőápolási munkák.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Ismerje a pihenőkert karbantartásának évszakonként ismétlődő feladatait. 2. Ismerje és használja a munkavégzéshez a megfelelő eszközöket, azokat balesetmentesen használja. 3. A veteményesben alkalmazza az eddigi ismereteit a növények ápolásához, gondozásához. 4. Kerti, utcai és benti cipők megfelelő ápolása. Takarékosságra, környezetvédelemre nevelés.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Évszaknak megfelelő növényápolás a pihenőkertben. 2. Növények termesztése, gondozása a veteményesben. 3. Különböző lábbelik tisztítása, ápolása. **Ismeretek** 1. A szobai és a kerti növényápolás párhuzama (talajlazítás-ásás, gereblyézés; tápoldatozást, trágyázás), a növényszaporítás egyéb módjai (vetés, palántázás), a növényápolási teendők kibővítése (gyomlálás, kapálás, kötözés, fűnyírás) 2. Lábbelik tisztítása 3. Utcai cipők portalanítása, krémezése, fényesítése, kerti gumicsizma lemosása, benti lábbelik nedves, majd száraz törlése **Tevékenység** Folyamatában, illetve aktualitás szerint vlgzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti ismereteket	
Fogalmak:	trágya, permetlé, kártevő írtás

b) Mézeskalács-sütő modul

Cél

- Fejleszteni a rendszeres, folyamatos és kitartó munkavégzéshez szükséges megismerő funkciókat, szociális készségeket és képességeket.
- A mézeskalács készítés elméleti ismereteinek elsajátítása, annak megfelelő alkalmazása a gyakorlati munkatevékenységek során.
- A mézeskalács készítéséhez szükséges anyagok, eszközök, technikák és azok alkalmazásának megismerése, begyakorlása az önálló munkatevékenységek során.
- Képességekhez mérten minél kevesebb segítséggel esztétikus, mutatós mézeskalács-produktumok létrehozása.
- A tanulók tanulják meg értékelni a saját és mások alkotó munkáját, illetve annak eredményeit.

Feladat

- A képességek függvényében a mézeskalács készítés technikájának minél teljesebb elsajátítása.
- A mézeskalács-készítés anyagainak, eszközeinek megismerése, adekvát használatának kialakítása.
- Mennyiségek és mérések gyakorlati alkalmazása a munkatevékenységek során.
- A mézeskalács-készítés műveleti sorrendjének megismerése, gyakorlása, elsajátítása.
- Jártasság kialakítása a díszítési technikák alkalmazásában és a kész termékek csomagolásában.
- A sütőberendezés biztonságos üzemeltetésének elsajátítása.
- A higiéniai, munka- és balesetvédelmi követelmények megismerése és betartása a munkafolyamatok végzése során.
- A manipulációs készségek, kreativitás, az ízlésvilág és esztétikai érzék fejlesztése.
- Lehetőségek biztosítása az egyéni ötletek megvalósítására és önkifejezésre.
- A munkavégzéshez szükséges monotónia tűrés és kitartás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- A tanuló ismerje az eszközök nevét, funkcióját, balesetmentes használatát.
- Válassza a legmegfelelőbbet az adott lehetőségek közül a feladat megoldásához. (eszközök kiválasztása) Ismerje a használt anyagokat.
- Tudja tárolásuk helyét és helyes tárolásuk módját. (különös figyelemmel a vegyszerekre) ismerje a piktogramokat. Segítségükkel igazodjon el a használatról.
- Ismerje a gépek és berendezések balesetmentes, helyes használatát, tisztítását, üzembe helyezését, kikapcsolását.
- Segítséggel (rajzos illetve szöveges útmutató, használati utasítás) a tanult munkafolyamatot végezze el a szükséges anyag és eszköz kiválasztásával, felhasználásával együtt .
- Becsülje mások munkáját.
- Ismerje a területet,(ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
- Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával.
- Tudjon utasításokat végrehajtani.
- Legyen képes együttműködni.

Ellenőrzés

- Az ellenőrzés több szintű és rendszeres jelzést kap az oktató a tanított ismeretek, gyakorlati tevékenységek megtanulásának pillanatnyi szintjéről.
- Minden befejezett munkáról értékelést kap, ami a munkát végző, a társak és a tanár értékelését is tartalmazza.
- Az ellenőrzés fő szempontja itt is az legyen, hogy a pozitívumok kiemelésén keresztül az önbizalom fejlesztésével jutunk el a kifogástalan munkavégzéshez.
- Az ellenőrzés másik szintje a program kezdetén használt felmérés (P.A.C.2…) ismételt elvégzésével történik.

Értékelés

- A tanulmányok során folyamatos az értékelés, az értékelés szempontjai ismertek a tanulók előtt.
- Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.
- A tanulmányok befejezésekor a Bizonyítvány mellé Tanúsítványt adunk a tanulók fejlődéséről, valamint részletes javaslatot arról, hogy milyen munkatevékenységben milyen önállósági fokon foglalkoztatható életvitele során.

A mézeskalács-sütő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

- A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető tanműhely.
- A tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székek.
- Munkaasztalok.

Eszközigény

1. tűzhely sütővel
2. szagelszívó
3. hűtőszekrény
4. mosogató
5. gyúrótábla, sodrófa, ütőfák, kiszúró formák
6. tálak, tálkák, tányérok, szita,
7. habverő (kézi- és gépi), írókás-zacskó,
8. konyhai mérleg

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8+2 óra a szabad időkeret terhére
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2 éves időkeret	11. évfolyam	12. évfolyam
1. Anyag és eszköz ismeret	42	72	-
2. Mézeskalács készítés technikája	134	175	-
3. Mézesbábok készítése	83	113	-
4. Ütőfás mézeskalács készítése	100	-	150
5. Mézespuszedlik, mézescsemegék	30	-	60
6. Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése	129	-	150
Összesen:	**720**	**360**	**360**

- **11 évfolyam**

Tematikai egység	**1.** Anyag- és eszközismeret	**Órakeret: 72**
Előzetes tudás	Konyhatechnikai alapismeretek, konyhai takarítási munkafázisok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A mézeskalács készítés alapanyagait, eszközeit kiválasztani és funkciónak megfelelően használni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Biztosítsa a higiéniát a konyhában, mézes-műhelyben. 2. Csoportosítsa az anyagokat és az eszközöket. 3. Tudjon rendet rakni, mosogatni, takarítani. 4. Megismerni a baleset-megelőzés szabályait, képessé válni a körültekintő, balesetmentes munkavégzésre. Ismeretek 1. Mézeskalács-készítő mesterség története. 2. Méz és mézeskalácsosság. 3. Alapanyagok, eszközök. 4. Balesetvédelmi ismeretek. Tevékenység 1. Hagyományokhoz, ünnepekhez illő mézeskalácsformák megismerése. 2. A méhek, méz és termékeinek ismerete. 3. A mézestészta készítéséhez szükséges anyagok és eszközök megismerése, megtanulása, kiválasztása, csoportosítása. 3. Mintagyűjtemény megtekintése	
Fogalmak	A háztartásban tanultak kibővítése új fogalmakkal (eszközök, alapanyagok). esztétikai, szimbólum, folklór, kiszúrás, lazítás, cukortészta

Tematikai egység	**2.** Mézeskalács készítés technikája	**Órakeret: 175**
Előzetes tudás	Konyhatechnikai alapismeretek – alapanyagok, eszközök, munkafázisok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Mézestésztát minél nagyobb önállósággal összeállítani, esztétikus, míves alkotásokat készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények
Fejlesztési feladat 1. Ismerje az olajos magvakat és a sodrás műveletét. 2. Fokozott elővigyázatosság és felügyelet mellett önállóan süsse meg a mézeskalács tésztát. Ismerje, tudja a sütési időt és tartsa be. Ismerje a próbasütést és a sütő-berendezést. 3. Ismerje és tudja a tojásfehérje és porcukor mennyiségét, ismeretei szerint készítsen írókamázat. 4. Ismerje fel a mézestészta hibáit (túl kemény, túl laza) és tudja a javítási eljárásokat. 5. Sajátítsa el a fóliahegesztő és az olló balesetmentes használatát 6. Ismerje fel a csomagolóanyagokat. 7. A mézeskalácsot ízlésesen, szépen tudja becsomagolni. Ismeretek 1. Mértékegységek, mérés 2. Mézeskalácstészta összeállítása 3. Sodrás művelete 4. Nyújtás, kiszúrás 5. Díszítés magokkal, rátéttel 6. Sütés 7. Írókázás 8. Hibajavítás 9. Csomagolás

Tevékenység

1. Az anyagok és eszközök kiválasztása után, mézes-tészta készítése: alapanyagok mérlegen való kimérése, tojás fertőtlenítése, szétválasztása mézes-tészta összeállítása segítséggel, gyúrás.
2. Mézes-tésztából sodrási eljárással mézes-figurák készítése, gyakorlása.
3. A pihentetett mézes-tészta újragyúrása, nyújtása és formával való kiszúrása.
4. A kinyújtott és kigyúrt mézes-tészta díszítése olajos magvakkal és rátéttel kombinálva minta szerint és egyéni ötletek megvalósításával.
5. A már megismert mézeskalács-készítés technikája után (sodrás, kiszúrás, díszítés), a mézes-tészta kisütése önállóan felügyelet mellett.
6. Írókamáz készítése fertőtlenített tojásfehérjéből és többször átszitált porcukorból. Irókazacskó készítése.
7. Írókázás gyakorlása papíron: pötty, vonal. Gyakorlás után a kész mézeskalács díszítése írókamázzal, minta szerint.
8. A nem megfelelő állagú mézestészta hibájának kijavítása önállóan, segítséggel.

A kész mézeskalács csomagolása

Fogalmak	mennyiségek: gramm, dekagramm, kilogramm fogalma gyúrás, pihentetés, járulékos anyagok fogalma, recept, fertőtlenítés sodrás, kenés, csiga, kígyó gyúrótábla, sodrófa, nyújtófa, kiszúrás, lisztezés díszítés fogalma, olajos magvak: lenmag, szezámmag, napraforgómag, tökmag, dió, mogyoró, mandula rátéttészta fogalma sütési idő, perc fogalma irókázás, írókamáz, fogalma, díszítés írókazacskó, fóliahegesztő, szárítás hibajavítás fogalma, állag, képlékenység csomagoló anyagok és elnevezésük: celofán, folpack, kötözőszalag, cellux, termék fogalma, ízlés, esztétika

Tematikai egység	**3.** Mézesbábok készítése	**Órakeret:113**
Előzetes tudás	Mézestészta alapanyagai, összeállítása.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Ízléses, míves munkadarabokat készíteni minél nagyobb önállósággal.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Minél önállóbban legyen képesek a mézestészta anyagainak és mennyiségének összeállítására. 2. Segítséggel készítsen írómázat és írókazacskót. 3. Gyakorlás után önállóan tudja írókázni a mézesbábot. 4. Használja szakszerűen az ollót és a kést. 5. Legyen elővigyázatos a sütésnél. 6. Cukortésztát készítsen a megadott recept szerint önállóan, felügyelet mellett. Ismeretek 1. Mézeskalács tésztából baba, huszár, szív, tányér készítésének munkafázisai. 2. Cukortésztás munkadarabok (baba, huszár, szív, tányér) készítésének lépései. 3. Festés, díszítés alapanyagai, minták. Tevékenység 1. Sablon készítése, forma lerajzolása kartonra, ollóval kivágása. 2. Mézes-tészta készítése, pihentetése, kinyújtása, sablon tésztára tétele és késsel való kivágása. 3. Mézesbáb díszítése a megismert és megtanult írókázással. 4. Sütés, szárítás, csomagolás gyakorlása. 5. Cukortészta készítése: cukorból, vízből szalakáliból, lisztből főzéssel. 6. Hűtés, összekeverés, nyújtás, sablon körbevágása, sütés. 7. Munkadarabok ételfestékkel való befestése. Szárítás, írókázás, szárítás, csomagolás.	
Fogalmak	sablon, cukortészta fogalma ételfesték, zselatin

- **12. évfolyam**

<u>A 12. évfolyam követelményrendszere, a 11. évfolyamon megszerzett tudáson alapul, bővül, a tanmenetben felépített követelményrendszer szerint.</u>

Tematikai egység	**4. Ütőfás mézeskalács készítése**	**Órakeret: 150**
Előzetes tudás	A mézestészta készítés eszközeinek, alapanyagainak ismerete, egyes munkafázisok (pl.: alapanyagok kiválasztása, tészta összeállítása) önálló végzése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Esztétikus munkadarabokat létrehozni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Tudjon a már megismert és megtanult módon mézestésztát készíteni. 2. Tudja a sima mézestészták közötti különbséget. 3. Legyen képes irányítás mellett önállóan dolgozni. **Ismeretek** 1. Ütőfás mézeskalács készítésének munkafázisai. **Tevékenység** 1. Ütőfás mézestészta készítése, pihentetés után kinyújtása. 2. Az ütőfának megfelelő méretre kivágás, mintázás, nyomkodás, sütés. 3. Csomagolás, gyakorlás.	
Fogalmak	A mézeskalács-készítés során megtanult fogalmak ismerete és helyes használata, sorrendje. ütőfák fogalma.

Tematikai egység	**5. Mézespuszedlik, mézescsemegék**	**Órakeret: 60**
Előzetes tudás	A mézestészta készítés eszközeinek, alapanyagainak ismerete, egyes munkafázisok (pl.: alapanyagok kiválasztása, tészta összeállítása) önálló végzése.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Receptet követve ízletes mézes csemegéket készíteni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. A recept szerint – segítséggel - készítse el a puszedlit. 2. Ismerje fel a megmaradt mézeskalács felhasználását és abból új ízletes csemegét készítsen. **Ismeretek** 1. Mézes-puszedlik készítésének alapanyagai, fázisai. 2. Mézes csemegék alapanyagai, készítésének menete. 3. Makron (macaron) készítésének alapanyagai, lépései. 4. Tevékenység 5. Szakácskönyvek, süteményes weboldalak tanulmányozása, receptek keresése, kiválasztása. 6. A recept szerint a mézestészta-puszedli készítése, formázása, sütése, bevonása. 7. A megmaradt mézeskalácshoz ízesítők hozzákeverésével mézes csemege készítése. 8. Makron recept alapján történő elkészítése.	
Fogalmak	Az ismert fogalmak mellett a mézes-puszedli, mézes-csemege és bevonás fogalma.

Tematikai egység	**6.** Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése	**Órakeret: 150**
Előzetes tudás	Mézestészta alapanyagának, összeállításának, díszítőeljárásoknak ismerete.	
Tantárgyi fejlesztési célok	1. Minél kevesebb segítséggel térbeli mézeskalácsot tervezni és összeállítani. 2. Esztétikus munkadarabokat létrehozni.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fejlesztési feladat 1. Tudja a már megismert és megtanult alaptészta készítésének műveleteit, ügyelve az esetleges hibákra. 2. Tudjon sablont készíteni és használni. 3. Alkalmazza a megismert díszítési technikákat (tetszőlegesen a tanuló ízlésének megfelelően). 4. Ismerje a sütést, tűzhelyet. 5. Ismerje a csomagoló anyagokat. 6. Balesetmentes, önálló munkavégzéshez rendelkezzen megfelelő tudással. **Ismeretek** Térbeli mézeskalács tervezésének, elkészítésének menete. **Tevékenység** 1. papíron a térbeli mézeskalács megtervezése (forma, minta szerint). Mézes-tészta készítése, kivágása sablonnal (díszítés magokkal) 2. sütés, írókázás, összeállítás 3. szárítás, csomagolás 4. gyakorlás önállóan minta alapján és egyedi ötletek felhasználásával.	
Fogalmak	Tervezés fogalma.